RNI No. APTEL/2003/12253

భావవీణ

కళలు, సాహిత్య సాంస్కృతిక భాషాధ్యయన పత్రిక

ज्ञान-विज्ञान विमुक्तये
UGC
University Grants Commission
UGC Care List Group - 1
Journal Sl. No 34 under
Arts and Humanities
Category

BHAVA VEENA

Journal of Arts, Literary, Culture & Language Study

Vol : 19 Issue No. 10(2) Monthly October 2022 ISSN No. : 2456-4702 Rs. : 15/-

అందె వెంకటరాజం

మాతెలుగు తల్లికి మల్లెపూదండ - మాకన్న తల్లికి మంగళారతులు

BHAVA VEENA (భావ వీణ)

Journal of Arts, Literary, Culture & Language Study

(కళలు - సాహిత్య-సాంస్కృతిక భాషాధ్యయన పత్రిక)

Editor : Kolla Sri Krishnarao
E-mail : parisodhanatelugu@gmail.com

7989781963,
9490847482.
Rohini Towers,
2/11 Brodipet,
GUNTUR-2.

Vol. 19 - Issue. 10 (2) - October 2022 - ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253 - Rs. : 15/-

EDITORIAL BOARD

Chief Editor

Dr. PITTA SANTHI

M.A.(Tel), M.Sc(Psy).,M.Ed.,M.Phil(Edu), Ph.D.,

C/o. Dr. Busi Venkataswamy

Holy Homes Apartment, Postal colony ,
4 Th Line,- 522 002, Guntur Dist., A.P. Cell no : 7386529274, 7989781963.

ADVISORY COMMITTEE

1. **Prof. G. Yohan Babu,** M.A., PhD.
Dept. of Telugu,
Andhra University, Visakhapatnam.
2. **Prof. K. Madhu Jyothi,** M.A., PhD.
Dept. of Telugu,
Sri Padmavathi Mahila University,Tirupathi.
3. **Prof. C. Srirama Chandra Murthy,** M.A., PhD.
Dept. of Telugu, Faculty of Arts,
Benaras Hindu University, Varanasi, Utter Pradesh.
4. **Dr. Busi Venkataswamy,** M.A. (Tel)., M.A (San)., M.A (Ling)., PhD.
Associate Professor, Dept. of Telugu &
Chairman, BOS Philothrophy& Religion Studies,
Andhra University, Visakhapatnam.
5. **Dr. Thottempudi Sree Ganesh,** M.A., M.Phil (Computational Linguistics) Ph.D
Research Scientist, Centre for Applied Linguistics and Transalation Studies, Universityof Heidelberg, Germany.
6. **Prof. Darla Venkateswara Rao,** M.A., M.Phil., Ph.D.
HOD, Dept. of Telugu,
Hyderabad Central University, Hyderabad, Telangana.
7. **Prof. T. Ramaprasad Reddy**
Dean, Faculty of Arts & Education,
Yogi Vemana University Kadapa, Andhra Pradesh.
8. **Dr. T. Swaruparani,** M.Sc., M.Ed., M.Phil., Ph.D.
Principal,
St Joseph's College of Education for Women,
Sambasivapet, Guntur, Andhra Pradesh.

ASSOCIATE EDITORS

1. **Dr. N. R. SADASIVA REDDY**, M.A.,M.Phil,PhD.
Associate Professor,
Dept. of Telugu & Comparative Literature,
Sri Krishna Deva Raya University,
Ananthapuram, Andhra Pradesh.
2. **Prof. V.SANKARA RAO**, M.A.,M.A.,M.Phil,PhD.
HOD, Dept. of Telugu,
Madras University,
CHENNAI, Tamilnadu.
3. **Dr. D. SESHUBABU**, M.A.,M.Phil,PhD.
Associate Professor, Dept.of Hindi,
Moulana Azad National Urdu University,
HYDERABAD, Telangana.
4. **Dr. K. Lavanya,** M.A., M.Phil., PhD.
HOD, Dept. of Telugu
Telangana University, Dichpally,
Nizamabad, Telangana.

5. Prof. **N.V. KRISHNA RAO,** M.A.,M.Phil,PhD.
Dept. of Telugu & O.L.,
Acharya Nagarjuna University,
Nagarjuna Nagar, Guntur District.

6. **Prof. A. JYOTHI,** M.A.,M.Phil,PhD.
Dept. of Telugu,
Kakatiya University, Warangal District.
Telangana.

7. **Dr. J. VENKATA RAMANA,** M.A.,M.Phil,PhD.
Associate Professor, Dept.of Modern Indian Languages,
Madhurai Kamaraj University, Madhurai,
Tamilnadu.

8. **Dr. N. Eswar Reddy,** M.A., PhD.
Associate Professor, Dept. of Telugu,
Yogi Vemana University, Kadapa.

9. **Prof. P. R. Harinadh,** M.A., M.Ed., M.Phil,PhD.
Dept. of Telugu,
Regional Institute of Education (NCRT)
Manasa Gangothri, Mysore, Karnataka.

10. **Dr. B. Tirupathi,** M.A., PhD.
Associate Professor, Dept. of Telugu,
University of Hyderabad, Gachibowli - 46.
Hyderabad. Telangana.

11. **Dr. T.SATYANARAYANA,** M.A.,M.Phil,PhD.
Asst.Professor, Dept. of Telugu,
Adikavi Nannaya University,
RAJAMUNDRY, East Godavari, A.P.

12. **Mr. D.ESWARA RAO,** M.A.,
Principal,
P.A.S.College, PEDANANDIPADU-522 235,
Guntur, A.P.

13. **Dr. P. VIJAYA KUMAR**, M.A.,M.Phil,PhD.
Vice Principal,
Govt. Degree College, Yemmiganuru.

14. **Dr. K. RAVI**, M.A., M.Phil,PhD.
HOD, Dept. of Telugu,
Govt. Degree College, Narayanapuram.

15. **Dr. Kakani Sudhakar,** M.A., M.Phil., PhD.
Dept. of Telugu,
Govt. Arts College, Rajahmundry.

16. **Dr. P. Srinivasa Rao,** M.A., M.Phil., PhD.
Guest Faculty, Dept. of Telugu,
Potti Sriramulu University, Bommuru.

17. **Dr. Ch. Praveen Kumar,** M.A., M.Phil., PhD.
PDF Scholar, Dept. of Telugu,
Kakatiya University, Warangal.

18. **Dr. N. Rambabu,** M.A., M.Phil., PhD.
Project Senior Fellow, Dept. of Classical
Literature, Nellore.

19. **Dr. G. Sailamma,** M.A., M.Phil., PhD.
Editorial Assistat,
Centre for Publications Dravidian University,
Kuppam, Chittor Dist.

20. **Dr. M. Sangeetha Rao,** M.A., M.Phil., PhD.
Guest Faculty, Dept. of Telugu,
Central University of Andhra Pradesh,
Ananthapuram District. A.P.

21. **Dr. M. Prasad,** M.A., M.A. (San)., PhD. Diploma in Maliyalam.
School Assistant (Telugu)
Govt. High School,
Rapuru, SPSR Nellore.

22. **Dr. Mark Poloneyes,** M.A., M.Phil., PhD.
Principal & HOD,
P.G. Centre, Gadwal,
Palamuru University, Mahabobnagar, Telangana.

LEGALADVISER

Dr. A. GURAVAIAH, ***M.A., L.L.M., PhD.,***
Principal & Research Guide, Dept., of Law, A. C. Law College, GUNTUR - 522 002, A.P.

DTP & PRINTING

TENALI PRAKASH, G.L.S. GRAPHICS, LEMALLE, Guntur. 94 94 660 509.

గమనిక : రచయితల అభిప్రాయములతో సంపాదక వర్గమునకు సంబంధం లేదు - **ఎడిటర్.**

Edited, Printed, Published and owned by Kolla Srikrishna Rao, Rohini Towers, 2/11 Brodipet,
GUNTUR - 522 002. Andhra Pradesh. Cell : 7386529274, 7989781963.
E-mail : parisodhanatelugu@gmail.com.Printed at : GLS Enterprises, Kavitha Nagar, Guntur - 522 002. Ph. 94 94 660 509.

అందె వెంకటరాజం

"భోగసాగమున దేలి,
భూవలమయు బట్టి యేలి
నరక్తము ద్రాగి తూలి
నర్తించు సంపన్నుడు
కలవారికి చదువు పదవి
కలవారికె ఓటు సీటు
కలవారికె సుఖములన్ని
కలవారికె బతుకు సుమ్మీ"

అని ఘాటుగా ప్రశ్నిస్తూ కులమతాల మధ్య హెచ్చుతగ్గులను ఈసడించిన కవి అందె వెంకటరాజం. అష్టావధాని, కవి శిరోమణిగా ప్రసిద్ధిగాంచిన అందె వెంకటరాజం 1933 సంవత్సరం అక్టోబర్ 14 కరీంనగర్ జిల్లా కోరుట్ల గ్రామంలో లింబయ్య, భూదేవి పుణ్యదంపతులకు జన్మించారు. వీరి విద్యాభ్యాసమంతా స్వగ్రామంలోనే సాగింది. కాకతీయ విశ్వవిద్యాలయంలో ఎం.ఎ తెలుగు, వానమామలై వరదాచార్యుల వారి కృతులు - అనుశీలనము అనే సిద్ధాంత గ్రంధాన్ని సమర్పించి డాక్టరేట్ పొందారు.

విద్యార్థి దశలోనే గ్రాంధిక భాషలో అనేక కవితలు, పాటలు రాశారు. పద్య ప్రక్రియ అందెవారిని ఆకట్టుకుంది. పద్య ప్రక్రియలోనే రచనలు కొనసాగించారు. అవధాన ప్రక్రియలో ప్రవేశించి 88 పైగా అష్టావధానాలను పూర్తి చేశారు. వీరు వచన కవిత మినహా మిగతా సాహితీ ప్రక్రియలన్నింటిలో రచనలు చేశారు. వీరి రచనలలో భారతరాణి, నవోదయము, మణి మంజూష, భువన విజయము, మానసవీణ, ఈశ్వర వతకము, మాధవవర్మ, సాహితీజీవన తరంగాలు, అవధాన పద్య మంజరి, అర్ధరాత్రి సుప్రభాతం, పసివాని మూడోపెళ్ళి, మైసమ్మ భయం, అంగడి వింతలు, విచిత్రమైన భక్తురాలు, అవధాన పద్య మంజరి, కళా తపస్విని, భజన గీతాలు, శ్రీ గోవిందగిరి తత్వ గీతమాల, నింబగిరి నరసింహ, విచిత్ర గాథలు, స్వర్ణ భారతము మొదలగునవి వీరి ప్రసిద్ధ రచనలు.

వీరి విశిష్ట సాహిత్య సేవలకు గాను అవధాన యువకేసరి, అవధాన చతురానన, కవి శిరోమణి మొదలగు గౌరవ బిరుదలు, సత్కారాలు పొందారు. కోరుట్ల డిగ్రీ కళాశాలలో తెలుగు ఉపన్యాసకులుగా పదవీ బాధ్యతలు నిర్వర్తించి పదవీ విరమణ చేశారు. వీరు విశ్రాంత జీవితంలో కూడా అవిశ్రాంతంగా తెలుగు సాహిత్యానికి విశేష సేవలు చేస్తూ 2006వ సంవత్సరం సెప్టెంబర్ 11న పరమపదించారు.

- సంపాదకవర్గం

Contents (విషయ సూచిక)

1.	చారిత్రక అడుగులు ముంగారు మొలకలు	- బల్లా గురురాధాదేవి	6
2.	తెలంగాణ కుల అస్థిత్వ నవలలు - సామాజిక దృక్పథం	- భీమరాం దిలీప్‌చంద్ర	10
3.	జాషువా సాహిత్యం - భారత దార్శనికత	- డా॥. కొల్లేటి రవిబాబు	16
4.	కర్పూర వసంత రాయలు - సినారె సాహితీ వైభవం	- కొయ్యా శ్రీనివాసులు	21
5.	తెలంగాణ సాయుధ పోరాటకవిత్వం: 'జాతీయత' (1946-1951)	- డా॥. చంద్రయ్య ఎస్	27
6.	మువ్వా శ్రీనివాసరావు సమాంతర ఛాయలు - ప్రపంచీకరణ	- గంట అశోక్	35
7.	దళిత పద్య సాహిత్యం - సామాజికాంశాల విశ్లేషణ	- డా॥. సిద్ధార్థ మద్దిరాల	39
8.	బౌద్ధమతంలో సరస్వతీ ఆరాధనా శిల్పలక్షణములు	- శ్రీవైష్ణవ వేణుగోపాల్	44
9.	సిరా కవిత్వం - ప్రపంచీకరణ	- దత్తి రామారావు	49
10.	మల్లిపురం జగదీశ్ కథలు - పాత్ర చిత్రణ	- డా॥. పాలగడ్డ మైనావతి	52
11.	ఆధునిక వచన కవిత్వంలో జోగిని	- పేరం అమృతరావు	56
12.	Learning Management System in Higher Education : Opportunities and Challenges	- Mr. Akhilesh Kumar	60
13.	Role of Women Journalists in Promoting Social Issues for the Develpment of Society	- Devender Bhardwaj	72
14.	An Emergence of Restructuring Teaching-Learning of English Speaking Skillsof Odia Medium Secondary School Students : An Instrumental Case Study	-Dr. Pratap Kumar Dash & - Dr. Anup Kumar Kujur	78
15.	Attitude of Scheduled Tribe Students towards Studies having Differential Levels of Home Environment	- Santosh Subba, - Dr. Vimal Kishor & - Dr. TJMS Raju	91
16.	Traditional Village Administration of the Aimol Tribe of Manipur	- Leivon Chungsanglien	101
17.	Indian Women Writers : Struggle and Emergence	- Md Shamim Ashraf & - Dr. Samir Khan	108
18.	Trajectory of Muslim Political Representation in India : Responsiveness of Political Parties in Telangana	- Mohammad Rizwan Rasheed	112

19.	Indian Education System and Its Policy: A Special Reference to Andaman and Nicobar Islands	- Mr. Dipankar Dey & - Dr. Bibhuti Bhusan Biswas	119
20.	Importance of Language in the light of National Education Policy 2020	- Raj Kumar Prajapati & - Prof. M.T.V. Nagaraju	133
21.	Finding the 'self' and place in the world through internet and the backlash: An Auto Ethnographic Study of Gender Trolling on Twitter	- Sanjukta Basu	140
22.	The European Financiers and the Portuguese Indian Endeavour	- Sujamol Joseph & - Dr.James John	153
23.	Lamal : A Religio-Cultural Study of Maring	- T. David Suanlian & - PadipiboNewmei	161
24.	'India and China Engagement with Southeast Asia'	- Tuithung Dounreitim	167
25.	Historical Sources on the *Devadasi* System of Medieval India with Special Reference to Assam	- Faridul Islam & - S. Jeevanandam	177
26.	Indian Knowledge System in Indian English and Literature: A Critical Analysis of National Education Policy 2020	- Dr. Govindaiah Godavarthi	186
27.	Gandhian Movement : Sustain The Culture of School Sanitation and Hygine Education in School Curriculum	- Shivakumar Kandekar	191
28.	Television Revolution in India in the Context of Globalization: An Overview of Doordarshan and Private Satellite TV Channels	- Dr. Panthukala Srinivas	196

BHAVAVEENA
Vol. 19, Issue. 10(2), October 2022
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావవీణ
UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

చారిత్రక అడుగులు ముంగారు మొలకలు

– బల్లా గురురెడ్డిదేవి, పరిశోధక విద్యార్థి, శ్రీ వెంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం, తిరుపతి.

రాయలసీమ కథ అనగానే వెంటనే గుర్తుకు వచ్చేది అనంతపురం. రాయలసీమ ప్రజల జీవన చిత్రాలను, రైతు జీవిత చిద్రాలను బలంగా ప్రతిబింబించిన కథా సాహిత్యం అనంతపురం నుండి ఎక్కువగా వెలువడడం చారిత్రక వాస్తవం.

రాయలసీమలో జిల్లాల ఏర్పాటుకు పూర్వం ఉన్న చిత్తూరు, కడప, కర్నూలు ప్రాంతాల నుండి కూడా అనంతపురం జిల్లాకు తీసిపోని కథలు వచ్చినప్పటికీ రాయలసీమ అస్తిత్వపు ముద్ర మాత్రం అనంతపురానిదే.

1992లో వెలువడిన సీమ కథలు మొదలు నేటికీ నిరంతరాయంగా ఈ ప్రాంత జీవితాన్ని చిత్రిస్తూ అనంత కథకులు సీమ అస్తిత్వ ప్రచారకర్తలు పేరు తెచ్చుకున్నారు. 1929 డిసెంబర్‌లో అనంతపురం నుండి ఆలూరి శేషాచార్యులు రాసిన బాలామణి కథ మొదలు వందల కథలు వచ్చాయి. జి. రామకృష్ణ 1941లో రాసిన చిరంజీవి కథ రాయలసీమ తొలికథగా చాలా కాలం కొనసాగింది. తదనంతరం జరిగిన పరిశోధనా పరిణామాలవల్ల అది మరింత ముందుకు వెళ్ళింది. అనంతపురం నుండి జి. రామకృష్ణ తర్వాత సింగమనేని నారాయణ, శాంతి నారాయణ, బండి నారాయణ స్వామి, చిలుకూరి దేవపుత్ర పేరెన్నికగన్న కథా రచయితలు. అనంత కథను ఉద్యమస్థాయిలో ముందుకు తీసుకుపోయారు. అలాగే తెలుగు కథారచయిత్రులకు తీసిపోని కథారచయిత్రులు రాయలసీమలో కూడా చాలా విస్తృతంగానే ఉన్నారు. ప్రస్తుతం రాయలసీమలో 86 మంది రచయిత్రులు కథారచన చేస్తున్నారు. వారిలో అత్యధికంగా చిత్తూరు జిల్లా నుండి 28 మంది కథలు రాస్తున్నారు. తర్వాత స్థానంలో అనంతపురం నుండి 25 మంది కథా రచయిత్రులున్నారు. అటుతర్వాత కర్నూలు నుండి 22 మంది, కడప నుండి 5 మంది కథలు రాస్తున్న కథారచయిత్రులున్నారు.

రాయలసీమ కథారచయిత్రులు మిగిలన తెలుగు ప్రాంత రచయిత్రుల్ల లాగా కేవలం స్త్రీలకు సంబంధించి నవి మాత్రమే రాయలేదు. రాయలసీమ మొత్తం ప్రాతి నిథ్యం వహించే వస్తువులతో కథలు రాశారు, రాస్తున్నారు. ఈ మధ్య అనంతపురం నుండి 'ముంగారు మొలకలు' కథల సంపుటి వెలువడింది. ఈ కథల సంపుటిలో 25 కథలు 25 మంది కథా రచయిత్రులు రాశారు. యం. ప్రగతి, జి. నిర్మలారాణి, బి. హేమమాలిని సంపా దకులుగా అనంతపురం జిల్లా నుండి మహిళా కథకులు రాసిన తొలి కథల సంపుటి ఇది. ఈ కథలు స్త్రీలు రాశారు కాబట్టి కేవలం స్త్రీల సమస్యలే కథా వస్తువులుగా ఉన్నాయనుకుంటే పొరపడినట్టే. ఇందులో అనేక సామాజిక సమస్యలను వస్తువులుగా తీసుకుని కథలుగా మలచిన తీరు చాలా బాగుంది. ఇన్నాళ్ళు అనంతపురం కథలు అనగానే కేవలం వ్యవసాయానికి సంబంధించినవే అనుకునేవారు. కానీ ఈ కథలు మిశ్రమ జీవిత సత్యాలను ఆవిష్కరించాయి. కొందరు సీనియర్ రచయిత్రులతో పాటు ఈ సంపుటిలోనే ప్రచురించబడిన తొలి కథతో కథా రచనలోకి అరంగేట్రం చేసిన వారున్నారు. ఈ కథల సంపుటిలో చేర్చబడిన కథల వరుస ఏ క్రమంలో అమర్చారో తెలియదు. కథా రచయిత్రుల వయసును కొలమానంగా తీసుకున్నారో లేదా కథ ప్రచురించబడిన తేదీని కొలమానంగా తీసికున్నారో తెలియదు. ఈ కథల సంపుటిలో చాలా వరకు వితంతుస్త్రీల సాహసకృత్యాలు కన్పిస్తాయి.

ఈ కథల సంపుటిలో ఉత్తమ కథ పోరాల శారద రాసిన ''నారాయణమ్మవ్వ''. వితంతువై అనాథగా

మిగిలిన నారాయణమ్మ, తనకున్న ముప్పై సెంట్ల స్థలాన్ని ఏ స్థిర నివాసంలేని సంచార జాతుల వారికి ఇళ్ళ కోసం రాసిస్తుంది. ఆమె బ్రతికి ఉండగా వారికి ఆశ్రయం ఇచ్చి చనిపోయే ముందు వారి పేరుతో వీలునామా రాయిస్తుంది. ఆమె దూరపు చుట్టాలు ఆమె మరణించిన తర్వాత ఆస్తి కోసం వచ్చి ఆ వీలునామా తెలిసి ఆశ్చర్య పోతారు. ఏ ఆదరవులేని అనాథ అయిన నారాయణమ్మ అనాథలకు ఆదరువుగా నిలవడం ఆదర్శం. ఇది నిజమైన ప్రగతిశీల కథ.

సులోచనాదేవి రాసిన 'రానిక నీ కోసం' కథ పాఠకుడికి కంటతడి పెట్టిస్తుంది.

భర్త మరణించిన తర్వాత ఒక్కగానొక్క కొడుకును ప్రయోజకున్ని చేయడం కోసం జీవితాన్ని ధారపోసిన తల్లి కమలమ్మ, చివరకు కన్నకొడుకు కోడలు చీత్కారానికి, అసహ్యానికి గురై అదే వేదనతో ఇంటి నుండి బయటికొచ్చి ప్రమాదంలో ప్రాణాలు ఒదలడం కలచివేస్తుంది. కన్నవారి పట్ల కఠినంగా వ్యవహరిస్తున్న దుర్మార్గపు పిల్లల మనస్తత్వాన్ని నిలదీసిందీ కథ. ఈ కథలో ఎనుకున్న వస్తువు ఎంతో ఉన్నతమైనప్పటికీ దాని నిర్మాణం పాఠకున్ని ఆకట్టుకోలేక పోయింది. అంతే కాదు ఈ కథలో సుమారు 19 పాత్రలు ఉండటం మరింత ఆశ్చర్యం. పరిమిత పాత్రలు అన్న కథా శిల్ప సూత్రానికి ఈ కథ పూర్తి వ్యతిరేకం. 13 పుటలున్న ఈ కథలో అసలు కథ కేవలం రెండు పుటలే. 'కథలో కథ తప్ప ఇంకేమి ఉండకూడదన్న' రారా అభిప్రాయానికి ఇది పూర్తి విరుద్ధం. ఇలాగే కన్నవారి నిరాధరణకు గురై మనమరాలి చెంత బ్రతుకుతున్న ఓ తల్లి కథ స్వర్ణకుమారి రాసిన "బ్రతుకు బరువు". ఇద్దరు కూతుళ్ళకు, కొడుక్కు పెళ్ళిళ్లు అయిన తర్వాత, భర్తను కోల్పోయి, ఆసరా కోసం పిల్లల చెంతకు చేరితే ఆస్తి రాయించలేదని ఇంటి నుండి వెళ్ళగొడతారు. అప్పటికే ప్రేమించి పెళ్ళి చేసుకుని అతని చేతిలో మోసపోయి ఒంటరిగా కొడుకుతో బ్రతుకుతున్న మనవరాలు ఆమెను ఆదరిస్తుంది. ఓ వైపు కన్నవాళ్ళ చేత గెంటివేయబడిన స్త్రీ, ఇంకోవైపు కట్టుకున్న వాడిచేత దగా పడ్డ స్త్రీ ఇలా రెండు రెండు జీవితాలలోనూ బాధితులు స్త్రీలు. వీరిద్దరి జీవితాన్ని ఒకే కథలో చేర్చి రాయడం బాగుంది.

రాజకీయ నాయకులు తమ స్వార్థం కోసం ఎన్నికలలో మద్యాన్ని నిరుపేదలకు ఎరగా వేసి, వారి జీవితాన్ని ఎలా బుగ్గిపాలు చేస్తారో విడమరచి చెప్పిన కథ రమాదేవి రాసిన "ఊర్నుండి ఎల్లగొడదాం". మద్యానికి అలవాటుపడ్డ చంద్రన్న, పురిటినొప్పులతో ఉన్న తన భార్యను సమయానికి ఆసుపత్రికి చేర్చక భార్యను పోగొట్టుకుని బిడ్డను తల్లి లేనిదానిని చేశాడు. కల్తీ మద్యానికి ఎంతోమందిలో రాముడు కూడా చేరి భార్యను విధవ రాలిని చేశారుడు. మద్యం మహమ్మారిని ఊరి నుండి ఎల్లగొట్టాలనే స్త్రీల చైతన్యంతో కథ ముగుస్తుంది. ప్రజలకు కలగాల్సిన కనీస సామాజిక చైతన్యపు అవసరాన్ని తెలియజేసిందీ కథ.

భర్త మరణించిన తర్వాత వృద్ధాప్యంలో పిల్లల చెంత బ్రతుకుతున్న దాక్షాయని, కోడళ్ళ ఆంక్షల నడుమ ఉండలేక తన సొంత గూటికి చేరుతుంది. భర్త లేక ఒంటరిగా జీవిస్తున్న దాక్షాయని వంటి జీవితాలలో ఎటువంటి సంఘర్షణలుంటాయో తెలియజెప్పిన కథ షహనాజ్ రాసిన "అమ్మకో గూడు." ప్రేమించి పెళ్ళి చేసుకుని బిడ్డ పుట్టాక, ఆ బిడ్డ తనకే పుట్టాడా అనే అనుమానంతో డిఎన్ఏ చేయించమని అడిగన ఓ దుర్మార్గపు భర్త కథ లక్ష్మీదేవి రాసిన 'మనసున మనసై". చివరకు భర్తను వదిలి కొడుకుతోపాటు తాను వేరుగా బ్రతుకుతున్న కథానాయిక ఉషారాణి ఎందరికో ఆదర్శం.

పిల్లలు పుట్టడానికి చెట్లమ్మడీ తిరిగి ఊయలలు కట్టడం, దేవుళ్ళకు వరపదం సంబంధంలేదని, కచ్చితమైన వైద్యంతోనే అది సాధ్యమని మూఢవిశ్వాసాల కంటే సైన్స్ గొప్పదని చెప్పిన కథ ఎ.కె. దేవకి రాసిన 'సంపూర్ణక్క - తవుసుమాను'. అమళ్ళదిన్నె పద్మజ రాసిన "ముసుగు లేని హేతువు" కథ మూఢనమ్మకాలను ఆమోదించిందో తిరస్కరించిందో అర్థం కాదు. కొడుక్కు పెళ్ళి కాక పోవడానికి ఇంటి వాస్తు దోషమని నమ్మిన రాజశేఖరం,

సావిత్రులు జోతిష్య పండితున్ని పిలిపించి, ఇంట్లో కొన్ని మార్పులు చేస్తారు. ఆ రాత్రికి అనంతపురం బయలుదేరి దారిలో వర్షం రావడంతో ఓ ఇంట్లో ఆశ్రయం పొందుతాడు. రాజశేఖరం ఇంటి ఆయనతో తన కొడుకు వివాహం విషయం చెప్పగా కొడుక్కు పెళ్ళి కుదురుతుంది.

ఇక్కడ చిత్రమేమంటే ఆ ఇల్లు ఓ కాటికాపరిది. ఆయన కాటికాపరి. ఆ విషయం తెల్లారి తెలుసుకున్న రాజశేఖరానికి మూఢనమ్మకాలపై ఉన్న విశ్వాసాలు తొలగిపోతాయి. ఇది కథ. కానీ రచయిత్రి ఇంట్లో వాస్తుమార్పులు చేశారు కాబట్టి కొడుకు పెళ్ళి కుదిరిందని చెప్పాలనుకుందా? లేదా ఆ పెళ్ళి కుదిర్చింది కాటికాపరి, అది స్మశానం కావడంవల్ల మూఢనమ్మకాలు లేవని చెప్పదలచిందో పాఠకునికి అర్థం కాదు.

చిలుకూరి దీవెన రాసిన 'ఆటపట్టు' కథ వివక్షవల్ల ఎంతోమంది ప్రతిభావంతులైన క్రీడాకారులు తమ ప్రతిభను నిరూపించుకునే అవకాశంలేదనే రహస్యాన్ని ఇందులో చెప్పారు.

మైనర్ పిల్లలు ఆకర్షణవల్ల తమ ఆలోచనలను చదువుపైగాక ప్రేమ, పెళ్ళి అంటూ తప్పుదోవ పడుతున్నారని వారిని స్నేహపూర్వకంగా దగ్గరికి చేర్చుకపోవడంవల్లనే ఇలా జరుగుతుందని, తల్లిదండ్రుల బాధ్యతా రాహిత్యాన్ని వెళ్ళడించిన కథ అనురాధా రాసిన 'పరిణీత'.

కార్పోరేషన్ విద్యవల్ల విద్యార్థులు ఎంతమానసిక వేధనకు గురౌతున్నారో హృదయవిదారకంగా చిత్రించిన కథ రజిత రాసిన "బహుమతి".

ప్రభుత్వ స్థలంలో పేదల ఇల్లను కూల్చి ఆక్రమించాలనుకున్న రౌడీ నాయకులతో పోరాడి పేదలకు పట్టాలప్పించిన కన్నుకొడుకు ఆదర్శాన్ని చూసి గర్వపడిన స్త్రీ మనసును ఆవిష్కరించిన కథ శశికళ రాసిన "అమ్మమ్మ మనసు".

భాస్కర బాలభారతి రాసిన 'మెరవణి' కథ వితంతు పూర్ణికు వివాహం చేయాలనుకోవడం సంఘసంస్కర్ణ దృష్టి అయినప్పటికీ, పూర్ణిమ కేవలం పెళ్ళి తర్వాత జరిగే మెరువణికై ఆరాటపడుతున్నందని రాయడం స్త్రీల వ్యక్తిత్వాన్ని, ఆలోచనను కించపరచినట్టుగా ఉంది. అంతిమంగా పూర్ణిమకు పెళ్ళి కాకుండా పోవడం, సామాజిక తిరోగమనం.

ఆవుల జయప్రద రాసిన "ఋణ చిత్రం" కథలో రచయిత్రి అనేక జీవిత సంఘర్షణలను ఒకే వ్యక్తి జీవితంలో చిత్రించడం వల్ల కథా విస్తృతి పెరిగిందే తప్ప ఏ విషయాన్ని పాఠకుడి మదిలో నిలుపేలక పోయింది. 100 ఎకరాల ఆసామి వసంతరాయలు తండ్రి. వ్యవసాయ సంక్షోభంవల్ల తండ్రి మరణించడంతో తమ్ముళ్ళను, చెల్లెలను జీవితంలో స్థిరపరిచేసరికి వసంతరాయలు జీవితం చితికిపోతుంది. ఈ కథలో రైతు సమస్యలు, అన్నదమ్ముల అమానవీయత, వడ్డీ వ్యాపారస్తుని నిర్దాక్షణ్యత, కరువు, పేదరికం, నిరక్షరాస్యత ఇన్ని అంశాలు ఒకే కథలో ఇమడ్చాలనుకోవడంలో వసంత రాయలు వేదన పాఠకుడి చేరడం సందిగ్ధమైంది.

యం. ప్రగతి 'రైటింగ్ కౌచ్' కథలో సాహితీరంగంలో మహిళలు శారీరక దోపిడీకి, అణచివేతకు గురౌతున్న తీరును, సాహితీవేత్తల చప్పట్ల వెనకాల దాగి ఉన్న విషాదాన్ని బట్టబయలు చేసింది.

రాయలసీమ నాయకులు పదవులకు ఆశపడి, రాయలసీమ అభివృద్ధిని కోస్తాంధ్ర నాయకులకు తాకట్టు పెడుతున్న తీరును కె. సుభాషిణి ధృతరాష్ట్రుని కౌగిలిలో వాస్తవంగా ప్రతిఫలింజేసింది. కానీ కథ వై.ఎస్. రాజశేఖర రెడ్డిని కేంద్రీకృతంగా వ్యంగ్యంగా రాయబడింది. రాజశేఖర రెడ్డి రాయలసీమకు చేసిన మేలును, అభివృద్ధిని వక్రీకరించి రాయడం వాస్తవాన్ని మరుగున పరచడమే. బి. హేమామాలిని కళాశాలలో ఆడపిల్లలపై అధ్యాపకులు చేస్తున్న లైంగిక హింసను ఈ కథలో చిత్రించిన తీరు పాఠకున్ని ఉద్రేకపరుస్తుంది. అయితే అమ్మాయిలతో అసభ్యంగా ప్రవర్తించిన పరందామయ్య బాగోతాన్ని 'ఆపరేషన్ రావణ' పేరుతో ఛేదించిన అనంతరం, అతన్ని

శిక్షించకపోవడం దారుణం. అతన్ని కేవలం వాలెంటరీ రిటైర్మెంట్ ద్వారా తొలగించడం అతనికి తగిన శిక్షగా పాఠకుడికి అనిపించదు.

ఇటువంటి అంశంతో రాసిన కథ "పల్లెవెలుగు". నిర్మలా రాణి రాసిన ఈ కథలో బస్సులో స్త్రీలపై జరిగే అఘాయిత్యాలను వెల్లడించింది. ఇక్కడ కూడా అంతే స్త్రీపై చేయి వేసిన అతన్ని కేవలం ఒక చెప్పుదెబ్బకొట్టి బస్సు దింపుతారు. పోలీస్ స్టేషన్‌కు పోనీ అని మొదట అన్న కథకురాలు అతనిపట్ల ఉదాసీనంగా వ్యవహరించింది. స్త్రీలపై మృగాళ్ళ ఆగడాలు మితిమీరడానికి ఇటువంటి ఉదాసీనతే కథ మరింత సామాజిక చైతన్యంతో ముగించాల్సి ఉంది.

తెలుగు భాషపై మమకారాన్ని పెంపొందించే కథ లక్ష్మి కుడాల రాసిన 'అపరాధం'. పిల్లలకై ఆరాటపడే తల్లి మనస్సును తెలియజెప్పిన కథ పుట్టపర్తి నాగపద్మని రాసిన 'భూత్ భులైయ్యా...'

అరుణకాకి రాసిన సాబువ్వ
ఫైరోజా చాను రాసిన బ్రతుకు పోరు
సింగాడి శోభామణి రాసిన కాకి
బి. బిజిలి రాసిన పేరేందబ్బా
ఎ. జయలక్ష్మిరాజు రాసిన వరాహమూర్తి

పై కథలు కూడా విభిన్న సామాజిక అంశాలను ప్రతిపాదించాయి.

ఏది ఏమైనా అనంతపురం నుండి కరువు మాత్రమే కాదు భిన్న సామాజిక సమస్యలున్నాయని తెలియజెప్పిన కథల సంపుటి ఇది. అందునా ఇన్నేళ్ళు కేవలం అనంత కథ అంటే కొందరి గురించే చెప్పుకుంటున్న తెలుగు కథాపాఠకులకు ఈ సంపుటితో ఉవ్వెత్తున్న ఎగసిన మహిళా కథా కెరటాలుగా ఆవిష్కరితమవడంలో సందేహం లేదు. అనంతపురం జిల్లాలోనే గాక రాయల సీమ కథా సాహిత్య చరిత్రలో ఈ కథల సంపుటి చారిత్రక పరిణామం.

ఆధార గ్రంథాలు :

1. ముంగారు మొలకలు - అనంతపురం జిల్లా మహిళా కథకుల కథలు - యం. ప్రగతి, జి. నిర్మలారాణి, బి. హేమమాలిని
2. రాయలసీమ రచయిత్రుల కథలు - కథా సంకలనం - సం. డా. ఎం. హరికిషన్
3. సీ మకథా తొలకరి - వ్యాస సంపుటి - డా॥ తవ్వా వెంకటయ్య

★★★

BHAVAVEENA
Vol. 19, Issue. 10(2), October 2022
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావవీణ
UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

తెలంగాణ కుల అస్థిత్వ నవలలు – సామాజిక దృక్పథం

– భీమరాం దిలీప్‌చంద్ర, పరిశోధక విద్యార్థి.

నవల సమకాలీన జీవిత వాస్తవికతమీద ఆధారపడ్డ కల్పనాత్మక వచన సాహిత్య ప్రక్రియ'' అని కూడా నవలను నిర్వచించవచ్చు. నవల సాధారణంగా కథాత్మక మైనది. ఇందులోని సంఘటనలు, పాత్రలు వాస్తవ జీవితానికి ప్రాతినిధ్యం వహిస్తాయి.

సాహితీ ప్రక్రియల్లో బహుళ ప్రజాదరణ పొందిన ప్రక్రియ నవల. ఇతర సాహితీ ప్రక్రియలైన కవిత్వం, నాటకం, వ్యాసం, లేఖలు మొదలైన వాటినన్నిటిని తనలో ఇముడ్చుకోగల్గిన శక్తి నవలకున్నది. ఒకప్పుడు కావ్యాలు సాహిత్యంలో ఎంతటి ప్రాముఖ్యాన్ని సంతరించు కున్నాయో ఆధునిక యుగంలో నవల అంత ప్రాముఖ్యాన్ని సంతరించుకున్నది. ''కవిత్వం మీద వచనం చేసిన తిరుగుమాటే నవల ఆవిర్భావానికి కారణం అంటాడు వల్లంపాటి వెంకటసుబ్బయ్య. రాచరిక వ్యవస్థ అంతమైపోవడం, ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వాలేర్పడటం లాంటి విప్లవాత్మక మార్పుల కారణంగానే నవల లాంటి ఒక నూతన ప్రక్రియ ఆవిర్భవించింది. ఇక్కడి అక్షరాలు రక్తాక్షరులు, నిప్పుకణికలు. కారణం ఏమిటంటే ఇక్కడి ప్రాంతం ఎప్పుడూ ఉద్వేగాలతో, ఉద్యమాలతో ఉన్నది కావడమే. ఇక్కడ బానిసత్వం, ఫ్యూడలిజం, పేదరికం, అమాయకత్వం, తెలియనితనం మొదలైనవి అన్నీ ఉన్నాయి. సమాజానికి మంచి సందేశాన్ని అందించిన రచనలు, నవలలు వెలువడిన ప్రాంతంగా కూడా ఈ ప్రాంతాన్ని మనం చెప్పుకోవచ్చు.తెలంగాణ నవల వయసులో చిన్నదైనా వాసిలో గొప్పది. తెలంగాణ సాహిత్యానికి చారిత్రక, భౌగోళిక నేపథ్యం భిన్నమైంది. తెలంగాణ కథ, నవల, కవిత్వం పాటలలోని వస్తువు కూడా భిన్నంగా ఉంటుంది. తెలంగాణ రచయితలు యదార్థ జీవితాలను, ఉద్యమాలను తమ అనుభవాల ద్వారా తమదైన భాషలో వ్యక్తీకరిస్తున్నారు. వీరి రచనలో ప్రాంతీయత ఉట్టిపడుతుంది.

తెలంగాణ రచయితలు పూర్వం తమ యాసను, నుడికారంను అంతగా పట్టించుకోలేదు. కొందరు మాత్రమే వారి రచనలో తెలంగాణతనాన్ని చూపించారు. 1995 నుంచి తెలంగాణ ప్రాంతీయ అస్తిత్వవాదం ప్రారంభ మైంది. దాంతో పరిశోధకులు, విమర్శకులు 1956కి ముందు ఉన్న తెలంగాణ చరిత్రను, సాహిత్య ప్రక్రియలను వెతికి తమ అస్తిత్వ గౌరవాన్ని నిలుపు కున్నారు. తెలంగాణలో ఒకవిధంగా చూస్తే నవలా ప్రక్రియ 1860లోనే పుట్టింది. అది ఆశ్చర్యం కలిగించే విషయమే ! నల్గొండ జిల్లా హుజూర్‌నగర్ ప్రాంతంలో పుట్టిన తడకమళ్ళ కృష్ణారావు 1860లో రచించిన 'కంబుకంధర చరిత్ర' తెలంగాణ నుంచి వచ్చిన మొదటి నవల. 1860లోనే ఆయన 'కామరూప కథ' అనే రచన కూడా చేశాడు. ఈ రెండు రచనల్లో ఆధునిక నవలా లక్షణాల బీజాలు కన్పిస్తాయి. తడకమళ్ళ కృష్ణారావు తన రచనలను 'వచన ప్రబంధం' అనే పేర్కొన్నాడు. వీటి వ్రాత ప్రతులను డా.సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి మద్రాసు లోని ప్రాచ్య లిఖిత భాండాగారంలో కనుగొన్నాడు'' (సుజాతారెడ్డి, ముదిగంటి. 2011). ఇలా నవలా రచనకు బీజాలు తెలంగాణలో బ్రిటీషాంధ్రలో కన్న ముందే కపడినా గ్రంథాలయోద్యమం, నిజాం వ్యతిరేక పోరాటం అక్షరాస్యత వంటి వివిధ కారణాల వల్ల నవలలు రాలేదు. అంతేగాక ప్రచురణలు తక్కువగా ఉండడంవల్ల కథ, కవిత్వం, పాట వికసించినంతగా నవలా ప్రక్రియ వికసించలేదు.

సాహిత్య ప్రపంచంలో వెలువడిన కొన్ని బలమైన సిద్ధాంతాలు, వాదాలు అవి వెలువడిన దేశంలోనే కాక

మిగిలిన దేశాల్లో కూడా వ్యాపించి ఆయాదేశాల భాషా సాహిత్యాలపై ప్రభావం చూపుతున్నాయి. అలా ప్రభావం చూపిన వాదాల్లో అస్తిత్వవాదం ఒకటి. రెండవ ప్రపంచ యుద్ధానంతరం తెలుగు సాహిత్యంపై ప్రభావం చూపిన అంశాల్లో ''అస్తిత్వ వాదం'' ఒకటి. అస్తిత్వవాదాన్ని ఆంగ్లంలో ''Existentialism'' అంటారు. 'Existence' అంటే ఉండుట, కలిగి ఉండుట, బ్రతుకుట, జీవించుట మొదలైన అర్థాలు ఉన్నా సాహిత్య పరిభాషలో ఆంగ్లంలోని ''Existence'' అనే మాటకి ఉనికి, కలిగి ఉండు అనే మాటలు 'ఙఇఱ్వత్ఱుశ్రీఱంఎ'' అనే పదానికి అస్తిత్వవాదం అనే మాట దగ్గర అర్థాన్ని ఇస్తున్నాయి. కాబట్టి ఈ వ్యాసంలో ఈ అర్థాలనే ప్రధానంగా గ్రహించడం జరిగింది. అస్తిత్వానికి మూల బిందువు వ్యక్తి. అస్తిత్వాన్ని గురించి ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే వ్యవస్థకంటే వ్యక్తికి ప్రాధాన్యం ఇవ్వాలని చెప్పేదే అస్తిత్వవాదం. వ్యవస్థ విధించిన ధర్మాన్ని, నీతి నియమాలను వ్యక్తి అనుసరించినపుడు లేదా వ్యవస్థ కోసమే వ్యక్తి బ్రతుకుతున్నపుడు అతని స్వేచ్ఛ పూర్తిగా నాశనమౌతుంది. అతడొక జడపదార్థంగా మారిపోతాడు. వ్యక్తి ప్రత్యేక అస్తిత్వం కలిగి జీవించాలనుకుంటే తనకై తాను తన ధర్మమేమిటో తెలుసుకోవాలి. కాబట్టి ఆత్మాన్వేషణ అనేది అస్తిత్వవాదంలో ప్రధానమైన అంశం.తమ ప్రాంతాన్ని తామే పరిపాలించుకోవాలనే స్పృహ, అధికారంలోకి రావాలనే ఆకాంక్ష అనివార్యం. వివక్షకు గురి కాబడుతున్న ప్రాంతాలు కాస్త ముందుగానో, ఆలస్యంగానో ప్రాంతీయ ఉద్యమాలను తలకెత్తుకుంటాయి.

ఈ సిద్ధాంతం ప్రకారంగా స్త్రీలు, దళితులు, మైనార్టీలు తమ పరిధిలో తాము ఏకమై తమ అస్తిత్వాలను చాటుతూ కవిత్వం, కథలు, ఇతర ప్రక్రియల్లో సాహిత్యాన్ని సృజించారు. బతుకుపోరు నవల (1982) నవల విశిష్టమైంది. ప్రాసంగికతతో పాటు ఆత్మకథాత్మక లక్షణాలు ఉన్న కార్మిక నవల ఇది. ఈ నవలలో లక్ష్మి రాజయ్యలు భార్యాభర్తలు. లక్ష్మి, పొరుగింటి పెళ్ళికాని సుగుణ బీడీ కార్మికులు. రాజయ్య బట్టల దుకాణంలో గుమాస్తా. తమ్ముణ్ణి డాక్టర్ కోర్సు చదివిస్తుంటాడు. బీదరికంలో మగ్గుతున్న జీవితాలు వీరివి. న్యాయంగా ఇవ్వవలసిన కూలిడబ్బులు ఇవ్వకపోవటంతో రామక్క అనే కార్మికురాలి నేతృత్వంలో సమ్మె ప్రారంభమవుతుంది. సమ్మెను సమర్థిస్తూ ఎర్రసిరాతో రాసిన పోస్టర్లను అతికించటానికి లక్ష్మి, నారాయణ అనే మరో కార్మికునితో వెళ్తుండగా 'ఆ ఇద్దరూ చీకటి కడుపులో చిచ్చు రగిల్చే వెలుతురు బాణాల్లో ముందుకు సాగిపోతున్నారు.' అన్న విప్లవ స్ఫూర్తినిచ్చే వాక్యంతో నవల ముగుస్తుంది. సమకాలీన వాస్తవ దృశ్యాలని చిత్రించేది నవల. ''నవల కేవలం కాల్పనిక రచన కాదు, అది జీవిత రచన, యథార్థ మానవుడ్ని'' జీవితాన్ని వ్యక్తీకరించటానికి జరిగిన ప్రయత్నం'', తెలుగులో నవలా ప్రక్రియ ప్రారంభపు కాలంలో మధ్యతరగతి సామాన్య జనజీవన చిత్రణ ఎక్కువగా చేయబడింది.

తెలంగాణ పరిశ్రమలలో బీడి పరిశ్రమ ప్రముఖమైంది. ఇది ప్రధానంగా 'స్త్రీల శ్రమ మీద' ఆధారపడిన పరిశ్రమ. బీడి పరిశ్రమలలో కూలీలుగా తెలంగాణ స్త్రీలు ఏ రకమైన జీవితాన్ని జీవించారో తెలుసుకొనటం అవసరం. దానికి గాను తెలంగాణా కార్మిక స్త్రీల జీవిత చిత్రణ నవలగా 'బతుకుపోరు' నవలను, సామాజిక వర్గాలలో అట్టడుగు స్థాయిలో దళితులుంటే, వాళ్ళల్లో స్త్రీల పరిస్థితి మరింత దిగువ స్థాయిలో వుంటుంది. ఆ రకంగా తెలంగాణ దళిత స్త్రీ గురించి, వారి జీవితాన్ని తెలుసుకోవడానికి వేముల ఎల్లయ్య వ్రాసిన ప్రసిద్ధి నవల. పెరుగుతున్న ధరలను తట్టుకోలేక జీవించడం భారంగా భావించినా యజమాని చేస్తున్న ఈ దోపిడీని కార్మిక స్త్రీలైన రామక్క, లక్ష్మి, సుగుణ కలసి ఎదిరించడానికి ఉద్యమించడం కనిపిస్తుంది. మొత్తం కూలీ డబ్బులు ఇవ్వాలని నిలదీస్తారు. స్త్రీ కార్మికుల సమస్యలను పరిష్కరించాలని ఉద్యమానికి సిద్ధమవుతారు. బీడీ పరిశ్రమలో కూలీలుగా పనిచేస్తున్న మహిళా కార్మికులు తమ బతుకును బాగు

చేసుకోవటానికి ఉద్యమకారులుగా మారడం ఇందులో కనిపిస్తుంది.

ఈ నవలలోని లక్ష్మి దాన్ని ఎదిరింటానికి కార్మికు లంతా ఒకటై సమ్మె ప్రారంభించటంతో నవల పూర్తవు తుంది. అన్ని రచనల్లో లాగే ఈ నవలకు కూడా 'సామాన్యత' జీవధాతువు. జీవితం నుంచి నేరుగా నవలలోకి ప్రవేశించిన పాత్రలతో ఉదాహరణగా నిలిచిపోయిన నవల ఇది. స్త్రీలు ప్రధాన చోడక శక్తులుగా ఉండటం వల్ల ఏకకాలంలో కార్మిక శక్తికి, స్త్రీ శక్తికి ఇది ప్రతీకగా నిలిచిపోతుంది.

తెలంగాణ నుంచి కార్మిక పోరాటాల గురించి వచ్చిన మొట్టమొదటి నవల బి.ఎన్. రాములు రాసిన 'బతుకుపోరు'. నిజామాబాద్ నుండి కరీంనగర్ వరకు గృహ పరిశ్రమగా ఉన్న బీడి పరిశ్రమను గూర్చి, వాళ్ళ బతుకులోని విషాదాన్ని గూర్చి, సంస్కృతి గురించి చిత్రించిన గొప్ప నవల 'బతుకుపోరు'. ఈ పరిశ్రమతో 'బతుకుతున్న కరీంనగర్, నిజామాబాద్ జిల్లాలోని బీడీ కార్మికుల బతుకు వెతలను 'చిత్రించిన నవలే అని అన్నారు. తెలుగు నవలకు బహుజన పరిమళమద్దిన రచయితలలో బి.ఎన్.రాములు, కాలువ మల్లయ్య, బోయ జంగయ్య ముఖ్యులు. బి.ఎన్.రాములు బతుకు పోరు నవలలో పద్మశాలి జీవితం కొంత చోటుచేసుకుంది. తెలుగులో పద్మశాలీల జీవితం గురించి పూర్తిస్థాయిలో వచ్చిన మొట్టమొదటి నవల పోరంకి దక్షిణామూర్తి 1967లో రాసిన ముత్యాల పందిరి' నవల ఇది ఆంధ్రప్రభ వీక్లీలో సీరియల్‌గా వెలువడింది. ప్రపంచీకరణ అమెరికాలో సాఫ్టవేర్ ఉద్యోగాలు దొరికించుకోవడం, పరిణామాలను నేపథ్యంగా తీసుకొని పద్మశాలీల జీవితం గురించి కాలువమల్లయ్య రాసిన చతుర మాసపత్రికలో 'గువ్వల చెన్నా' నవల ప్రచురించబడింది.

'బతుకుపోరు' బీడీ కార్మికుల జీవితాల గురించిన నవల. మహిళా బీడీ కార్మికుల కుటుంబాల గురించి రాసి నవలలో ప్రధాన పాత్ర అయిన లక్ష్మి కుటుంబంలో మరిది ఎంబిబిఎస్ చదువుతున్నట్టు అతనికి కష్టపడి పైసలు పంపిస్తున్నట్టు ఒక సంఘటన ఉంటుంది. అలా బీడీ కార్మిక కుటుంబాల జీవితాల్లో ఆశాకిరణంలా కొందరు మధ్యతరగతిగా, విద్యావంతులుగా ఎదిగే అవకాశం అందుకోగలిగారు. గౌడ వృత్తి జీవితాన్ని చిత్రిం చిన నవల 'బతుకుతాడు' రచయిత నేరెళ్ల శ్రీనివాస్ గౌడ్. రచయిత స్వయంగా గీత కార్మికుడు. రచయిత కుటుంబ కథయే ఈ నవల నేపథ్యం. ఈ నవల 15 భాగాలుగా ఉంది. ఈ నవలలోని కథ ప్రధానంగా మూడు కుటుంబాల మధ్య నడుస్తుంది. ఈ మూడు కుటుం బాలు కూడా కులవృత్తిని నమ్మకున్నవే. కుటుంబం పెద్ద ధర్మయ్య గౌడ్. ధర్మయ్య గౌడ్, లింగమ్మల సంతానం భూమయ్య గౌడ్, నారాయణ గౌడ్, లక్ష్మణ్ గౌడ్ కూతుర్లు. సత్తవ్వ, ఎల్లవ్వ, నర్సవ్వ.

నారాయణ గౌడ్ భార్య లక్ష్మి, నారాయణ గౌడ్‌కి నలుగురు పిల్లలు. శ్రీనివాస్ గౌడ్ గంగవ్వ తిరుపతి, మంగవ్వ. నారాయణ గౌడ్ ఆర్థికంగా వెనుకబడి ఉం టాడు. ఎంత కష్టపడినా వృత్తిలో ఎదుగుదల లేక కుటుంబమును పోషించడమే కష్టమవుతుంది. తన భార్యకు జ్వరం వచ్చినా సరైన వైద్యం చేయించలేని స్థితిలో ఉంటాడు. గీత కార్మికుల శ్రేయస్సును కాంక్షించే విధంగా గౌడ సంఘం చేసే పోరాటాలు, మండల కేంద్రమైన జగిత్యాలలోని గౌడ సంఘం దగ్గర మామూలు (పన్ను) కట్టడం ఆ పన్ను ప్రతి సంవత్సరం పెంచడంతో పాటు పడే ఇబ్బందులు పడుతుంటారు. తాళ్ళను పంచుకునే విధానంతో పాటు తాటి, ఈత చెట్లలోని రకాలు, తాటి చెట్లకు చెల్లించే పన్ను గురించి ఇందులో చిత్రించబడ్డాయి. చివరికి లక్ష్మణ్ గౌడ్ కొడుకు చిన్న శ్రీనివాస్ గౌడ్ కూడా తాళ్లు గీయడం నేర్చుకొని గీత వృత్తిదారుడిగా మారుతాడు. చివరికి నారాయణ గౌడ్ ఉన్న ఆవులు అమ్మి సొసైటీకి పెట్టడంతో బతకడం కష్టమవుతుంది. ''ఈ సందర్భంలో ఈ కుల వృత్తులన్నీ కూడు పెట్టని కులవృత్తులే'' అనే ముగింపు పలుకులతో

ముగుస్తుంది. ఈ నవలలో మూడు తరాల జీవితాలను చిత్రించాడు రచయిత

గీతవృత్తికి సంబంధించిన సహకార సంఘాల గురించి, అవి అందించే ఫలాల గురించి నేరేళ్ళ శ్రీనివాస్ గౌడ్ 'బతుకుతాడు' నవలలో చిత్రించారు. గంగరాజం గౌడ్, శ్రీనివాస్ గౌడ్ ఇద్దరు మల్లేశం గౌడ్ దగ్గరికి వెళ్ళి వారి గ్రామానికి మామూల చేయించుకోవాలని అని అడిగినప్పుడు గీత పారిశ్రామిక సహకార సంఘం గురించి వారికి చెప్పుతాడు. "ఆ సంస్థ ఉద్దేశం గీత కార్మికుల సహకార సంఘంలోని సభ్యులను ఆదుకునేందుకు వారికి ఉపాధి అవకాశాలను మెరుగుపరిచేందుకు ఋణాలు ఇవ్వడం. ప్రమాదవశాత్తు తాటి చెట్టు పైనుండి పడిపోయిన సందర్భంలోను లేదా గాయపడిన సమయంలోను ఆ గీత కార్మికుని కుటుంబాన్ని ఆదుకొనేందుకు కొంత మొత్తం ఆర్థిక సహాయం ఆ సంస్థ అందిస్తుంది. అలాగే సంఘంలోని సభ్యులందరు కలిసి తాటి చెట్లు, ఈతచెట్లు పెంచుకోవడానికి నేరుగా ఆయా గీతకార్మిక సంఘాలకే నిధులు కేటాయిస్తుంది. అయితే ఆ సంస్థ నుంచి లబ్ధి పొందాలంటే అందులో సభ్యత్వం పొందాలి.

ఈవిధంగా సహకార సంఘంలో సభ్యత్వం కలిగి ఉంటే పొందే ప్రయోజనాలు వివరణాత్మకంగా చెప్తాడు మల్లేశం గౌడ్. శ్రీనివాస్ గౌడ్ గ్రామంలోని ఆరుగురికే సభ్యత్వం ఉందని, అందులో ఇద్దరు చనిపోయారని, మిగిలిన నలుగురు వృద్ధులు కావునా ముందుగా గీత కార్మికులు సంఘంలో సభ్యత్వం తీసుకుంటే మంచిదని, తరువాత మాములా చేసుకోవచ్చని చెప్తాడు. ఇలా సహకార సంఘాల ఆవశ్యకతను మనకళ్ళముందుంచాడు రచయిత.

గువ్వల చెన్నా నవలా రచయిత కాలువ మల్లయ్య. పద్మశాలీల జీవితాన్ని చిత్రించిన నవల ఇది. కరీంనగర జిల్లాలోని ఒక మారుమూల పల్లెలో చేనేత పని చేస్తున్న చిప్ప మల్లయ్య, లింగమ్మ దంపతులకు ముగ్గురు కొడుకులు. రాజమల్లు, వీరయ్య, శంకరయ్య.

ఇంట్లో వారంతా కలిసి పని చేసినా పూట గడవని పరిస్థితి మల్లయ్య కుటుంబానిది. కనీసం స్నానం చేయడానికి సబ్బు కూడా కొనలేని పరిస్థితి. కులవృత్తిలో తండ్రికి సహాయంగానే ఉంటూ చదువుకుంటాడు శంకరయ్య. కులవృత్తినే నమ్ముకొని నిజాయితీగా బతుకుతున్న తండ్రి ఆర్థికంగా నిలదొక్కుకోకపోవడం వాళ్ళను కలచివేస్తుంది. ఒక పట్టుచీర కట్టుకోవాలనే కోరిక కూడా తీర్చుకోలేని తల్లి లింగమ్మ పరిస్థితిని అర్థం చేసుకునే ప్రయత్నం చేస్తారు. వీరయ్య ఆదిలాబాద్ వైపు వెళ్ళి సంపాదించుకుంటాడు. కాలక్రమంలో వీరయ్య పెద్దకొడుకు రాజేశం సంపాదించాలనే ఆశతో దుబాయ్ వెళ్తాడు. కరీంనగర్ ప్రాంతం నుండి ఎక్కువమంది దుబాయ్ జీవనోపాధికి వెళ్తారు. తిరిగి వచ్చి సొంతంగా ఇల్లు కట్టుకుంటాడు. రెండోవాడు లక్ష్మీరాజం సరిగా చదువుకోకపోవడంతో తండ్రి చేసే వృత్తిని చేస్తుంటాడు. వృత్తిలో ఎదుగుదల ఉండదు. సిరిసిల్లాలో చాలాకాలం క్రిందనే సాంచాలు రావడం జరిగింది. వాటితో లాభాలు పొందుతున్న విషయాలు తెలుసుకున్న లక్ష్మీరాజం తను కూడా ఆ మరమగ్గాలని కొంటాడు. దాంతో అప్పు అవుతుంది. అందులో ఉన్న పోటీని అప్పుల బాధను తట్టుకోలేక లక్ష్మీరాజం ఆత్మహత్య చేసుకుంటాడు.

ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో లక్ష్మీరాజం ఆత్మహత్య చేసుకుంటాడు. గుంట మగ్గాల ద్వారా నేసిన బట్టకు ప్రజాదరణ తగ్గడం, మిషన్లు (సాంచాల) ద్వారా జరిగే ఉత్పత్తిలో పోటీ ఉండటంతో - కొనుగోలు జరగక అప్పులు ఎక్కువై చేనేత కార్మికుల హత్యలతో సిరిశాలగా ఉన్న సిరిసిల్ల కాస్త ఉరిశాలగా మారిందని రచయిత వాస్తవికతను దృశ్యమానం చేసాడు. శంకరయ్య చదువుకొని ప్రభుత్వ ఉపాధ్యాయుడిగా స్థిరపడతాడు. శంకరయ్య సమాజంలో జరిగే మార్పుల్ని నిశితంగా పరిశీలిస్తూ, సమాజతత్వాన్ని మారుతున్న కాలాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తుంటాడు. శంకరయ్యకు ఇద్దరు కొడుకులు రమేశ్, సురేశ్. కొడుకులను బాగా చదివిస్తాడు. రమేశ్

కంప్యూటర్ ఇంజనీర్. మల్లీశ్వరి అనే తోటి ఉద్యోగిని ప్రేమిస్తాడు. ఆమె ఉన్నత కులానికి చెందింది. మల్లీశ్వరిని వివాహం చేసుకొని ఎక్కువ సంపాదన కోసం అమెరికా, వెళ్ళాలనుకుంటాడు. కులాంతర ప్రేమ వివాహ ప్రతిపాదనని నిశితంగా పరిశీలిస్తాడు శంకరయ్యను సమాజంలో ఉన్నత హోదా సాధించిన బడుగు వర్గాల యువకుల్ని ఉన్నత వర్గాలకు చెందిన యువతులు ప్రేమించడం జరుగుతుంది. కాగా వారు ప్రేమించేది యువకుని హోదానే కానీ, అతని వెనక ఉన్న తరతరాల నేపథ్యాన్ని కాదని ఫలితంగా తమ మూలాల్ని మరచి, తల్లిదండ్రులకు కూడా దూరమైపోతారేమోననే కోణంలో పరిశీలన చేస్తాడు శంకరయ్య.

శంకరయ్య పాత్ర ద్వారా ప్రవేశపెట్టిన అంశాలపై చర్చ మన అవగాహనను మరింత పెంచుతుంది. పట్టుచీర కట్టుకోవాలనే కోరిక తీరకుండానే తల్లి మరణించిన సందర్భంలో తన మొత్తం జీవితాన్ని సమీక్షించుకుంటాడు. తన తండ్రి చిప్పమల్లయ్య వృత్తిని దైవంగా భావిస్తాడు. తన మగ్గంమీద ధోతులు, చీరెలు, పంచెలు, రవిక బట్టలు, తువ్వాలల వంటివి ఎంతో నాణ్యంగా బట్ట నేసినప్పటి మరమగ్గాల (సాంచెలు) తాకిడికి చేనేత కార్మికుల జీవనం కుంటుపడుతుంది. అగ్గిపెట్టెలో పెట్టగలిగే చీరలు నేసిన గొప్పతనం పద్మశాలీలకుంది. నేడు ఆ పద్మశాలీలు బతుకుదెరువుకోసం రకరకాల మార్గాలు వెతుక్కుంటున్నారు. ఆడవాళ్ళు బీడీలు చేస్తూ, తోడ్పడుతున్నారు.

ఈ విధంగా ప్రపంచీకరణ ప్రభావంతో ప్రత్యామ్నాయ బీడీ పరిశ్రమలు, చేనేతల ఆత్మహత్యలు మొదలగు విషయాలతోపాటు వృత్తి చైతన్యాన్ని ఆవిష్కరించిన నవల ఇది. చేనేత వృత్తిలో సహకార సంఘాలు అందించే సహాయాన్ని గురించి కాలువ మల్లయ్య 'గువ్వల చెన్న' నవలలో వివరించారు. చేనేత సహకార సంఘాల వల్ల మనవాళ్లు కొంత అభివృద్ధి చెందారు. వీటికి ఆద్యులుగా గుంటుక నరసయ్యగారిని చెప్పుకోవచ్చు. చిప్పమల్లయ్య చనిపోయిన తర్వాత శంకరయ్య ఏర్పాటు చేసిన సభలోని వక్తలు మాట్లాడే సందర్భంలో వృత్తిలో పోటీ గురించి. ప్రపంచీకరణ ప్రభావం, కుల సమస్యల గురించి చర్చిస్తున్నప్పుడు ప్రపంచీకరణ ప్రభావంతో చేతి వృత్తుల మనుగడ ప్రశ్నార్థకంగా మారిందని, ఈ సమయంలో సహకార సంఘాలు అనేవి చేనేతకారుల అభివృద్ధికి తోడ్పడుతున్నాయి.

చేనేత కుటుంబాలలో విద్యా వ్యాప్తి గురించి కాలువ మల్లయ్య 'గువ్వల చెన్నా' నవలలో చిత్రించాడు. చిప్పమల్లయ్యకు ముగ్గురు కుమారులు. చేనేత వృత్తి ఆధారంగా జీవిస్తుంటారు. మొదటి ఇద్దరు చేనేత వృత్తి చేస్తుంటే చిన్నకొడుకు శంకరయ్య చదువుకుంటాడు. శంకరయ్య వారి కుంటుంబ పరిస్థితులపై అవగాహన కల్గి వుంటాడు. "తల్లిదండ్రుల మాటల్లోన్ని విషాదాన్ని, ఆత్మీయయతను శ్రద్ధగా వింటున్నాడు శంకరయ్య, క్రమక్రమంగా నేత పనులు కొంతకొంతగా దెబ్బతినడం గమనిస్తూనే ఉన్నాడు. చేనేత ఇతర సహకార సంఘాల పేరు మీద కొందరు తెల్లబట్టలవాళ్ళు తయారు కావడమూ చూస్తున్నాడు. ఆ సొమ్మును కొందరు తింటూ పైకొస్తున్నారని అనుకోవడమూ వింటున్నాడు. తాను చదువుకొని కుంటుంబ గౌరవాన్ని పెంచాలని, ఆర్థిక పరిస్థితిని బాగుపరచాలని తనలో తానే అనుకుంటున్నాడు శంకరయ్య.

ఈ నవలల్లో వృత్తుల్లో ఉండే రాజకీయ, ఆర్థిక, సామాజిక పరిణామాలతో పాటు సహకార సంఘాల తోడ్పాటు, వెట్టిచాకిరితో మగ్గిన వృత్తిదారుల జీవితాలను మనముందుంచారు రచయితలు. వృత్తిదారుల్లో ఉండే బాహ్య ప్రవర్తనతోపాటు అనేక వైరుధ్యాలతో ముడిపడి ఉన్న వృత్తి జీవనంలోని వాస్తవికతను ప్రభావవంతంగా తీర్చిదిద్దారు రచయితలు. తెలంగాణ పండుగైన బతుకమ్మ, వృత్తుల గౌరవాన్ని పెంచే పురాణాలను చిత్రించారు. ఈ రచయితలు సాహిత్య ప్రస్థానంలో తమ ప్రత్యేకతను చాటుతూ విలక్షణంగా ఈ నవలలను

తీర్చిదిద్దారు. వృత్తి మనుగడను, జీవనంలో వస్తున్న మార్పులను, సమస్యలను కూడా వీరు ఆకలింపు చేసు కొని చిత్రించారు. ఈవిధంగా నేటి వృతిదారుల వాస్తవిక జీవిత చిత్రణను మనముందుంచారు.

ఆధార గ్రంథాలు :

1. దేవకీ దేవి, తిరునగరి. 2008, " తెలంగాణ విమోచనోద్యమ నవలల్లో స్త్రీ చైతన్యం, తిరునగరి ప్రచురణలు, హైదరాబాదు.
2. ప్రకాశ్ రావు, జి. 2016. "సమకాలీన తెలుగు నవలా సాహిత్యంలో విభిన్నవాదాలు - పరిశీలన". అనుపమా ప్రింటర్స్. హైదరాబాద్.
3. ప్రతాపరెడ్డి, కాసుల. 2017. " తెలంగాణ నవలా వికాసం". తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ. హైదరాబాద్.
4. విజయలక్ష్మి, ఆరేపల్లి. 1996. "నవల రచయిత్రులు-నవలా ఉద్యమాలు", కర్షక్ ఆర్ట్ ప్రింటర్స్. హైదరాబాద్.

★★★

BHAVAVEENA
Vol. 19, Issue. 10(2), October 2022
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావవీణ
UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

జాషువా సాహిత్యం – భారత దార్శనికత

– డా॥. కొల్లేటి రవిబాబు, అసోసియేట్ ఫెలో, ప్రాచీన తెలుగు విశిష్ట అధ్యయన కేంద్రం, నెల్లూరు.

సంక్షిప్తి:

సాహిత్యం అంతా సమాజంచుట్టూ కేంద్రీకృతమై ఉంటుంది. సమాజంలో ఉన్న ప్రతి వ్యక్తికి ఒక చరిత్ర ఉంటుంది. కొంతమంది తను జీవిస్తున్న కాలంలోనే మంచి చెడులు బేరీజు వేసి భవిష్యత్తు కోసం మంచి మార్గాన్ని నిర్మిస్తూ ఉంటారు. వారినే దార్శినికులు అంటారు.దార్శనికత అనేది అన్ని రంగాల్లో ఉంటుంది. ఈ దృష్టితో చూసినప్పుడు జాషువా రచనలు అన్నీ ఆనాటి వర్తమానాన్ని ప్రశ్నిస్తూ నిజమైన భారత దేశ భవిష్యత్తుకు దిశా నిర్దేశం చేసేవిగానే కనిపిస్తున్నాయి.అంశాల వారీగా విశ్లేషించడం ప్రస్తుత వ్యాసం ఉద్దేశం.

ఆధునిక తెలుగు కవులలో జాషువాకి విశిష్ట మైన స్థానం ఉంది. ఆయన గొప్ప దేశ భక్తుడైన కవి. తాను గుర్తించిన సమకాలీన సమాజాన్ని కవిత్వ రూపంలో భద్ర పరిచాడు. ఈ క్రమంలో ఎన్నో లఘుకావ్యాలు, ఖండ కావ్యాలు రాశారు.గాంధి కోరుకున్న భారత దేశ భావనకి అడ్డంకులుగా నిలిచిన సమకాలీన అంశాలని, కుల మతాలవల్ల వివక్షను,మూఢాచారాలపై తిరుగుబాటు తత్వాన్ని నిర్భయంగా, నిర్మొహమాటంగాప్రకటించిన ధిక్కార ప్రతిఘటనా స్వరంజాషువా.జాషువా తన రచనల ద్వారా సమాజంలోని లోపాలను సవరించాడు. అంతే కాకుండా గతకాలపు తప్పు, ఒప్పులను గుర్తు చేసి, వర్తమానానికి అవి ఏ విధంగా ఉపయోగపడతాయో పేర్కొన్నాడు. భవిష్యత్తుకు బాటలు వేసిన నవయుగ మహాకవి గుర్రం జాషువా. అందుకే జాషువాని స్వాతంత్ర్య, స్వాతంత్ర్య నంతర భారత దేశ సాహిత్యానికి వారధిగా పేర్కొనవచ్చు. సంఘ సంస్కరణ, సమ సమాజ నిర్మాణం ఆయన కవిత్వ లక్షణం. వర్గసంఘర్షణ, ఆర్థిక వ్యత్యాసాలు, భారత దేశ దోపిడీ వర్గాలపై తిరుగుబాటు చేసిన సామాజిక, సంస్కరణ అభ్యుదయవాది గుర్రం జాషువా.

జాషువా సాహిత్యం – భారత దార్శనికత :

భారత దేశం అన్నా, దేశ చరిత్ర అన్నా అపారమైన గౌరవం ఉన్న కవి గుర్రం జాషువా. సంప్రదాయ పద్యాన్నే ఆయుధంగా చేసుకొని ఆధునిక సమాజాన్ని సంస్కరించాలనే సంకల్పం ఆయన రచనలలో కనిపిస్తుంది. సమకాలీన కవిత్వ ఒరవడైన భావ కవిత్వ భావజాలం నుండి పక్కకు జరిగి, తనదైన భారత దేశ సామాజిక ప్రయోజనం కోసం రచనలు చేసాడు జాషువా. తక్కువ కులంగా భావించబడ్డ కులంలో జన్మించినరిదు వలన సహజంగానే అనేక అవమానాలు ఎదుర్కొన్నాడు. తన కవిత్వంలోని ప్రతి అంశాన్ని భవిష్య దృక్పథంతో రచించి ఎంతో ముందు చూపుతో ఇప్పుడు జరుగుతున్న ప్రతి అంశాన్ని ఆనాడే పసి గట్టాడు. ఆయన రచనల్లోని భారత దార్శనికత భావాల్ని ఆయా అంశాలుగా విభజించి పరిశీలించవచ్చు.

స్వీయ భారత దార్శనికత :

కవిగా ఆయన లబ్ధప్రతిష్టుడైన తర్వాత కూడా సభల్లో, సన్మానాల్లో ఈయన గురించి ప్రసంగించే వక్తలు, కవి కోకిల, పంచమ కవి, పంచమరాగంలో ఆలపిస్తాడు అని, 'పంచమ జాతిలో పుట్టి ఇంత గొప్పకవిగా రాణించినవాడు' అని అంటుంటే జాషువా గుండెలు అవిసిపోయేవి. ఎన్నో దూషణాల్ని, తిరస్కారాల్ని ఎదుర్కొన్నావాటిని లెక్క చేయలేదు! ఆత్మవిశ్వాసంతో ఎదుర్కొన్నాడు. తన కవిత్వాన్ని గుర్తించని సనాతన పండితుల గురించి ఒక సందర్భంలో వర్ణిస్తూ...

"గవ్వకు సాటిరాని పలుగాకుల మూకల సూయచేత న
న్నెవ్విధి దూరినన్ ననను వరించిన శారద లేచిపోవునే

యివ్వసుధాస్థలింబొడమరే రసలుబ్బులు, ఘంటమూ
నెదన్
రవ్వలు రాల్చెదన్ గరగరల్ సవరించెద నాంధ్ర
వాణికిన్"

సాహితి సముద్రాన్ని మొత్తం వెతికితే రత్నాలు, ముత్యాలు, వజ్రాలు, గవ్వలు ఉంటాయి. అసూయచేత పంచముడు కవిత్వం రాస్తాడా అన్నా, ఏం అన్న కవి కోకిలా అన్నా, పంచముడు అన్న ... అది జాషువా ఎప్పుడూ తనను తాను తక్కువగా భావించుకోలేదు.

ఒక వ్యక్తికి కష్టం వచ్చినప్పుడో లేదా భాద కలిగినప్పుడో తనకు తానుగా ఎదుర్కొనగలిగే ధైర్యం కలిగిన వ్యక్తి జాషువా. ఈ లక్షణం ఇప్పటి భారత సమాజానికీ అవసరం.

"నా కవితావధూటి వదనంబు నెగాదిగ జూచి రూప రే
ఖా కమనీయ వైఖరులు గాంచి 'భళిభళి'! యన్నవాడె మీ
దే కులమన్న ప్రశ్న వెలయించి చివాలున లేచిపోవుచో
బాకున గ్రుమ్మినట్లగును పార్థివచంద్ర! వచింప
సిగ్గగున్ '

ఈ విధంగా సామాజిక విలువలకు భంగం కలిపించే శక్తుల్ని తన కవిత్వం ద్వారా ఖండించాడు.

స్త్రీ, పురుష భారత దార్శనికత :

ఎక్కువగా భారతదేశంలో హిందూ భావజాల సిద్ధాంతాలే అమలవుతూ ఉంటాయి. వాటినే ఎక్కువశాతం మంది ఆయా సందర్భాలను బట్టి ప్రామాణికంగా అనుసరిస్తూ ఉంటారు.దీనికి సాహిత్యమేమి అతీతం కాదు. మనుధర్మ శాస్త్రం అన్ని కులాలు, మనుషుల జీవన విధానం ఎలా ఉండాలో నిర్ణయించింది. అందులో భాగంగానే'నస్త్రీ స్వాతంత్ర్యమర్హతి" అని శాసించింది.ఈ విధానాన్ని జాషువా తన రచనల్లో వ్యతిరేకించాడు.స్త్రీకి స్వాతంత్ర్యం ఉండాలన్నాడు. స్వేచ్ఛ, సమానత్వాలకు అనాడే పెద్దపీట వేసి, ఈనాడు చెప్తున్న స్త్రీవాదానికి అనాడే దూరదృష్టితో బీజం వేశాడు.

"అబలయన్న బిరుద మంటించి కాంతల
స్వీయ శక్తులదిమి చిదిమినారు
సబలయన్న బిరుదు సాధించి హక్కులు
గడనచేసి కొమ్ము కష్ట చరిత' (వంచన)

"పెండ్లియాడిన భార్యల పిప్పజేసి
తరుముచున్నవి పురుష భూతములు కొన్ని
స్త్రీత్వమిడి యట్టివారి శిక్షింపవోయి' (కొత్త లోకం)

"మగ తెగయును నాడు తెగయును
తెగలున్నవి రెండు ఆడు తెగ లేకున్నన్
మగ తెగకు పుట్టగతి లే
దగన్యములు రెండు తెగల యనుభంధముల్
ఆడుది లేకుండిన నీ
రేడు జగంబులను శోభయే లేదు నరుం
డూడిగపు యంత్రమనుకొని
చేడేను బంధించి వ్యర్థజీవి నొనర్చెన్' (ముసాఫరుల్)...

ఈ పద్యాలను గమనిస్తే ఈ సృష్టిలో మగ, ఆడ తేడా అని రెండు తెగలున్నాయి. స్త్రీలు లేకపోతే సృష్టి ఆవిర్భావమే లేదన్నారు. భార్యలను హింసించే భర్తలను ఖండించాడు. స్త్రీల పట్ల పురుష జాతికి గల దురంహకార భావం మంచిది కాదని స్పష్టంగా చెప్పాడు.

తాత్విక, మత దార్శనికత :

జాషువా పుట్టి పెరిగిన సమాజం కులమత వైరుధ్యాలతో, మూఢవిశ్వాలతో, స్వేచ్ఛా సమానత్వ సౌభ్రాతృత్వ రాహిత్యంలో కొట్టుమిటున్నది. ఆ సామాజిక అసమానతలన్ని మానవ కల్పితాలు అని, వాటికి అతీతంగా సృష్టి కర్త ఉన్నాడు అని జాషువా 1932 లో రాసిన అనాథ కావ్యంలో తెలియజేశాడు.

"పరుల దుర్గతిని గుండెగరిగి వగచు
సదయ హృదయుల వీక్షనాంచమునందు
బుట్టుచుండును కన్నీటి బొట్టువోలె
ఏడి భగవంతుడని సంశయింతువేల ?"... అంటూ ప్రశ్నించాడు.

అదేవిధంగా జాషువా ఆనాటి ప్రసిద్ధ మతాలైన హిందూ, క్రైస్తవ ప్రబోధాలను తిరస్కరించి లౌకిక సమాజాన్ని కలగన్నాడు. అందుకు అనుగుణంగా రచనలు చేసి, సమాజానికి ప్రేరణ ఇచ్చాడు.

"ధర్మసంస్థాపనార్థంబు ధరణి మీద
వతరించెదననె నబ్జభవుని తండ్రి
మునుపు జన్మించి నెత్తికెత్తనిదిలేదు

నేడు జన్మింపకున్న మున్గనది లేదు (గబ్బిలం - 2)...

అంటూ హిందూ, క్రైస్తవ మత వాదుల చేత తిరస్కరింపబడిన జాషువా, ఆ రెండు మతాలను తిరస్కరించి మతం అన్ని అనర్థాలు కారణమన్నారు. ఎలాంటి అసమానతలు లేని లౌకిక సమాజాన్ని కోరుకున్నాడు. గబ్బిలం కావ్యంలో స్పష్టంగా హేతువాద దృక్పథాన్ని ప్రకటించాడు. అదే విధంగా "కొత్త లోకం' కావ్యంలో ఈ సృష్టి ధర్మాన్నీ ప్రశ్నించాడు.

"ఎవరడిగినారు నిన్నీ / అవకతవక సృష్టి సేయమని' ఈ పద్య పాదాలు నేటికీ సమాజంలో కనిపిస్తున్న వివిధ రకాల భేదాలను కచ్చితంగా ప్రశ్నిస్తుందని ప్రత్యేకంగా చెప్పాల్సిన అవసరం లేదు.

సాహిత్య దార్శనికత :

తెలుగు సమాజం, సాహిత్యంసంఘ సంస్కరణ వైపు పరుగెడుతున్న రోజుల్లో జాషువా సాహిత్యాన్నిసృష్టించాడు. తన రచనా దృక్పథాన్ని సూటిగా వ్యక్తపరచాడు.నా రచనల్లో కులం, మతం, వర్ణం, స్వార్థం లేదన్నాడు. సమాజ సంక్షేమమే లక్ష్యంగా రచనలు చేస్తానని చెప్పాడు. అందుకు ఈ పద్యం ఓ ఉదాహరణ మాత్రమే.

"మత పిచ్చిగాని వర్ణో
న్నతిగాని స్వార్థచింతనము గానీ నా
కృతులందుండదు శబ్ధా
కృతి బ్రహ్మానందలక్ష్మి నృత్యమొనర్చున్"
(కొత్తలోకము)

ఇలా సాహిత్యంలో ఆ కాలం నాటికి నూతన దృష్టితో రచనలు చేసిన కవి మరొకరు కనిపించరు. అందుకే జాషువా సాహిత్యం నేటికీ అవసరం. సమాజంలోని అన్ని రకాల అసమానతలు ముఖ్యంగా మతం, కులం, వర్ణం లాంటివన్నీ పోయే వరకు జాషువా సాహిత్యానికి విలువ, వెలుగు తగ్గదని కచ్చితంగా చెప్పొచ్చు.

సామాజిక దార్శనికత :

జాషువా రచనలన్నీ సామాజిక సమస్యలను ప్రతి బింబిస్తూ, వాటికి పరిష్కారాలను చూపే విధంగా సాగాయి. అతడి రచనల్లో ఏ కావ్యాన్ని పరిశీలించినా ప్రతి వాక్యం, ప్రతి పదం, ప్రతికవితసమాజాన్ని సంక్షేమంవైపు, అందర్నీ ఒకటిగా సమున్నత భావజాలంవైపు నడిపించేవిగా ఉంటాయి. ఇందుకు ప్రత్యక్ష నిదర్శనం గబ్బిలం కావ్యం.

"ప్రాణమున్న బీదవాని కన్నులజూచి
బాగుచేయు ధర్మ పరుడు లేడు"

"చిక్కిన కాసుచే దనివిజెందు నహాయకుడు డెల్ల కష్టముల్
బొక్కెడు బువ్వతో మరచిపోవు సుధానల దగ్ధమూర్తి న
ల్దిక్కులు గల్గు ధిక్కరియున్న అరుంధతీ సుతుం
డొక్కడు జన్మమెత్తె భరతోర్వరకుం గడగొట్టు బిడ్డడై'
(గబ్బిలం)

అని జాషువా గబ్బిలం కావ్యంలో సామాజిక సమస్యలతో కొట్టుమిట్టాడుతున్న అభాగ్యుల జీవితగాధను ఇతివృతంగా చేసుకొని వారి జీవన విధానాన్ని కళ్ళకు కట్టినట్లుగా చిత్రీకరించాడు. నేటికీ సమాజంలో ఇలాంటి అభాగ్యులు మనకు నిత్యం కనిపిస్తూనే ఉన్నారు. అంటే జాషువా రచనల అవసరం, ఆవశ్యకత ఇప్పటికీ ఉన్నదన్నట్లే.

ఆర్థిక దార్శనికత :

ప్రస్తుత ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో ప్రపంచం అంతా ఒక కుగ్రామంగా మారుతోంది. కొంత మంది ఆర్థిక దోపిడీ దారుల చేతుల్లో దేశ సంపద ఎలా బంధించబడిందో, సకల కార్మికుల కష్టం అంతా పెత్తందారులు ఎలా దోచుకుంటున్నారో జాషువా ఆనాడే చెప్పాడు. కవి క్రాంత దర్శి అనడానికి జాషువా రచనలే తార్కాణం.

'సకల కార్మిక సమాజముల జీవిత కథా
నకములాలించు కర్ణములు నావి
సహజమైన ప్రకృతి సౌఖ్యంబులొక వ్యక్తి
దొంగిలించి మనుట దొసగు నాకు
"ధనమార్జింతు దాతురు
తిన రేరికి బెట్టరింతతిరిపంబు మహా
ధనికులు కొందరు వారిం
గనుగొనుచున్ మృత్యువంతికమున నవ్వున్'
(ముసాఫరులు)

కష్టజీవుల శ్రమను దోచుకుంటూ, తమ జీవితాలను మరింత సుఖమయం చేసుకుంటున్న వాళ్ల గురించి జాషువాకు కచ్చితమైన ఆలోచన ఉంది. వాళ్లు ధనికులని సమాజం గుర్తించినా ఆ సంపద వెనకు శ్రమ జీవుల రక్తం ఉందన్నాడు. అందుకే ధనికులను గురించి మృత్యుదేవత నవ్వుతుందని చమత్కరించాడు. ఇదో వ్యంగ్య పూరితమైన పద్యం. ధనవంతుల కళ్లు తెరిపించే పద్యం.

రాజకీయ దార్శనికత :

ప్రస్తుత రాజకీయ నాయకుల పోకడలను,వారి విధి విధానాలను, వారు ఏ విధంగా ప్రజలను మోసం చేస్తున్నారో మనకు తెలుస్తూనే ఉంది. ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థను అడ్డుపెట్టుకొని వారి రాజకీయ భవిష్యత్తును ఎలా నిర్మించుకుంటున్నారో గమనిస్తూనే ఉన్నాం. కానీ జాషువా ఆనాడే రాజకీయ నాయకుల కుటిల నీతిని, మనస్తత్వాన్ని తెలియజేశాడు.

"ప్రభువు కలడని సంతృప్తి పడుటె కాని
సుకము కల్పించునన్న నమ్మకము లేదు"

అదేవిధంగా అధికారం చేజిక్కించుకొన్నాక, నాయకులు అహకారంతో ప్రజల్ని నిరాదరించే పాలకులు మాకు (భారత దేశానికి) వద్దు అని నిర్భయంగా తెలియజెప్పాడు.

"నేల మీద కాలు నిలుప కంభర వీధి
ఖేచరుల విధాన క్రీడ సల్పి
ప్రజల కొరకు పాడు పడ్డానని పల్కు
మంత్రివర్యులింక మాకు వలదు"(కొత్తలోకము)

ఏ రాజకీయ నాయకుడు గెలిసిన తర్వాత ప్రజల బాగోగులు పట్టించుకోకుండా, తన గురించి ఆలోచిస్తాడో అలాంటి వాళ్లను నిర్భయంగా గద్దెదించాలని సూచించాడు. జాషువాది భవిష్యత్తుకు మార్గం చూపే సాహిత్యమని చెప్పడానికి ఈ ఒక్క పద్యం చాలు. ఈ పద్యం రాజకీయ నాయకుల కుటిల నీతిపై జాషువా ఎక్కుపెట్టిన బాణం లాంటిది.

ముగింపు :

జాషువా తన కవిత్వంలో సామాజిక వాస్తవికతను కళాత్మకంగా వర్ణించాడు. జాషువాలోని బలమైన ఆలోచన లని బహిర్గతం చేయడానికి భాష సరళంగా ఉంటుంది. ఆనాటి సమాజాన్నే కాదు నేటి సమాజాన్ని కూడా ప్రతిబింబిస్తుంది. కాబట్టే జాషువా సమాజ దార్శినికుడు. 'ఫిరదౌసి' కావ్యంలో జాషువా చెప్పిన మాటలు అక్షర సత్యాలు. జాషువ పద్యాలు ప్రజల హృదయాల్లో చిరస్థాయిగా నిలిచిపోయాయి. ఆయన రచించిన పద్యం ఆయన జీవితానికీ చక్కగా వర్తిస్తుంది.

'రాజు మరణించే నొక తార రాలిపోయే
కవియు మరణించే నొక తార గగన మెక్కె
రాజు జీవించే రాతి విగ్రహములందు
సుకవి జీవించే ప్రజల నాలుకల యందు'

ఇలాంటి సుకవి గురించి ఎంతచెప్పినా తక్కువే. అందుకే జాషువా విశ్వనరుడు. విశ్వకవి. సమాజాన్ని మరింత అభివృద్ధి పథంలో నడిపించడానికి మార్గం వేసిన దార్శనికుడు. ప్రస్తుత తరమే కాదు, తర్వాతి తరం కూడా వారి సాహిత్యాన్ని చదవాల్సిన అవసరం ఉంది. జీవితాలను, సమాజాన్ని అవగతం చేసుకుంటూ అసమానతలు లేని సమాజంకోసం పాటుపడాల్సిన అవసరమూ ఉంది. అప్పుడే జాషువా రచనలకు నిజమైన ఫలితం దక్కినట్లు.

ఆధార గ్రంథాలు :

1. పద్మారావు, కత్తి . దళిత సాహిత్యం - జాషువా, పొన్నూరు:లోకాయుక్త ప్రచురణలు,2008.
2. భాస్కర చౌదరి,బి. జాషువా కవిత ప్రస్థానం, చిత్తూరు:సమతా పబ్లికేషన్స్,1981.
3. సుధాకర్, ఎండ్లూరి. జాషువా సాహిత్యం, దృక్పథం- పరిణామం, రాజమండ్రి:మానస మనోజ్ఞ ప్రచురణలు, 2007.
4. హేమలతా, లవణం. మా నాన్నగారు. తెలుగు అకాడమి, హైదరాబాదు:2011.
5. రాయుడు, యం. వి., శ్యామనారాయణ, టి. జాషువ (జాషువా సర్వాలభ్య రచనల సంకలనం): ఎమెస్కో, హైదరాబాదు.

★★★

BHAVAVEENA
Vol. 19, Issue. 10(2), October 2022
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావవీణ
UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

కర్పూర వసంత రాయలు – సినారె సాహితీ వైభవం

– కొయ్యా శ్రీనివాసులు, తెలుగు విభాగాధిపతి & లెక్చరర్, యస్.టి.యస్.యన్ ప్రభుత్వ కళాశాల, కదిరి.

బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి సింగిరెడ్డి నారాయణ రెడ్డి, సి.నారాయణ రెడ్డిగా, 'సినారె'గా సుప్రసిద్ధులు. పద్యం, గేయం, వచనకావ్యాలు, నాటికలు, గజళ్ళు, ముక్తకాలు, అనువాదాలు, విమర్శ, పరిశోధన, బుర్రకథ, యాత్రా సాహిత్యం, ఇలా అనేక ప్రక్రియల్లో ఎనభైకి పైగా రచనలు చేసిన సాహితీ సార్వభౌముడు సినారె. సి.నారాయణ రెడ్డి సినిమా పాటల రచయితగా కూడా లబ్ద ప్రతిష్టుడు. సినారె తెలుగు సినామాకు 3500లకు పైగా పాటలు రచించి సినిమా పాటల సాహిత్యాన్ని సుసంపన్నం చేసి సినీ అన్నమయ్యగా పేరు గడించాడు.

సి. నారాయణ రెడ్డి, కరీంనగర్ జిల్లా సిరిసిల్ల తాలూకా హనుమాజీపేట గ్రామంలో 29-07-1931న జన్మించారు. తండ్రి మల్లారెడ్డి రైతు, తల్లి బుచ్చమ్మ గృహిణి. ఉన్నత చదువులు చదివిన సినారె గారు ఎన్నో ఉన్నత పదవులు, బహుమతులు పొందాడు. భారతదేశంలో సాహిత్యంలో ఉన్నత పురస్కారమైన జ్ఞానపీఠ పురస్కారం (1988) కూడా పొందిన సాహితీ కృషీవలుడు సినారె. 1992లో భారత ప్రభుత్వ 'పద్మభూషణ్'తో సత్కరించింది.

సి.నారాయణ రెడ్డి గారు చిన్ననాట నుండే కవితా రచన మొదలు పెట్టినారు. సినారె గారు 1953లో 'నవ్వని పువ్వు' సంగీత నృత్య నాటిక ప్రచురించారు. అది మొదలు చనిపోయే దాకా నిరంతరం రచనలు చేశారు.

''ఊపిరాడడం లేదు -ఉక్క పోస్తోంది ఏసిగదిలో
కారణం తెలిసిపోయింది - కవిత రాయలేదు ఇవాళ''

కవిత్వం రాయనిదే ఉండలేని సింగిరెడ్డి నారాయణ రెడ్డి 2017 జూన్ 12న మరణించేంత వరకు కవితా వ్యాసంగం లోనే గడిపాడు.

సి.నారాయణ రెడ్డి రచనలన్నీ అత్యుత్తమ శ్రేణికి చెందినవే. కానీ ఆయన రచనల్లో అత్యంత ఆకర్షణీయ మైన రచన 'కర్పూర వసంతరాయలు' ఈ కథా గేయ కావ్యాన్ని సినారె గారు 1957లో ప్రచురించారు. ఈ గేయ కావ్యాన్ని ప్రసిద్ధ చరిత్రకారుడు మల్లంపల్లి సోమశేఖర శర్మకు అంకిత మిచ్చాడు నారాయణ రెడ్డి గారు. ఈ గేయకావ్యాన్ని సినారె గారు తన సొంత గొంతుకతో ఎంతో ఇష్టంగా ఆలపించేవారు.

కర్పూర వసంతరాయలు రెడ్డిరాజుల చరిత్రకి సంబంధించిన శృంగార రసప్రధానమైన అయిదాశ్వాసాల కథాగేయ కావ్యం. ఇది ఆధునిక యుగమున వెలువడిన గేయ ప్రబంధముగ కీర్తిని సంపాదించుకొంది. హృద్యమైన వర్ణనలు, సరసమైన సన్నివేశాలు, రమ్యమైన శబ్ద ప్రయోగాలు ఈ గేయ ప్రబంధాన్ని విశిష్ట కృతిగా తెలుగు సాహిత్యంలో నిలబెట్టాయి. మాత్రా ఛందస్సులో రచింపబడ్డ ఈ కృతిలో సినారె మాత్రా ఛందస్సుతో 'సరిగమలు' ఆడుకున్నారు. సాహితీ ప్రియులను చక్కని ఊహాలోకంలో విహరింపజేసే రసార్ద్ర కావ్యము కర్పూర వసంతరాయలు.

కర్పూర వసంతరాయలులో ఒక చారిత్రక ఇతివృత్త శకలాన్ని ఆధారంగా తీసుకొని దాని చుట్టూ అల్లిన అందమైన కథ వుంటుంది. చారిత్రక ఆధారాలు ఉన్న ఈ కావ్యంలో కుమార గిరి రెడ్డి, లకుమ, రాణి ప్రధాన పాత్రలు. కుమారగిరి రెడ్డి, లకుమలు చారిత్రక వ్యక్తులైనా రాణి పాత్ర మాత్రం చరిత్రలో కనిపించనిది. అనురాగానికి, ధర్మానికి మధ్య లకుమ అనుభవించిన సంఘర్షణ కావ్యంలో ఆర్ద్రపూరితం. ప్రజాశ్రేయస్సు కోసం ఆమె కథ విషాదాంతంగా ముగుస్తుంది. కావ్యనాయిక లకుమ ఒక నాట్యకత్తె, ఈమె నాట్యం కారణంగానే రెడ్డి రాజైన కుమారగిరి రెడ్డి గారు 'వసంత రాజీయం' అనే నాట్య శాస్త్రాన్ని రాయగలిగాడు. ''నేటికినీ లకుమ అందెల

ఋణత్కారముల వినిపించు కొండవీటను వీచు వాయువులు'' అని ఆమెకు శాశ్వతత్వాన్ని ఆపాదిస్తాడు సినారె గారు కర్పూర వసంతరాయలు గేయ కావ్యంలో.

కర్పూర వసంతరాయలు శృంగార రస ప్రధానం గానూ, అంగరసాలుగా కరుణ, వీర రసాలను వెలిగించిన ఉదాత్తరచన. ఇది అయిదాశ్వాసాల గేయ కావ్యం. మొదటి ఆశ్వాసంలో వసంతోత్సవాల్లో నాట్యం చేసే లకుమను రాజు చూడడం జరుగుతుంది. రెండవ ఆశ్వాసంలో లకుమ పట్ల రాజు, రాజు పట్ల లకుమ విరహాన్ని పొందుతుంది. మూడవ ఆశ్వాసంలో లకుమను రాజనర్తకిగా చేసి ఆమెను వెంట తీసుకొని రాజు తీర్థయాత్రలకు వెళతాడు. నాల్గవ ఆశ్వాసంలో ప్రత్యేకంగా నిర్మించిన కేళీ మందిరంలో లకుమ నాట్యాన్ని చూస్తూ ఆమే లోకంగా, ఆమే ప్రాణంగా బతుకుతూ 'వసంత రాజీయం' అనే నాట్య గ్రంధాన్ని రాజు రచించాడు. ఐదవ ఆశ్వాసంలో లకుమ సాంగత్యంలో రాజు రాజ్యాన్ని మరచిపోయాడని రాణి కలతపడి, రాజ్య క్షేమం దృష్ట్యా రాజును విడిచి పెట్టమని రాణి లకుమను ప్రాధేయ పడగా, లకుమ ప్రాణత్యాగం చేస్తుంది.

జయ జయ సమగ్రాంధ్ర - సర్వం సహా భార
సంభరణ శేషాహి రూపా! అంటూ
(రాజు కుమారగిరి రెడ్డి వసంతోత్సవాల్లో
పాల్గొనడానికి వెళ్తుంటే)

వందిమాగధులు చేసిన స్తోత్రముతో కావ్యం ప్రారంభ మవుతుంది. మొదటి ఆశ్వాసంలో వసంతోత్సవాల నిర్వహణ, లకుమ నృత్యం సన్నివేశాలు ప్రధానం.

వసంతోత్సవాల్లో పాల్గొనడానికి రాజును చూచి ''పంచభూతములొక్కపరి ఓ వసంత ప్రభూ! యంచు మైమరచిపోయి శబ్దించినవి'' అంటాడు కవి.

రాజు కుమారగిరి రెడ్డి ఒక ఏనుగు మీద ఎక్కి సాగి పోతున్నాడు - ఐరావతం మీద ఉన్న ఇంద్రుడిలా! పైగా శచీసమేతుడైన ఇంద్రుడిలా, ఆ ఏనుగుపై సతీ సమేతుడై ఆసీనుడైన రాజు వెంట బావ కాటమవేముడు, మంత్రులు, దండనాథులు, అశ్వ, పదాతి బలంతో పాటు ఇసుక వేస్తే రాలనంత జనం బయలు దేరింది. రాజు పరివారం నగర ఉద్యాన వనంలోని మన్మధ పూజా మంటపానికి చేరుకున్నారు. పూజకు వేళయిందని విప్రులు రాజుకు సూచనలు చేశారు. అప్పుడు రాజు

''అక్షతవిడి విఘ్నేశుని కంజవించె - శివునిపైన
హిమాంబువులు చిల్కరించె
గుప్పెడంత కుంకుమ పొడి - గుప్పెను అచ్చరల పైన

దోసెడన్ని పూవులెత్తి - పోసెను మధుమూర్తిపైన

మన్మధ పూజ ముగించాడు రాజు. ఈ మన్మధ పూజను రాజు ప్రారంభించింది చైత్రశుద్ధ త్రయోదశినాడు. వసంతోత్సవాలు ఈ త్రయోదశితో ప్రారంభం నగరోద్యా వనంలో మన్మధ పూజతో ఈ ఉత్సవాలు మొద లయ్యాయి. ఈ వసంతోత్సవంలో ఒకరి మీద ఒకరు పరిమళాలు చల్లుకోవడం. రాజు వసంతోత్సవాలు ఆరం భిస్తూ మృగమరం. శ్రీచందనం దోసెళ్ళతో ఎత్తి ప్రజలమీద చల్లాడు. అప్పుడు ప్రజలు ఒకరి మీద ఒకరు కర్పూరం చల్లుకున్నారు. కళ్ళల్లో కాశ్మీర ధూళిని కొట్టుకున్నారు. ప్రౌఢాంగనలు కొత్త కోడళ్ళను చేరి చెవుల్లో పన్నీరు చిలికి వాళ్ళకు దొరక్కుండా పరుగో పరుగు

''ఎటు చూచిననూ కపురమే గంధమే - ఏదెసను
ఆనందమే అందమే
కర్పూర కస్తూరి - కా చందనములతో
నేలయే కాదు నిం - గియు పరిమళించినది.

అది నగరోద్యానవనం అందులో అందమైన పాలరాతి వేదిక. అక్కడ వసంతోత్సవ నృత్యము. నీల మేఘము రీతి కన్పించే తెర, ఆ తెర తొలగగా, మెరుపులా మెరు స్తుంది ఒక నర్తకి. ఆమెయే లకుమ. లకుమ నృత్యము కవి వర్ణనలలోనే చదవాలి తప్ప ఊరికే చెబితే చాలదు. ఆమె లావణ్యము, నాట్యకౌశలాన్ని చూసి

''తన పైన పారిజాతములు - జల జల కురిసి
నటుల పూలకించె - నాయవనీపతి''

నృత్యము సాగగా, సాగగా

"ప్రభువు తన్మయుడయ్యే - ప్రభువు చిన్మయుడయ్యే
ప్రభువు లకుమాలగ్న - పంచ ప్రాణుడయ్యే"

ఆనంద పరవశుడైన రాజు, ఒళ్ళు తెలియక నర్తకి దగ్గరికి వెళ్ళబోతాడు. రాజు లేవకుండా రాణి అతని భుజం మీద చేయి మోపింది. రాణి అలా ఆపడం అసూయ వల్లకాదు, మర్యాద పాటించడం కోసం రాణి అలా చేసింది. మహారాజు లకుమ నాట్య కౌశలాన్ని మెచ్చి తన మెడలోని రత్నహారమును తీసి నర్తకి మెడలో వేస్తాడు రాజు కర్పూర వసంతరాయలు. దండతో పాటు అతని చేతులు కూడా ఒక్క క్షణం దండలా అమరుతాయి ఆమె కంఠసీమను. అంటే రాజు రెండు చేతులకు ఆభరణాలున్నాయి. అవి కూడా లకుమకు అలంకారమే! అప్పుడు జనుల హర్షధ్వానాలు ఆకాశాన్ని అంటుతాయి. అయితే లకుమ ముగ్ధకదా!

"సిగ్గుతో తలవాల్చి - మొగ్గయయ్యెను లకుమ" మరి రాణి సంగతి "నవ్వలేక లోన నవ్వుకొన్నది రాణి"

ఇక చంద్రుడైతే - "నింగిలో తారాధినేత పల్చని మొయిలు
ముసుగు తెరతోడ మోమును చాటు చేసికొనె"

రెండవ ఆశ్వాసంలో కర్పూర వసంతరాయలుగా బిరుదాంకితుడైన కుమారగిరి రెడ్డి రాజు అనుభవించిన విరహవేదనతో పాటు లకుమ అనుభవించిన విరహ వేదన, వర్ణనా ప్రధానమైన సంఘటనలతో పాటు లకుమను రజనర్తకిగా చేయాలన్న ఆలోచనతో రాజు తన మంత్రి కాటయ వేమారెడ్డిని పిలిపించి "ఆమెను రాజనర్తకిగా చేయగనభిలాషము నాకున్నది" అంటూ తగిన ముహూర్తం పెట్టించమని చెప్పడం వంటి విషయ ప్రధాన ఘటనలకు ద్వితీయ శ్వాసం ఆలవాలమైంది. సి.నారాయణరెడ్డి గారి కవితామృతానికి ఒక మచ్చు తునక ద్వితీయాశ్వాసం, ఇందులోని విరహ వర్ణనలు ప్రబంధ కవుల శైలికి ధీటుగా రచించాడు సినారె.

వసంతోత్సవాల్లో భాగంగా నర్తకి లకుమ నాట్యం రాజును బాగా ఆకర్షించింది. కనులు మూసినా, తెరచినా లకుమా స్వరూపమే గుర్తొస్తోంది.

"నాటి రేయి కుమారగిరి రా - ణ్మౌలి కన్నుల రెప్పవాలదు
ఎపుడో దాటిన దర్ధరాత్రము - ఎగయు ఊహల రెక్కవాలదు"

అందుకే పాన్పుపై చల్లిన మల్లెపువ్వులు వసంత రాయలకు పల్లేరు కాయల్లగా తోచినాయి. అనాటి రాత్రి రాజు విరహావస్థ చెప్పనలవి కాలేదు.

"ఈ ప్రక్కన పొరలె - ఆ ప్రక్కన పొరలె
పాన్పుగాదు చండ్ర నిప్పు - పై అతడు దొరలె"

రాజు నిదుర పట్టక పక్కమీద నుంచి లేచాడు. ఆ పక్కకు తిరిగి చూస్తే తననే చూస్తున్న రాణి కనిపించింది. అప్పుడు రాజు రాణి తనను, తన వికారాలను గమనిస్తోందా అనుకున్నాడు. తిరిగి పడుకున్నాడు. నిదుర పట్టీ పట్టని కలలో లకుమ గురించే కలకన్నాడు.

"రాజు కనులు విప్పి చూచె - లకుమ లేదు, రాణి తోచె
క్రుంగి, చేతిలోని రాణి - కొంగు నంత జోవిడిచె"

ఇంతలో వైతాళికుల మేలు కొలుపులు వినిపించాయి. రాజు విరహావస్థను కవితామృతంతో, వర్ణనాచాతుర్యంతో రసవద్ఘట్టంగా చిత్రించాడు.

అక్కడ రాజమందిరంలో వసంతరాయుని విరహ వేదన, ఇక్కడ తనపాన్పుపై లకుమ విరహ వేదన

"ఇచట రాజును బోలె లకుమయు - అచట వెర్రిగ పొరలె పాన్పున
ఆమెకు అదే ఆద్దరాతిరి - అవేతారలు అదే జాబిలి"
"ఎప్పుడు చూచిన చంద్రుడేమరి - ఎపుడు పూచిన తారలేనే
డెందుకో అవి యెల్ల అమృత - స్యందులై డెందము గలంచెను"

లకుమ కూడా రాజు వలె విరహవేదనకు గురియై నిదుర పట్టీపట్టని కలలో రాజును గురించి కల కనింది.

"ప్రాకె నా పాము మెడపై - లకుమ ఒడలెల్ల జడుపై
కెవ్వుమని కేక నిడెను - ఉవ్వెత్తు ఎగిసి పడెను"

లకుమ కల చెదిరింది. రత్నహారం ఉంది. మెరుస్తున్న ఆ హారాన్ని కనులకు అద్దుకొని ముద్దు పెట్టుకుంది.

రాజుకు వసంతోత్సవ వేళ లకుమా నాట్యం మదిలో చెదరి పోలేదు. నిత్యం రాజు మదిలో లకుమా నామ స్మరణే. అందుకే రాజు ఆస్థాన నర్తకిగా నియ మిద్దామని కాటయ వేమునితో చెప్పడం, ఆయన మనసు అంగీక రించపోయినా రాజు మాటకు ఎదురు చెప్పలేడు. ఆస్థాన నర్తకిగా లకుమను నియమించిన వార్త

"లకుమకావార్త - కల్వ నెలంత కంటి పా
పల పైన పాలవె - న్నెల సోకి నటులయ్యె"

కాని రాణికి మాత్రం ఆ వార్త

"రాణి కావార్తక - ల్వ నెలంత చెవులలో
ఖర కరుని ఆశ్వరిం - ఖల చప్పుడుగ తోచె"

మూడవ ఆశ్వాసంలో తన మిత్రుడు, శ్రేయోభిలాషి కాటమ వేమునితో సంప్రదించి లకుమను రాజనర్తకిగా పట్టం కట్టిస్తాడు. ఆ తరువాత వసంతరాయలు లకుమ తన వెంటరాగా, ఆహోబిల క్షేత్రానికి యాత్ర వెళ్ళి అక్కడ చెంచులక్ష్మి సమేత నరసింహస్వామిని ఆరాధిస్తాడు. స్వామి ముందు లకుమ అందమైన చెంచెతగా నృత్యం చేస్తుంది.

"మోముపై శ్రీగంధ - మున్న దెక్కడిదిరా సింగా?
పూల పొడి తప్పయే - ముండునే? నా సామిరంగా
తలపైన కురులు చి - క్కులు చిక్కులై పోయెనేలా?
పులితోడ పోట్లాడ - వలసి వచ్చెనె చారుశీలా"

ఈ విధంగా నృత్యం చేసిన తర్వాత, లకుమ, రాయలు స్వామిని దర్శించుకున్నారు. ఉగ్ర నరసింహ మూర్తి రూపము చూడడం తోనే లకుమ బెదిరిపోయి మూర్ఛిల్లి పోతుండగా రాజు భుజం మీద ఓరిగింది. రాజు లకుమను రెండు చేతులతో ఒడిచి పట్టుకొని లేవ దీశాడు. ఆ దృశ్యం

"రాజును లకుమయు గుండెలు - రాచి కొనగ
చూచికొనిరి
ఆ చూపులు విడిపోవుట - కై మోములు దించుకొనిరి"

అందరూ ఆఖరిసారిగా ఆహోబిల నృసింహస్వామికి దండం పెట్టుకున్నారు. అక్కడ నుండి దక్షిణ కాశీగా పేరొందిన ద్రాక్షారామానికి పయనం అయ్యారు.

"పూల వింటి దొర నిల్వున - కాలిపోవ నెట్లు సైతు
శివ గిరిజల బిగి కౌగిలి - చెదరిపోవ నెట్లు సూతు
అని" శివుని కౌగిటిలో పార్వతిలాగా, పార్వతి కౌగిటిలో శివుని లాగా నా కౌగిటిలో నీవు, నీ కౌగిటిలో నేను అంటాడు. కానీ, వెంటనే 'ఏ మన్నాను! ఏమన్నాను' అని తత్తరపడతాడు, పరిజనులు, విభ్రాంతులవుతారు.

వారి ప్రేమ దాచడానికి ఇక వారికి శక్యం కాదు. తన్మ యత్వంలో మునిగిన లకుమ రాజును గట్టిగా కౌగి లించుకుంటుంది. అప్పుడు లకుమ ప్రియవచనాలు ఇలా ఉన్నాయి.

"నాదేవరా! నా గుండియ - పాదున రతనాల మొల్క
నా మనసే పంజరమ్ము - గా మెలగిన రామచిల్క!"

పట్టి, పట్టి ఏడుస్తుంది లకుమ. అపుడు వసంతరాయలను మనసారా కౌగిలించుకుంటుంది అపుడు

"రాజు మరల లకుమా! యని - ప్రాణ పంచకం
నదించగా పిల్చెను"

చతుర్థాశ్వాసంలో లకుమ సమేతంగా రాచనగరుకు తిరిగి వచ్చిన కుమారగిరి రాయల నడవడిక ప్రజలకు నచ్చదు, రాజు పక్క వుండ వలసిన మహారాణి స్థానంలో ఒక రాజనర్తకి ఉండడాన్ని ప్రజలు గునగున లాడుకుంటారు.

చతుర్థాశ్వాసంలో వసంతరాయలు లకుమకై రమ్యమైన కేళీమందిరమును నిర్మిస్తాడు. ఈ సందర్భంలో సినారె వర్ణనలు ఎంతో సహజత్వంతో, చమత్కారంగా ఉంటాయి. వసంతరాయలు రాజ్యాన్ని విస్మరించి, అందరినీ నిర్లక్ష్యం చేసి, లకుమయే లోకంగా, ఆమె

నాట్యాన్ని దర్శిస్తూ, ఆమె శరీరాన్ని అనుభవిస్తూ

''లకుమయే గానమ్ము లకుమయే ప్రాణమ్ము
లకుమయే నాదబిందు కళానిధానమ్ము''

రాజుకు రోజూ అస్తమానం లకుమ తోనే కళాకేళి, లకుమ కనులు మోడ్చితే రాయలకు రాత్రి, ఆమె కనులు విరిస్తే పగలు, లకుమయే లోకమైతే, అతనికి సూర్యునితో పనేమిటి. అనంతకోటి బ్రహ్మాండం, నిఖిల సృష్టి అంతా లకుమలోనే! ఆమైకంలో అద్భుతమైన 'వసంతరాజీయం' అనే నాట్య శాస్త్ర గ్రంధాన్ని రాశాడు.

రాజు ఆజ్ఞతో కాటయ వేముడు విజయనగరం మీదకు దండు వెళ్ళి, విజయుడై తిరిగివస్తాడు.

''కాటవేముడు నూత్న సౌధము - కలయజూచుట గుర్తు పట్టిన
రాయడాతని నడిగె హరిహర - రాయలకు కుశలమా? బావా?

''నెలల తరబడి జరిగినట్టి ఆ - నిన్ జతుండై హరిహరుడు
నన్ శరణువేడి అనుంగుపుత్రిని - హరిహరాంబను కాన్కవెట్టెను'' అంతట కొంతకాలానికి

''వాసరమ్ములు గడచిపోయెను - మాసములు గమయించిపోయెను
రాణి వేదన గుండెలో పెను - రాచపుండుగ మారి పోయెను''

''రాయడు వేశ్యాలోలుండని - రాజ్యములో గుసగుస హెచ్చెను
రాయడు లకుమాదాసుండని - రచ్చలపై చర్చలు రెచ్చెను''

ఈ విధంగా రాణి మనోవేదనకు లోనై ఆరోగ్యం చెడింది. కాటయ వేముడు రాజు భవకేళీ మందిరానికి వెళ్ళి వసంతరాయా! రాజ్యానికి మీరు కొంత దూర మవడంవల్ల ప్రజల్లో అశాంతి ప్రబలి, శత్రురాజుల ప్రాబల్యం పెరిగింది. ఇక రాణి విషయం, ఆమె మంచాన పడింది. మీ దర్శన భాగ్యానికి మంత్రులు, అధికారులు ఎదురు చూస్తున్నారు. మీరొక్కసారి కొలువుకు రండి, మిగిలిన విషయాలు నేను చూసుకొంటాను అన్నాడు కాటయ వేముడు. రాజు సరే అన్నాడు. కాటయ వేముడు పొంగి పోయాడు కానీ రాజు మాత్రం

''బంగరు సంకెలలో తన - పాణి యుగ్మమరికి నటుల
ఓటు వడుచు రాయండా - నాటి నిశీభము నీడ్చెను''

పంచామాశ్వాసంలో కథాగతిని సినారె వేగంగా నడిపాడు. కాటమవేమునికి రాజు ఆస్థానానికి వస్తాను అని మాట ఇచ్చాడే గానీ, లకుమను విడిచి ఆస్థానానికి వెళ్ళాలనిపించలేదు. లకుమ పక్కన లేని క్షణాలు భారమైన యుగాలుగా గడుస్తాయి. ఏదో విధంగా చివరకు రాజు సభకు విచ్చేశాడు. ఒక్కసారిగా 'జయ జయ కొమరగిరి ధరేశ్వర' అంటూ సభికులు స్తుతి గావించారు. రాజు సింహాసనంపై కూర్చున్నాడు. సభనంతా కలయ జూచి మౌనంగా కొంచెం సేపు ఉన్నాడు. ఇంతలో ఎవరో రాజుకు చెప్పారు 'లకుమ కాలు బెణికిందని' రాజు సభాస్థలిని వదలి కేళీమందిరానికి వెళ్ళాడు. అప్పుడు సభికులు

''ఒక నర్తకికి కాల్బెణుకుటేమి - ఎకిమీడు పర్వులెత్తుట ఏమి
ఒక చిన్న ఘటన జరుగుట యేమి? - ఒడ్డోలగమ్ము వీడుట యేమి?
సభకిది తిరస్కారం - సభ్యతకిది సీత్కారము''

అంటూ సభికులు గుసగుస లాడుతూ నిష్క్రమించారు. కాటయ వేముడు అవమానా పడ్డాడు. రాజు కేళీ మందిరంలో లకుమ చరణాలకు రాజు అశ్రుబిందువు లతో భాష్పాభిషేకం చేస్తున్నాడు.

''ప్రియా!నీదు కల్మాత్రమె - బెణుకి పోవలేదు సుమా!
నాజీవ నవామృత భాం - డమే తొణకినది లకుమా!

చిన్న పిల్లాడిలా బావురుమంటూ బాధపడుతున్న రాజును లకుమ ఓదారుస్తోంది. నొప్పేమీ లేదని, తగ్గి పోతుందని సముదాయించింది. ఈ విధంగా ప్రేమ లోకంలో మునిగి తేలుతున్నారు లకుమ, వసంత రాయలు.

రాజు కొలువు విడిచి, తిరిగి కేళీమందిరానికి వెళ్ళిపోయాడని తెలిసినప్పటి నుంచి రాణి మనసు మనసులో లేదు. కానీ తన గోడు ఎవరు పట్టించు

కుంటారు? మంచంపై ఉన్న రాణిని చూడడానికి కాటయ వేముడు వచ్చాడు. అప్పుడు కాటయ వేమునితో

"ఇన్ని నాళ్ళుగ నా యెదను దహి - యించు బాధను దాచి యుంచితి
ఈ దినమ్మున మాత్రమన్నా - ఏలకో చలియించి పోయితి"

అంటూ తన బాధనంతా వెళ్ళ గక్కింది. వెంటనే కాటయ వేముడు రాజు దగ్గరికి వెళ్ళి రాణి గారి ఆరోగ్యం బాగాలేదని, మీరు ఆమెను ఒకసారి వచ్చి చూడాలని, మీరు చూడకపోతే ఆమె మనకు దక్కదనే విషయం చెప్పాడు. కాటయ వేముని మాటలు రాజు గుండెను తాకాయి. అటు చూస్తే రాణి, ఇటు చూస్తే లకుమ ఎంచుకునే సమస్య తగిలింది రాజుకు జవాబు లేదను కుని కటయ వేముడు వెనుదిరిగాడు. రాణి అనారోగ్యం విషయం తెలిసిన లకుమ చాలా బాధపడింది. కాటమ వేముడు రాణి దగ్గరికి వెళ్ళి విషయం చెప్పాడు. కన్నీళ్ళు కార్చాడు. రాణి బాధ చెప్పనలవి కాదు!

రాణి ముసుగు వేసుకొని చెలికత్తెలతో బయల్దేరింది లకుమ ఇంటికి, తలుపు తట్టి లకుమా! అని పిలిచింది. లకుమ లేచింది. అప్పుడు రాణి లకుమతో

"నీపయిన్ ఒక ఘోరభారము - మోపగా వచ్చితిని చెల్లీ
పాలముంతువో! నీటముంతువో - బాధ్యతను గమనించి తల్లీ"

ఈ మాటలు లకుమ గుండెల్లో బాకుల్లా దూసు కెళ్ళాయి. ముసుగులో ఉన్న రాణి వెళ్ళిపోయింది.

"ఎటుల వాగ్దానమ్ము తీర్తును - ఎటుల రాయని వీడనేర్తును
ఎందుకీ హృదయమ్ము నిచ్చితి - నీశ్వరా! ఈ సాని దానికి".....

అంటూ లకుమ ఓ నిర్ణయానికి వచ్చింది. పొద్దు పొడిచింది. రాజు ముందు నృత్యం చేసింది. నాట్యం చేస్తూ చేస్తూ పిడిబాకును తీసి పొడుచుకుంది. రాజు ఆశ్చర్యపోయాడు. క్షణంలో రాజు ఒడిలో లకుమ కన్ను మూసింది. రాజు గుండె చెరువైంది. గుండెలో దిగివున్న పిడిబాకును రాజు తీశాడు. ఆ పిడికివున్న ఉత్తరం చదువుకున్నాడు. తిరిగి రాణిని, రాజ్యాన్ని చూసుకోమన్నది ఆ ఉత్తరం సారాంశం. లకుమ మరణించడంతో రాజు అంత:పురానికి చేరుకున్నాడు రాజు. భర్తను తిరిగి దారికి తెచ్చుకునేందుకు రాణి తన బాధ్యతను నెరవేర్చింది.

సినారె గారు ఈ కావ్యం రాయటానికి రాజ నర్తకి లకుమ, కర్పూర వసంతరాయలు బిరుదాంకితుడైన కుమారగిరి రాయలు. వీరి ప్రేమ వృత్తాంతంలో రాణి పాత్ర కల్పిత పాత్ర. కానీ కాటమవేముని పాత్ర మాత్రం చరిత్రలో ఉన్నది. సినారె రచించిన కావ్యాలలో అత్యుత్తమ గేయకావ్యం కర్పూర వసంతరాయలు. దీని లోని ప్రతి గేయము పాఠకునికి రసానుభూతిని ప్రసాదిస్తుంది. ఈ చక్కని మధురమైన గేయ కావ్యాన్ని ఎన్నిసార్లు చదివినా తనివి తీరదు. ఈ మధురమైన గేయ కావ్యాన్ని సి.నారాయణ రెడ్డి గారు తన మధురమైన కంఠంతో ఆలపించిన రికార్డింగ్ ఆడియోతో ఈ గేయ కావ్యం మరింత అమరత్వాన్ని పొందింది. ఈ గేయ కావ్యం చదివినప్పుడల్లా రసహృదయులను ఒక స్వప్న లోకంలో విహరింపజేస్తుంది. సినారె రచించిన సాహిత్యం లోనే గాకుండా తెలుగు కావ్య జగత్తులో 'కర్పూర వసంత రాయలు' ఒక అమర కావ్యం.

ఆధార గ్రంథాలు :

1. కర్పూర వసంతరాయలు (గేయ కావ్యం) - డా॥ సి.నారాయణ రెడ్డి, (మనస్విని ప్రచురణాలు, హైదరాబాద్) (ఐదవ ఎడిషన్ - 2000).
2. సి.నారాయణ రెడ్డి కర్పూర వసంతరాయలు (కావ్యపరిచయం) - ఆచంట జానకిరామ్.
3. తెలుగు సాహిత్య చరిత్ర - డా॥ద్వా.నా.శాస్త్రి
4. సి.నారాయణ రెడ్డి - వికీపీడియా

★

BHAVAVEENA
Vol. 19, Issue. 10(2), October 2022
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావవీణ
UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

తెలంగాణ సాయుధ పోరాటకవిత్వం: 'జాతీయత' (1946-1951)

– డా॥. చంద్రయ్య ఎస్, తెలుగు అధ్యాపకులు, నిజాం కళాశాల, హైదరాబాదు.

1946-1951 మధ్యకాలంలో వ్యక్తమైన 'తెలంగాణ సాయుధ పోరాట కవిత్వం'(తెలుగు)లో ప్రతిఫలించిన 'జాతీయ' భావనను చర్చించడం ఈ పత్ర ముఖ్యోద్దేశం. జాతీయ భావనతెలంగాణ ప్రత్యేక సందర్భంలో విభిన్నంగా వ్యక్తమైందని ఈ పత్రం ప్రతిపాదిస్తోంది. నిజాంకాలంనాటి హైదరాబాద్ రాజ్యంలో బ్రిటీషర్లకు వ్యతిరేకంగా చదురుమదురుగా వ్యక్తగత పరిధిలో జరిగిన స్థానిక వ్యతిరేకతలు, అసమ్మతులకు సంబంధించిన సంక్షప్త పరిచయాన్ని ఈ పత్రం నేపథ్యంగా అందిస్తుంది. సాయుధ పోరాటకాలంలో వ్యక్తమైన భారత జాతీయత, నిజాం వ్యతిరేక పోరాటంనాటి రాజకీయ జాతీయత, భారత యూనియన్ జరిపిన పోలీసుచర్యానంతరం విశాలాంధ్రోద్యమంలో భాగంగాప్రదర్శించిన 'భాషా జాతీయత, సాంస్కృతిక జాతీయత' భావనలను ఈ పత్రం విపులీకరిస్తుంది. దాశరథి, కుందుర్తి, కాళోజీలు రాసిన కవిత్వాన్ని, సుద్దాల హన్మంతు రాసిన పాటలను ప్రధాన ఆకరాలుగా తీసుకొని ఈ పత్రరచన సాగింది.

దేశవ్యాప్తంగా 'దేశభక్తి, జాతీయత' అనే పదాలకు విస్తృతమైన ప్రచారం లభిస్తోన్న కాలమిది. స్వాతంత్రం సాధించి 75 సంవత్సరాలు పూర్తిచేసుకొని 'ఆజాద్ కా అమృతమహోత్సవ్" జరుపుకున్న నేపథ్యంలో దేశభక్తినీ, జాతీయతనూ ప్రతిఫలించిన తెలుగు సాహిత్యాన్ని మూల్యాంకనం చేసుకొంటున్నాం.

ముఖమైన పదాలు : (key words)

దేశభక్తి, జాతీయత, తెలంగాణ సాయుధ పోరాటం, భాషాజాతీయత, రాజకీయ జాతీయత, సాంస్కృతిక జాతీయత, మహాంధ్రోద్యమం, జమీందార్లు, నిజాం, రజాకార్లు, ఆంధ్రరాష్ట్రం.

'జాతీయ' భావన-హైదరాబాద్ రాష్ట్ర ప్రత్యేక సందర్భం :

"జాతీయతను నిర్వచించడం చాలా కష్టం. ఇది ఒక మానసిక స్థితి. మనమంతా ఒక్కటి అనుకునే స్థితి. 'మనమంతా' అన్నప్పుడు మన ఊరివరకా, దేశంవరకా అనే అనుమానం వస్తుంది. దీనికి హద్దు గీయలేము. కొన్ని భౌగోళిక పరిస్థితులకు లోబడి ఒక ప్రభుత్వంక్రింద మనుగడ సాగించే ఒక సంఘాన్ని ఒక జాతిగా భావించవచ్చు" (సుబ్బారెడ్డి, మద్దూరి. 1982:59) అని తెలుగులో జాతీయోద్యమ కవిత్వంమీద విస్తృతమైన పరిశోధన చేసిన సుబ్బారెడ్డి గారి అభిప్రాయం. ఒకే ప్రభుత్వం కింద కొన్ని రాష్ట్రాలుగా విభజితమైన ఆయా రాష్ట్రప్రజలు ఒక నిర్దిష్టమైన సాంస్కృతిక, ఆధ్యాత్మిక జీవనాన్ని కలిగి ఉంటారు. కనుక వారినీ ఒక ప్రత్యేక జాతిగా లేదా ఉపజాతిగా పరిగణించవచ్చు అని కూడా సుబ్బారెడ్డిగారు అంటారు. సుబ్బారెడ్డి గారి ప్రకారం ఇలా విభజించుకుంటూపోతే ఒక గ్రామం లేదా ఒక కులానికి సంబంధించి నిర్దిష్టమైన ఆలోచనల, ఆచారాల కొన సాగింపు కూడా ఆ కుల, గ్రామ జాతీయతగా గుర్తించాల్సి ఉంటుంది. `Pay back to the society'లో భాగంగా 'మా ఊరు' అనే భావన ప్రతి ఒక్కరిలో చూస్తున్నాం. వివిధ పార్శ్వాలుగా ఉన్న జాతీయతా భావన, వైవిధ్యమైన భారతీయ సమాజంలో మరీ ఎక్కువ.

అనేక కారణాలరీత్యా భారతజాతిగా, దేశప్రజలుగా సరైన గుర్తింపుకు నోచుకోని సమూహాలు ఆధునికానంతరకాలంలో 'గుర్తింపు'కోసం ఉద్యమాలు చేస్తోన్న సందర్భమూ మనముందుంది. ఈ నేపథ్యంలోంచి చూసినప్పుడు నిజాంకాలంనాటి'తెలంగాణ' సందర్భంలో

వ్యక్తమైన 'జాతీయతా' భావనను ప్రత్యేకంగా నిర్వచించుకోవాల్సి ఉంటుంది. మిగతా తెలుగుప్రాంతం, లేదా ఇతర భారత భూభాగాల కంటే భిన్నంగా ఈ 'జాతీయతా' భావన కవిత్వంలో వ్యక్తమైంది. ఈ నేలమీద 'జాతీయత' లక్షణాలూ, స్పందనలూ విభిన్నవైనవని ఈ కవిత్వాన్ని పరిశోధిస్తే తెలుస్తోంది. హైదరాబాద్ రాష్ట్రంలో సాయుధపోరాటం జరుగుతోన్న కాలంలోఇతర తెలుగు నేలమీద 'జాతీయత' పేరుతో సంఘసంస్కరణ, ఉప్పు సత్యాగ్రహం, సహాయ నిరాకరణ, క్విట్ ఇండియా, హరిజనోద్ధరణ మొదలైన జాతీయ నాయకులు ఇచ్చిన పిలుపుల మేరకు ఉద్యమం ఒక పాయగా కొనసాగింది. 'ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్ర ఆకాంక్ష' పేరుతో మరో స్థానికోద్యమ పాయగా కొనసాగింది. వీటికి భిన్నమైన పరిస్థితులు ఆనాటి హైదరాబాదు రాష్ట్రానివి. 'భూమి, భుక్తి, విముక్తి' అనే 'సమసమాజ స్థాపన' అనే పెద్ద కాన్వాసుపై 'వెట్టి చాకిరీకి,అధిక శిస్తు వసూలుకు, మత, కులాధిక్యానికీ వ్యతిరేకంగా, కమ్యూనిష్టుల ఆధ్వర్యంలో సాయుధపోరు నడుస్తోంది. మరోవైపు గ్రంథాలయోద్యమం వేదికగా విద్యావ్యాప్తికి ముఖ్యంగా స్త్రీ జనోద్ధరణకూ, తెలుగు భాషాసంస్కృతుల ఉద్ధరణకూ, సాంఘిక దురాచారాల నిర్మూలనకోసం ఆంధ్రోద్యమం నడుస్తోంది. ఈ సాయుధ, సాంస్కృతిక పోరాటాల సాహిత్య వ్యక్తీకరణగానే తెలంగాణ సమాజం ప్రదర్శించిన జాతీయతగా గణించాలి. తెలంగాణలో ఈ ఆంధ్రోద్యమం విశాలాంధ్రగా రూపాన్ని తీసుకోవడాన్ని కూడా తెలంగాణ కవులు, కళాకారులు చూపెట్టిన జాతీయతగా చూడాలి. భారత స్వాతంత్రోద్యమంలో మిగతా ప్రాంతాలు ప్రదర్శించిన జాతీయతలాంటి జాతీయత కాదిది. ఒకవేళ అదే అయ్యుంటే మిగతా ప్రాంతాలలోవలె 1947లోనే ఆగిపోయేది. ఆ తరువాత కొనసాగకపోయేది. పైగా భాషావిషయకంగా హైదరాబాదు తెలుగు, మరాఠా, కన్నడ మూడు ప్రధాన భాషావర్గాల ప్రజలు కలిసి జీవిస్తున్న ప్రాంతం. రాజకీయంగా, సామాజికంగా, భాషాసాంస్కృతికంగా ఇంత భిన్నమైంది కాబట్టే 'జాతీయత'ను తెలంగాణ సందర్భంలో ప్రత్యేక ప్రాతిపదికలమీద చూడాల్సి ఉంటుంది అనేది. ఈ ఆలోచనల వెలుగులోనే 1946-1951 మధ్యకాలంలో తెలంగాణనుంచి వెలువడిన కవిత్వంలోని జాతీయత'ను మూల్యాంకనం చేస్తుందీ పత్రం.

హైదరాబాద్ రాష్ట్రంపై బ్రిటిషర్ల ప్రత్యక్ష పాలన లేకపోయినా వారి ప్రభుత్వ విధానాల, ఒడంబడికల తాలూకు ప్రభావాలు స్థానికంగా ఉన్న జాగీర్దార్లపైఉండేవి. బ్రిటీష్ సామ్రాజ్యాన్ని నిజాం ప్రభుత్వం సమర్థించినాబ్రిటిష్ ప్రభుత్వ విధానాలు, తక్షణంగా జాగీర్దార్ల అధికారాలను నవాలుచేసేవిగా ఉండేవి. కాబట్టి బ్రిటిషర్లను వ్యతిరేకించినవారిలో స్థానిక జాగీర్దార్లు, జమీందార్లు ఉత్సాహం చూపించినట్టు తెలుస్తోంది. ఇది ఒక విచిత్రమైన పరిస్థితి అని చెప్పుకున్నా ఈ అసమ్మతులన్నీ వ్యక్తిగత అధికారాలను స్థిరంచేసుకోవడానికేనేది స్పష్టం.ఈ రకమైన జాతీయతా స్పందనలు ముస్లింపరిపాలకుడైన నిజాంప్రభుత్వంలో తెలంగాణలో ఉన్న ముస్లింలు కూడా పాల్గొన్నారు. అవసరమైతే ఆ కాలంలో వీరు నిజాంకు వ్యతిరేకంగా ఉద్యమించారు. ఈ అసమ్మతులు భీజప్రాయంగా 1804 నుంచే కనిపిస్తున్నాయి. ముఖ్యంగా ఈ అసమ్మతులన్నీ బ్రిటీషర్లకు నిజాం తరుపున అందాల్సిన సైనిక సహాయ నిరాకరణ కారణంగా వ్యక్తమయ్యాయి. '1804లో బీరార్ రాష్ట్ర గవర్నర్‌గా పనిచేసిన మహిపతిరాయ్ నిజాం తరుపున బ్రిటీషర్లకు సహాయం చేయలేదు. ఇది మొదలుకొని బెంగాల్ వాసి అఘోరనాథ చటోపాద్యాయ వంటి మేధావులు రగిల్చిన జాతీయ భావన మీదుగా 1951వరకు స్వాతంత్ర్యపరమైన జాతీయతా స్పందనలు తెలంగాణ కవిత్వంలో కనిపిస్తూనే ఉన్నాయి.

హైదరాబాద్ రాష్ట్రం, భిన్న మతాలకూ, విభిన్నమైన భాషాసంస్కృతులకూ, సామాజికార్థిక అంతరాలకు, అధికార స్థిరీకరణకోసం కుల, మతాలకు అతీతంగా జరిగే దోపిడీ, పీడనలకు కేంద్ర బిందువు. భూస్వామ్య

లక్షణాలను పుణికిపుచ్చుకొన్న ప్రాంతం. ఉర్దూ భాష, విద్యా, పాలనాదిరంగ భాషగా చలామణిలో ఉండి తెలుగుపై పెత్తనాన్ని నెరుపుతోన్న కాలమది. తెలుగు భాషాసాంస్కృతిక పరిరక్షణావసరాలను గుర్తించిన మేధావులు తెలంగాణలో ఆంధ్రోద్యమాన్ని నడిపారు. దీనిలో భాగంగా గ్రంథాలయోద్యమాన్ని, పరిశోధనోద్యమాన్ని, పత్రికల స్థాపనోద్యమాన్ని ఉదృతం చేసారు. వీటిద్వారా హైదరాబాద్ రాష్ట్ర ప్రజల్ని జాగరూకం చేసారు. తరువాతి కాలంలో ఇది రాజకీయోద్యమంగా మార్పు తీసుకొని, నిజాం రాచరికతకు వ్యతిరేకంగా సాయుధ పోరుగా పరివర్తన చెందింది.

తెలంగాణ సాయుధ పోరాట కవిత్వం-జాతీయత:

''తెలుగు కవిత్వంలో జాతీయోద్యమం రెండు పాయలుగా ప్రవహించింది. ఒకటి జాతీయాభిమాన సంబంధి. రెండోది ఆంధ్రాభిమాన సంబంధి'' (మల్లారెడ్డి, తూర్పు. 1989:90) అని తూర్పు మల్లారెడ్డి గారు అభిప్రాయాన్ని తెలంగాణ ప్రత్యేక సందర్భంలో మరింత సూక్ష్మంగా అధ్యయనం చేయవచ్చు. ఈ పత్ర ప్రారంభంలో వివరించిన విస్తృత నేపథ్యంలోంచి తెలంగాణ సాయుధ పోరాటా కవిత్వాన్ని మూల్యాంకనం చేయాల్సి ఉంటుంది. బ్రిటీష్ పాలనకు వ్యతిరేకంగా వ్యక్తమైన 'భారత జాతీయత', నిజాం నిరంకుశ ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా ప్రదర్శించిన రాజకీయ జాతీయత, విశాలాంధ్రోద్యమంలో భాగంగా వ్యక్తమైన భాషా జాతీయత, సాంస్కృతిక జాతీయతలుఈ కవిత్వంలో ముఖ్యంగా కనిపిస్తున్నాయి.

'1804లో నిజాం ఏలుబడిలో బీరార్ రాష్ట్ర గవర్నర్‌గా పనిచేసిన మహిపతిరాయ్ నిజాం తరుపున బ్రిటీషర్లకు సహాయం చేయలేదు. 1808-నూరుల్ ఉమ్రా, రావు రంఖా నింబాల్కర్ అనే ఇద్దరు జాగీర్దార్లు బ్రిటీష్ సైన్యాల విషయంలో నిజాంను వ్యతిరేకించారు. 1817-మూడవ మహారాష్ట్ర యుద్ధం-రోహిల్లాలు నిజాం తరుపున బ్రిటీషర్లకు సహాయం చేయలేదు. 1839-ఉత్తర భారతంలో బ్రిటీష్‌వారికి వ్యతిరేకంగా ప్రారంభమైన 'వహాబీ ఉద్యమ' నాయకుడు మౌల్వీ సలీం హైదరాబాద్ వచ్చి, బ్రిటీష్ తొత్తు అయిన నాసిరుద్దౌలాను సింహాసనం మీదనుంచి దింపి ముబారిజుద్దౌలాను కూర్చోబెట్టాలనే లక్ష్యంతో యుద్ధం చేసాడు. 1856 జూలై 17-ఔరంగా బాదులోని అరబ్బులు తిరుగుబాటు చేసారు. తుర్రేబాజ్ ఖాన్, మౌల్వీ అల్లావుద్దీన్ ఆధ్వర్యంలో రెసిడెంట్ మీద దాడి జరిగింది. అరబ్బులు, రోహిల్లాలు, అఫ్ఘన్లు అధిక సంఖ్యలో హైదరాబాదుకు వచ్చి నివాసం ఏర్పాటు చేసుకోవడం వల్ల ఉత్తర భారతదేశంలో జరుగుతున్న స్వాతంత్రోద్యమం గురించి తెలుసుకొన్నారు. ''ఇంగ్లీషు వారిని బలపరచినవారు, ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వము నిలుచుటకు సహాయము చేసినవారు ఇస్లామ్ మతమునకు శత్రువులనియు, ఇస్లామ్ ద్రోహులుగా పరిగణింప బడగలరనియు ఉద్ఘాటించెను''-మౌల్వీ అల్లా ఉద్దీన్.

మరోవైపు ఆదివాసీలు అడవిమీద హక్కుకోసం రాంజీ గోండు ఆధ్వర్యంలో-ఉట్నూరు తాలూకాలో ఉద్యమించారు. 1860- మహబూబ్ నగర్ పండుగల సాయన్న తిరుగుబాటు చేసాడు. మేధావి వర్గం కూడా బ్రిటీష్ వ్యతిరేకస్ఫూర్తిని రగిల్చారు. బెంగాల్ వాసి అఘోరనాథ చటోపాద్యాయ, మద్రాసు వాసి ముల్లా అబ్దుల్ ఖయూమ్, రామచంద్ర పిళ్ళై, డిల్లీ వాసి సయ్యద్ అఖిల్ పత్రికా రచయిత, ఇటావా వాసి మొహీబ్ హుస్సేన్, అఘోరనాథ చటోపాధ్యాయ కూతురు సరోజినీ దేవి మొదలైన వారెందరో బ్రిటిష్ వ్యతిరేక కార్యకలాపాల్లో భాగమయ్యారు.' (చూ. తెలంగాణలో జాతీయోద్యమాలు.) దీని కొనసాగింపు తెలంగాణ సాయుధపోరులో భాగంగా 1951వరకు కొనసాగింది. దాశరథి కృష్ణమాచార్యులు గారు నిజాం వ్యతిరేక ఉద్యమంలో భాగంగా జాతీయతా' స్వరాలను వినిపించినవారిలో మొదటివరునలో ఉంటాడు. ఆయన ఒకవైపు నిజాంకు వ్యతిరేకంగా ఉద్యమిస్తూనే దేశంలో జరుగుతోన్న స్వాతంత్రోద్యమంతో మమేకమయ్యారు. వివిధ సంస్థానాలుగా విభజితమై అనైక్యంగా ఉన్న భారతజాతిని

ఉద్దేశిస్తూ...

"జండా ఒక్కటె మూడు వన్నెలదిబీ
దేశంబొక్కటే భారతాఖండాసేతు హిమాచలోర్వరబీ
కవీట్కాండమ్ములోనన్ రవీంద్రుండొక్కండె
కవీంద్రుడుబీ
ఊర్జిత జగద్యుద్ధాలలో శాంతి కోదండోద్యద్వి
జయుండు
గాంధీ ఒకడే, తల్లీ! మహాభారతీ!" (దాశరథి 1977:13)
అని అన్నాడు.

మువ్వన్నెల జెండాను, కవీంద్రుడు రవీంద్రుడిని, శాంతి యుద్ధ నిర్మాత గాంధీని స్మరించుకున్నాడు. పురాచైతన్య ప్రతీకలైన శివాజీ వీరున్ని, బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యానికి వ్యతిరేకించి ఆయన ప్రదర్శించిన తెగువను కొనియాడాడు."ఇచట శివాజి వాజి యొన/ రించిన హేషలు నేటికిన్ గుహా/ నిచయములందు గాలి పయి/ నించుటతో వినిపించు;" (దాశరథి. 1977:72)

తెలంగాణ పోరాటం సాయుధ రూపం తీసుకొన్న కాలంలోనూ తెలంగాణ కవులు జాతీయోద్యమంలో మహాత్ముడు గాంధీ చూపుతున్న అహింసా, శాంతి ఉద్యమ రూపాలకు ఆకర్షితులైన కవులు కుందుర్తి, కాళోజీలు. వారు తెలంగాణలో నిప్పుకణికలమీద కూర్చొని, తెలంగాణ విముక్తిని కాంక్షిస్తూనే హైదరాబాద్ రాష్ట్రం ఈ భారత భూభాగంలో భాగమనే రాజకీయ స్పృహ కలిగిన వ్యక్తులు. ఈ దృక్పథంలోంచి మహాత్ముడు చంప బడ్డాడు అని తెలియగానే కుందుర్తి...

"జగత్తు విజ్ఞానంలో
సగం నేటితో నశించింది
లోకోన్నత హిమ శిఖరం
ధరణికి తల వాల్చింది" (కుందుర్తి.1975: 214)

అని వాపోయాడు. గాంధీజీని ఆయన హిమవన్నగ శిఖరంగా ఉన్నతీకరించాడు.మానవ హక్కుల వాది కాళోజీ గాంధీ మరణానికి చింతిస్తూ 'వసుధనీడ' కవితను,'ఓ గాంధీ' అనే గేయాన్ని రాసారు.

"ఇంకేమి కావాలె
ఇంకేమి కావాలె
బ్రతికినన్నాళ్ళు నిను
బాపు అని పిలిచితిమి" అని కాళోజీ అంటాడు.
(నా గొడవ, పరాభవ వసంతం:37).

ఓ కంట నిజాం వ్యతిరేక ఉద్యమాన్ని, మరోకంట జాతీయోద్యమాన్ని సమానంగా ప్రేమించిన ప్రజాకవి కాళోజీ.

ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థులు వందే మాతర గీతాన్ని తమ ప్రార్థనా మందిరాల్లో పాడుకోడాన్ని అప్పటి నిజాం తీవ్ర వ్యతిరేకించింది. దాన్ని నిషేధిస్తూ జారీచేసిన ఆజ్ఞలను ధిక్కరిస్తూ వందేమాతర ఉద్యమం ఉవ్వెత్తున ఎగిసిపడింది. ఉత్సాహంగా ఉన్న విద్యార్థులను విశ్వవిద్యాలయంనుంచి బహిష్కరించారు. ఇలా నిజాం రాజ్యంలో జాతీయ భావాలు ఎవరు కలిగి ఉన్నా, మువ్వన్నెల జెండాను ఎవరు ఎగరేసినా కఠిన శిక్షలు ఉండేవి. ఇవి భారతదేశానికి స్వాతంత్రం వచ్చిన తరువాతా కొనసాగాయి. అప్పటి కాంగ్రెస్ వర్గం హైదరాబాద్ రాజ్యాన్ని భారత్‌లో విలీనం చేయాలని ఉద్దేశంతో ఉంది. ఆ ఉద్దేశాన్ని వ్యక్తంచేసేట్టు జాతీయ జెండాను ఎగురేయడం మొదలెట్టారు. యూనియన్ పతాక ఎగరేసిన ప్రతిచోటా వారికి రజాకార్లతో పోరు తప్పలేదు. ఈ వైఖరిని వ్యతిరేకిస్తూ కుందుర్తి

"ప్రతి జాతీయవాది మీద పోలీసు నిఘా ఉంది
యూనియన్ పతాక ఎగిరిన ప్రతిచోటా
రజాకార్లతో పోరు తప్పలేదు
.....
మాచిరెడ్డిపల్లె మధ్యభాగంలో
ఎత్తుగా ఎగిరిన జాతీయ పతాక
రజాకార్ల కండ్లు కుట్టుంది
.....
ఎగురుతున్న పతాక మీద చేయి చేసుకోటానికి
ఎవరికి దమ్ములున్నై?
(కుందుర్తి. 1975:125)

అని సవాలు విసిరాడు.

"మా చేసిన/ మన్యం విప్లవం దేశానికి/ మార్గదర్శి/ దిగివచ్చిన వెలుగు బాట/ సెంటుజార్జి/ కోట చెవుల్/ చెదిరించిన/ విప్లవ దుందిభి" (కుందుర్తి. 1975:14)ని మోగించాడు.

తెలంగాణ సాయుధపోరాటంలాంటి రైతాంగ ఉద్యమాల్లో పాట నిర్వహించే పాత్ర అమేయమైంది. పల్లెపాటల్లోని బాణీలు తీసుకొని సుద్దాల హన్మంతు, బండి యాదగిరి, తిరునగరి సీతారామాంజనేయులు మొదలైనవారితోపాటు అజ్ఞాత రయియితలు, సేకర్తలు తెలంగాణ సాయుధపోరాటంలో రైతాంగాన్ని ఎంతో చైతన్యం చేసారు. కవిత్వానికి ఉండే పరిమితులు పాటకు లేకపోవడం, వాగ్గేయకారులకుండే అదనపు బలం. కమ్యూనిష్టు పార్టీ కార్యకర్తగా పనిచేస్తున్న సుద్దాల హన్మంతు రాసిన పాటలు ఆనాటి ప్రజల్ని ఎంతో ఉరకలెత్తించాయి. యుద్ధోన్ముఖులను చేసాయి. తెలంగాణలో అప్పటికి ఉన్న వెట్టిచాకిరీకి, నిరంకుశ పాలనకూ వ్యతిరేకంగా ఎన్నో పాటలు రాసాడు. భారత స్వాతంత్రోద్యమానికి సంబంధించిన ఆలోచనలూ కలిగి ఉండటంవల్ల దేశానికి స్వాతంత్రం రాగానే ఉప్పొంగిన గుండెతో రాసిన ఈ కింది పాట ఆనాటి స్వాతంత్ర వాతావరణాన్ని చిత్రిస్తుంది. తాను చేసిన 'దండాగానం'లోంచి...

"గతించె దాస్యమనెడి రాత్రి భరత ఖండమునా
స్వతంత్ర భాను డుదయించె బల్లుబల్లునా
తెలవారెను దినంబని పదిహేను ఆగష్టునా
కళకళలాడుచు ప్రజలు మహదాశయంబునా
స్వాతంత్ర దినోత్సవంబు జరిపి రిల్లురిల్లునా
జాతీయ పతాకములే ఎందెందు జూచినా
జాతీయ గీతారవములే విద్యార్థిగణమునా"

(హన్మంతు, సుద్దాల.1983:39,40)

తెలంగాణ సాయుధ పోరాట కవిత్వం: రాజకీయ జాతీయత :

15 ఆగష్టు, 1947న భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చింది. తదనంతరకాలంలో సర్దార్ వల్లభభాయి పటేల్ గారిచొరవతో దేశవ్యాప్తంగా ఉన్న అనేక సంస్థానాలు భారతదేశంలో విలీనమయ్యాయి. కొన్ని ప్రత్యేక పరిస్థితుల్లో ప్రత్యేక సంస్థానాలైన హైదరాబాద్, కాశ్మీర్, జునాఘడ్‌వంటి సంస్థానాలు స్థిరంగా అలాగే ఉండిపోయాయి. తదనంతర ప్రయత్నాలవల్ల కొన్ని ప్రత్యేక షరతులతో భారత్‌లో కలిసిపోయాయి లేదా కలపబడ్డాయి. ముఖ్యంగా హైదరాబాద్ సంస్థానంపై 13 సెప్టెంబర్, 1948 నుంచి 17 సెప్టెంబర్, 1948వరకు భారత యూనియన్ 'పోలీసుచర్య' చేపట్టి భారతదేశంలో విలీనం చేసుకోవాల్సివచ్చింది. హైదరాబాద్ రాజ్యంలో అప్పటికే భూమి, భుక్తి, విముక్తికోసం కమ్యూనిష్టుల ఆధ్వర్యంలో ఉవ్వెత్తున పోరాడుతోన్న హైదరాబాదు రాష్ట్ర ప్రజలపై కూడా ఈ పోలీసుచర్య జరపడం చరిత్ర చెబుతోన్న వాస్తవం. ఈ మహత్తరపోరాటం భారత స్వాతంత్ర్యానికి ముందే మొదలై, స్వాతంత్ర్యానంతరమూ కొనసాగడం విశేషం. ఈ పోరాటానికి నాయకత్వం వహించిన కమ్యూనిష్టు పార్టీ1951లో ఈ పోరాట విరమణ ప్రకటన చేసింది. ఈ కాలంలో అంటే, 1946-1951 మధ్యకాలంలో విస్తృతంగా వ్యక్తమైన సాహిత్యం తెలంగాణ రైతాంగ/సాయుధ పోరాట సాహిత్యంగా తెలుగు సాహిత్యంలో నిక్షిప్తమైంది. సాయుధ, సాహిత్య, సాంస్కృతిక పోరాటాలు జమిలిగా నడిచిన చరిత్ర దీనికుంది. ఒకచేత్తో పెన్నూ, మరో చేత్తో గన్నూ పట్టి పోరాటంలో పాల్గొన్న ధైర్యం ఆనాటి కవులది.

సర్దార్ పటేల్ నాయకత్వంలో భారత యూనియన్ దేశంలోని అన్ని సంస్థానాలను నయానో, భయానో ఒప్పించి భారతదేశంలో విలీనం చేసింది. 15 ఆగష్టు, 1947 తరువాత ఈ ప్రయత్నానికి దాదాపు సంవత్సర కాలం పట్టింది. కాశ్మీర్, జునాఘడ్, హైదరాబాదు సంస్థానాలు స్వతంత్రతను కోరుకున్నాయి. హైదరాబాద్ విలీనాన్ని కోరుతూ కుందుర్తి...

"దేశంలోని సంస్థానాలన్నిటిలో
హైదరాబాదు పెద్దది
భూస్వామికం బాధల్ని ప్రజలు సహించిన
చిట్ట చివరి హద్దు అది"

(కుందుర్తి. 1975:41) అని అన్నాడు.

"అమరవీరుడు మొగలయ్యలాంటి/ అనేక దేశ భక్తుల్ని/ మన జాతి మరిచిపోలేదు" (కుందుర్తి. 1975:126) అంటూ మొగులయ్య లాంటి దేశభక్తులు స్మరించు కున్నాడు.

తెలంగాణ సాయుధ పోరాట కవిత్వం: భాషా జాతీయత :

తెలంగాణలో ఆంధ్రోద్యమం వేళ్ళూనుకోడానికి ప్రధాన పాత్ర పోషించింది భాషోద్యమం. హైదరాబాదు రాష్ట్రంలో ఉర్దూ, మరాఠీ, కన్నడ భాషా ప్రాంతాలకు చెందిన వారిది తెలుగుపై పైచేయిగా ఉండేది. ఉర్దూ పాలనాభాషగా ఉండి తెలుగులో మాట్లాడటమే నేరమైనట్టు స్పందించిన దాఖలాలు కొల్లలు. ఈ నేపథ్యంలో ప్రజల్లో విద్యావ్యాప్తికై పత్రికలు పుట్టుకొచ్చాయి. 1891కి ముందు పత్రికలని నడపడానికి ప్రభుత్వం ఎటువంటి అనుమతి తీసు కోవాల్సిన అవసరం ఉండేదికాదు. 1891లో ఇండియాలో గవర్నర్ జనరల్ పత్రికల నియంత్రణకి సంబంధించి ఒక లేఖను జారీచేసాడు. ఆ ఉత్తర్వు యొక్క పుత్రికయే హైదరాబాదు హోమ్ సెక్రటరీగారిపత్రికల నిర్వహణకు సంబంధించిన నిబంధనలు. వీటిని వ్యతిరేకిస్తూ షాతుల్ ఇస్లాం పత్రిక సంపాదకుడు హజీకర్తాన్ లేఖలు రాసాడు. పత్రికల్లో ప్రకటించాడు. 27-08-1922న నీలగిరి వార పత్రిక, 10-05-1926న గోల్కొండ పత్రికలు స్థాపింబ డ్డాయి. 1930-1946 వరకు 13 ఆంధ్ర మహాసభలు జరిగాయి. రెండుగా చీలిన ఆంధ్రమహాసభ ఒకటి కాంగ్రెస్ పక్షం వహించగా, రెండు కమ్యూనిస్టుల పక్షం వహించింది. ఆంధ్రోద్యమంలో పోలీసుచర్య తరువాత తెలంగాణను ప్రత్యేకరాష్ట్రంగానే ఉంచాలనే వర్గం జూన్ 1954లో బయలుదేరింది. మరోవైపు కాంగ్రెస్, కమ్యూనిష్టు వర్గాలు విశాలాంధ్రను కోరుకున్నాయి. భాషారాష్ట్ర వాదాన్ని సమర్థిస్తూ పట్టాభి సీతారామయ్య గారు ఇంగ్లీషులో గ్రంథాన్ని రాసినవారు. 1947లో దేవులపల్లి రామానుజ రావు గారి సంపాదకత్వంలో వరంగల్ నుండి శోభ పత్రిక వెలువడేది. ఇది విశాలాంధ్ర దృక్పథంతో నడిచేది. శేషాద్రి రమణకవులు, కొమర్రాజు, ఆదిరాజు మొదలైన సాహితీ వేత్తలు పరిశోధనోద్యమాన్ని ముమ్మరం చేసి తెలుగు భాషాసాహిత్యాలను ఉద్ధరించారు.

"దేశభాషలందు తెలుగు లెస్స యటంచు
తెలుగు బిడ్డా! ఎపుడు తెలుసుకొందువురా
తెలుగు బిడ్డవురోరి తెలుగు మాట్లాడుటకు
సంకోచపడియెడు సంగతేమిటిరా?

(కాళోజీ, నా గొడవ మొదటి సంపుటం-పు.8, 9)

అంటూ నిజాంప్రాంతంలో ఇద్దరు తెలుగువాళ్ళు ఎదురుపడితే ఉర్దూలో మాట్లాడుకోవడాన్ని నిరసిస్తూ, తెలుగు భాషాభిమాన్ని ప్రకటించుకోవాలని చురకలు వేసాడు కాళోజీ.

తెలంగాణ సాయుధ పోరాట కవిత్వం: సాంస్కృతిక జాతీయత :

తెలంగాణ సాయుధ పోరాట కవిత్వంలో ముఖ్యంగా భారతదేశానికి స్వాతంత్రం వచ్చిన తరువాత కవిత్వంలో విశాలాంధ్ర భావన వ్యక్తమైంది. ఈ భావన కాంగ్రెస్ శ్రేణుల్లో స్వాతంత్రానికి ముందు బీజప్రాయంగా ఉన్నా అది స్వాతంత్రానంతరం బలపడ్డది. ఇటు కమ్యూనిష్టుల్లో కూడా ఈ వాదానికి మద్దతు ఎక్కువ లభించింది. దీనికి కారణం 1800 వరకు కలిసున్న రెండు తెలుగు ప్రాంతాలు మళ్ళీ కలిసి విశాలాంధ్రగా అవతరించే అవకాశం కళ్ళ ముందుండటం మేధావులను విశాలాంధ్రవైపు నడిపిం చింది. (1951 తర్వాత క్రమంగా విశాలాంధ్ర భావన సామ్రాజ్యవాద కాంక్షగా కొంతమంది తెలంగాణ నాయకులకు, మేధావులకు అనిపించి ఫజల్ అలీ కమీషన్ ముందు వ్యక్తపరిచారు)పైగా 400 సంవత్సరాలు పరభాషా, పరమత పాలకుల చేతుల్లో నలిగిపోయి

వేసారిపోయిన తెలంగాణ ప్రజలకు తోటి తెలుగు ప్రాంతం నైతిక మద్ధతు దొరుకుతుందనే బలమైన విశ్వాసంవల్ల కూడా దాశరథి, కాళోజీలతో సహా చాలా మంది విశాలాంధ్రకే మొగ్గుచూపారు. (తరువాత కాలంలో కాళోజీ పశ్చాత్తాపపడ్డారు) 'ఒకే భాష, ఒకే జాతి, స్థూలంగా ఒకే సంస్కృతి' భావన తెలంగాణ ప్రజలను సాంస్కృతిక జాతీయత వైపు నడిపించాయి.

"ముక్కలు ముక్కలై చెదరి
పోయెనురా! మనజాతి, హూణ భూ
భుక్కుల రాజనీతికి క
వుంగిళులొడ్డిన "రాజు"చేతిలో
చిక్కెను కోటిమంది నివ
సించెడి బంగరు తెల్గునేల, నే
డక్కడ తెల్గుటంగనల
ప్రాణము, మానము దక్కకుండెడిన్"

(దాశరథి.1977:76)

అని దాశరథి సమైక్యంగా ఉన్న తెలుగు ప్రాంతాలు బ్రిటీషర్ల సామ్రాజ్యవాద కాంక్షవల్ల ముక్కలైపోయింది. ఈ నేలమీద స్త్రీల మాన,ప్రాణాలకు రక్షణేలేకుండా పోయిందని అంటాడు.

'1936లో హైదరాబాద్ కు హోమ్ సెక్రట్రరీగా ఉన్న నవాబ్ అలియావర్ జంగ్ బహద్దూరు ఈ రాజకీయ విశాలాంధ్రకు దారితీస్తున్న విధానంలా కనబడుతుందని ఆంధ్రమహాసభలు జరుగుతున్న తీరుపై అనుమానం వ్యక్తంచేసారు' అని దేవులపల్లి రామానుజరావు గారు అభిప్రాయపడ్డారు. (చూ. తన 'తెలంగాణలో జాతీయోద్యమాలు'). 5 మార్చి, 1956నాడు నిజామాబాద్ లో విశాలాంధ్ర ఏర్పాటుకు సంబంధించిన ప్రకటనను నెహ్రూ చేసాడు. సాంస్కృతిక విశాలాంధ్ర-రాజకీయ విశాలాంధ్ర అని అన్నారు. విశాలాంధ్ర భావనను విపులీకరిస్తూ పుచ్చలపల్లి సుందరయ్య 'విశాలాంధ్రలో ప్రజాస్వామ్యము' అనే పుస్తకాన్ని1946 ప్రచురించారు. ''హైదరాబాదు ప్రజల స్వాతంత్ర్య పోరాట చర్యా సంఘము' 1947 జూలైలో అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావుగారి ఇంట్లో స్వామీ రామానంద తీర్థ అధ్యక్షతన ఏర్పాటైంది. రజాకార్లకు భయపడి హైదరాబాదాంధ్రులు విజయవాడ, కర్నూల్ నగరాలకు తాత్కాలిక వలస వెళ్ళారు. తరువాత 26 నవంబర్, 1949 విశాలాంధ్ర మహాసభ స్థాపన జరిగింది. అక్టోబర్, 1951న ఎ.కె. గోపాలన్ పేరుతో తెలంగాణ పోరాట విరమణ ప్రకటన వెలువడింది. 2 అక్టోబర్, 1953 మద్రాసు విభజన జరిగి ప్రత్యేక ఆంధ్రరాష్ట్రం ఏర్పాటైంది. 1 నవంబర్, 1956న హైదరాబాద్ రాష్ట్రం భాషా ప్రాతిపదికన విభజితమై ఆంధ్రరాష్ట్రంతో కలిసి ఆంధ్రప్రదేశ్‌గా అవతరించింది.

''ఏది కాకతి? ఎవతి రుద్రమ?
ఎవడు రాయలు? ఎవడు సింగన?
అన్ని నేనే, అంతా నేనే,
వెలుగు నేనే, తెలుగు నేనే
.....
నాకు కావలె మహాంధ్రోర్వరబీ
రండి అన్నలార తూరుపు
దారి కెదురుగ ద్వారబంధము
మనిషి మనిషి మనస్సు దారుల
రాగబంధము, రాగబంధము
.....
కోటి తమ్ములకడ రెండు కోట్ల తెల్గు
టన్నలను గూర్చి వృత్తాంత మందజేసి
మూడు కోటుల నొక్కటే ముడి బిగించి
పాడినాడ మహాంధ్ర సౌభాగ్య గీతి

(దాశరథి.1955:8,9,10)

దాశరథిగారి 'మహాంధ్రోద్యమానికి' పీఠిక రాసిన శ్రీ మల్లంపల్లి సోమశేఖర శర్మగారు ''మహాంధ్రోదయము ప్రధానముగా దేశాభిమానోద్దీపక ఖండకావ్య సంచయము" అని అన్నారు.

కాళోజి దీనిని 26-501943 నాడు రెడ్డి హాస్టల్లో జరిగిన దశమాంధ్ర మహాసభ సమావేశంలో వినిపించిన విశాలాంధ్రను కోరినట్టు తూర్పు మల్లారెడ్డి గారు ఉటంకించారు. ''మాతృదేశము మాటముచ్చట/ ముదము

గూర్చదు మదికి ననియెడి/ పరమనీచుడు ధరణినంతట/ కలయవెదికిన కాననగునా?'' (మల్లారెడ్డి, తూర్పు. 1989:95)

సుద్దాల హన్మంతు కూడా తన స్వంతపార్టీ విశాలంధ్ర తీసుకొన్న నిర్ణయానికి కట్టుబడే రెండు తెలుగు ప్రాంతాల మధ్య సాంస్కృతిక జాతీయతను కోరుకున్నారు. దీన్ని తన పాటల్లో పొందుపరిచారు. ఆయన తన ప్రతిన, భళిరె తెలంగాణ అనే పాటల్లో తెలంగాణ, నిజాం నిరంకుశత్వం నుంచి విముక్తమై విశాలాంధ్రలో ప్రజారాజ్య స్థాపన జరిగితీరుతుందనే అచంచల విశ్వాసం ఉన్నట్లు ఈ కింది పాటలద్వారా తెలుస్తుంది.

''స్వతంత్రయుద్ధం సాగించి మేము
స్వదేశ రక్షణ కలిగిస్తాం
.....
వేయేల శ్రీ విశాలాంధ్రలో ప్ర
జారాజ్య స్థాపనము చేస్తాం''
(హన్మంతు, సుద్దాల.1983:23)

ముగింపు :

హైదరాబాద్ రాష్ట్రం లేదా తెలంగాణ దాదాపు 400 సంవత్సరాలు నిజాం నిరంకుశ పాలనలో మగ్గిపోయింది. సాంకేతికంగా 1947 వరకు నిజాం పాలనలో ఉండటం వల్ల తెలంగాణ సమాజానికి బ్రిటీష్ పరిపాలనకూ ఎటు వంటి సంబంధాలు లేవనీ, వారికి జాతీయోద్యమంలో ఎన్నదగిన పాత్రలేదనే అభిప్రాయాలు ఉన్నాయి. కానీ ఈ పత్రం చదివిన తర్వాత పరోక్షంగా బ్రిటీష్ ప్రభుత్వ విధానాలు తెలంగాణ సమాజాన్ని ఏ విధంగా ప్రభావితం చేసిందో అర్థమౌతుంది. బ్రిటిష్ వ్యతిరేక జాతీయతా భావనలు ఎలా మొదలై, కొనసాగాయో కూడా వివరంగానే చూశాం. 'తెలంగాణ ప్రదర్శించిన జాతీయత' పై పూర్తిస్థాయి పరిశోధన జరిపేంత సమాచారం ఉందనేది వాస్తవం.

ఉపయుక్త గ్రంథసూచి :

1. ఆంధ్రపితామహ మాడపాటి హనుమంతరాయ షష్టిపూర్త్యుత్సవ సంఘము. 1946. ఆంధ్రపితామహ మాడపాటి హనుమంతరాయ షష్టిపూర్తి సంచిక.. హైదరాబాదు.
2. ఆరుద్ర. 1949. త్వమేవాహమ్. కళాకేళీ ప్రచురణలు. సామర్లకోట.
3. కాళోజీ. 1974. నా గొడవ ఏర్చి కూర్చిన కవితల సంపుటి. యువభారతి సాహితీ సాంస్కృతిక సంస్థ. సికింద్రాబాదు.
4. కుందుర్తి సన్మాన సంఘం. 1975. కుందుర్తి కృతులు కవిత (1940-1975). కుందుర్తి సన్మాన సంఘం గుంటూరు-హైదరాబాదు.
5. మల్లారెడ్డి, తూర్పు. 1989. కాళోజి నారాయణరావు జీవితం-సాహిత్యం. శక్తి ప్రచురణలు.
6. రామానుజరావు, దేవులపల్లి. 1991. తెలంగాణలో జాతీయోద్యమాలు. దేవులపల్లి రమానుజరావు గారి అభినందన సమితి. ఆంధ్రసారస్వత పరిషత్తు- హైదరాబాదు.
7. వెంకటేశ్వర రావు, దేవులపల్లి. 1988. తెలంగాణ ప్రజల సాయుధపోరాట చరిత్ర (1946-1951)మొదటి భాగము. ప్రొలిటేరియన్ లైన్ ప్రచురణలు. హైదరాబాదు.
8. శ్రీనివాస్,కె. 2015. తెలంగాణ సాహిత్య వికాసం (ఆధునికత వైపు సొంత అడుగులు-1900-1940). తెలంగాణ ప్రచురణలు. హైదరాబాదు.
9. సుబ్బారెడ్డి, మద్దూరి. 1982. తెలుగులో జాతీయోద్యమ కవిత్వం. రాగసుధా ప్రచురణలు.తిరుపతి.
10. హనుమంతరావు, మాడపాటి. 1995. తెలంగాణా ఆంధ్రోద్యమము. తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం. హైదరాబాదు.
11. హన్మంతు, సుద్దాల. 1983. సుద్దాల హన్మంతు పాటలు. సాహితీ సర్కిల్. హైదరాబాదు. ★

BHAVAVEENA
Vol. 19, Issue. 10(2), October 2022
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావవీణ
UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

ముప్పా శ్రీనివాసరావు సమాంతర ఛాయలు – ప్రపంచీకరణ

– గంట అశోక్, పరిశోధక విద్యార్థి, తెలుగు విభాగం, కాకతీయ విశ్వవిద్యాలయం, వరంగల్, తెలంగాణ.

"1990 నాటికి భారతదేశం ప్రపంచ బ్యాంకు ఒప్పందాలకు తలొగ్గి నూతన ఆర్థిక విధానలకు శ్రీకారం చుట్టింది సరళీకృత ఆర్థిక వ్యవస్థ దాని ఫలితమే. మార్కెట్టుకు ప్రాధాన్యత నియ్యడం, విదేశీ వస్తూత్పత్తుల ప్రవేశానికి మార్గం సుగమం చేయడం, వ్యవసాయ ఉత్పత్తులతో వ్యాపారం చేసే సంస్థలకు స్వేచ్ఛనియ్యడం, ఎరువులు నీటి పారుదల విద్యుచ్ఛక్తి, వ్యవసాయ రుణాలు వాటిపై వచ్చే సబ్సిడీలను క్రమంగా తగ్గించడం, ప్రవేటీకరణను అన్ని రంగాల్లో ప్రోత్సాహించడం దాని పరిణామాలే". ఈ పరిణామాలన్నీ ప్రపంచీకరణ ద్వారా వచ్చినవే. అని కాత్యాయని విద్మహే వివరించారు. మనదేశంలోకి "గాట్ ఒప్పందం ద్వారా ప్రపంచీకరణ వెల్లువలా వచ్చిపడింది గుడ్డివాళ్ళు ఏనుగును ఎవరికి తోచిన విధంగా వారు భావించుకొన్నట్లు ప్రపంచీకరణ ప్రారంభమైన తొలినాళ్ళలో ఎవరికి తోచిన విధంగా వారు భావించుకున్నారు. మానవాళి అంతా ఒక గ్రామంలోని పౌరుల మాదిరిగా కలిసి జీవిస్తారు. వనరులు, సంపదలు ప్రతి పౌరుడి ముంగిట్లోకి వెళ్తాయి. జీవితంలోని అన్ని రకాల అనమానతలు రూపుమాసిపోయి సర్వజనావళి సుఖపడుతుందని కలగన్నారు. ఇంకా "ప్రపంచంలోని మానవజాతులన్నీ ఒక జాతిగా ఒక దేశంగా, ఒక రాష్ట్రంగా, ఒక ప్రాంతంగా, ఒక జిల్లాగా, ఒక మండలంగా ఒక గ్రామంగా, ఒక కుటుంబంగా ఒకే ఆర్థిక సామాజిక, సాంస్కృతిక ఛత్రం కింద కలిసి జీవించే పద్ధతి" అనుకొని భ్రమపడ్డారు. ఒక దశాబ్దం తరువాత ఈ భ్రమలు పటాపంచలైనాయి.

గ్లోబలీకరణ అన్నది పట్టణాలకు, నగరాలకు మాత్రమే పరిమితం అనుకునే వాళ్ళకు కనువిప్పు కలిగే సందర్భాలు కొన్ని క్రాంతి ఇక్కడ చూపిస్తున్నాడు. ప్రపంచీకరణని విమర్శించాలనుకునే ఆవేశంలో పల్లెని, అందులోని వృత్తులను చిత్రించడం అనవాయితీ అయిపోయింది కానీ, తీరా తేరిపార చూస్తే మావూరిపుడు మా వూరిలా లేదు. అనుకోకుండా ఉండగలమా?

"గ్లోబలూరు" కవితలో ముప్పాలాగా

"నగర బతుకు పుస్తకానికి
పల్లెను ముఖచిత్రంగా
వెయ్యాలని వుంది
ఇరిగిన సంతోషాలు
మళ్ళీ చిగురించేలా
పల్లెగంధం పుయ్యాలని వుంది
.....
పచ్చని పొలాలు
ఎకరాలు గజాలుగా చీలి
బూడిదగుమ్మడి కాయలు కాస్తున్నాయి
వయసుడిగిన వాళ్ళు అక్కడక్కడ
ఇళ్ళకు అతికించబడ్డ గుర్తులు తప్ప
పల్లెతనానికిప్పుడో రోజులు చెల్లిపోయాయి
వూరికే మరమ్మత్తులు అవసరమవుతున్నాయి
అవీ గ్లోబల్ గ్రామం చూరుకే వ్రేలాడుతున్నాయి"

ఇదే ఊరులో మట్టిపాదాలు మడమలు పగుళ్ళేసి రక్తం కారుతుంటే దాన్ని ఆకుపచ్చ కన్నీరంటాడు ముప్పా. ఆ ఆకుపచ్చ కన్నీరు ఇతనిలోంచి ఉబికి వస్తోంది. నగర బతుకు పుస్తకానికి పల్లెను ముఖచిత్రంగా వెయ్యాలని వుంది అంటాడు కానీ అసాధ్యమని తెలుసు. కనుకనే నేలతల్లి మంచు ముక్కెరలు చూపి ఆకర్షింపచూస్తాడు. వాళ్ళవూరి ముఠామేస్త్రి చిట్టెమ్మను పరిచయం చెయ్యాలని వుంది. అనటంలో తాను సూచించదలచినది ఏమిటో అర్థం చేసుకోవచ్చు.

పల్లెతనాన్ని పెద్దమనసు చేసుకుని గుండెల్లో నింపుకొని గ్లోబలీకరణ గుప్పిట్లో చిన్నదైపోతున్న గ్లోబలూరును ప్రేమగా నృశించిన కవితలూ, మానవ సంబంధాలలో భార్యాభర్తల నడుమ ఉన్న ఆధిపత్యపు సున్నితత్వాన్ని, తండ్రీ కొడుకుల నడుమ ఉన్న ప్రకటిత అనురాగాన్వేషణనూ కవిత్వీకరించడంలో చూపిన నైపుణ్యం గొప్పది. వస్తువు ఎంపికలో మువ్వా విస్తృతి విస్తృతమైనది. సామాజిక మానసిక సౌందర్యాత్మక అంశాలలో మువ్వా సృజించని వస్తువు లేదు. ఎంచుకున్న వస్తువుకు న్యాయం చేయకపోవడం కూడా మువ్వాలో లేదు.

పల్లే ధ్వంసమైపోవడాన్ని వేదనపడుతూనే పట్నం ధగ్ధమై పోవడాన్ని కూడా చింతిస్తాడు మువ్వా. గతం గొప్పతనాన్ని భవిష్యత్తులోకి బదిలీ చేయాలనే తపనము వ్వాది. వర్తమానం ఇలా ఉండకుండా మరోలా ఎందు కుండకూడదు అన్న అన్వేషణ మువ్వాది.

"స్లీపింగ్ విత్ ఎనిమీ" అనే మరో కవితలో అపార్ట్ మెంట్లలోని ప్రేమలను చిత్రించారు.

"ఎటాచ్‌మెంట్స్ లేని జీవితాలు మావి
అపార్ట్‌మెంట్‌లో గబ్బిళాల్లా బ్రతుకుతున్నాం
అప్పుడప్పుడూ మెట్లపైనో లిఫ్ట్‌లోనో
ఎదురై చిటికెడు సూర్యుణ్ణి నుదుట ధరించి
పవిత్రతా పరిమళాలు వెదజల్లే ఆమె
పొద్దున్నే పేపర్లో పోలీసుల మధ్య చూసినపుడు
మా ఇంటి గోడవతల రహస్యం తెలిసి గుండెలు బాదుకుంటాం
.....
వొళ్ళంతా టచ్‌వుడ్ పూసుకున్న మా ఇంటి డోర్లు
మనుషుల్ని టచ్ చెయ్యడం ఎప్పుడో మర్చిపొయ్యాయి
పక్కింట్లో నిశ్శబ్దం పగిలిపోయినా
నాకెందుకులే అనుకుంటాం
మా దాకా వచ్చినప్పుడే వేడివేడి నిట్టూర్పులై పగుల్తుంటాం"

గ్రామ ప్రజల్లాగా అపార్ట్‌మెంట్ విలేజ్‌లో మనషులుం టారు కానీ, ఆప్యాయతలుండవు. ఊరిలో జరిగే సామూహిక కార్యక్రమాల్లో, ఉత్సవాల్లో, వేడుకల్లో ప్రజలు కలిసిమెలిసి ఉంటారు. తోటివాళ్ళకు ఆపద వచ్చినపుడు వెన్నంటి ఉంటారు. అపార్ట్‌మెంట్లలో ఒకే కప్పుకింద ఉన్న కుటుంబ సభ్యులు వేరు వేరు ప్రాంతాల్లో నివసిస్తు న్నంత దూరంగా ఉంటారు. మనిషిలో తెలియని వేగం, మనిషికి మనిషికి మధ్య యోజనాలంత దూరం. హడా విడిగా ఎవరి పనుల్లో వారు మునిగిపోయి ఒంటరి వాళ్ళు కావడం జరిగింది. మనుషుల కంటే మానవీయ విలువలకంటే వస్తువులు, సంపదలకే ప్రాధాన్యం ఎక్కువ ఇస్తున్నారు. వస్తు సంస్కృతిపై మోహం మధ్యతరగతికే కాకుండా అది కిందిస్థాయికి కూడా వెళ్ళింది. ఎటాచ్ మెంట్స్ లేని అపార్ట్‌మెంట్స్‌లో ఏకాకి బృందాల సమూహంలో ఏకాకులం అనడం వెనకాల ఎంత ఘర్షణ ఉంది. అక్కడ ఉండే ఏ ఒక్కరికీ తీరిక గానీ, అవసరం గానీ లేదు. ఊరుకుల, పరుగుల ప్లాస్టిక్ నవ్వుల సమాజంలో జీవిస్తుంటారు. ఒకరి బాధలు ఒకరు ఒకరి సంతోషాలు ఒకరు పంచుకునేంత ఆప్యాయతలు ఉం డవు. ఎవరికి వారే యమునా తీరే లాగా ఉంటుంది వారి తీరు. ఎదిరింటి వారు, ప్రక్కింటివారు ఎవరు అని తెలిసుకునే వీలుండదు. పైపై మెరుగులు, గుప్పిస్తుం టారు అంతా పేరుకే ఫ్యామిలీ అపార్ట్‌మెంట్లు, అక్కడ ఎవరెవరు, ఏమేం చేస్తారో, ఎవరికీ తెలీదంటారు రచయిత. కోళ్ళను ఫాంలో పెట్టి పెంచినట్లు ఉంటుంది వారి జీవనశైలి.

ఎంతో ఉదాత్త భావనతో కన్పించే ప్రపంచీకరణ ఒకదేశ సార్వభౌమాధికారాన్ని సవాలు చేస్తుంది. దేశంలోని వనరులు సంపదలకు, సాంస్కృతిక వారసత్వానికి, చివరికీ మానవ విలువకే విఘాతం కలిగించే విధంగా వికృత రూపం దాల్చింది. తరతరాల విశ్వాసాలను అడుగంటా తొక్కింది. నూతన ప్రపంచంలోకి అడుగుపెట్టాలనుకున్న విశ్వమానవాళి ఆశయాల్ని భంగపరిచింది. అందుకే మళ్ళీ మన ములాల్లోకి వెళ్ళి వాటి మీద గౌరవాన్ని ప్రదర్శిస్తు న్నారు.

"ఆకుపచ్చకన్నీరు" అనే కవితలో ప్రకృతి మారిపోయిన

సన్నివేశాన్ని చిత్రించారు మువ్వా. వాతావరణం అంతా కాలుష్యం కోరల్లో చిక్కి శల్యమైపోతుందనీ, ఓజోన్ నాశనం అవటం వల్ల అతినీల లోహిత కిరణాలు నేరుగా మనుషులపై పడి నర్వరోగాలకు, క్యాన్సర్‌లకు కారణమవుతున్నాయని కవి వాపోయారు.

"ఆకాశం
ఓజోను వలువపూడి
విలపిస్తూ వుంది
.....
పంచ భూతాలూ
కాలుష్య భూతం చేతుల్లో చిక్కి
వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తూ
ఆకుపచ్చ కన్నీరు కారుస్తున్నాయి"

ప్రపంచీకరణ పుణ్యమాని, ఆకుపచ్చని వాతావరణం రూపురేఖలు మారిపోయాయి. పరిశ్రమలు నెలకొల్పడంతో దానిలోని విషరసాయనాలు, వాతావరణాన్ని, నేల, నీటిని కూడా కలుషితం చేశాయి. అభివృద్ధి పేరుతో ఆహ్వానించిన కంపెనీలను, ఆకాశానికి ఎత్తుతుంటే ఆ ప్రాంతంలో అన్నీ కలుషితమై, అనారోగ్యాల పాలవుతున్నారు. పంటలు పండక, వానలు లేక, భూసారం లేక ఒళ్ళంతా కన్నీరై పారుతుందంటారు అదికూడా, ఆకుపచ్చ కన్నీరు, అంటే ప్రకృతిని సర్వనాశనం చేయడం మూలంగా ఇలాంటి దుష్పరిణామాలు ఉత్పన్నమయ్యాయని ఇది ఖచ్చితంగా ప్రపంచీకరణ పుణ్యమే అంటారు మువ్వా.

వస్తుస్వామ్యం అనేది గ్లోబలైజేషన్ అనంతర పర్యావసానం కాదు కానీ, గ్లోబలైజేషన్ తరువాత అది ఇంకాస్త పెత్తనం చేయడం మొదలెట్టింది వస్తుస్వామ్యం చేస్తున్న ఆ కొత్త పెత్తనాన్ని క్రాంతి సునిశితంగా గమనించాడని చెప్పడానికి ఇందులో కొన్ని కవితలు సాక్ష్యమిస్తాయి. "గాజుపూల కంపు" కవితలో మువ్వా ఇలా అంటాడు.

"భయపడ్డా భంగపడ్డా
చిన్నప్పటికలే బావుంది
ఇప్పుడు మేల్కొని కంటున్న కల మళ్ళీ రివర్సయితే బాగు
కలకి జీవితం దొరికినా
జీవితం కలగి చిక్కినా బాగు"

ఇందులో కల రివర్సయితే బాగుండు అనుకుంటాడు. మేల్కొనే వున్న నేను వస్తువుల్లో ఇరుకు పోయిన నా జీవితాన్ని పట్టుకుందామని పరుగెడుతుంటాడు. వస్తువుల్ని ప్రేమిస్తూ, మనుషుల్ని వాడుకొంటున్న సమాజంలో సగటు మనిషిగా వున్నానేమో నేను అని బాధపడతాడు మువ్వా. అర్థంకాని గ్లాస్‌కర్టెన్ ఎకానమీ పద్మవ్యూహంలో అభిమన్యునిలా జీవితాలు వ్యర్థం అవుతూనే వున్నాయి. అంటూ మార్కెట్ ఇంద్రజాలం మనిషిని ఎలా ఏమారుస్తున్నదో చిత్రించాడు. నా మనసెప్పుడు మలినం పోగొట్టుకునే పనిలో వుంది అని ఎంత సున్నితంగా స్పష్టపరిచాడు ఈ కవిత వస్తు పెత్తనానికి ఒక ఉదాహరణ మాత్రమే.

"నేలదీపం" అనే మరో కవితలో మంగలి నారాయణ, చాకలి లక్ష్మయ్య, కుమ్మరి వెంకయ్యలు జీవితాలతో పాటు, వాళ్ళ బిడ్డల జీవితాలు ఎన్ని ఉన్నాయో చిత్రించారు.

"అమ్మ మెల్లగా చెప్పాక తెలిసింది
మంగలి నారాయణ
చాకలి లక్ష్మయ్య
కుమ్మరి వెంకయ్య
లేకుండా పెళ్ళీట్లా చెయ్యాలని?
.....
పట్నంలో ఉండాల్సి వచ్చిన నాన్నకు
చుట్టాలకంటే ఆ ముగ్గురే ముఖ్యమనిపించి
ఆ సాయంత్రం పెండ్లి పందిట్లో
అవతల అప్పగింతలవుతుంటే
నాన్న ఆ ముగ్గురూ వూరి జ్ఞాపకాలను అప్పగించుకొంటూ
చుట్టలు కాల్చుకొంటూ చుట్టాలను పక్కనబెట్టి
పల్లెను మళ్ళీ పెండ్లి పందిట్లో బ్రతికించారు"

మనుషులు నలుగురు కలిస్తేనే పల్లె మళ్ళీ బ్రతుకుతుందని సంబరపడుతాడు. ఆ నలుగురిలో నాన్న అనేవైత ఉన్నాడు అసలు రహస్యం పట్నంలో ఉండాల్సి వచ్చిన నాన్నకు తెలుసు ఆ నాన్నను పట్టణానికి తెచ్చిన

కొడుక్కి తెలుసు తండ్రుల్ని ఊర్లో వదిలి పట్టణాలకు వలసపోయిన కొడుకులకు కూడా కొంత తెలుసు. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో పెండ్లి అనగానే వారం ముందునుండే సందడి మొదలవుతుంది. ప్రతి కులానికి అక్కడ ఓ పని నిర్దేశింపబడి ఉంటుంది. వారి పని ప్రకారం వారు ఆ పనులన సక్రమంగా నిర్వర్తిస్తారు. ఇది ఒకప్పటి మాట నేడు మారిన సమీకరణాల వలన మనిషి యంత్రంలాగా మారిపోయాడు అందుకే కులాల ప్రాతిపదికలు ఏవీ ఉండవు అసలు ఇండ్లలో పెళ్ళిళ్ళు కూడా జరగవు. పెండ్లిరోజు కూడా వారు మామూలు రోజుల్లో ఎలా ఉన్నారో అలాగే ఉంటారు. ఫంక్షన్‌హాల్లో పెళ్ళి, అన్నీ వాళ్ళే చూసుకుంటారు. డబ్బులిస్తే చాలు అన్నీ వారే సమకూరుస్తారు. రెడీమేడ్ అయిపోయాయి అన్నీ ఇదే విషయాన్ని ఈ కవితలో వివరించాడు.

ఇప్పుడు మనమున్నది లైఫ్‌స్టైల్ మార్కెటింగ్‌వ్యవస్థ ప్రకటనల యుగంలో ఉన్నాం. ''బహుళజాతి కంపెనీలు తయారు చేసిన వస్తువులను అమ్ముకోవడానికి యాడ్స్ ఒక సాధనం. వినియోగదారులను నమ్మించడానికి కోట్లు ఖర్చుపెట్టి ప్రచారం చేయడం, విశ్వసనీయతను ఏర్పర్చుకోవడం యాడ్స్ ద్వారానే సాధ్యమవుతుంది. ఒక వస్తువు రంగు రుచి, వాసన, ఆకారం గురించి ప్రచారం చేస్తూ వినియోగదారులను ఆకట్టుకునే ప్రయత్నం చేస్తుంటారు. చెప్పుల వ్యాపారం, పెరిగేందుకు లాభాలు ఎక్కువగా గడించేందుకు బిస్కెట్లు, చాక్లెట్లు, పాలపొడి, అమ్ముటకు, సబ్బులను షాంపులను అమ్ముటకు చివరికి ఆంగ్లపత్రికలు అమ్ముటకు'' స్త్రీ అందచందాలు చూపించే యాడ్స్‌ను టీవిల్లో చూపిస్తున్నారు. ఈ యాడ్స్ స్త్రీల వలువలు ఒలిని పాతరేయడం యాడ్స్ అందిస్తున్న విషసంస్కృతి చివరకు పెళ్ళిళ్ళు కూడా యాడ్స్ ద్వారానే జరుగుతున్నాయి. బహుళజాతి సంస్థల ఉత్పత్తులు విధేయ వినియోగదారులుగా కూడా వున్నాం. సహస్ర వృత్తులు సమస్త చిహ్నాలు ఇప్పుడు బ్రాండింగులోకి వచ్చేశాయి. ఈ స్థితిలో కవులు ఏం చేయగలరు. ఆర్థిక న్యూనతల గురించి రాయగలరు. కొనలేక పోయిన ఆశక్త వినియోగదారుల మన:చిద్రాలను గురించి రాయగలరు.

కలల్ని కొనద్దు కనండి అనగలరు. కవిత్వమొక మానవీయ స్థలం. ఈ క్షేత్రంలో నిలబడి మార్కెట్ సృష్టించిన ఆటవిక స్థలాల గురించి అందులోని ఆటవిక స్థలాల గురించి రాయగలరు. ఈ మార్కెట్ ఎకానమీ సృష్టించిన సంస్కృతిని గాజుపూల కంపుగా ఖాయం చేశాడు మువ్వా శ్రీనివాస్. ఒకప్పటి కలలో బూచాడు తరిమితే ఎంత పరుగెత్తినా తప్పించుకోలేక కాళ్ళు పందిరి గుంజల్లాగా నిలిచివోతే కలలోంచి, నిదురలోంచి మేల్కొని నిదర నుండి మళ్ళీ మేల్కొని నవ్వుకునే వాడట.

యాడ్ ప్రపంచమే కర్మాగారమై వింత విపణిని నడిపిస్తోంది అని తేల్చేస్తాడు కవి. మార్కెట్ శక్తుల విజృంభణ సృష్టించే బీభత్సం మన జీవితాల్లోకి అనేక మార్గాల్లో వచ్చేసింది. ఒక దశలో తెలుగు కవిత్వం ప్రపంచీకరణను దుమ్మెత్తిపోసింది. మహోద్రేకంతో గ్లోబల్ ఖడ్గాలను విరిచేసింది. కానీ తరువాత తనకు తాను బ్రాండెడ్ వస్తువు కాలేక చతికిలబడింది. మువ్వా లాంటి కవుల వల్ల ఎప్పటికప్పుడు ఎవరో ఒకరు ఈ ప్రపంచీకరణ విషవలయాన్ని గురించి అమితంగా గానం చేస్తూనే ఉంటారు. మార్కెట్ మురికితో మాసింది. కవిత్వం ఒక్కటే కాదు అన్నీ మాసి, సమసి, అంతరించి తనువు చాలించి దివంగతమైపోయింది. మువ్వా ప్రపంచీకరణ గురించి ఎంతో సాహిత్యం / కవితలు రాశారు. అవన్నీ ప్రజాస్వామ్య పరిరక్షణకు అవగాహన చేసకొని రాసిందే అయితే ఈ కవితలు ప్రజా చైతన్యానికి తెలుగుబాటలు అయినప్పుడే, ప్రపంచీకరణ చీకట్లో చిక్కుకొకుండా మిగులుతాం.

ఉపయుక్త గ్రంధసూచి :

1. ''ప్రపంచీకరణ కవిత్వం ప్రజాజీవితం'' ప్రజాసాహితీ రజతోత్సవ సంచిక - మేడిపల్లి రవికుమార్
2. గ్లోబలి - డా॥ చింతం ప్రవీణ్
3. ముద్దెర - డా॥ ముదిగంటి సుజాతరెడ్డి
4. పరిక్షణం - డా॥ సత్యనారాయణరెడ్డి
5. సమాంతరఛాయలు - మువ్వా శ్రీనివాసరావు

★

BHAVAVEENA
Vol. 19, Issue. 10(2), October 2022
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావవీణ
UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

దళిత పద్య సాహిత్యం – సామాజికాంశాల విశ్లేషణ

– డా॥ సిద్ధార్థ మద్దిరెల, రీసెర్చ్ స్కాలర్, తెలుగు శాఖ, హైదరాబాద్ విశ్వవిద్యాలయం.

"ప్రత్యేక జీవనవిధానం గల మానవ సామూహిక స్థితినే సమాజం" అంటారు. ఈ సమాజంలోని మానవుడు ప్రపంచాన్ని దర్శించుకోవడానికి చేసే ఆలోచన క్రమమే చైతన్యం. ప్రపంచాన్ని దర్శించుకుంటూ, తనను తాను స్వయంగా సంస్కరించుకోవటం సామాజిక చైతన్యం. ఈ చైతన్యానికి మరో పేరు పరిణామం. అంటే సమాజం పరిణామాల సమాహారం. అది నిరంతరం మార్పును ఆహ్వానిస్తూ ఉంటుంది. ఈ పరిణామాల ప్రతి ఫలమే అభివృద్ధి. ఈ అభివృద్ధి, అనాభివృద్ధిలను అక్షర రూపంలో చెప్పూ, సమాజ శ్రేయస్సును ఆకాంక్షిచేది సాహిత్యం. ఈ సాహిత్యం ప్రధానంగా ప్రాచీనసాహిత్యం, ఆధునిక సాహిత్యం అని రెండు విభాగాలుగా విభజించడం జరిగింది. ప్రాచీన సాహిత్యం సంప్రదాయబద్ధంగా పురాణాలు, ఇతిహాసాల ఆధారంగా కొనసాగితే, ఆధునిక సాహిత్యం సామాన్య మానవ జీవనస్థితులను ఆధారం చేసుకొని, ప్రగతిశీల సిద్ధాంతాల భావాల వైపు పయనిస్తుంది. ఆధునిక సాహిత్యం ప్రారంభమైన తొలినాళ్ళల్లో కొంత ప్రాచీన మార్గంలో నడిచినప్పటికీ 19 వ శతాబ్దం ఉత్తరార్థంలో సంపూర్ణంగా భావ, అభ్యుదయ, దిగంబర, విప్లవ, దళిత,స్త్రీ,మైనార్టీ, అస్తిత్వ ఉద్యమాల ఆధారంనే ప్రస్తుతం కొనసాగుతుందనే చెప్పాలి. దళిత సాహిత్యం 1980 దశకంలో ప్రారంభమైనప్పటికీ వాస్తవానికి దీని ఛాయలు మాత్రం ప్రాచీన కాలంలోనే ఉన్నాయని చెప్పుకోవాలి. కాకపోతే ఒక వాదంగా, ఉద్యమ సాహిత్యంగా మాత్రం అధునిక కాలంలోనే మొదలైందనే చెప్పుకోవాలి.

ప్రాచీన కాలంలో దళిత సాహిత్యం చంధోబద్ధంగా ప్రాచీన కావ్య నియమాల మూస పద్ధతిలోనే కావ్య నియమ, నిబంధనలను తూచా తప్పకుండ సంప్రదాయ బద్ధంగానే కొనసాగింది. కాకపోతే పాటించింది కావ్యశాస్త్ర నియమాలైన కావ్యాల్లో వ్యక్తపరచింది మాత్రం మానవ జీవన స్థితిగతులు మాత్రమే. వారు ఆయా కాల పరిమితుల దృష్ట్యా సంప్రదాయ సిద్ధాంతాలను అనుసరించిన, గాంధేయవాద సూత్రాలకు ప్రభావితులైన, అంబేద్కర్ ఆలోచనా విధానాలు అక్కడ అక్కడ వ్యక్తపరచిన, కొన్ని సందర్భాల్లో మత సిద్ధాంతాలకు లోబడి రచనలు చేసినప్పటికీ ఎక్కడ కూడా తమ రచనల్లో సమాజ స్థితిగతులను విస్మరించలేదు. ముఖ్యంగా స్వాతంత్ర్య కాలంలో దళితులపై జరుగుతున్న అవమానాలను, అమానవీయ పోకడలను, దళితుల సమానత్వం కోసం, స్త్రీల పరిరక్షణ కోసం వారు ఎంచుకున్న మార్గంలోనే పాలకుల పక్షం కాకుండా ప్రజల పక్షాన నిలబడి రచనలు చేయటంలో దళిత పద్యకవులు సఫలీకృతులయ్యారనే చెప్పుకోవాలి. దళిత పద్య కవుల పుట్టుక, కాలం, వారు ఎంచుకున్న సాహత్య మార్గం తదితర అంశాల ఆధారంగా దళిత పద్యసాహిత్యాన్ని, దళిత పద్యకవులను ఈ కింది విధంగా నిర్వచించుకోవచ్చు.

ప్రాచీన దళిత సాహిత్యం/ సంప్రదాయ దళిత సాహిత్యం :

"గాంధీ మార్గమైనా, అంబేద్కర్ మార్గమైనా, మరే ఇతర పండితుల ప్రభావమైన, లేక వారి ప్రతిభ, నైపుణ్యాల ప్రేరణ వల్ల గానీ, మత సిద్ధాంతాల వల్ల గానీ. రచచనలు చేసి ఆయా రచనల్లో కనబడుతున్నవారు అస్పృశ్యులుగా గుర్తించబడి, దాని వల్ల అవమానాలకు గురవుతున్న వారి గురించి మానవీయ విలువలు, వారి విలువలు, వారి వారి జీవితగాథలను ఛందోబద్ధంగా రచనలు చేసిన రచయితలను దళిత సంప్రదాయ కవులు/దళిత పద్య కవులుగా వారు రచించే రచనలను దళిత సంప్రదాయ సాహిత్యంగా" పేర్కొనవచ్చు.

సంప్రదాయ సాహిత్యం – దళిత బహుజన వాదం:

తెలుగు సంప్రదాయ సాహిత్యంలో దళితుల ప్రస్తావన రామాయణ, మహాభారత కాలం నుండి అనేక ప్రాచీన గ్రంథాలో, కావ్యాల్లో ఉందని సాహిత్య విమర్శ గ్రంథాల ఆధారంగా చెప్పుకోవచ్చు. దళిత,దళితేతర రచయితలు దళితుల ప్రస్తావన గురించి అనేక సందర్భాలలో అనేక చోట్ల చెప్పటం జరిగింది. ఆధునిక దళిత సాహిత్యానికి, ప్రాచీన దళిత సాహిత్యానికి వస్తుపరంగా, శిల్ప పరంగా, రూప పరంగా వైవిధ్యం ఎంతో ఉంది. ఆధునిక సాహిత్యం అంతా తిరుగుబాటు ధోరణిలో స్వేచ్ఛా, సమానత్వం ప్రాతిపదికన కొనసాగుతుంటే, ప్రాచీన సాహిత్యం అంతా అగ్రవర్ణాల అనుకూల మార్గంగా సానుభూతి మార్గంలోనే కొనసాగిందనే చెప్పుకోవాలి. అంటే ఆధునిక సాహిత్యం ఆత్మగౌరవానికి, ఆత్మాభిమానానికి ప్రతీకగా ఉండి శత్రువుపై పత్యక్ష పోరాటానికి ఎదురు వెళ్తుంటే, సంప్రదాయ దళిత సాహిత్యం మాత్రం కర్మ, పునర్జన్మ, దైవ సిద్ధాంతాలను అనుసరిస్తూనే శత్రువులపై పరోక్ష పోరాటం ద్వారా సాహిత్య రచనల ద్వారా చేసారనే చెప్పాలి. చేసిన పోరాటం పరోక్షం అయినా వారు రచనల్లో చెప్పబడిన అంశాలు మాత్రం ప్రత్యక్షంగానే ఆనాటి దళిత బహుజన సమాజాన్ని ప్రభావితం చేశాయని చెప్పవచ్చు. ప్రధానంగా స్వయంగా దళిత కులాల్లో పుట్టి, దళితునిగా జీవితం కొనసాగించి దళితుల జీవనవిధానాలను తెలియ జెప్పిన దళిత పద్య రచనల్లో వైవిద్యం లేకపోలేదు. దళిత పద్యకవులు కేవలం ఏ ఒక్క అంశానికో తమ సాహిత్యాన్ని పరిమితం చేయకుండా సమాజంలో జరిగే ప్రతి అంశాన్ని తమ రచనల్లో తెలియజెప్పారు. ఇప్పటి ఆధునిక సమాజంలో జరుగుతున్న నూతన నినాదం దళిత బహుజన వాదం. అప్పటి కాలంలోనే ఎంతో ముందు చూపుతో పద్యరచయితలు ఈనాటి నినాదాన్ని ఆనాడే తమ రచనల్లో తెలియజెప్పారు.

ఆధునిక భారతదేశంలో అంబేద్కర్ ఆలోచనా విధానాలు అన్ని రంగాల్లో విస్తరిస్తున్న నేపథ్యంలో దళిత బహుజన ప్రజల్లో నూతన చైతన్యం మొదలైంది. అంతవరరకు అగ్రవర్ణాల ఆధిపత్యంలో ఉన్న దళిత బహుజన జాతి ఇప్పుడు ఓట్లు మావి సీట్లు మీవా అంటూ ప్రశ్నిస్తూ అంబేద్కర్ బోధించిన సిద్ధాంతాలను కేవలం పట్టణ ప్రాంతాల్లో మాత్రమే కాకుండా గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో దళిత బహుజన ఉద్యమాన్ని విస్తృతంగా ప్రచారం చేశారు. దీనికి తోడుగా దళిత బహుజన రచయితలు రచనలు చేసి ఉద్యమాన్ని బరింత బల పరుస్తున్నారు. యస్సీ, యస్టీ, బిసి, మైనార్టీల ఐక్యత వర్ధిల్లాలి, బహుజన రాజ్యం స్థాపించాలి అనే సిద్ధాంతాలు బలంగా వినిపిస్తున నేపథ్యంలో ఎంతో మంది ఆధునిక రచయితలు ఎన్నో రచనలు చేశారు, కానీ ఇప్పటి పరిస్థితులను అప్పటి సంప్రదాయ సాహిత్యంలో చెప్పిన సంప్రదాయ రచయితలు ఎంతో మంది ఉన్నారు.

ఈ మానవ జాతి పుట్టుక, పరిణామం ప్రారంభమైన దశలో కట్టు, బొట్టు లేని దశలో ఈ జాతి మనుగడకు బట్టలు నేసిన వారి వారి నైతిక, మానవ విలువలను కాపాడిన విధానాన్ని సంప్రదాయ రచయితలు ఆనాడే పద్య రూపంలో చెప్పి, అటువంటి చేనేత వస్త్రదారులకు ఈనాడు కులం పేరుతో దూషిస్తున్న విధానాన్ని చక్కగా చెప్పటం జరిగిందబ. అంతేగాకుండా జాతి మొత్తం మానాన్ని కాపాడిన ఈ రోజు వారి కట్టుబట్టలకు ఎట్లు కష్టపడితివో అంటూ చేనేతకార్మికుల దీనస్థితిని వర్ణించాడు.

"చేనేత గుడ్డతో మానంబుగాపాడి
కట్టుబట్టలకెట్లు కష్టపడితివో!
పాదరక్షలనిచ్చి పాదాల రక్షించి
దూరముగా నెట్లు త్రోయబడితో!"

(అతుకుల బ్రతుకు కావ్యం: మల్లవరపు జాన్, 1981: 78)

ఈ సృష్టిలో జంతువులను వధించి, వాటి చర్మాన్ని వలిచి, దానిని నానబెట్టి శుభ్రపరచి అందమైన పాద రక్షలుగా తయారు చేసే ఆ జాతికి ఈనాడు కనీసం

పాదరక్షలు లేకపోవటాన్ని, వీరి తయారీ వస్తువులు పెద్ద పెద్ద కంపెనీల పేరుతో చలామణి అవుతున్న వీరికి మాత్రం చెప్పులు లేకపోవటాన్ని సంప్రదాయ సాహిత్యంలో చెప్పటం జరిగింది.

"మాలయనుటలో నీచార్థమేల మీకు ?
మాలయనినంత మీకేల భయము కల్గు ?
మాల మీ హారమే కదా! మాన్యులారా !
అట్టి మాల తిరస్కారమాదరించి ?"
(అస్పృశ్యుల విజ్ఞప్తి-కర్ణ వీరనాగేశ్వరరావు -1936: 25)

రచయిత ఒక కులాన్ని నిరంతరం మాల, మాదిగ ఇలా ఎందుకు నిందిస్తున్నారు. మీరు నిరంతరం పూజించే దేవతలకు మీరు సమర్పించే పూలమాలలోనే మాల అనేపదం ఉంది అట్టి మాల అను పదాన్ని తిరస్కరించటాన్ని కవి వ్యతిరేకించాడు.

ఈ పద్యం కేవలం ఒక మాల అనే కులానికి మాత్రమే ప్రతిబింబింప చేయటం లేదు. చాతుర్వర్ణ సిద్ధాంతాల పేరుతో చలామణి అవుతున్న ఈ హిందూ సమాజంలో మాలలు, మాదిగలని దళితుల్ని, చాకలి, మంగళి, కుమ్మరి, కమ్మరి అని ఇలా వెనుకబడిన తరగతుల వారిని, ఎరుకల, యానాది, చెంచు అని షెడ్యూల్డ్ తెగల వారిని, కమ్మ, రెడ్డి, వెలమ అని ఇలా ఎన్నో కులాలుగా విభజన చేయబడిన ఈ సమాజంలో ఇన్ని అంతర్యాలు, వివేధాలు ఉన్నంతవరకు ఈ మానవ సమాజం ఎలా బాగుపడుతుందని సంప్రదాయ కవులు చెప్పకనే చెప్పారు.

"కుక్క భైరవుడని, కోతిహనుమంతు
డనుచు నారాధించి యాత్మగొల్చు
బీదజనుల తాక బేదంబదేటికో
ఆలకింపుమయ్య హరిజనుండ !!"
(కుసుమ ధర్మన్న, హరిజన శతకం)

ఈ హైందవ సమాజంలో గుడులకు, గోపురాలకు ఇచ్చే విలువ మనుషులకు లేదు. అదే దేవాలయాల్లో నైతిక,మానవ, సాంస్కృతిక విలువ పాటించాలన్న సభ్య సమాజం ఇదే విషయాలు నిజ జీవితంలో ఇవి ఎక్కడ అమలుకావు. కనీసం సాటి మనిషికి ఆకలి అన్న పట్టించుకోని ఈ అమానవీయ సంస్కృతిలో కుక్కలల్ని, కోతుల్ని, పాముల్ని, గోవుల్ని పూజిస్తూ వాటి కోసం వందల, వేల రూపాయలు ఖర్చు పెడతారే తప్ప ఎదుటి మనిషి బాధను కనీసం పట్టించుకోరు అంటూ తన వేదనను కుసుమ ధర్మన్న చెప్పటం జరిగింది.

సంప్రదాయ దళిత సాహిత్యం - దళితుల అంతర్గత సమస్యలు :

దళితుల ఐక్యత వర్ధిల్లాలి, దళిత బహుజన రాజ్యం స్థాపించాలి అణగారిన కులాలన్ని ఏకం కావాలి అంటూ నినాదాలతో దద్దరిల్లే ఈ అణగారిన సమాజం రిజర్వేషన్ పంపిణీ విధివిధానాల గురించి రెండుగా విడిపోయి మిత్ర శిభిరాల స్థానంలో శత్రుశిభిరాలు ఏర్పాటు చేసుకొని దళిత బహుజన సమాజాన్ని స్తబ్దతలోకి నెట్టివేయటం జరిగింది. అదే విషయాన్ని ప్రస్తావిస్తూ,

"మాలయతడు, నేను మాదిగ కులజు
నను విభేధముందునంత దనకు
కలిసి తిరగలేవు గదా! కులీనుల తోడ
ఇంటగెలిచి రచ్చకేగుమయ్య!"
(జాన్:మల్లవరపు:విశ్వప్రకాశం:1973: 8)

దళిత ఉద్యమం ఉధృతంగా కొనసాగుతున్న రోజుల్లో దళితుల్లో అంతర్గత సమస్యల వలన దళిత జాతిలో రెండు పెద్ద ఉపకులాలు అయిన మాల్, మాదిగ కులాలు రిజర్వేషన్ విధానంలో ఉన్న అవకతవకలను తెలియజేస్తూ మాలలు మాలమహానాడు ఉద్యమాన్ని, మాదిగలు మాదిగదండోరా ఉద్యమాన్ని వాటాల కోసం వేట మొదలిపెట్టి ఉద్యమాన్ని స్తబ్దతలోకి నెట్టివేయటం జరిగింది. అంతవరకు మేము దళితులు అన్న విస్తృత భావన పోయి మేము మాలలం,మాదిగలం అన్న సంకుచిత భావాలు పుట్టుకొచ్చాయి. ఇదే విషయాన్ని రచయిత ముందు అనైక్యత భావం వీడి ఐక్యతరాగం కోసం ఆలోచించమని తెలియజెప్పాడు.

ఇదే విషయాన్ని ప్రస్తావిస్తూ తెలుగు రాష్ట్రాల విభజన జరిగిన తర్వాత రాజకీయ నాయకులు వర్గీకరణ అనే ఆయుధాన్ని ఉపయోగించి మరల మాదిగలను ఎలా మోసం చేస్తున్నారన్న విషయాన్ని మరియు అగ్రవర్ణాల కులం పెత్తందారీతో, రాజకీయ నాయకుల ఎత్తుగడలతో మాల, మాదిగల మధ్య చిచ్చు పెట్టి కలవకుండా చేస్తున్నారనే విషయాన్ని ఆవేదనతో ఆచార్య దార్ల వెంకటేశ్వరరావు ఈ కింది పద్యంలో తెలియజెప్పారు.

"మరలచిచ్చుపెట్టి మాలమాదిగలను
కోతి కోతి వోలె కొట్టు కొనగ
రాజకీయవేత్త రంగువేయగవచ్చె
తరిమికొట్టవలయు తన్నితన్ని!
కలవకుండనెంతకాలముంచగలవు
మాలమాదిగలను మాయచేసి
వలదురెచ్చగొట్టువర్గీకరణ నేడు!
దారి పూల తోట దార్ల మాట!

(ఆచార్య దార్ల, వెంకటేశ్వర రావు)

అంతేగాకుండా ఈ కవి రాజకీయ రంగులు మార్చే బూటకపు నాయకులను, బూటకపు హామీలను తన్ని తన్ని తరిమికొట్టవలనెనని ఇలాంటి రెచ్చగొట్టు వర్గీకరణ వలదు అనే సందేశాన్ని దళితసమాజానికి తన రచన ద్వారా తెలియజెప్పారు.

సంప్రదాయ దళిత సాహిత్యం - సమకాలీన సమస్యల చిత్రణ :

ముందుగా చెప్పుకున్నట్లుగానే దళిత పద్య కవిత్వం కేవలం ఒక సమస్య దగ్గరే తన పరిధిని,ప్రాధాన్యతను పరిమితం చేసుకోలేదు. సమకాలంలో వచ్చినటువంటి ప్రతి సమస్యను రచనల ద్వారా చిత్రీకరిస్తూనే ఉంది. అందులో భాగంగానే స్త్రీల స్వేచ్ఛ గరించి, స్త్రీలు ఎదుర్కొంటున్న లైంగిక, అసమానతల అనేక చోట్ల ప్రస్తావించటం జరిగింది.

"ఆడపిల్ల జనించునని డాక్టరులు చెప్ప
పుట్టకుండానే మట్టు బెట్టువారు
కళ్యాణ వేదికపై కట్ను మీలేదని
కన్నెల నేడ్పించి కదులువారు
పుట్టింటి సొమ్మంత పట్టుక రాకున్న
ఓర్చలేమని చితిన్ చేర్చువారు
మగడు వీడిన నాతి మాన్యురాలైనను
కొంటె చూపుల కన్నుగొట్టువారు"

(మల్లవరపు జాన్ కవి:భావవిపంచిబీ1996: 29)

పై పద్యంలో ఆనాటి నుండి ఈనాటి వరకు స్త్రీలు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలన్నింటిని కళ్ళకు కట్టినట్లుగా అందరికి అర్థమయ్యే రీతిలో కవి వ్యక్తీకరించాడు.

రైతే రాజు రైతు సుఖంగా ఉంటే దేశం సుఖంగా ఉన్నట్లు అని భావించే ఈ సమాజంలో రైతు కీర్తిని ప్రస్తావిస్తూ రైతు చిరకాలం ధీర్ఘాయువుగా జీవించాలని, రైతు మాన్యోత్తముడు అని కీర్తిస్తూ రైతుకి ఈ సమాజంలో అగ్రతాంబూలం ఇవ్వాలనని ఆకాంక్షిస్తూ కవి ఈ కింది పద్యం ద్వారా కోరుకుంటున్నాడు.

"దేశసౌభాగ్యమునకు రాత్రింబవళ్ళు
కాయమును పంచి కష్టించి కర్మయోగి
అత్యుదార మహామంగళదాశయుండు
రైతు మాన్యోత్తమునకు ధీర్ఘాయుగత"

(సురాలి తిమోతి జ్ఞానాందకవి అక్షర గుచ్ఛము: 1970: 26)

ప్రస్తుత సమాజంలో ప్రపంచాన్నే వణికిస్తున్న అతి పెద్ద సమస్య బ్లాక్ మార్కెట్. ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో కనుమరుగైన వృత్తులు, చిన్న, సన్న కారు వ్యాపారస్తుల ఇబ్బందులు, ప్రతి వస్తువు బ్లాక్ మార్కెట్ కు బానిసగా మారిపోవటం వంటి విషయాలను ఆనాడే కర్ణవీర నాగేశ్వరరావు అనే కవి ఈ కింది పద్యం ద్వారా తెలియ జెప్పారు.

"రాజ్యమంతయు దీనికి రాణగూర్చె
పేదవారలనే యిది పీచమడచె

నణగి యున్నట్టివారల నణగద్రొక్కి
బీదజాతుల నియ్యది వేరుచేసె''

(కర్ణ వీరనాగేశ్వరరావు: పడమర గాలి: 29)

ఇలా చెప్పుకుంటే సంప్రదాయ పద్య సాహిత్యంలో కూడా అనేక సామాజిక సమస్యలను తెలియజెప్పిన కీర్తి దళితపద్యకవులకే దక్కుతుంది. వీరు కేవలం సమస్యను మాత్రమే పద్య రూపంలో వ్యక్తపరచకుండా ఛందోబద్ధ కావ్యనియమాలను పాటిస్తూ, పూర్వ కవుల ప్రశంసను స్తుతిస్తూ, కావ్యాంకితాలను, ఉపోద్ఘాతాలను, వివరణ లను కూడా ఇస్తూ ప్రాచీన కావ్యాలకు ఉండవల్సిన సర్వ లక్షణాలను తమ కావ్యాల్లో పొందుపరచి పద్యం పాతదైనా పద్యాంశం మాత్రం నూతంగా ఎంచుకొని సమకాలంలోని ప్రతి సమస్యకు అక్షర రూపం ఇచ్చి వస్తువు వైవిధ్యం లోనూ, శిల్ప, రూప వైవిధ్యంలోనూ తమ కంటూ ప్రత్యేకతను చాటుకుని పద్య సాహిత్యం అంటే కేవలం ఒక వర్గం వారి సొత్తు కాదనీ, పద్యసాహిత్యం కేవలం పాండిత్య పోటీలకు కాదనీ అది సమాజం పట్ల స్పందించే గుణం ఉన్న ప్రతిభావంతుని యొక్క హక్కు అని, పద్యసాహిత్యం ద్వారా కూడా సమాజాన్ని సంస్కరించ వచ్చు అని తెలియజెప్పిన ఘనత దళిత పద్య సాహిత్యా నికే దక్కుతుందనటంలో సందేహం లేదు. అందుకే దళితుల సాహిత్య సృష్టిలో ''పద్యం అంటే పాలక వర్గాల ప్రశంసా పత్రాల ప్రోత్సాహం కాదు - సమాజ సంక్లిష్టతల కన్నీటి ప్రవాహం''గా అభివర్ణించుకోవచ్చు.

ఆధార గ్రంథాలు (Bibilography) :

1. జాను, మల్లవరపు.1981: అతుకుల బ్రతుకు. హైదరాబాదు: ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమీ.
2. జాను, మల్లవరపు.1996: భావవిపంచి. విజయవాడ: భరణి ప్రింటర్స్.
3. జాను, మల్లవరపు.1973: విశ్వప్రకాశం. విజయవాడ: క్రాంతిప్రెస్.
4. ధర్మన్న, కుసుమ. 2017 : హరిజన శతకం, ప్రజా శక్తి బుక్ హౌస్.
5. జ్ఞానానందకవి, సురగాలి తిమోతి.1989: అక్షరగుచ్ఛము. కాకినాడ: రసజ్ఞ పబ్లికేషన్స్.
6. వీరనాగేశ్వర కవి, కర్ణ.1980: కన్నీరు. గుంటూరు: జాన్సన్ పబ్లిషింగ్ హౌస్.
7. ఆచార్య వెంకటేశ్వరరావు, దార్ల. 2021: దార్ల మాట శతకంబీ మంజు శ్రీ ప్రచురణలుబీ హైద్రాబాద్.
8. డా.సిద్ధార్థ మద్దిరాల: దళిత పద్యకవులు-వస్తువైవిధ్యం(అముద్రిత సిద్ధాంత వ్యాసం),2008,హైద్రాబాద్ విశ్వవిద్యాలయం.

★★★

BHAVAVEENA
Vol. 19, Issue. 10(2), October 2022
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావ వీణ
UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

బౌద్ధమతంలో సరస్వతీ ఆరాధనా శిల్పలక్షణములు

– శ్రీవైష్ణవ వేణుగోపాల్, పరిశోధక విద్యార్థి, తెలుగు శాఖ, కాశీ హిందూ విశ్వవిద్యాలయం, వారణాసి.

భారతదేశంలో అన్ని ప్రాంతాలలో అందరి చేత పూజించబడుతున్న ఆరాధింపబడుతున్న దేవతామూర్తి శ్రీ సరస్వతి దేవి. ఈ యొక్క సరస్వతి దేవి ఆరాధన భారతదేశము మాత్రమే కాదు టిబెట్, జావా, జపాన్ మొదలగు విదేశాలలో కూడా ఉన్నది. సరస్వతి దేవిని హిందువులు మాత్రమే ఆరాధించడం కాకుండా వాగ్వాదిని శ్రుతదేవత - అని జైనులు, ప్రజ్ఞాపారమిత, మంజుశ్రీ అని మహాయాన బౌద్ధులు, వజ్ర వీణా సరస్వతి వజ్ర శారద అని తాంత్రికులు అర్చిస్తున్నారు. మహాయాన బౌద్ధులు సరస్వతిని ధ్యానబుద్ధికి శక్తి అయిన తారాదేవిగా భావించి పూజించారు. ఆటవికదేవి అయిన జాంగులి వీణా వాదన చేయు నాగదేవత ఆమెయే. (బౌద్ధుల విగ్రహములు పుటలు 78, 89, 29 భట్టాచర్యా కృతము) అయితే తరువాత కాలంలో జాంగుళీ విస్తృతంగా వ్యాప్తి చెందిన 'మానస దేవి'తో కలిసి పోయినది. మానస కశ్యపుని మానస పుత్రి. ఆమె సరస్వతీ దేవి వలనే కనిపిస్తుంది. కానీ ఆమె పైన ఏడు పడగల సర్పరాజు ఉన్నాడు. వంగదేశమున మిక్కిలి వ్యాప్తి ఉన్న ఈమె ఉపాసనను బట్టి ఈమెకు దైవిక సంబంధం ఏమిటని పరిశీలన జరిగింది. ఆ తర్వాత ఆమె సరస్వతి అని భావించవలసి వచ్చింది.

క్రీ.శ 100 కనిష్కుడు ఉత్తర భారతదేశాన్ని పాలిస్తున్న రోజులలో బౌద్ధ సంగీతి జరిగింది. కనిష్కుడు నిర్వహించిన ఈ ''మూడవ బౌద్ధ సంగీతి''లో బౌద్ధానికి సంబంధించి అనేక సంఘటనలు జరిగాయి. ఈ సంగీతికి దక్షిణ భారతదేశంలో ఆచార్య నాగార్జునుడు కూడా హాజరైనట్లు చరిత్ర ద్వారా తెలుస్తుంది. ఈ ''మూడవ బౌద్ధసంగీతి''లో బౌద్ధ మతం రెండుగా చీలిపోయింది.అందులో 1. మహాయానం, 2. హీనయానం. మహాయానంలో బుద్ధుని భగవంతునిగా కొలుస్తారు. విగ్రహారాధన పూజా విధానం మహాయానంలో కొనసాగించబడ్డాయి. ఈ విధంగా చారిత్రాత్మకంగా ఆధ్యాత్మికంగా బౌద్ధమతాన్ని రెండు శాఖలుగా విడిపోయిన తర్వాత ప్రజలలో బౌద్ధమత ప్రబోధములను విస్తరింపజేయటానికి మహాయానులు అనేక దేవతలను సృష్టించారు. ఈ మహాయానులే మంత్ర తంత్ర శక్తులను కూడా మతంలోకి జొప్పించి ''వజ్రయానానికి'' దారి తీశారు.

''పంచధ్యాని బుద్ధులు'' వారి మంత్రం మండలము శక్తులను గురించిన వివరాలు క్రీస్తుశకం 12వ శతాబ్దానికి చెందిన ''గుహ్యసమాజం'' అనే గ్రంథంలో మొట్టమొదటి సారిగా వర్ణింపబడ్డాయి. ఈ ''పంచధ్యాని బుద్ధులు'' పంచభూతాలకు ప్రతినిధులుగా సృష్టించారు. ఈవేశ, మోహ, రాగ, చింతామణి మరియు సమయ అనే ఐదు శాఖాధిపతులుగా పేర్కొనబడింది. వీరు వారి వారి శాఖలకు ప్రచారం చేసి విస్తరింపజేశారు. ఈ విధంగా బౌద్ధమతంలో అనేక రకాలుగా దేవతల ఆరాధన, కూడా చోటు చేసుకున్నది.

బౌద్ధమతంలో కూడా సరస్వతి జ్ఞాన ప్రదాయినిగా, జ్ఞాపకశక్తి నొసగే దేవిగా చదువుల తల్లిగా పూజించారు. సరస్వతి బ్రహ్మ దేవుని భార్యగా హిందూమతంలో పూజించినట్లే బౌద్ధమతంలో కూడా ''మంజుశ్రీ''కి సహధర్మచారిణిగా పేర్కొనబడినది. ప్రజ్ఞా పారమిత బౌద్ధులకు జ్ఞానదేవత. సరస్వతీదేవిని సంగీత సాహిత్య దేవతగా ఆరాధించారు. బౌద్ధమతంలో సరస్వతీదేవి విద్యాప్రదాయినిగా స్తుతించారు. బౌద్ధమతంలో విద్యా దేవతయైన ''మంజుశ్రీ''తో పాటు సరస్వతీ కూడా ఆరాధించేవారు అని చెప్పవచ్చు. ఈ వాగ్దేవిని బౌద్ధమత గ్రంథాలలో మహా సరస్వతి, వజ్ర సరస్వతి, ఆర్య వజ్ర

సరస్వతి, వజ్ర వీణా సరస్వతి, వజ్ర శారదా మొదలగు పేర్లతో పూజించేవారు. సిద్ధాచార్యులు, సరహ, నాగార్జునుడు, మరియు ఇంద్రభూతి మొదలగు బౌద్ధచార్యులచే రచించబడ్డ ఈ సాధనా సాహిత్యం ద్వారా వివిధములైన బౌద్ధ దేవత స్వరూప లక్షణములను పూజా విధానములను మనం తెలుసుకోవచ్చును.

బౌద్ధ భక్తులు తమ తపోధ్యానంలో వారిమనో శక్తి చేత రూపొందించిన రూపాలే ఈ విధములైన దేవతా స్వరూపాలు. ఈ "ధ్యానమును" "సాధన" అని అంటారు. బౌద్ధులు తమ మత సాధనాల్లో దేవతారాధనను సృష్టించడానికి ప్రధాన కారణం హిందూ మత ధర్మ పురాణేతిహాసాల ప్రభావం అని చెప్పవచ్చు. ఆ కాలంలో హిందూ ధర్మాన్ని పాటిస్తూ ఉన్న కొద్దిమంది ప్రజలనైనా బౌద్ధమతంలోకి మార్చడానికి బౌద్ధులు ఈ హిందూ దేవతలను వారి మతంలోనికి తీసుకున్నారని కొందరి అభిప్రాయం. పద్మపాణి ఆది బుద్ధుని ఆదేశం ప్రకారం త్రిగుణాలను అనుసరించి బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులను సృష్టించెనని "కారణ్డవ్యూహము"లో రచించబడినది. బోధిసత్వుని ద్వారా వాయువు, పృథ్వీ, వరుణ, ఇంద్ర, చంద్ర, సూర్యులతో పాటు లక్ష్మి, సరస్వతి కూడా సృష్టించబడ్డారు అని చెప్పబడినది.

బౌద్ధమతంలోని సరస్వతీదేవి విగ్రహ ప్రతిమా లక్షణములు :

బౌద్ధమతంలోని సరస్వతీదేవి విగ్రహ ప్రతిమా లక్షణముల గురించి "సాధనమాల" అనే గ్రంథం ద్వారా తెలుసుకోవచ్చు. బౌద్ధశిల్ప సంప్రదాయంలో నాలుగు రకాల సరస్వతి ప్రతిమల గురించి చెప్పబడింది. అవి 1. వజ్ర సరస్వతి, 2. వజ్ర వీణా సరస్వతి, 3. వజ్ర శారదా సరస్వతి, 4. మహాసరస్వతి ఇవికాక "ఆర్యసరస్వతి" కూడా ప్రచారంలో ఉన్నది.

వజ్రసరస్వతి :

"తప్తద్ రక్త మహాద్యుతిం భగవతీం సద్భూషణా లంకృతం
ప్రత్యాలీఢ పదస్థితామ్ త్రివదనాం షడ్భా హుభిర్భూషితాం
సర్వే నీలముఖం విభర్తీచకరే పద్మాసిక నింస్భవ్య వామే
శుక్లముఖంచ పాత్ర సహితం సదత్న చక్రం తథా॥"

పై పద్యం వజ్రసరస్వతీ యొక్క స్వరూపం గురించి తెలియజేస్తుంది. ఈమె మూడు ముఖాలతో ఆరు భుజములతో మలచబడి ఉన్నది. ఎరుపు వర్ణ ఛాయతో గోధుమరంగు వెంట్రుకలను ఎర్రకలువపై ప్రత్యాలీఢ భంగిమలో నిలబడినట్లు మనకు కనిపిస్తుంది. దక్షిణ, వామ పార్శ్వములు గల ముఖములు వరుసగా నీలము మరియు తెలుపురంగుల్లో ఉండును. దక్షిణ భాగమున గల మూడు చేతులయందు ప్రజ్ఞా పారమిత గ్రంథమును ఖడ్గము మరియు కర్తరిని ధరించి ఉండును. వామ భాగమున గల హస్తములందు బ్రహ్మ కపాలము రత్నము మరియు చక్రమును ధరించి ఉండును. హస్తములందు పుస్తకమునకు బదులుగా కలువను, బ్రహ్మ కపాలమును కూడా ధరించినట్లు చూపబడినది.

వజ్రవీణా సరస్వతి :

వజ్ర వీణా సరస్వతి శ్వేతవర్ణ ఛాయతో సర్వాలంకార భూషితయై వీణావాదన చేయుచూ, మనోహర రూప ధారిణియై ఉండును. ప్రజ్ఞ, మేధా, స్మృతి, మతి అను దేవతలతో కలిసి చూపబడును. ఈమె జ్ఞాన ప్రదాయిని.

వజ్ర శారద :

వజ్ర శారద తెల్ల తామరపై శిరస్సున నెలవంకను ధరించి ఉండును. ఈమె మూడుకన్నులు కలది. వామ హస్తము నందు పుస్తకము దక్షిణ హస్తము నందు పద్మమును ధరించి ఉండును. ఈమెతో పాటు ప్రజ్ఞ, స్మృతి, మతి, మేధా దేవతలు కూడా ఉండవచ్చును.

మహా సరస్వతీ :

"భగవతీం మహా సరస్వతీం అను విచింతయేత్ శరదిందు కరాకారం సిత కమలో పరి చంద్ర మండల స్థాం దక్షిణ కరేణ వరదాం వామేన సదాలసిత సరోజ ధరాంస్మేరముఖీం అతి కరుణామయీ శ్వేత చందన

కునుమ వసనధరాం, ముక్తాహారోప శోభిత హృదయాం నానా రత్నాలంకార వతీం ద్వాదశ వర్షాకృతిం ముదిత కుచముకుల దంతు రోరస్థలీం స్ఫురదనం తగ భస్తి వ్యూహవ భాసిత లోక త్రయాం''

మహా సరస్వతీ శ్వేత ఛాయతో, రెండు చేతులతో, దక్షిణ హస్తము వరద ముద్రను సూచిస్తూ, వామ హస్తములో కలువ ధరించి ఉంటుంది. మహా సరస్వతీ మందస్మితయై, తెల్లని, చల్లని, చంద్రునిబోలి, తెల్ల కలువపై, చంద్రునిపై ఆనుకొని ఉండును. మహా సరస్వతీ దయా స్వరూపిణియై, శ్వేత చందన పుష్పము లతో అలంకరింపబడి, ముత్యాల హారము ధరించిన పన్నెండు సంవత్సరాల బాలికగా కనిపిస్తుంది. ఈమె ముల్లోకాలను తన యొక్క శరీర ఛ్ఛాయతో ప్రకాశింప చేస్తూ ఉంటుంది. ఈమె తన ముందు భాగమున ''ప్రజ్ఞ''తో, దక్షిణ భాగమున ''మేధ''తో, వామ భాగమున ''స్మృతి''తో, మరియు పడమర భాగమున ''మతి''తో విరాజిల్లుతూ ఉంటుంది. ఇది మహా సరస్వతీ స్వరూపము.

ఆర్య సరస్వతీ :

''స్థిత వర్ణాం మనోరమాం దక్షిణేనా రక్తం బుజ ధారిణీం వామేనా ప్రజ్ఞా పారమితి పుస్తక ధారిణీం॥''

బౌద్ధమతంలోని ''వజ్రాయన'' శాఖకు సంబంధించిన బౌద్ధమతస్థులకు ''ఆర్య సరస్వతీ'' ఆరాధ్య దైవం. శ్వేత వర్ణ ఛాయా కలిగి, శ్వేతాంబరధారిణియైన ఈమె పదహారేండ్లు కలిగిన యువతిగా కనిపిస్తుంది. తన వామహస్తంలో ''ప్రజ్ఞా పారమిత'' గ్రంథమును ధరించి తెల్లకలువపై ఆసీనురాలై ఉండును. బౌద్ధులు సరస్వతీ దేవిని ఆరాధించారు అనటానికి రాతిపై చెక్కబడిన శిల్పాలు మనకు ఆధారం. వజ్రయానులు భోదిసత్వ 'మంజుశ్రీకి' సరస్వతిని 'శక్తి'గా సూచించారు. ప్రజ్ఞామూర్తి, కరుణమూర్తియైన సరస్వతీ, అవలోకేశ్వరునికి కూడా సహచారిణియైనదిగా మహారాష్ట్రలో ఔరంగాబాద్ కు 30 కి.మీ. దూరంలో ఉన్న ఎల్లోరా గుహలోని విగ్రహములు తెలుపుతున్నాయి. బౌద్ధశిల్ప సంప్రదాయంలో మహా మయూరి, వాగీశ్వరీ, మరియు ఆర్య జంగుళిలను కూడా వారి వారి భంగిమల ద్వారా, చిహ్నముల ద్వారా గుణ గణముల ద్వారా, వస్తు వాహనములు బట్టి సరస్వతీ దేవిని బౌద్ధులు ఆరాధించేవారు అని మనం చెప్పవచ్చు.

'మహా మయూరిని' రెండు విధాలుగా చిత్రించారు. పచ్చని శరీర ఛ్ఛాయను కలిగి ఆరు చేతులు కలిగి, మూడు ముఖములతో, ఒక్కొక్క ముఖములో మూడు కన్నులతో, దక్షిణ వామ భాగము నందు గల ముఖములు నీలం మరియు తెలుపు వర్ణములతో ఉండును. దక్షిణ భాగము నందు గల మూడు హస్తములందు నెమలి ఈక, బాణము మరియు వరద ముద్రలు ధరించి ఉంది. వామ హస్తములో రత్నము పట్టుకొని బాణము మరియు కలశం ధరించి ఉండును. మరొక విధముగా మలచిన శిల్పంలో 'మహా మయూరి' ఏక ముఖము రెండు చేతుల్లో దక్షిణ హస్తమునందు నెమలి ఈకను ధరించి, వామ హస్తమునందు వరద ముద్రను సూచిస్తూ, మయూ రముపై ఆసీనురాలై ఉన్నట్లు చిత్రించబడి ఉన్నాయి.

హిందూ మతంలో మయూరము సరస్వతీదేవి వాహనముగా సంబంధితమైనది కావున 'మహా మయూ రుని' సరస్వతి దేవి గా గుర్తించడం జరగవచ్చు. కానీ బౌద్ధ మత సంప్రదాయంలో సరస్వతీదేవికి మయూరము లేదా నెమలికతో సంబంధం సూచించడం లేదు కనుక 'మహా మయూరికి' సరస్వతి దేవికి సంబంధం లేదని చెప్పవచ్చు.

బౌద్ధమతంలోని సరస్వతీ శిల్పాలు :

సరస్వతి దేవి శిల్పాలు ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్, ఘంటసాల (కృష్ణా జిల్లా)లో లభించిన సరస్వతి శిల్పమును మొట్టమొదటి గా గుర్తించడం బడినది. ఈ శిల్పమును క్రీ.పూ. రెండవ శతాబ్దమునకు చెందినదిగా గుర్తించారు. ఈ సరస్వతీ శిల్పం సమభంగిమలో మలచబడిన చతుర్భుజ మూర్తి. ఈ చతుర్భుజములలో పై రెండు హస్తములలో తామరమొగ్గ మరియు

పాశములను ధరించి ఉన్నది. తర్వాత క్రింది రెండు హస్తములలో దక్షిణ హస్తమునందు తన వాహనమైన హంస శిరస్సుపై మోపినట్లు వాగ్దేవి శిల్పం మలచబడింది. ఈమె కర్ణ భరణమును, హారము, కటి బంధమును మరియు శిరస్సుపై కరండ మకుటమును ధరించి ఉన్నది. ఈ సరస్వతీ శిల్పం పురాతన బౌద్ధ స్థలములో లభించిన శిల్ప లక్షణములను బట్టి ఇది హిందూ మత సంప్రదాయం శిల్పంగా భావింప బడుచున్నది.

నలందా పురావస్తు ప్రదర్శనశాలలో భద్రపరచిన సరస్వతీ విగ్రహము క్రీ.శ. 9వ శతాబ్దమునకు చెందినదిగా "మహా సరస్వతి" గా గుర్తించారు. ఉత్తరప్రదేశ్ సారనాథ్ పురావస్తు ప్రదర్శనశాలలో క్రీ.శ 6వ శతాబ్దానికి చెందిన సరస్వతీ విగ్రహం కలదు. ఈ విగ్రహము సుద్ద సేనాపు రాయితో మలచబడింది. పశ్చిమ బెంగాల్ కలకత్తాలోని నహర్ కలెక్షన్ కు చెందిన పాలరాజు వంశీకుల కాలానికి చెందిన సరస్వతీ విగ్రహము క్రీ.శ. 11 వ శతాబ్దానికి చెందిన బలూర్ ఘాట్ కళాశాల ప్రదర్శనశాలకు చెందిన సరస్వతీ విగ్రహము, గాంధారములో బయల్పడిన సింహవాహనంపై ఆశీనురాలైన "వాగీశ్వరీ" విగ్రహము, మరియు భారత్ కళా భవన్, కాశీ హిందూ విశ్వ విద్యాలయం, వారణాసిలో సరస్వతీ విగ్రహము మొదలగునవి బౌద్ధశిల్పకళా చాతుర్యమును చాటుతూ, బౌద్ధ శిల్ప లక్షణములను పొలి ఉన్నవి. బీహార్ లోని బుద్ధగయ దగ్గర శోభనాద్ లోను, నలందాలోను మరియు రాజీశాహి బంగ్లాదేశ్‌లోనూ కూడా "వాగీశ్వరీ" శిల్పములు, విగ్రహములు కలవు.

విదేశాలలో సరస్వతీ విగ్రహములు :

నేపాల్ టిబెట్ చైనా జపాన్ వంటి దేశాలలో కూడా బౌద్ధమతం ప్రచారం ఉన్నది కనుక "సరస్వతి విగ్రహాలు" ఈ దేశాల్లో కూడా మనకు కనిపిస్తాయి.

నేపాల్ :

నేపాల్ దేశంలో స్వయముగా బుద్ధ భగవానుడు బౌద్ధమత ప్రచారం జరిపాడు. అందుచేత ఇక్కడ సరస్వతి దేవి ఆరాధన ప్రచారంగా ఉందనడంలో సందేహం లేదు. బోస్టన్ మ్యూజియంలో నేపాల్ కు చెందిన సుందరమైన సరస్వతి విగ్రహం, పద్మము, పుస్తకము, ధరించి సర్వా లంకారభూషితయై ఉన్నది. సిక్కింలోని రాంటెక్ బౌద్ధ విహారంలో 16వ శతాబ్దానికి చెందిన సరస్వతీ విగ్రహము భద్రపరచబడినది. ద్విదళ పద్మముపై, హంసవాహనయై వీరాసనములో మలచబడిన వాగ్దేవి సర్వాలంకార భూషితయై ఒప్పారు చున్నది.

టిబెట్ :

టిబెట్ దేశంలో కూడా వివిధ భంగిమలలో సరస్వతి దేవి విగ్రహాలు మనకు కన్పిస్తాయి. ద్విభుజ సరస్వతి, చతుర్భుజ సరస్వతి వంటి శిల్పాలు చాలా లభించాయి. త్రిభుజము మరియు ఆరు హస్తములు కలిగి ఎరుపు వర్ణము కలిగిన సరస్వతి టిబెట్ దేశంలోని దొరికిన ఒక అసాధారణ శిల్పం. దీనిని "రక్త సరస్వతి"గా శాస్త్రజ్ఞులు గుర్తించారు. ప్రత్యలీడ భంగిమలో దక్షిణ హస్తములలో పుస్తకము, ఖడ్గము, కార్తిరిని ధరించి, వామ హస్తములో బ్రహ్మకపాలము, మణీ, చక్రమును ధరించి ఉన్నది. ఏక ముఖము, ఆరు హస్తములు కలిగిన "షడ్భుజ సరస్వతీ" ప్రతిమ కూడా ఈ దేశంలో కనబడుచున్నది.

జపాన్ :

జపాన్ దేశంలో "బెంటిన్" దేవతా విగ్రహాన్ని, ఆ దేవతను గురించి పురాణ గాథనుబట్టి ఈమెను బౌద్ధ సంప్రదాయ "జంగిలి" దేవతగా చరిత్రకారులు గుర్తిం చారు. అష్టభుజమూర్తి అయిన ఈమె విష్ణు సహోదరిగా చరిత్రకారులు పేర్కొన్నారు. వీణవంటి వాద్యమును మీటుతూ మలచబడిన ఈ విగ్రహాన్ని "సరస్వతీ"గా గుర్తించారు.

జావా :

నలందలో బయల్పడిన బౌద్ధ సంప్రదాయ కాంస్య విగ్రహాలను పోలిన అనేక విగ్రహములు జావా దేశంలో కనబడుతున్నవి. ద్విభుజమూర్తియైన సర్వాలంకార భూషితయై, వీణను మీటుతున్న సరస్వతీ విగ్రహము జావాలో లభ్యమైంది. కరండ మకుటము ధరించి,

సప్తతంత్రులు గల నావా ఆకారపు వీణను మీటుతున్న మరొక విగ్రహము మనదేశంలో బెంగాల్, బీహార్ రాష్ట్రాలలో లభించిన శిల్పములను పాలి ఉన్నవి. జావాలో లైడన్ మ్యూజియంలో వీణను ధరించిన సరస్వతి విగ్రహాలు కలవు.

ఈ విధంగా మనకు అనేక ప్రాంతాలలో బౌద్ధమతం ప్రచారంలో వున్న మన దేశంలో, విదేశాలలో లభించిన శిల్పాలు, విగ్రహాలు ఆధారాలను బట్టి సరస్వతీ ఆరాధనా కేవలం హిందూ మతంలోనే కాకుండా బౌద్ధమతంలో కూడా వివిధ రూపాల్లో ఆరాధించేవారు అని చెప్పవచ్చు.

★★★

BHAVAVEENA
Vol. 19, Issue. 10(2), October 2022
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావవీణ
UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

సిరా కవిత్వం – ప్రపంచీకరణ

– దత్తి రెహూరెళ్ళు, పరిశోధక విద్యార్థి, ఆదికవి నన్నయ విశ్వవిద్యాలయం.

హృదయం నుంచి స్పందించి చక్కని భావాలని అందించడం కూడా కవిత్వమే. ఇలా తన హృదయంలో కలిగిన భావాలు, సమాజంలో జరిగిన సంఘటనలు, ప్రకృతిపై ఉన్న ప్రేమ, దేశభక్తి, కుటుంబ బంధాలు, ఇంకా స్వీయ అనుభవాలూ .. అన్నీ కవితా వస్తువులే అవుతాయి. కవి స్పందించి ఈ స్పందనకు అనుగుణంగా చక్కని పద బంధాలతో భావాలను అల్లడమే కవి యొక్క గొప్పతనం. అలాంటి వారిలో కవితం రాయడంలో తనకంటూ ఒక గుర్తింపు పొందిన రచయిత చింతాడ రామారావు కలం పేరు సిరా ప్రపంచీకరణ పేరుతో అభివృద్ధిని ఆశిస్తు దేశాల ఆధిపత్యంకోసం పోరాటాలు చేస్తున్నాయి. భూమండలం యుద్ధరంగంగా మారుతోంది. బాంబుల రాకెట్ విన్యాసాలు సామాన్య ప్రజల జీవనంతో ఆడుకుంటున్నాయి. ఇటువంటి విద్రోహాలను రచయితలు, కవులు, ప్రజలకు, పాలకులకు కనువిప్పు కలిగేలా రచనలు చేసి బహిర్గతం చేసే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. రచయిత చేస్తున్న ఈ ప్రయత్నం పాఠకులను ఆలోచింప చేయాలి. మానవ సంబంధాలు మెరుగు పడాలి. ఇటువంటి లక్ష్యాలతో అనేకమంది కవులు, రచయితలు, విమర్శకులు తమ రచనల ద్వారా ప్రయత్నం చేశారు. వారిలో, ఉత్తరాంధ్రకు చెందిన చింతాడ అప్పల నాయుడు గారు ఒకరు ఈయన ప్రపంచీకరణ వల్ల కలిగే నష్టాలు, లాభాలు, వాటి యోగక్షేమాలను గురించి తన కవితల్లో అక్షరీకృతం చేశారు.

'చెరగని పాదముద్రలు' అనే కవిత లో సామాజిక ఆర్థిక పరిస్థితులను తాళలేక జీవించడానికి వేరే దరి లేక వేశ్య వృత్తిలోకి వచ్చే స్త్రీల జీవితాలు ఎలా చిద్రమవుతున్నాయో వారిని బానిసలుగా చేసుకొని కార్పోరేట్ సమాజంలో ఒక వర్గానికి చెందిన వారు వారిని ఆ రొంపి లోనికి ఎలా దించుతున్నారు అనేది ఈ కవిత ద్వారా తెలియజేసారు. జంతువుల వల్లే మనుషులను కూడా రంగు రక్తమాంసాల ఆధారంగా గ్రేడింగ్ చేస్తున్నారు అనే అమానుష్మమైన చర్య ఈ వ్యాపారంలో ఎలా కొన సాగుతుందో తెలిపారు. అలాగే వారు ఆ వృత్తి లో ఉన్నపుడు వారిని సమాజం చూసే తీరు వారి మానసిక స్థాయి ఏ విధంగా ఉంటుందో తెలియజేయడంతో పాటు అసందర్భంగా వచ్చిన గర్భాలు మూలంగా ఒక నూతాన తరాన్ని విడిచి పెట్టి వారి జేవితాలు కోల్పోవడానికి దాసోహమయ్యే పరిస్థితులను కళ్ళకు కట్టినట్లు ఈ కవితంలో తెలియజేసారు. సమాజంలో ఆర్థిక అసమానతలు వలన ఏర్పడిన పరిస్థితులు వలన ప్రభావిత మయ్యే జీవితాలను వర్తమాన సమజంలో కూడా నేటికి మనం చూస్తూనే ఉన్న నాగరికంగా ఇంత అభివృద్ధి చెందినప్పటికీ ఇంకా సమాజంలో ఉన్న ఈ చీకటి కోణం కొందరి జీవితాలను ఎలా దుర్భరం చేస్తుందో తెలిపారు రచయిత.

''సాటి జీవాల కాటుకు గురైన ఆల బక్కలన్నింటినీ
ఒక చోటుకి కుద్ద గొట్టి మందాస్తారు.
పొడుగు, పుష్టి, రంగు, తూగే మాంసాన్ని బట్టి
'గ్రేడింగ్' చేసి
వెలగట్టి వేలానికి పెడతారు.
ఎక్కడి నుండి పసికడతాయో!
జలగలుజి
బిలబిల మంటూ 'సూట్ కేసుల'తో అక్కడకు చేరుకుంటాయి
.....
చుక్క బాధకూడా ఒలకనీయకుండా చూసేందుకు
.....

కదల లేక వెనుదిరిగి చూస్తున్న నిస్సహాయపు చూపుల మీద
ఇండసి మునకాల మేకు తో పొడుస్తాయి
వచ్చీ పోయే 'ట్రాఫిక్'
ఆబగా కురిపిస్తున్న కానుల్ని కక్కుర్తిగా ఏరు కుంటాయి"

ప్రకృతి నియమమో.. బలహీనతను జయించలేని బలహీనతో.. చేతి గాజుల గలగల వినపడకపోతే విలవిలలాడే మగాళ్లే ఎక్కువ. అందుకే ఆనాది కాలం నుంచి అంతులేని యుద్ధాలకు, చరిత్ర పరిణామ క్రమానికి వ్యాపారాలకు ఆడదే కేంద్ర బిందువుగా ఉం టోంది లేదా ఉంచబడుతోంది. ఆడదాని శరీరమే కేంద్రంగా ఆది కాలం నుంచి నేటి వరకు జరిగిన వ్యాపారాన్ని కొలవాలంటే సముద్రపు లోతును అంగుళాలతో కొలువడమే అవుతుంది. అయితే అంతటి లోతును ఒక ఊరు కేంద్రంగా సాగిన వ్యాపారంతో కొలిచి చూపిన చెరగని పాదముద్రలు. ఈ కవిత ద్వారా తెలియజేసారు.

నెగళ్ళు అనే కవితా సంపుటిలో రాజకీయ నాయకుల తీరును గురించి నాడు చెప్పినప్పటికీ అది ప్రస్తుతం వర్తమాన సమాజంలో కూడా ఏ విధంగా మారకుండా అలానే ఉందన్న విషయాన్ని తెలపడంతో పాటు కనుమరుగువుతున్న చరిత్రను గురించి కూడా తెలియ జేయడం జరిగింది. ఉన్న విజ్ఞాన్ని కాగితాలకే పరిమితం చేసి ఒక రకమైన మూస అందకారంలోనే ఇంకా జీవిస్తున్న వ్యవస్థ తీరును ఈ కత్వితలో దుయ్యబట్టారు అని చెప్పవచ్చును అలాగే

గుండ్రపు బల్ల చుట్టూ గుమి గూడిన కపాలాలు
ఛిద్రమైపోతున్న చరిత్రని పెగ్గు మీద పెగ్గు మింగేస్తూ
పళ్ళ సంధుల్లో యిరుక్కున పాడియావుల్నీ, కోడె దూడల్నీ పీక్కుంటూ
పాతాళంలో పడి ఉన్న నన్ను లేవ నెత్తడానికే
ఒక కలం పోటు పొడిస్తే....
రాలిపడ్డ ఎంగిలికాను
నాసత్తు చిప్పచుట్టూ గిరికీలు కొట్టి నన్నూరించి
అందులో ఉన్న మెతుకును తోడు తీసుకొని పయనంగట్టి
చేరుకుంది! తిరిగి వాడికోటు జేబు లోనికే!

.....

స్థలించిన కన్నీటి బొట్టు నా పేగుల్లో విషగుళికై జ్వలించి
నాకాలం "మీటరు"ని మింగేసింది!
నెగళ్ళు! నివురుబూసుకున్నాయి...!

గాలిపటం అనే కవిత లో కార్పోరేట్ వ్యవస్థలు వచ్చిన తర్వాత మొదలయిన ప్రతికూల పరిస్థితులను వర్తమాన కాలానికి అన్వయిస్తూ తెలియజేసారు.నేటి ఉద్యమాల తీవ్రత ఎలా ఉంది ఆశయసాధన వరకు సమాజంలో మానవాలు ఏ మేరకు ప్రయత్నం చేస్తున్నారు అనే విషయాన్ని ప్రశ్నించడమే కాకుండా ఎన్నికలలో అబద్ధపు మేనిఫెస్టో లను గురించి హామీలు ఇచ్చి తీర గెలిచాక పేదల కు ఈ రాజకీయ నాయకులు గుదిబండ గా ఎలా మారుతున్నారు అనే విషయం కూడా తెలిపారు.

"ముఖానికి వేసుకున్నరంగూ వెలిసిపోయింది.
గుండెలో ప్రతిష్ఠించుకున్న సుందర స్వప్నమూ చెదిరిపోయింది.
ఉద్యమాల్లో ఊదర.....
సిద్ధాంతాల్ని ఖండికలుఖండికలు చేసేస్తోంది!
ఆశయసాధనలో నిర్లిప్తత!
పైన పంచవన్నెల ఎఫిసోడ్లలో మేనిఫెస్టోలు
లోన చిమ్మ చీకటి లాంటి జెండాలు!

.....

ఈ ఇద్దరి కత్తులు దూసుకోవడాలూ.....
ఖద్దరోడి కాలి కింది కార్పెట్ దర్పం పెంచడానికే!
వీళ్ళనందర్నీ చూస్తూ వినోదిస్తాడు.
కోటేసుకున్న బూటు బాబు!"

రాజకీయ పార్టీల కోసం ప్రాణం కూడా లెక్క చేయ

కుండా శ్రమిస్తున్న కార్యకర్తలందరూ కూడా చివరికి తమ సేవ అంతా కార్పోరేట్ ల బూట్లకి అంకితం చేసాం అన్న విషయంఅర్థమయ్యే సరికి వారి జీవితం ముగిసిపోతుంది అన్న చెడు నిజాన్ని ఈ కవితలో తెలిపారు. సిరా తన కవిత్వంలో ఏదేని సామాజిక సమస్యను స్పృశించకుండా ఉండలేకపోవడం ఆయన నైజం. అతి సున్నితమైన అంశాలను కూడా తన కవితలతో జాగృతం చేయగలిగన కవి. తమ కవితా ఝరులతో నిద్రపోతున్న సమాజాన్ని తట్టి లేపుతూ ఈ సమాజాన్ని ఆదర్శవంతంగా తీర్చిదిద్దుతూ సమజానికి సాహిత్యానికి ఉన్న అవినావభావ సంబంధాన్ని ఒక తాటి పై సిరా తన కవిత్వం ద్వారా తీసుకెళ్తున్నారు. ఇలాంటి కవితలు వర్తమాన సమాజాన్ని మున్ముందుకు తీసుకెళ్ళడానికి ఈ కవిత్వం అవసరం ఎంతైనా ఉంది.

ఆధార గ్రంథాలు :

1. నెగళ్లు కవితా సంపుటి - సిరా
2. ఆధునికాంధ్ర కవిత్వం సంప్రదాయాలు ప్రయోగాలు - సినారె

★★★

BHAVAVEENA
Vol. 19, Issue. 10(2), October 2022
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావవీణ
UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

మల్లిపురం జగదీశ్ కథలు – పాత్ర చిత్రణ

– డా॥. పాలగడ్డ మైనావతి, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయం, విశాఖపట్నం.

రెండు కథ సంపుటాలను వెలువరించిన మల్లిపురం జగదీశ్‌గారు రచన శిల్పంలో తనదంటూ ఒక ప్రత్యేకతను ప్రదర్శించారు. వీరి రచనా శిల్పంలో ముఖ్యంగా పాత్ర చిత్రణ, సంభాషణలు, శీర్షికా ప్రకటన, కథా కథనం, ప్రారంభం, ఎత్తుగడ, ముగింపు మొదలైన వాటిలో రచనా శిల్పాన్ని ప్రదర్శించి ఆ కథలకు గొప్ప శోభను, గుర్తింపును తెచ్చిపెట్టారు. మొదటిగా రచనా శిల్పంలో చెప్పుకో దగ్గ పాత్ర చిత్రణ.

పాత్రచిత్రణ :

కథ అనే వ్యక్తానికి ఇతివృత్తం పైరులాంటిది. పాత్రలు ఆ వ్యక్తానికి కొమ్మలు వంటివి. తల్లివేరు నుంచి ఇతివృత్తసారంతో పాత్రలు ప్రతిఫలిస్తాయి. పాత్రలు కథకు పట్టు కొమ్మలు అవి కథకు శోభను సమాకూరిస్తాయి. పాత్రలు రచయిత యొక్క దృష్టికోణం నుంచి ఎన్నుకొబడతాయి. కథ యొక్క ఇతివృత్తాన్ని బట్టి పాత్రలు జసిస్తాయి. రచయిత తాను అనుకున్న లేక తీసుకున్న వస్తువును బట్టి పాత్ర చిత్రణ చేస్తాడు. రచనల్లో ప్రధానమైన పాత్రలు ఒకటి లేదా రెండు ఉండవచ్చు. కొన్నింటిలో రెండు నుంచి మూడు నాలుగు పాత్రల వరకు ప్రాధాన్యత పొందిన పాత్రలు కథను నడిపిస్తాయి. కొన్నింటిలో ఒకే ఒక ప్రధానమైన పాత్ర ఉంటుంది. ఆ ప్రధానమైన పాత్ర చుట్టూ మిగిలిన పాత్రలు సహాయ పాత్రలుగా ఉంటాయి. రచయిత పాత్రలు ఎన్నుకోవడంలోను, పాత్రను సన్నివేశానికి సందర్భనికి తగ్గట్టుగా చిత్రకరించడంలోను వైవిధ్యాన్ని ప్రదర్శిస్తాడు. కీలకమైన పాత్రలను సృషించడమే కాక ఆ పాత్రలుకు తగ్గట్లు కథా కథనం, వ్యక్తీకరణ ఉండాలి. అలా ఉన్నప్పుడు ఉత్తమ రచనగా, నిలుస్తుంది. పాత్ర లతో పాటు పాత్రచితమైన సంభాషణలు ఉండాలి. అందుకే పాత్రలకు రచనలో అంత ప్రాధాన్యత రచయిత సృజనమీద, తీసుకున్న ఇతివృత్తంమీద పాత్ర చిత్రణ ఆధారపడి ఉంటుంది.

మల్లిపురం జగదీశ్‌గారి రచనల్లో ఉన్న పాత్రచిత్రణను పరిశీలిస్తే చాలా వరకు సందేశాత్మక పాత్రలే. ఆయా కథల్లో ఉన్న ఇతివృత్తాన్ని బట్టి పాత్రలను ఎన్నుకున్నారు రచయిత వేరెపాత్రల్లో ఆదివాసీ భాష, యస, అమాయ కత్వం ఉట్టి పడుతుంటాయి.

సందేశాత్మక పాత్రలు :

ఏ కథలోనైనా ఏదో ఒక నీతిగాని సందేశంగాని ఉంటుంది రచయిత తను అనుకున్న విషయాన్ని కథా రూపంలో చిత్రంచ దలచుకున్నప్పుడు ఆ విషయాన్ని వస్తువు లేక ఇతివృత్తంలో బంధిస్తాడు. లేదు కథలో ఏదో ఒక పాత్రను ఎంచుకుని ఆ పాత్ర ద్వారా తాను చెప్ప దలచుకున్న సందేశాన్ని వివరించే ప్రయత్నం చేస్తాడు. అటువంటి సందర్భాల్లో ప్రధాన పాత్రలతో పాటు ఆ ప్రధాన పాత్రలతో కూడా సందేశాన్ని చెప్పించే ప్రయత్నం చేస్తాడు. తన దృష్టి కోణం ప్రకారం వాతావరణాన్ని సృష్టించుకుని చక్కటి నేపధ్యంతో వస్తు వైవిధ్యాన్నే ప్రదర్శిస్తూ తాను అనుకున్న పాత్రలలో సమాజానికి సందేశాన్ని ఇప్పించే ప్రయత్నం చేస్తాడు. ఇది రచయిత యొక్క ప్రతిభ, వ్యత్పత్తి, అభ్యాసాల మీద ఆధారపడి ఉంటుంది. మల్లిపురం జగదీశ్ కథల్లో చాలా పాత్రలు సందేశాత్మకాలే. వాటిలో కొన్నింటిని పరిశీలిస్తే రచయిత సమాజానికి అందించిన సందేశం అవగతమవుతుంది.

వాసు పాత్ర చిత్రణ :

మల్లిపురం జగదీశ్ రాసిన శిలకోట కథాసంపుటంలో ''కలలుకాలుతున్న వాసన'' కథలోని సందేశాత్మక పాత్ర వాసు. వాసు ఆదివాసీ యువకుడు. చక్కగా చదువుకుని

ఉపాధ్యాయ వృత్తిలో ఉంటాడు. ఎటువంటి చెడు అలవాట్లు లేనివాడు తన గ్రామంలోనే ఉండే నిర్మల అనే ఆదివాసీ యువతిని ప్రేమించి పెళ్ళి చేసుకుంటాడు. ఉద్యోగం వచ్చిన తర్వాత ఆధునిక అలవాట్లకు బానిసలా మారిపోతాడు. తన మూలాలను మర్చిపోయి ప్రవర్తిస్తాడు. నాగరికుల సౌకర్యాల మోజులోపడి అప్పుల పాలవుతాడు. సుఖాలవేటలో మృగంలా మారిపోతాడు.

పాదుపు మాత్రం తెలియని కొత్తగా ఉద్యోగాల్లో చేరిన ఆదివాసీ యువకులు విలాసాల మోజులో పడి చెడి పోతున్న తీరును వాసు పాత్ర ద్వారా సమాజానికి తెలియ జేసే ప్రయత్నం చేసారు రచయిత.

వసంతరావు పాత్ర చిత్రణ :

శిలకోల కథా సంపుటిలో పొరలు కథలో ప్రధాన పాత్ర వసంతరావు ఒక మంచి మనసున్న వ్యక్తి పరిసరాల ప్రభావం వలన అవినీతి పరుడిలా మారతాడు. వసంత రావు భార్య గొంతెమ్మ కోర్కెలు తీర్చడం కోసం, తాను పనిచేసే సంస్థలోపై స్థాయి ఉద్యోగులకు కమీషన్ ఇవ్వాల్సిరావడం వలన తప్పనిసరి పరిస్థితులు ఏర్పడి లంచగొండిగా మారతాడు. తను ఆత్మాభిమానం చంపు కుని చేస్తున్న ఉద్యోగం అతనికి సంతృప్తినివ్వదు. ఉద్యోగాన్ని రాజీనామా చేయాలని నిర్ణయించుకుంటాడు వసంతరావు మనసు కుదటపడుతుంది. ఉద్యోగానికి రాజీనామ తర్వాత తాను నిర్వహించాలనుకున్న బాధ్యతలు ఒక్కొక్కటిగా తన మనసులో రూపుదిద్దు కుంటాయి. ఆత్మ సంతృప్తితో గుండెల నిండా ఊపిరి పీల్చుకుంటాడు. అక్షరాసులైన ఆదివాసులు ఉద్యోగలు పొందాక నిరాక్షరాస్యులైన తన తోటి వారిని మోసం చేయడం చూసిన రచయిత భరించలేక వసంతరావు లాంటి ఆదర్శ పాత్రను తీర్చిదిద్దారు.

జిల్కి పాత్రచిత్రణ :

గాయం కథలో ప్రధాన పాత్ర జిల్కి ఆదివాసీ యువకుడు ఆదివాసీ పండగల్లో చురుకుగా పాల్గొనేవాడు జిల్కి డప్పుల దరువుకి కొన్ని వందల పాదాలు నృత్యాలు చేస్తాయి. అటువంటి వ్యక్తి క్రైస్తవమతాన్ని తీసుకుంటాడు. తమదైన ఆచార సంప్రదాయాలను మరచి, విశ్వాసాలను వదిలి, పరాయి సంస్కృతిని అలవర్చుకుంటాడు. మత బోధకుడిగా శిక్షణ పొంది వచ్చిన తర్వాత ఆదివాసీ మంతం పట్ల, దేవతల పట్ల విషప్రచారం చేస్తాడు. ఆది వాసీ పండగలను జరపరాదంటాడు. చెట్టుకి, రాయికి మొక్కడం మూర్ఖత్వం అని అంటాడు. ఈతని మాటలు నమ్మి తన గ్రామంలో చాలా మంది క్రైస్తవమాతాన్ని స్వీకరిస్తారు. కాని ప్రక్క ఊరిలో ఉన్న ఆదివాసులు అతని మాటలు నమ్మరు. ప్రజల మనోభావాలను దెబ్బ తీస్తున్న జిల్కిని చావగొడతారు.

ఆదివాసీ సంప్రదాయాలను, ఆచారాలను గౌరవించే రచయిత జిల్కి పాత్రను సందేశాత్మకుగా తీర్చిదిద్దారు. మత ప్రచారం నెపంతో ఆదివాసీ పల్లెలోని సామరస్య పూర్వక వాతావరణాన్ని మత బోధకులు నాశనం చేస్తున్నారు. ప్రకృతిని ఆరాధించే ఆదివాసులకు లేనిపోని మతాలను అవలంచిచేలా చేయడం నచ్చని రచయిత ఈ పాత్ర ద్వారా ఆదివాసీ సమాజాన్ని మేల్కోలిపే ప్రయత్నం చేసారు.

ధర్ము పాత్ర చిత్రణ :

టిహిలికి పెళ్ళి కథలో ప్రధాన పాత్ర ధర్ము. ఆదివాసీ ఆచార సంప్రదాయాలను గౌరవించే వ్యక్తి ధర్ము గిరిజన కళల మీద పరిశోధక చేస్తుంటాడు. గిరిజనుల తమదైన భాష, సంస్కృతి, కట్టుబొట్టు మర్చి పోతుండడాన్ని తట్టుకోలేడు. అతని పరిశోధనలో భాగంగా టిహిలి అనే అమ్మాయిని కలుస్తాడు. టిహిలితో కలిసిన ప్రతిసారి ఆదివాసీ పండగల గురించి, సంస్కృతి గురించి చర్చిస్తుం టాడు. టిహిలి ధర్మును ప్రేమిస్తుంది. ధర్ము ఆదివాసీ సంప్రదాయం ప్రకారం వివాహం చేసుకుంటాడు. ఆది వాసీ వివాహంలో ప్రధాన ఘట్టమైన వేటకోసం వెళ్ళి గాయ పడతాడు. అంతరించిపోతున్న ఆదివాసీ సంప్రదాయలను విస్మరించడం రచయితకు భాద కలిగించి ఈ పాత్రను

సృష్టించారు. ధర్మ పాత్ర ద్వారా ఆదివాసీ సమాజానికి చక్కటి సందేశాన్ని అందించారు.

కరుణరస పాత్రల చిత్రణ :

మనసును కరిగించేది, ద్రవింప చేసేది కరుణరసం, కరుణ రసానికి ఎటువంటి వారైనా కళ్ళను చెమర్చ వలసిందే. నవరసాల్లో శృంగార, వేర రసాల తరువాత పేర్కొనబడింది కరుణరసం ఏకోరస: కరుణయేవ "అని సంస్కృతి ఆలంకారికుడు, కావ్యకర్తయైన భవభూతి పేర్కొంటాడు. అతని ఉద్దేశ్యంలో కరుణ మాత్రమే రసమాని అర్థం. అన్ని రసాలలో ఉదాత్తమైన కరుణరసమే. కరుణరస ప్రధానంగా మల్లిపురం జగదీశ్ కొన్ని కథలను రాశారు. వీరి రచనా శిల్పంలో కరుణ రసపాత్రల చిత్రణలో చక్కటి ప్రాధాన్యత కలదు. కథకు అనుగుణంగా పాత్రలను సృష్టించి ఆ పాత్రలకు జీవం పోశారు. కరుణరసంగల పాత్రల కొన్నింటిని పరిశీలిస్తే ఆ విషయం స్పష్టమౌతుంది.

నిర్మల పాత్ర చిత్రణ :

శిలకోల కథా సంపుటలో "కలలుకాలుతున్న వాసన" కథలో ప్రధాన పాత్ర నిర్మల ఈ పాత్రను కరుణ రసాత్మకంగా తీర్చిదిద్దారు రచయిత. కథంతా నిర్మల పాత్ర నడిపిస్తుంది. గత, వర్తమానాలకు మధ్య కుల వ్యత్యాసాన్ని తెలియజేస్తూ కథ నడుస్తుంది. ఆధునిక ఆదివాసీ సమాజంలో వస్తున్న మార్పులు, విపరీతమైన అలవాట్లు, ఆదాయానికి మించిన ఖర్చులు, అవసరంలేని విలాసాలు ఆమెకు వింతగా అన్పిస్తుంది.

పాదుపు తెలియని భర్త ఉద్యోగంలో చేరిన కొత్తలోనే సుఖాల వేటలో పడి మృగంలా మారిపోతాడు. ప్రేమించి పెళ్ళి చేసుకున్న వ్యక్తిలో కలిగిన మార్పును భరించలేక నిర్మల పిచ్చిదానిలా ప్రవర్తిస్తుంది. అర్ధరాత్రి అశ్లీల చిత్రాలను చూస్తూ నిర్మలను అలా ప్రవర్తించమాంటాడు ఆమె భర్త అతని వికృత రూపం చూసి భయపడుతుంది. బాధపడుతుంది. అమాయకుడైన భర్త నాగరిక సమాజ వింత అలవాట్ల వల్లనే అలా మారిపోయాడని తెలుసు కుంటుంది. వాయదాల పద్ధతిలో కొన్న టివిని బయటకు విసిరేస్తుంది. భర్త జేబులో ఉన్న మద్యం సీసాను తీసి టివి పైకి విసురుతుంది. ఆధునిక సంస్కృతి పేరుతో తమదికాని చెడు అలవాట్లును అలవర్చుకుని చిధ్రమవు తున్న ఆదివాసీ జీవన విధానాన్ని మేల్కొలిపే ప్రయత్నం చేసింది నిర్మల పాత్ర.

ఎటువంటి సౌకర్యాలు లేనప్పుడు హాయిగా ప్రకృతితో మమేకమేతూ, ప్రకృతి ఇచ్చిన సహజ సిద్ధమైన ఆహారాన్ని స్వీకరిస్తూ ఆరోగ్యంగా ఉండే ఆదివాసులు ఆధునిక పోకడలతో ఆర్థికంగా, శారీరకంగా నాశనమవ్వడం గమనించిన రచయిత ఈ పాత్ర ద్వారా ఆదివాసీ సమాజాన్ని మేల్కొలిపే ప్రయత్నం చేశారు.

చామంతి పాత్ర చిత్రణ :

శిలకోల కథలో ప్రధాన పాత్ర చామంతి. ఆమాయక ఆదివాసీ యువతి తన తండ్రితో నేస్తరికం చేసిన మైదాన ప్రాంత వ్యాపారి ఆమెను లోబరుచుకుంటాడు. అతని వల్ల చామంతి అనేక చిత్ర హింసలుకు గురి కావల్సి వస్తుంది. మాటమాటకి కొండోళ్ళు కొండోళ్ళు అని జాతిని హీనం చేసి మాట్లాడుతుంటాడు. ఒకానోక సందర్భంలో ఆమెను వేరే వ్యక్తితో తన రాజకీయ ప్రయోజనం కోసం ఏకాంతంగా ఉండమాంటాడు తనకు పుట్టిన కూతుర్ని కూడా అనుమానిస్తాడు. భర్త వేధింపులు భరించలేక చామంతి అతణ్ణి గెంటి వేస్తుంది. మైదాన ప్రాంత పురుషుల చేతుల్లో ఆమాయక ఆదివాసీ స్త్రీమూర్తులు ఏ విధంగా మోసగించబడుతున్నారో చామంతి పాత్ర తెలియజేసారు రచయిత చామంతి పాత్రను కరుణ సాత్మకంగా తీర్చి దిద్దారు జగదీశ్.

"కొండోళ్ళమే ..... ఏమి తెలియని అమాయకులమే అందుకే పల్లపోల్ల తెలివితేటలు కొండమీద చెలు తున్నాయి" అని చామంతి పాత్ర ద్వారా రచయిత అన్పిస్తారు.

సుక్కు ముసిలోడు పాత్ర చిత్రణ:

ఉరులు కథలో ప్రధాన పాత్ర సుక్కు ముసిలోడు. ఆదివాసీ జీవితాన్ని కాచి వడబోసిన పాత్ర. ఈ పాత్ర

ద్వారా ఆదివాసీ జీవన విధానమంతా పాఠకునికి కళ్ళకు కట్టినట్లు కన్పిస్తుంది సుక్కు పాత్రను కరుణ రసాత్మకంగా తీర్చిదిద్దారు రచయిత. సుక్కు ముసిలోడు మండు టెండలో, చీమకాట్ల మంటతో, ముళ్ళ కంపల మధ్య అడవిలో ఏరుకుని తెచ్చిన సీతాఫలాలను కావిడి నింపి సంతకు తీసుకు వెళతాడు. అక్కడ గిట్టుబాటు ధర లభించదు యాభై రూపాయలు విలువ చేసే పళ్ళు ఇరవై రూపాయాలకే అమ్మేస్తాడు. ఎంతో శ్రమకోర్చి తెచ్చిన కాయలు గిట్టుబాటు ధర లేకపోవటంతో అతణ్ణి బాధిస్తుంది. ఆ డబ్బులతో ఇంటికి కావాల్సిన కిరాణా సామాన్లు కొంటాడు. కాని భార్య తెమ్మన పొగాకు కొనలేడు. సరైన వెచ్చాదనలేక చలికి వణుకుతున్న భార్యకోసం గుడ్డ ముక్కను కావాలనుకుంటాడు. సంత జరిగే ఊరిలోనే నివాసముంటున్న కొడుకును డబ్బుల అడిగడానికి బయలుదేరతాడు. కొడుకు ఇంటికి చేరు కుంటాడు. కొడుకు అనవసరమైన అప్పులు చేసి దొంగలా అప్పుల వాళ్ళకు దొరక కుండా తిరుగుతుంటాడు. అది తెలుసుకున్న ముసిలోడు బాధపడతాడు. పట్నవాసపు ఆధునిక సౌకర్యాల వలన అప్పులపాలైన కొడుకునా ఆ ఊరిలో నుంచి ఎలా బయటపడతాడో చింతిస్తాడు.

ఈ విధంగా తన కథల్లో సజీవ పాత్ర చిత్రణ చేశారు రచయిత మల్లిపురం జగదీశ్.

★★★

BHAVAVEENA
Vol. 19, Issue. 10(2), October 2022
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావవీణ
UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

ఆధునిక వచన కవిత్వంలో జోగిని

-వేరం అమృతరెడ్డి, తెలుగు పరిశోధక విద్యార్థి, తెలుగు & ప్రాచ్యభాషా విభాగం, ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం.

ప్రాచీన సమాజం నుండి నేటి ఆధునిక సమాజం వరకు ఎంతో అభివృద్ధి చెందినప్పటికీ సమాజంలో ఏదో ఒక మూలన జరుగుతున్న సామాజిక అసమానతలు మానవ జీవన విధానాన్ని అవహేళన చేస్తూనే ఉన్నాయి. అలాంటి మూఢాచారాల్లో ప్రధానమైనది, నాగరిక సమాజానికి మాయని మచ్చ వంటిది జోగిని ఆచారం. మతం పేరిట జరుగుతున్న స్త్రీ లైంగిక దోపిడి, అనాదిగా స్త్రీ ఒక వైపు పూజించబడుతూనే మరో వైపు మతం ముసుగులో లైంగిక దోపిడీకి గురవుతున్నది. ఇలాంటి దురాచారం ప్రపంచంలో మరి ఎక్కడా ఉండబోదు. ఒక చిన్న కారణం ఏదైనా ఆ కారణమే జోగిని చేయటానికి మూల కారణమవుతుంది. ఉదాహరణకు బూ ప్రాంతాల్లో క్షామం వచ్చినా, వరదలు పొంగినా, మగ బిడ్డ పుట్టకపోయినా, కుటుంబంలోగాని, గ్రామంలో గాని మనిషికో, జంతువుకో, అస్వస్థత కలిగినా దానికి కారణం గ్రామదేవతకు కోపం వచ్చిందని భావనే. ఆ దేవతను సంతృప్తి పరచాలంటే ముక్కుపచ్చలారని ఆడపిల్లలను దేవతకు సమర్పించడమే. ఈ అమానుష చర్య గ్రామాలలో ఉంటుంది. ముఖ్యంగా దళిత కులాల్లో నుంచి ఆడపిల్లలను ఎంపిక చేయడం జరుగుతుంది. దేవదాసిల పేరుతో జోగినీలుగా, బసవినీలుగా, మాతమ్మలుగా, పార్వతమ్మలుగా ప్రాంతాన్ని బట్టి పేరు మారినప్పటికీ ఉద్దేశ్యం మాత్రం ఒక్కటే. ఆడపిల్లల్ని దేవీ దేవతలకు అర్పించే ఈ ఆచారం దేశమంతటా వ్యాపించి ఉంది. 1901 లెక్కల ప్రకారం ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో 50891 దేవదాసీలు ఉన్నారు. సమాజంలో స్త్రీ అన్ని రంగాలలో వెనకాటుకు పురుషాధిపత్యం కారణమైతే, దళిత స్త్రీకి పురుషాధిపత్యంతోపాటు కులం పేరుతో జరుగుతున్న వివక్షత మరియు శ్రమ, లైంగిక దోపిడీని రచయిత్రి కళ్ళకు కట్టినట్లుగా వివరించారు.

ఆచార్య చల్లపల్లి స్వరూపరాణి తన 'మంకెన పూలు' కవితా సంపుటిలో దళిత స్త్రీ వివక్షతను ఈ విధంగా వర్ణించారు.

ఇంట్లో పురుషాహంకారం ఒక చెంప ఛల్లుమనిపిస్తే
వీధిలో కులాధిపత్యం రెండో చెంప పగలగొడుతుంది
కూలి డబ్బుల కోసం పాలం పనికెళ్తే
అక్కడ కామంధు చెమటతోపాటు
నన్ను కూడా దోచుకోవాలని కాపేసినప్పుడు
నన్ను నేను విత్తనంగా భూమిలో
పాతుకోవాలనిపించింది.

జోగిని పద వివరణ :

ఆంధ్ర శబ్దరత్నాకరం నిఘంటువుననుసరించి జోగిని అనే పదానికి నిఘంటుకారుడు ఒకానొక స్త్రీ దేవతని, సోదగత్తెని, సన్యాసిని, చిచ్చగత్తె అనే అర్థాలను చెప్పాడు. ఇక్కడ జోగు అంటే బిచ్చము అని, జోగురాలు అంటే భిచ్చగత్తె అని, జోగులమ్మ అంటే సోమరియై తిరుగు ఆడది అనే అర్థాలున్నాయి. ఇక ప్రాంతాలను బట్టి ఈ ఆచారం వివిధ రూపాలుగా పరిణామం చెందింది. ఈ సంప్రదాయం ఒక్కో ప్రాంతంలో ఒక్కో రకమైన పేరుతో పిలువబడుతుంది. వాటి అర్థాలను నిఘంటుకారుడు ఈ విధంగా నిర్వచించాడు. "బసివిని" అనే పదానికి పశుపతికి పరిచర్య చేయడానికి బాల్యము నందే అర్పించ బడిన స్త్రీ యని (ఒకానొక తిట్టుగా) కూడా ఈ పదాన్ని ఉపయోగిస్తారని తెలిపాడు. 'మాతంగి' అనే పదానికి స్త్రీ, పార్వతి, వసిష్టుని భార్య అనే అర్థాలున్నాయి. మాతంగము అంటే ఏనుగు అనే అర్థం. మాతంగ ముని వలన కలిగినదని, మాతంగ పర్వతమున పుట్టినదని తెలిపాడు. మాతంగుడు అంటే ఒక 'కిరాత జాతివాడని', 'మాదిగ వాడు' అనే అర్థాలున్నాయి.

ఈ మత సంబంధమైన వ్యభిచారంపై కవులు తమ కలాలను ఝళిపించారు. సమాజంలోను, కుటుంబంలోను స్త్రీలపై జరుగుతున్న రకరకాల అణచివేతలను, అకృత్యాలను, పురుషాధిపత్యాన్ని నిరసిస్తూ, నినదిస్తూ, ప్రశ్నిస్తూ కవిత్వం రాసిన స్త్రీవాద రచయితలు, వాళ్లతో పాటు గొంతు కలిపిన రచయితలూ ఉన్నారు.

వచన కవిత్వంలో జోగిని :

జోగిని వ్యవస్థపై పలు రకాల సాంఘిక పోరాటాలు జరిఆయి. దర్శి చెంచయ్య సలహాపై "ఆంధ్ర యువతి" అనే పత్రికను సైతం యామిని పూర్ణతిలకం నడిపింది. మద్రాసు నగరము నందు 1923వ సంవత్సరంలో ఆరంభమై 1930 వరకు కొనసాగి మూతపడింది. ఈ పత్రికలో ప్రధాన సమస్య అయిన దేవదాసి వ్యవస్థతో పాటు ఆనాటి సమకాలీన వ్యవస్థలోని సమస్యల పట్ల కూడా వ్యాసాలు, కథనాలు ఉండేవి. ఇక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులు లాంటి ప్రముఖులు దేవదాసి వ్యవస్థ నిర్మూలన కార్యక్రమాల్లో చేయి కలిపారు. దీనికి అనుబంధంగా తన 'ఆంధ్రపత్రిక'లో ఆయనే స్వయంగా రచించటమేగాక ఆనాటి రచయితల అభిప్రాయాలను దేవదాసి వ్యవస్థకు వ్యతిరేకంగా రచనలు చేసే విధంగా రచయితలను ప్రోత్సహించి, వారి రచనలను ప్రచురించే వారు. ఒక్క వాక్యంలో చెప్పాలంటే ఆంధ్ర యువత ఆలోచనలు ఆంధ్రపత్రికలో కొనసాగాయి. ఈ తరుణంలో సామాజిక ఉద్యమాల ప్రభావం కవిత్వంపై పడింది. జోగిని ఆచారం పతాక శీర్షికలుగా కవులు తమ గళాలను విప్పారు. కలాలను కదలించారు. తల్లిదండ్రులు తమ పోషణార్థం ముక్కుపచ్చలారని పసిపిల్లలను, స్వార్థంతో జోగినీలుగా మార్చడంపై దేవిప్రియ ఈ విధంగా స్పందించారు.

తెలుగు ముఖ్య పట్టణంలో
ఉన్నారట జోగులు
మూఢాచారాల వ్యాధి
తినేస్తున్న రోగులు
నగర నాగరికంలో
భగవంతుడి భార్య

జోగిని వ్యవస్థపై ధోనేపూడి మోహన ప్రసాద్ 'జోగిని' శీర్షికన రాసిన కవితను బహుజన పరివర్తన పత్రిక ప్రచురించింది. ఇద్దరు పిల్లలకు జన్మనిచ్చి జోగిని పెంటమ్మ అనారోగ్యంతో మరణించిన వార్తను చూసి స్పందించిన కవి జోగినీల అవస్థలకు అక్షర రూపాన్ని ఇచ్చారు.

మగవాడి పశువాంఛకు
మానం కోల్పోయిన
మాలిని... మానినీ
జోగిని అభాగిని
తరతరాల విష సంస్కృతి
తరిమి నిన్ను కాటేసెను
పరాయివానికి నిన్ను
కిరాయి ఆలిని చేసెను

తరతరాలుగా మతం పేరుతో జరుగుతున్న ఈ అమానుష చర్యకి అక్షర రూపం ఇచ్చి, ఆలోచనల్ని రగిలించాడు మోహన్ ప్రసాద్ తన కవితతో.

మహాదేవమ్మా అనే బసివిని గుడిసెను తగులబెట్టి, ఎదురు తిరిగిందని ఊరి నుండి వెలివేయటమే కాకుండా మూడు రూపాయల బాకీ వంకతో పట్టపగలు ఆమెను వివస్త్రను చేసిన ఘటనపై స్పందిస్తూ మద్దూరి నగేష్ బాబు "మీరేవుట్లు" కవితా సంపుటిలో 'దేవుడి పెళ్ళాం' శీర్షికన రాసిన కవిత బసివిని జీవితానికి అద్దం పడుతుంది.

నేనయ్య! సజ్జలగూడెం మహాదేవమ్మని
మీ పురులూ, గాదెలూ గొడ్రాళ్ళయిపోతే
జుట్టు ఇరబోసుకొని వేపమండలు కట్టుకొని
వీధి వీధినా సిందేసుకుంటూ తిరిగి
నా బండ బతుకుని చూపించి మబ్బుల్ని కరిగించి
మీ నెర్రలిచ్చిన పొలాలకి వానలు మోసుకొచ్చానే
ఆ బసివిని బాబు... అంటూ వాపోయాడు.

దళిత స్త్రీ సమాజంలో ఒక ప్రక్క సమాజ పరమైన కుల వివక్షతను అనుభవిస్తూనే, పురుషాధిపత్యాన్ని ఎదుర్కొంటూ, శ్రమ దోపిడికి గురై బతుకీడిస్తున్నారు. ఆడపిల్ల పుట్టగానే బసివి రాళ్లుగా మార్చి లైంగిక వాంఛను తీర్చుకుంటున్న దుర్మార్గపు విధానాన్ని 'దళిత కవిత్వం - 02'లో 'నిషిద్ధ చరిత్ర' శీర్షికన రాసిన కవితలో దళిత స్త్రీల పై జరుగుతున్న దమనకాండను తనదైన బాణిలో వ్యక్తీకరిస్తూ రచయిత్రి చల్లపల్లి స్వరూపరాణి గారు

లాలింతలు కేరింతలతో
పల్లవించాల్సిన నా బాల్యం
చిగురులు తొడగకముందే
దుఃఖ సంగీతాన్ని ఆలపిస్తుంది
అడ్డాలనాడు అమ్మానాన్నల
ముద్దుమురిపాలలో తడిసి
పరిమళించాల్సిన నా యవ్వనం
గుడిలో దేవత సాక్షిగా

అంగడి బొమ్మగా ఆవిష్కరించబడుతుంది అంటూ తన ఆవేదనను వ్యక్తం చేశారు. సమాజంచే దూరంగా నెట్టివేయబడి అత్యంత దయనీయ జీవితాలను గడుపుతున్న జోగినీలు, మాతంగులు, బసివిని జీవితాల్లో చీకటి కోణాలను, చారిత్రక అవసరాలను గుర్తించిన హేమలత లవణం, వారి దయనీయ జీవితాలపై గళ మెత్తటమే కాకుండా, వారి బతుకులుకు అండగా నిలి చారు. ఎంతోమంది జోగినులకు పునరావాసం కల్పించడమే కాకుండా, విద్యతోపాటు, ఉపాధి అవకాశాలు కల్పించి, వారిని వివాహం చేసుకొనటానికి ముందుకు వచ్చిన యువకులతో పెళ్ళిళ్ళు జరిపి జోగినుల బతుకుల్లో కొత్త చిగురులు తొడిగే అవకాశాన్ని కల్పించారు. 1987లో జోగిని స్త్రీలకు పుట్టినిల్లులా, ఆత్మీయతను, గౌరవాన్ని కలిగించడం కోసం హేమలత లవణం 'సంస్కార' సంస్థ ఆధ్వర్యంలో వర్నిలో 'చెల్లి నిలయం'ను స్థాపించారు. ఈ సంస్థ నేటికి తమ కార్యకలాపాలను కొనసాగించడం గమనించదగిన విషయం. జోగినులలో మనోధైర్యాన్ని నిలిపేందుకు హేమలత లవణం రాసిన గేయం వారికి ఎంతో ప్రేరణను ఇచ్చింది.

నీకు అడ్డు నిలిచేటి ధీరుడే లేడమ్మా
స్త్రీ శక్తికి లోలోన సాటియే లేదమ్మా
ఎదురు నిలిచిన రుద్రమూర్తినిలా
నిప్పులు చెరుగమ్మా చెల్లెలా
జోగిని ఆచారము బుగ్గి బుగ్గిపోవా
నిప్పల్లే చెలరేగమ్మా చెల్లెలా
బసవి ఆచారం నుగ్గునుగ్గయిపోవ

ముగింపు :

ఒక స్త్రీ జోగినిగా మారిన నాటి నుండి ఆమె ఊరం దరికీ ఉంపుడు కత్తె. ఎవరడిగినా శరీరాన్ని అప్పగించాలి. ఎవరేమిచ్చినా దోసిలి, కొంగు పట్టాలి. ఊరు పెద్దలు చనిపోతే శవయాత్రలో నృత్యం చేయాలి. పంటల కాలంలో చేనుకు వెళ్ళి యాచించాలి. తిట్లు, అవ మానాలు, అవహేళనలు సహిస్తూ భిక్షాటన చేయాలి. తమ బిడ్డలకే కాక తల్లిదండ్రులకు కూడా ఆధారంగా నిలవాలి. ఇక వయసు మళ్ళిన జోగినుల దుస్థితి మాటల్లో వర్ణించలేనిది. ఆకలితో అలమటిస్తూ, వ్యాధులతో, బాధలతో కృంగి కృశించిపోయే వేలాది మంది జోగినుల మౌనవేదనలు, అరణ్య నాదాలైతే కవుల కలాలు సింహనాదాలుగా కొంతమేరకు వారికి బాసటగా నిలి చాయి.

ఉపయుక్త గ్రంథాలు :

1) ఇన్నారెడ్డి సింగారెడ్డి, ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో సాంఘిక సంస్కరణ ఉద్యమాలు, విజయవాడ, ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్, 2019.
2) లలిత, వకుళాభరణం, జోగిని వ్యవస్థ, హైదరాబాదు, విశాలాంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌస్, 2012
3) ప్రసాద్ జి.కె.డి., దళిత జర్నలిజం, విజయవాడ, సాహితీ ప్రచురణలు, 2012
4) ప్రసాదమూర్తి దళిత కవిత్వం, ఒంగోలు, బహుజన కెరటాలు, 2016.

★

BHAVAVEENA
Vol. 19, Issue. 10(2), October 2022
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావ వీణ
UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

Learning Management System in Higher Education : Opportunities and Challenges

- *Mr. Akhilesh Kumar,* Research Scholar, Department of Teacher Education, School of Education, Central University of South Bihar.

Abstract :

Society is changing rapidly with the advancement of technology. Education and society are interconnected. So, it becomes the duty of educational institutions to cater the needs of society. Higher education plays an important role inbringing drasticchange into society. Thus, to meet the need of society, management of educationin terms of learningin higher education institutions should be remoulded in the direction of providence of access of rich education to all learners. Learning is the prime objective of an educational institution. In this regard, technology would be helpful because it canbring revolution in different fields of life, i.e., education, health, social fields, etc. Technology can playa leading role in higher education system because learners of higher educational institutions have the maximum access and exposure to technology. So, the use of technology for learning management in higher education can be adopted for smooth functioning of management system to the enhancement of learning of the learners. A learning management systemis an internet-based software application that can facilitate learning in different modes, i.e., online, face-to-face, and/or blended modes. Learning management system facilitates the system to offer different courses, administration the courses, track the progress of the learners, etc. due to its versatile features, i.e., learner-friendly learning, individual and cybernetic learning environments, etc. Therefore, there is an urgent need for exploring learning management system in higher education. This article is discussed about history of learning management system; features of learning management system; types of learning management system; opportunities in learning management system; challenges faced to use learning management system. This article has extensive implications in the field of higher education.

Key words : Learning Management System, Higher Education.

Introduction :

Modern society is changing rapidly with the advancement of technology. Technology has become an integral part of society because it is the modern technology that canupliftthe conditions and directions of asociety in terms of economic and social development as well. As a result, Society is in a transitional phase where it is transforming into technological phage from the industrial phage. In order to improve the management system of different fields i.e., education, health, business, agriculture, etc., technology plays a vital role. It is the technology which has ability to bring revolution into society in general and in education in particular. It is well known fact that education is a reflection of a society or is influenced by society. And both are interconnected (Francois, 2015). Thus, how would be society in the future? It depends on its education system. Education system is that which is responsible for catering the needs of society by providing responsible citizens,

leaders, and skilled manpower for taking up different responsibilities. In this regard, a crucial role is played by education in general and higher education in particular. Higher education is that which is known for its exceptional research and innovation. Especially, higher education fulfillsthe high-level needs of a society by proving scientist, teachers, lawyers, writers, philosophers etc. Higher education is considered as creating a such environment where individuals are educated in real sense, able to enhance their thinking and rational ability, and able to increase their analytical power as well(Gupta, 2022). However,an important role is played by higher education in bringing about societaltransformationandfinancialevolutionin terms of providinginnovative ideas, and scientific inventions in this regard (Agarwal,2009). It is higher educationwhich isconsidered as excellence in education.

Learning management system (LMS) is an internet-basedsoftware application that facilitatestodelivery the courses as online, face-to- face, or blended mode, whether in an academic context or non-academic context (Rottmann et al., 2020).Technology is used to enhance face -to -face learning environments through a virtual environment as well.Using an LMS, usersinteract with devices that enable synchronous or asynchronous communication, allow for the creation of various strategies that encourage a discourse and active participation (Oliveira et al.,2016). Further learning management system facilitates institutions to offer different courses; to maintain administration properly;to help in documentation;to track students' progress; and to report functional information timely. Learning management systems can be referred to as individual learning environments(ILE),course management systems (CMS), cybernetic leaning environments (CLE), andelectronics-learning courses (Chaubey& Bhattacharya, 2015).

Over the past few years, technology is considered as power, and learning management system is a sophisticated form of technology that becomes essential for various departments.And education system is no exception. Technology revolutionized the field of education especially higher education.Thus, learning management systems have become increasingly popular in the sphere of education for facilitating learning to learners. As a result of technological innovations, the teaching learning process has been redefined in the educational region (Qassim,2017). There is no doubt that the future of higher education hinges on online education and on-demand education (Kauts&Kour, 2021). Furthermore, as a software system, LMS provides tools for supporting the teaching-learning process in higher education system (Caminero et al.,2013). With the help of learning management system, higher education' instructors would be enabled to access learners' current knowledge and skill level, to track the work progress of learners, etc.It also helps teachersandstudentsto recognize suitable learning goal, or detectand select suitable teaching technique as to particular learner.It is the learning management system that supports effective delivery of instruction, training, and development program within an institution effectively. By using this system trainers, users, and superintendents are able to access facilities of an institution from any where and at any timewithout any restriction.

In order to foster the learning as learner centred, role of an LMS is a very crucial. It is well known fact to everyone that it is the time of technology. Technology affects each and every aspect of life in a society. Society and education are interconnected and affect each other. Education is that which caters the needs of a society. But it is possible only when quality education is provided. With the help of LMS, educational institutions are able to offer quality education by providing facilities to access the learning materials from any ware, and at any time without any restrictions to learners.

History of Learning Management System:

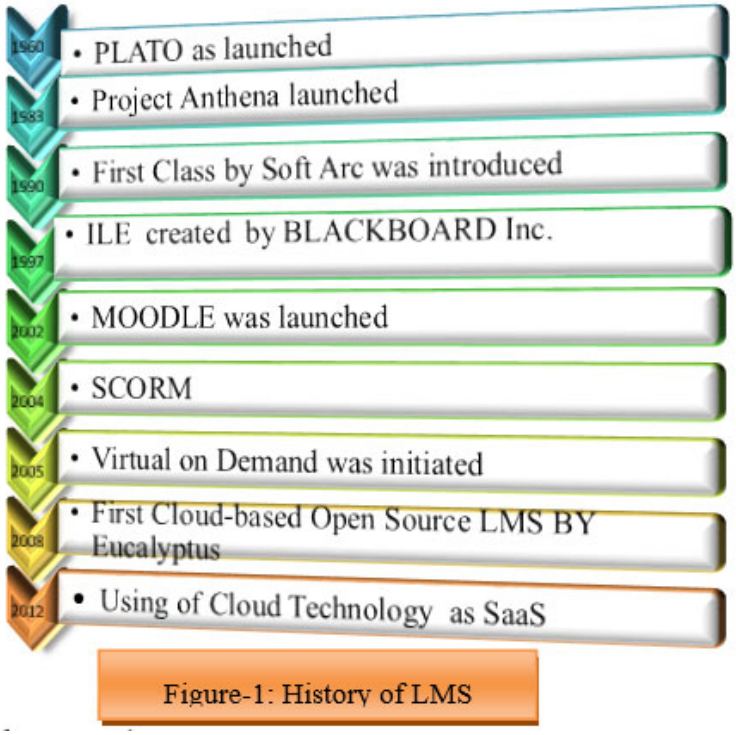

Figure-1: History of LMS

More than 20 years ago, it has been a significantportionof virtual learning atmosphere in the sphere of higher education. It began at the University of Illinois in 1960 and has evolved to meet the needs of the modern era since then.In 1960, PLATO came into reality (Rhode et al., 2017). It was thefirsttime when computer-based learning system and online community was launched for independent learning, monitoring learners' progress, and interacting with each other with the help of Programmed logic for automated teaching operation. To describe the management aspect of the system, the term learning management system was first time used(Stone &Zehg, 2014).

In 1983, Massachusetts Institute of Technology (MIT) initiated Project Athena for the first time. It was a step towards distributed

computing environment. Further, in the 1990, Soft Arc was launchedthat was world's first LMS as First Class which provided access to both mainframe and home desktop users.In this order, Interactive Learning Networks were introduced in 1997. One of the two companies that formed Blackboard Inc.&Course Info created the interactive learning network and used at *Cornell University* and *Yale Medical School*.MOODLE was announcedin 2002 that was the first free source learning management system that allows teachers and instructors to create and administer courses for free. 2004 was the year of the launch of SCORM (Shareable Content Object Reference Model).As part of the advanced distributed learning initiative, SCORM is a set of standards for training technology which helps in maintaining standards in education. Virtual on demand was created in 2005. Because of this, leaning without the boundaries(institutions) has been emerged as a concept. By using just, a web browser, NACON Consulting created the first distance education system to train users in software programs. In 2008,*Eucalyptus*released the first cloud-based open source as LMS in order to provide free on-line learning environment to the learners.Since 2012, By utilizing cloud technology, SaaS LMSs allow corporations and universities to access the full suite of tools without installing any additional software locally.

Features of Learning Management System :

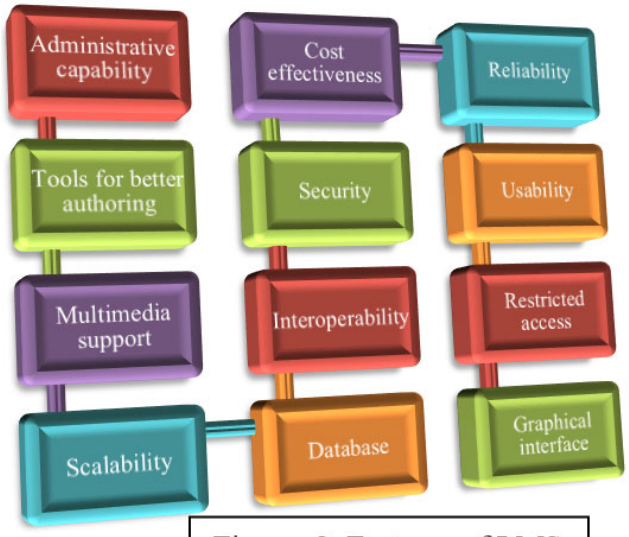

Figure- 2: Features of LMS

As other system software, learning management system has some exceptional characteristics that makes it different to others. Some features of a learning management system are mentioned as follows:

Administrative capability: Learning management system offers some administrative and environment management tools that are able to facilitate educational administrators to prepare of statistical reports; define of access privileges;

processing applications; and provide general information regarding the environment.

Tools for better authoring : In order to create courses, LMS plays a vital role to instructors. In this regard, tools are used for better authoring i.e., navigation buttons, images, videos, and evaluation questions.

Multimedia support : An effective LMS offers multimediasupports facilities for formatting the texts with the of flash, shockwave, MP3 and rich text. Itfacilitates learners as learning by engaging with help of many different activities like text formats, images, audio and video, etc.

Scalability : LMS software facilities an institution in scalingto manage large amounts of data; to handle several users accessing the system simultaneously; to allow users to connect from all over the world without delay; and to manage and organise users into different branches.

Database : An effective LMS software has potential to control the number of users with the help of database and servers.

Interoperability :As a result of being SCORM compatible, LMS ensures inter operability within an institution which enables users to access content from various devices such as smartphones, tablets, and laptops from anywhere, anytime, and anyplace with internet connectivity.

Security : A good learning management system provides security to users as preventing hacking their personal data or information by unauthorised clients.

Cost effectiveness : It is learning management system that helps in reducing the cost of administrative management within an institution.

Reliability : With the experience of large academies using virtual fields for face-to-face or distance instruction, reliability can be assured through learning management system (Medina-Flores &Morales-Gamboa, 2015).

Usability : It is an important feature of anLMS. It is a measure of the degree to which users can use a product or system as effectively, efficiently, and satisfactorily to achieve their objectives(Sabharwal et al., 2018).

Restricted access : A vital LMS software manages privacy and security of users. In this regard, an LMS facilitates users to identify themselves and they need to be authorised in order to access the software.

Graphical interface : An LMS facilitates the learners with graphical user interface through web-based technology in order to establish the communication between the user and the system during the interaction process.

Typesof learning management system :

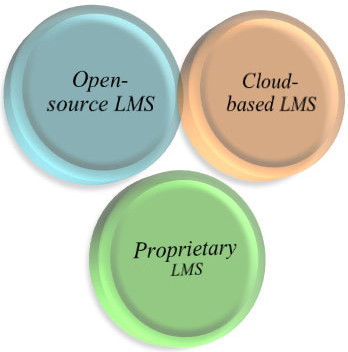

Figure-3: Types of LMS

An LMS has been clusteredinto three categories on the basis of itspracticeand convenience. Different learning management systems in accordance with its typesareas following:

Free and open learning management system : A Free and openLMSis a platform that is available under a public license, which allows anyone to use, develop, modify, generateandissuethe result without any cost. It is suitable as well as cost-effective to small and mini educational institutions.There are several examples of these types of LMSs as MOODLE, SAKAI and SWAYAM.

Proprietary learning management system(or commercial) : Proprietary learning management systems do not grant free licenses to the public.These types of LMSsare better for large educational organizations in which large numbers of staffs need to train at a time. For example, Design2Learn, ANGEL (property of Blackboard Inc.) and others are such LMSs.

Cloud based learning management system : The cloud-based system proposes a model for providing convenient and on-demand access to common computing resources (such as networks, servers, storage, applications, and services) with minimal management efforts (Barreto et. al., 2020). There are many cloud-based LMSs that are free for users. Depending on how the software is used (i.e., pay-per-user or pay-per-use), some will charge a fee. As an example of such a LMS, Digital Chalk, Docebo, Talent, Firm Water and Litmos are some.

Opportunities in Learning Management System :

Figure- 4: Opportunities of LMS

A good LMS software is that which facilitates learners in order to make learning and teaching process as their expectations. Some prospects that help users in this regard are as following:

Presentation and organisation of educational content made easy : A learning management system allows students to store educational content in one central location, making it accessible from anywhere with an internet connection.It enables learners by storing all hand-outs, assignments, examination soft copies, and other teaching materials in one place. The materials can be accessed through any computer, laptop, or smartphone.

Open access : It is easy to access course materials with a Learning Management System. Individual learner who is enrolled in the institutional program has access to get information about uploaded materials. Using their laptops or smartphones, they can access the platform without having to come to the institution. LMSs allow learners to access educational materials anywhere, anytime, and from any device.

Assessment made easy : An LMS is used as an assistive device for assessment. Teachers are able to track their students' progress in terms of their assignments, classroom activities, and other curricular activities. In terms of saving time in grading assignments for a large number of students, the LMS is considered to be an excellent tool(Turnbull, Chugh, & Luck, 2020).

Time and money saver : The learning management system makes available technological devices to any institutional setting. In a short

amount of time, students can download and view online materials. In some cases, students cannot attend lectures because of severe weather or students who feel to attend extra classes in preparation of the final examination. In these cases, online courses are the best option. They are convenient and economical for learners.

Interaction andcommunication: The LMSsare used as interaction and communication tool amongusers, between learners and instructors, and between users and simulated characters or virtual agents(Bell &Federman, 2013). An LMS has opened the door to constant and regular interaction and communication through emails, group discussion, chat room, bulletin board, and discussion form. Further, it allows the users to create a virtual learning space and enrich the learning experience in order to make the courses more interactive and interesting.

Information Management: It is learning management system software that allows the users for storing, retrieving, and modifying documents with relatives' ease.

Course management: LMScourse management feature allows it to deliver timely relevant course materials to enrolled learners. Among its features are content management and control, class scheduling, and content auditing.

Challengesfaced to use Learning Management System :

Figure-5: Challenges of LMS

An LMShas many prospects.In common with,it has some drawbacks as well that are as following:

Language related problems: Little (2015) pointed out language related problems that are faced by learners in terms of adopting exercises and examination through LMS software.

Self- discipline is lacking among students: Students have the option of attending online lectures through LMS as per their convenience.

The students are not fully committed to online classes. The students may be distracted or unmotivated. As a result, self-discipline is not found among learners.

Insufficient input from instructors: The learning materials or lessons in a LMS are designed according to their intended use in the institutions. Despite this, it is possible for learning materials to quickly become outdated, and the content may change as the course needs change. However, instructors' contributions sometimes aren't updated due to technical or other reasons. Hence instructors are not able to provide desired input in time.

Certain academic programs are out of proportion: For implementing online courses and transferring education knowledge, a Learning Management System is the best tool available. But some courses require more practical or natural environments than online classes. For example, in media and public relations courses, students require intensive practical exercises and repetitions. Hence, education through LMS is not so useful or fit for some courses.

Technical literacy: The majority of students are technologically savvy, according to some academics. But despite this, some of them are unable to use some software properlywhen they are associated with the LMS. Therefore, they are unable to follow the faculty's instruction and fulfil their duties on BLACKBOARD or MOODLE(Snoussi, 2019). As a result, both of them are not able to interact properly as face-to-face mode.

Lack of motivation: Lack of motivation is one of the challenges associated with LMS. What engaging students' online courses are directly affects their motivation.If a course is boring, then learners will likely feel not inspired sufficient. But in face -to- face situation, learners get additional motivation from their classmates and teachers. But it is not possible in online classes (Baushahi&Alrazan, 2015).

Limited to higher education's instructors: It is pointed out by Almarashdeh(2016), and Alsabaury&cater-steel (2016) that LMS is the better for higher education's instructors in terms of taking classes, assigning assignments, conveying messages etc. Learners of higher education are mostly considered as self-motivated and self-disciplined as compared under higher education.

Unfavourable attitude of Academicians towards LMS: It is revealed by some academics that more experienced and highly qualified individuals keep unfavourable attitudetowards learning management system or e-learningsystem (van et al., 2015; Alenez, 2018).

Lack of TechnologicalInfrastructure: One of challenges is inadequate technological infrastructure in order to use LMS software in terms of lab facilities, communication and interaction tools, and network band width in an institution.

Scarcity of well qualified team: It is another challenge whichis faced by almost every institution where LMS software is used as learning platforms (Kimiloglu et al., 2017).

Fear of using new technology: Alahamdi & Bayaga (2017) carried out research in which they revealed that instructorsare not able to associate with new technology comfortably. They felt fear in terms of using new technology in the process of teaching-learning.

Conclusion :

A very reliable and systematized experience of simulated learning is provided by learning management system within an institution. Without learning management systems, academic institutions would have faced difficulty in designing, implementing, and delivering instruction and training as effectively as possible. It is the LMS that facilitates the learners in order to enhancetheir learning abilities, and to support higher-order learning.However, learning management system enables the higher education institution to fulfil the needs of a society as its expectation and demand. Present era is the era of technology. The role/importance of LMS cannot be denied asa harbinger of a new era in the sphere of education in general and higher education in particular.

References :

1. Agarwal, P. (2009). *Indian higher education: Envisioning the future*. SAGE.
2. Alenezi, A. (2018). Barriers to participation in learning management systems in Saudi Arabian universities. *Education Research International*, *2018*, 1–8. doi-10.1155/2018/9085914
3. Alghamdi, S. R., &Bayaga, A. (2016). Use and attitude towards learning management systems (Lms) in saudiarabian universities. *EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, *12*(9), 2309-2330. doi-10.12973/eurasia.2016.1281a
4. Almarashdeh, I. (2016). Sharing instructors experience of learning management system: A technology perspective of user satisfaction in distance learning course. *Computers in Human Behavior*, *63*, 249–255. doi-10.1016/j.chb.2016.05.013
5. Alsabawy, A. Y., Cater-Steel, A., & Soar, J. (2016). Determinants of perceived usefulness of e-learning systems. *Computers in Human Behavior*, *64*, 843–858. doi-10.1016/j.chb.2016.07.065
6. Barreto, D., Rottmann, A, & Rabidoux, S (2020). Types of LMS deployment & common features. In D. Barreto, A. Rottmann, & S. Rabidoux (Eds.), Learning Management Systems. EdTech Books. https://edtechbooks.org/learning_management_systems/types_of_lms_deployment
7. Bell, B. S., &Federman, J. E. (2013). E-learning in postsecondary education. *The Future of Children*, *23*(1), 165–185. doi-10.1353/foc.2013.0007
8. Bousbahi, F., &Alrazgan, M. S. (2015). Investigating it faculty resistance to learning management system adoption using latent variables in an acceptance technology model. *The Scientific World Journal*, *2015*, 1–11. doi-10.1155/2015/375651
9. Caminero, A. C., Hernandez, R., Ros, S., Robles-Gomez, A., &Tobarra, L. (2013). Choosing the right LMS: A performance evaluation of three open-source LMS. *2013 IEEE Global Engineering Education Conference (EDUCON)*, 287–294. doi-10.1109/EduCon.2013.6530119

10. Chaubey, A., & Bhattacharya, B. (2015). Learning management system in higher education. *IJSTE - International Journal of Science Technology & Engineering*, *2*(3), 158–162.
11. Francois, E. J. (2015). Education and society. In E. J. Francois, *Building Global Education with a Local Perspective*. Palgrave Macmillan US. doi-10.1057/9781137386779_1
12. Gupta, D. P. K. (2022). E-governance initiatives for educational administration and management. *International Journal of Economic Perspectives*, *16*(1), 140–145. http://ijeponline.org/index.php/journal/article/view/114
13. Kimiloglu, H., Ozturan, M., &Kutlu, B. (2017). Perceptions about and attitude toward the usage of e-learning in corporate training. *Computers in Human Behavior*, *72*, 339–349. doi-10.1016/j.chb.2017.02.062
14. Little, B. (2015). The purchasing – and practical benefits – of a learning management system. *Industrial and Commercial Training*, *47*(7), 380–385. doi-10.1108/ICT-03-2015-0023
15. Medina-Flores, R., & Morales-Gamboa, R. (2015). Usability evaluation by experts of a learning management system. *IEEE RevistaIberoamericana de Tecnologias Del Aprendizaje*, *10*(4), 197–203. doi-10.1109/RITA.2015.2486298
16. Oliveira, P. C. D., Cunha, C. J. C. D. A., & Nakayama, M. K. (2016). Learning Management Systems (LMS) and e-learning management: an integrative review and research agenda. *JISTEM-Journal of Information Systems and Technology Management*, *13* (2), 157-180.doi: 10.4301/S1807-17752016000200001
17. Qassim, W. (2017). Information security and learning content management system (Lcms). *International Journal of Advanced Computer Science and Applications*, *8*(11), 588-593. doi-10.14569/IJACSA.2017.081174
18. Rhode, J., Richter, S., Gowen, P., Miller, T., & Wills, C. (2017). Understanding Faculty Use of the Learning Management System. *Online Learning*, *21*(3), 68-86. doi-10.24059/olj.v21i3.1217
19. Rottmann, A, Barreto, D., & Rabidoux, S (2020). What in the World is a Learning Management System? In D. Barreto, A. Rottmann, & S. Rabidoux (Eds.), Learning Management Systems. EdTech Books. Retrieved from https://edtechbooks.org/learning_management_systems/introduction
20. Sabharwal, R., Chugh, R., Hossain, M. R., & Wells, M. (2018). Learning management systems in the workplace: A literature review. *2018 IEEE International Conference on Teaching, Assessment, and Learning for Engineering (TALE)*, 387–393. doi-10.1109/TALE.2018.8615158
21. Snoussi, T. (2019). Learning management system in education: Opportunities and challenges. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering, 8*(12S), 664-667. doi-10.35940/ijitee.L1161.10812S19

22. Stone,D. E., & Zheng, G. (2014). Learning management systems in a changing environment. In V. X. Wang (Eds.). *Handbook of research on education and technology in a changing society:* IGI Global. doi-10.4018/978-1-4666-6046-5
23. Turnbull, D., Chugh, R., & Luck, J. (2020). Learning management systems, an overview. In A. Tatnall (Ed.), *Encyclopedia of Education and Information Technologies,* 1052-1058. Springer International Publishing. doi-10.1007/978-3-030-10576-1_248
24. Van Kuijk, J., van Driel, L., & van Eijk, D. (2015). Usability in product development practice; an exploratory case study comparing four markets. *Applied Ergonomics*, *47*, 308–323. doi-10.1016/j.apergo.2014.10.007.

★★★

BHAVAVEENA
Vol. 19, Issue. 10(2), October 2022
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావ వీణ
UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

Role of Women Journalists in Promoting Social Issues for the Develpment of Society

- Devender Bhardwaj

Abstract :

Women journalists provide information about social workers, public service to those people, and public perceptions about issues affecting vulnerable groups. This lesson can provide a forum for public discussion and play one of the most important. Creating public opinion on what social workers do and how they can do Better. Also, negative and inaccurate reporting on the scene reduces the public's trust in the print media and challenges the professionalism of social workers, so they increase the risk that weaker sections of society are dealing with them.

Setting up this debate is challenging; Social workers and journalists have motivation, accountability, and structural issues that can misrepresent the wrong media in related social work news. These articles are socially responsible, focusing on the skills of intergenerational education to better manage these barriers Journalists and media, friendly social workers. The main aim of the study is to find the leading role of women journalists in promoting social issues for the development of society and how the legal system favors female media workers.

Keyword : women journalists, social issues, development of society

Introduction :

Culture and youth affairs have underlined the importance of the media in the development of the community and said that the face of the Indian media is changing, and women are catalysts for this change.

"Media personnel always work with devotion and highlight the issues facing the province." em's advisor said while addressing the valedictory function of the five-day training event held at various institutes of Indian Women's Media Center for Mass Communication Said Press Club on Tuesday. Indian First Lady Chief Justice sworn in "The government is working towards resolving the difficulties faced by the media and taking serious steps for the welfare of the journalist community," he said, adding that the steps taken by the government for development have been stepped up. In addition to resolving public issues, the welfare and stability of the province, print, and electronic media and policies should be highlighted.

Women of India have reserved seats :

If women are denied political participation, it is impossible to meet the development goals," he said. "If a woman is deprived of her full equality, no country can reach its optimum potential.

He said women were involved in decision-making processes in prosperous countries today, and this improved their standard of living and ensured development.

"It is the responsibility of the state to put in its efforts; individual women also exercise to exercise their right to vote and play their rightful role as the lead agent of change," he said.

Female Journalism :

In a broad and vivid subject like journalism,

the concept of female journalism may seem somewhat strange, but even in this age of women's freedom and equality, many aspects of the world feel a different need. The discipline of women journalism.

There was a time when society was male-dominated. The male-dominated society, at his convenience. confined the woman to the walls of the house by making Amla. The changing phase of development gave women a level playing field of progress and women who have been able to leave their indelible mark in every sphere of society on the strength of their talents and perseverance. In today's era, there is no area where women do not feel a strong presence. In the present age,women from significant sectors of politics, administration, army, teaching, medicine, science, technology, industry, trade, social service, etc., have made their way based on their talents and abilities. Despite stiff competition and stiff challenges in many areas, women have made their top position. The pinnacle of success India's women Indira Nooi, Nanlal Kidwai, Chanda Kochhar, etc., are all considered to be difficult competition areas.

Some prominent women journalists: Seema Mustafa.Tawlene Singh, Minal Naive, Satyasharan, Dina Advocate, Sunita Aaron, Kumud Sanvi Chowre. Swanta Singh, Purnima Mishra, Missa Mallick, Anjana Om Kashyap, Neha Batham, Minakshi Kandwal, etc. Today, with the arrival of women journalists in the field of journalism in India, every girl in the country is getting inspired to move forward in her life.

Women Journalists Honored for Develping Social Issues :

Uttar Pradesh also has a commendable contribution of women journalists in the field of journalism. For the last several years, the female journalist has been working for the upliftment.In this episode also this time, two women journalists were selected for the district level award.This time, female journalists Anuranjani Gautam and Madhubala, have been given this award.

The Forest Minister provided the grants in Kullu on Women's Day. Earlier, Renuka Gautam, Shalini Rai, Neena Gautam, Kamlesh Verma, Priyanka, Rajput, Lavleen Thermani, Nirmala Thakur, Asha Dogra, Srishti Sharma, cte. have reccived these awards. Anuranjani is the daughter of the village. In Chhoti Omar, the identity of journalism is his identity. This is the reason that, along with studying journalism, the daily newspaper Aapka Adarsh is also working as a reporter. Anuranjani's pen has passion and passion too.

Woman journalist Saroi Joshi received icon personality Award in Delhi :

Bhopal. Talent is like the fragrance of flowers, which cannot be tied. Social welfare would make the life of human beings' mortal. It is human to eradicate the suffering of others. These examples were expressed by Bhopal journalist and social activist Saroj Joshi at a program organized underthe aegis of the Purwar Achievement Foundation in Delhi. Talented, eminent personalities from across the country were honored at the event organized by the Eastern Achievement Foundation. President of the Foundation Manoj Purwar and Vice President Anita Purwar honored the persons from all over the country for their contribution to society. It may be noted that Saroj Joshi, a Bhopal-based woman journalist, and social activist, was awarded the "Icon Personality Award" for her

outstanding contribution to the social sector at a program held in New Delhi yesterday.

Saroi Joshi was felicitated at the event hosted by DCP of Delhi Police Rajinder Kapoor, film star Karnal Malik and Kabaddi Union president Surendra Pahl in chief hospitality.

The Role of Woman Journalists in Strengthening Demecratic :

Processes :

The role of female journalists in strengthening the democratic process cannot be underestimated. First, the power of the media is referred to as the penetration of the sword, and is known to break the government or create public opinion by smooth means and second, because more and more women are entering the media profession, be it journalists, editorial staff or more visible electronic media. Even if they don't break the glass ceiling, female journalists still make a difference.

Development of Society :

As the women will raise questions about the lawless governance of the system about many issues that are not good for society or on the viewpoint of society. The female journalist put forward the problem and make 'questionaries' for the system in the state of Uttar Pradesh and Madhya Pradesh. There is a total of 39 questions that are covered by female journalists, as they have faced many problems in solving and promoting these issues.

The related problems which are more focused on the journalism are the working hours and discrimination of female gender and also some female exploitation which are hampering their work and also creating problem to raise the issues especially in case of Uttar Pradesh there are some political powers which are also influencing the practice of female journalists.

Review of Literature :

Akhileswari R. (2016) Study identified the visibility of female journalists had increased significantly more than ever before in any issue on electronic media.

Johnstone et al. (1988) investigated the sociodemographic details of journalists. The study found that nearly four out of five journalists were involved engaged in storytelling, storytelling, and writing, while 7 out of 10 service management how the news continually influenced reduced with years of experience in journalism.

Pawra, Nishaa (2011) focused on legal and historical issues accounts of women in the Indian media industry. He focused on a critical account of the role of journalists in the development of Indian women's affairs since its inception but also their participation in it.

Marzlf, Marin's (1997) studies show these factors and the idea of many women in different occupations and levels of professional development. The study focused on the history of women journalists in the United States and newspapers, radio, and television early seventeenth century to the present. It also included women's chips and papers, women's storick, women writers, and women journalists in Western Europe.

Pornima (2007), in his book, writes about women in Indian media. Even as newspapers have expanded in support of the political ideology of patriotism and social reform and have been essential in politics, relationships, and cul-

ture to reach men, women have come out of their homes. Independent groups introduced themselves to the political ideology of their country and turned to patriots, protesters, politicians and social workers. Education made them teachers, writers, artists, and, most of all journalists.

Many writers have discussed pros and Byely (2009) Women's role in social media from different backgrounds. According to Ros and Byely (2009), traditional media outreach has made women aware of all submissiveness at the same time, declaring that the work mandated to do women work the media is changing it now and there is still some potential.

Cheng and Chang (2011) relate to women's role in media pornographic advertising. Moreover, they argue that this situation is unchanged for the foreseeable future, and the authors try to justify this notion by defining human nature.

Objectives: To explore the role of women journalists in promoting social issues

Hypothesis :

- The significant relationship of women journalist between promoting social aspect and development of society

Research Methodology :

In this study, through the research methodology, we have tried to achieve better results systematically, in which we have learned how women play a role in social issues and the social development of journalists. For this study, we have researched Uttar Pradesh and Madhya Pradesh. The media industry has done data collection through secondary data and saw' that a woman journalist social issue Not how' to contribute its significant advantage by promoting growth in social problems.

Analysis :

Social concerns of journalism

Women in journalism-The Current Scenario:

The fact that journalism is by and large still a predominantly patriarchal field with male bosses dominating the profession and women practitioners discriminated in a large number of ways is highlighted in various academic writings. Again, in most of the studies conducted involving the issue, the results are almost the same about women journalists and their challenges as such.

The paper Women at Work: journalism as en-gendered practice (Ross, 200 J)has explored the salience of gender in the working lives of women journalists. It has drawn on data from a small scale postal survey of members of a British network of w omen journalists—Women in Journalism- -conducted in 1999 and suggested that gender is essential in the new sroom for some women but not others and that its impact is often felt in negative ways. Journalists pointed to some of the problems associated with working in an industry still dominated by men, such as the low priority given to coverage of "women's" issues and the male-ordered culture which can be hostile to women with family responsibilities. Most of the women surveyed believe that more women in decision-making positions would have a positive impact on developing a more women-friendly news agenda. However, there were significant ambiguities about the salience of gender in determining a specifically en-gendered journalistic practice.

Role of Women Journalist in Modern Society :

Vajpayee (The TOl 2001) states that women journalist has played an important role in covering such news which is focused for development of societies with the coverage of such articles and press the newspapers are also were destined to play an essential role in the formation of ideas and sensibilities for the community.

The role of the women journalist are coming forward in the propaganda campaign is summarized as follows;

1. Advocating for a collaborative purpose for the media and highlighted issues in the formation of society and national development.
2. The role of the women journalist as a catalyst for social and political changes
3. The responsibility of the female journalist is to focus those issues which are not suitable for society.
4. The role of the female journalist is to Educate rather than just entertain. ÿþÿþÿþTo maintain social stability and ethnic harmony to provide the balancing nature towards society.
5. The role of women journalists gives Assistance in economic development and country formation.
6. Women journalists have to select specific events to capture the attention of policymakers and set an agenda for a public activity to promote the society.
7. Women journalists need to frame content and tell readers what is essential for them to know creating new users and possibilities that have taken refuge in society.

Conclusion :

Although various studies of the population have been conducted with different samples and the issue of population has little to do with the concerns and concerns of female journalists in promoting the items to encourage and develop a society in the Indian context. The current study confirms the lack of empirical research on this topic. The sociological study of the changing conditions of women in journalism by which they can encourage development and develop a society has received less attention than research on the impact of women's position, content, audience, and perceptions.

However, in recent times there has been increasing interest in examining the sociological aspects of public relations, and various studies have been undertaken on multiple statuses and roles, technical issues, analysis of sophisticated firms, etc. Conditions, job satisfaction, nature of the job, and others with particular reference to women have been presented. The study will call attention to the myriad problems faced by journalists and add to the existing body of literature on women journalists.

With colorful comics, syndicated columnists, huge sports sections, a Sunday magazine full of photos, and Further, the newspaper has become a mosaic of features designed to attract as many people as possible by the news provided by the female journalist. The politics of female journalism in a developing country and the glamor of the country should be addressed without the need to embrace it. India and Uttar Pradesh and Madhya Pradesh have significant

problems.A socially responsible female journalist can stress and often turn their attention to this problem and will adopt a crusading attitude toward their solution. Other existing sources do not duplicate the role that women journalist can play in the life of society. With the help of a female journalist to confirm the future of the newspaper, however, it is necessary to clear these roles, pursue them, and find ways to support them. This is a profound challenge, which the women journalist industry will face for years to come.

Reference :

1. The Current State of Women Print Journalists: An Analysis of the Status and Careers of Females in Newspapers Sports Departments Kimberly Mi loch- Paul Pedersen-Michael Smucker-Warren Whisenant Public Organization Review - 2005
2. Gender and the media Rosalind Gill - Polity Press - 2013
3. Rowenna Davis, "Men Still Dominate National Newspaper Journalism" downloaded from www.google.com on 22.5.2013
4. Kanyikashaw, "Perceptions of Male and Female Newspaper Journalists in Thailand" downloaded from www.google.com
5. Akhileshwari, "Should Women Opt for Journalism?" Vidura, Press Institute of India, Jan-Feb 1990.
6. Ranu, t. (n.d). Gender and media: status of women journalist in hindi print media in india.Breaking News, Entertainment, Sport, Lifestyle and Video I The Huffington Post India http://wwwJiuffingtonpost.in/
7. Ross, K. (2001). Women at Work: Journalism as en-gendered practice. Journalism Studies, 2(4), 531-544. DOI: 10.1080/14616700120086404
8. Inside the News: Challenges and Aspiration of Women Journalists in Asia and the Pacific, UN Women. Violence and harassment against women in.newssafety.org. (n.d.).Retrieved from https://newssafety.org/uploads/IWMF_FINALA.PDF
9. PANDAY, P.K (2011). Still a Male Preserve. Women in Bangladeshi News Industry."Reporting: Why Are Women Not Coming?" May 2011
10. AIFAZ.A. (1998). Mass Media and Women. Bangladesh Centre for Development Journalism and Communication (BCDIC), Vol.2 No.2). Retrieved August 1998.

★★★

BHAVAVEENA
Vol. 19, Issue. 10(2), October 2022
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావవీణ
UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

An Emergence of Restructuring Teaching-Learning of English Speaking Skillsof Odia Medium Secondary School Students : An Instrumental Case Study

-Dr. Pratap Kumar Dash
P.G. Department of English,
Rajendra University, Odisha.

- Dr. Anup Kumar Kujur
Department of Linguistics,
Berhampur University, Odisha

Abstract :

In the context of the increasing importance of the improvement of speaking skills in English, it is felt that the students of Odia medium secondary school students are lagging behind for multiple reasons. In this research attempt, initially while having informal oral interaction with the students, it was noticed that students, on average, find it difficult to speak English. Some of them, however, can make a reproduction of the answers that they have acquired through rote learning. A series of research activities were conducted in order to obtain authentic data from the field in relation to poor performance in speaking skills in English. First, the prescribed textbooks in English at the secondary level were reviewed. The objective was to examine the scope and limitations of such books as related to the improvement of speaking skills. Secondly, the English classroom teaching and learning systems were assessed by taking five Odia medium schools from different dialectal zones of Odisha like Bhubaneswar, Berhampur, Balangir, Baripada, and Nayagarh to assess the performance of the students. Thirdly, on the basis of the speaking fluency assessment models outlined by Brown (2004) and Brown &Abeywickrama (2010), including tests of pronunciation, knowledge of vocabulary, grammar, stress and intonation; information gap activities; factual presentation; and academic and daily discourse activities, were conducted formally, involving three 9th and 10th class students chosen from each of those zones. It was noticed that the speaking skills in English of these students are entangled with factors which can be categorised under psychological, socio-cultural, linguistic, and pedagogical. Finally, a set of recommendations have been made as the outcomes of the analysis of data obtained from the test-teach-test patterns adopted in the post-assessment part.

Keywords : Odia-medium School, Assessment, Fluency, Psychological, Linguistic, Socio-Cultural, Pedagogical

Introduction :

For several reasons, assessing the English speaking skills of ESL learners at secondary level Odia medium schools in Odisha has become worthwhile. It is noticed that students of Odia medium schools do not have the required proficiency in speaking skills in English. There are thousands of schools in Odisha where millions of students study with diverse aims and career objectives. One of their common objectives is to improve their speaking skills in English. It seems that there are linguistic, pedagogical, and cultural factors which can be taken as potential sources for improvement of their knowledge of how to translate their ideas and experiences into English speaking skills. In ad-

dition, the teaching and learning of English in Odia medium schools can also be designed in a better way so as to create room for the improvement of the speaking skills. In this context, a more comprehensive and systematic approach is necessary. In view of focusing on all these aspects, this paper puts an in-depth focus on various modalities of assessment related to ESL in general and speaking skills in particular. Moreover, in order to contextualize and sharpen the topic of research, almost all the details required preliminary information regarding Odisha, teaching and learning of English in Odia medium schools, the Odia versus English language, and the general problems associated with speaking in English have been furnished here.

Importance of Speaking Skills in ESL :

The four language skills of listening, speaking, reading, and writing (L-S-R-W) are all interconnected. Proficiency in each skill is necessary to become a well-rounded communicator, but the ability to speak skilfully provides the speaker with several distinct advantages. The capacity to put words together orally in a meaningful way to reflect thoughts, opinions, and feelings really provides the speaker the ability to inform, persuade, and direct; to stand before others and speak effectively is not an ordinary ability; it helps increase one's negotiation skills; and helps in career enhancement. This absence of these abilities among the learners makes them handicapped in many ways.

Background of the Research Work :

There are Odia-medium schools, both at private and government levels, in which, except English, all other subjects are taught in Odia but teachers use the various dialects of Odia for oral communication and interaction with the students. In general, the level of competence in the English language varies from one group of students to the next. In most schools, students are mostly exam-oriented. Furthermore, they may participate in co-curricular and competitive activities based on their own interests or with the encouragement of their surroundings. In the meantime, the importance of English in India has reached a peak that is almost similar to that of the native speakers of English. Odishan students, business people, and different varieties of workers are spread across the world. Similarly, multinational companies are already present in Odisha, where the corporate culture is widespread and challenging. So, this accounts for a thorough observation, analysis, and evaluation of the problems as well as possibilities in order to formulate a set of recommendations befitting the multilingual and multicultural set up in Odisha.

Problem Statement :

At the Level of Teaching and Learning :

Apart from these, it is often seen that at the primary level, students start learning the alphabet of Odia and English simultaneously. But nobody makes them aware of the sounds and the phonics properly. Then, in conversations in both languages, stress and intonation are not clearly emphasized. Students are made to memorise the meaning of words, sentence structures, rules of grammar with some practice, and finally, the mechanically reproducible answers to the questions. No additional general, sociocultural, and creative activities are carried out for the improvement of general conversational skills in English as outlined in the parameters of the basic interpersonal skills.

By the time students reach the secondary level, the textual gravity in English remains as a pressure on the students, for which they try mostly to memorise the factual and/or style-based answers of both short and long type. For vocabulary, grammar and composition, sets of practise are done or may be selectively memorised too. So, the main focus of learning and improving fluency and proficiency in English language skills is greatly ignored.

Research Questions :

i. What are the problems associated with the speaking skills in English of the secondary level Odia medium school students in Odisha?

ii. What are the socio-cultural, linguistic, and pedagogical problems associated with the teaching and learning of speaking skills in the English language in Odisha?

iii. In what ways will the outcomes of the predefined activities and items used in this research to assess the students' performance in speaking skills in English be useful in designing the ESL syllabus?

Objectives of the study :

The objectives of the present study are -

i. To assess the speaking skills at the secondary level in selected Odia medium schools in Odisha on the basis of empirical evidence.

ii. To evaluate the speaking activities as well as tests given by the institutions and the achievements of students in English classes and subjects.

iii. To conduct assessments of the students' speaking skills in English at the Odia medium secondary schools.

iv. To make a comprehensive analysis in order to reach a conclusion with a set of recommendations for reformations in the teaching-learning process of English if necessary.

Formation of Hypothesis :

The issues taken together for the present research can be categorized under alternative hypothesis since they include a number of factors such as culture, language, education, social and academic ambiance, curriculum, and pedagogy, which are inter-related factors for the improvement of teaching and learning of the English language (Cole, 2017).

Also, it grossly touches one of the basic assumptions based on contrastive analysis (Dodson, 1985), which speaks of language learning through comparing and contrasting the words and structures of two languages and leads on to the preferred language hypothesis, in which the learners use the code of the language to be used or may prefer code-switching and code-mixing (Dodson, 1983).

The research also covers the bilingualism hypothesis (Diaz, 1983), which says that only in the early stages of second language acquisition does bilingualism foster cognitive ability, leading to the formation of a bilingual mind.

The socio-cultural theory as outlined by Vygotsky in social constructivist theory as well as the ecological approach to second language acquisition (SLA) by Leo van Lier come to be overlapping concepts in forming the hypothesis in this because it examines and evaluates how society, culture, and environment altogether hold value in the process of language learning. These are supplemented by the theoretical basis of

CALP and BICS as outlined by Cummins and the factors of communicative competence by Dell Hymes.

This explains why, in the absence of comprehensive teaching-learning patterns tailored to local needs, students may fall short of their goals. Then there are factors such as a one-size-fits-all syllabus with no additional materials and methods; a lack of socio-cultural and linguistic code; and a lack of curriculum design based on recent parameters such as learner autonomy and the use of Multiple Intelligences (MI).

Thus, a hypothesis is formed considering both the theoretical and practical bases that dealing with the psychological, socio-cultural, and pedagogical factors in a scientific, pragmatic, and practical way can bring about a long-lasting solution to the problem of learning and improvement of the knowledge and use of English in Odisha.

The Research Process :

The research process includes preliminary interaction with the teachers and students of the 9th and 10th classes in schools both in tribal and non-tribal set-ups, which are basically Odia medium schools. This was followed by a survey of classroom activities dealing with English teaching and learning and received responses from pre-prepared questions. There was a special component of the research process which included evaluation of the prescribed textbooks taught at various levels; patterns of questions used for different types of tests; and outcomes followed by assessments following the fluency assessments of Brown (2004) and Abey wickrama (2010).

Profile of the Participants and the Institutions :

Odia medium schools such as Govt. High School in Bhubaneswar, as well as selected secondary schools in Berhampur, Balangir, Baripada, and Nayagarh, are among those taking part. Three students from each of the institutions, a total of fifteen students, have been taken randomly to assess the speaking skills in the model of assessment outlined by Brown (2004).

Sampling Profile/Data Collection Procedure :

The stratified sampling profile includes observations of classes in different regions of Odisha distinguished in terms of the dialects of Odia and the uniqueness of culture. So, apart from central Odisha, the process of data collection includes the selected places of northern, southern, and western Odisha. The comprehensive steps involved in this are as follows:

Step 1 : Analysis of the 9th and 10th textbooks of English prescribed by the Board of Secondary Education, Odisha

Step 2 : (a) observe English classes from classes 9 and 10 in Odia medium secondary schools; and (b) observe English classes from classes 9 and 10 in tribal secondary schools.

Step 3 : Interaction with teachers, students, and students' parents regarding English language teaching and learning

Step 4 : Data from semi-structured questionnaires/questions administered to parents, teachers, and students

Step 5 : Data obtained from the diagnostic test of proficiency of students' speaking skills following the criteria of assessment outlined by Brown (2004) with slight revision.

Step 6 : Recommendations on the basis of the specific outcomes of the analysis.

Empirical Research Evidences :

It is evident that the textbooks prescribed by the authorities do not have a systematic and holistic approach to the improvement of communication skills in English. As a suitable alternative, data collection and analysis of empirical evidence becomes the best way to analyse reality and discover the truth. In fact, it is empirically evident that the learners in the Odishan set up have to be careful about the following components of speech sounds: Thus, as a part of this research work, a number of continuous interactions have been conducted in different parts of Odisha, like Bhubaneswar (coastal), Berhampur(southern), Bolangir (western), Baleswar (northern) and certain tribal set-ups exclusively in order to obtain data relating to the English speaking skills of the learners of Odisha. The following data empirically gives us a glimpse of the problems of speaking English.

At the level of Pronunciation :

i. Devoicing : The process by which speech sounds that are normally voiced are made voiceless immediately after a voiceless obstruent.

/p/, /b/ - pat/bat, apple/able, tap/tab, rope/robe

/t/, /d/ - tag/dag, little/riddle, pat/pad, intend/intent, kit/kid, water/warder

/r/, /d/ - car/card, matter/mattered, rising/r^{d}ising

/k/, /g/ - coat/ goat, tickle/giggle, bake/beg, back/ bag, frock/frog, pick/pig, duck/dog

/f/,/v/ - fast/vast, raffle/ravel, beef/reeve, irrelevant/irrelephant

/s/,/z/ - shoe/zoo, bus/buzz, rice/rise, bosses/buses, crosses/crushes

/v/, /w/ - very/weary, why/vie

/t/, / r / - ting/thing, wit/with, tip/thief

/r/, /ð/ - those/does/dose

/§/, /j/ - rich/ridge, breach/bridge

/K/,/nk/ - thing/think, singing/sinking

/b/, /v/ - berry/very,

/s/, /ƒ/ - single/shingle, martial/marshal/, push/pus

ii. Problem with inflectional and derivational suffixes where the speakers put stress on the vowel sounds of the suffixes.

-ed/t - crushed/crust, cashed/cast, passed/past

-ment - management, engagement

-full - beautiful, wonderful

-ness - goodness, happiness

-cious - delicious, precious

-cian - magician, technician

-hood - boyhood, statehood

-er/or - supervisor, convener, teacher

iii. Elision, where certain letters are not realized in terms of speech sound production

a - alogically, musically

b - tomb, numb, debt, doubt, subtle

c - acquire, muscle, scissors

d - edge, handsome, sandwich, Wednesday, bridge

e - name, hate, like, breathe, resolve, deserve

g - design, resign, thought, light, sign, through, high, gnaw, reign, champagne

h - honest, hour, ghost, what, heir

i - business

k - know, knife, knead, knot, knight

l - yolk, half, would, could, talk, calf

m - mnemonic

n - solemn, autumn, hymn, damn, condemn, knew, know

p - receipt, coup, psychology

s - bourgeois, aisle, debris, island

t - soften, rapport, listen, castle, ballet, asthma

u - guitar, guilt, guide, guard, guess, colleague, tongue

w - write, wrist, two, sword, answer, who

ei- - neighbor

au - fraud

sc - susceptible

sce - reminisce

iv. Phonemic change in case of /3:/ as /a:r/, /æ/ and/e/, /a:/ and /e/, /Y/ and /a:/, 'service' as saarvice, 'learning' as learning, 'map' as mep, 'sad' as sed, 'bank' as benk, 'band' as bend, 'bag' as beg, 'manager' as meneger, 'fancy' as fency, 'Africa' as Efrica, 'axis' as 'exis', 'gas' as 'guess' 'shall' as sale, 'laminate' as leminate, 'clerk' as clark, , 'restaurant' as resturent, 'xavier' as 'xeviar', 'per' as par, 'death' as daath, 'chamber' as chember, etc.

v. Vowel Permutation as in get/got, sing/sang/sung/song, hang/hung, fly/flew/flown (While speaking, speakers get confused with the changing word forms of the same lexeme)

vi. Rhotic and Non-rhotic Accents

It is noticed that Odishan speakers speak with a rhotic accent where the /Y/ becomes an /a/, and an alveolar tap [~] is used for /r/, resulting in 'water' and 'never' as /wTÐtar/ and /nevar/ respectively. Rhotic prominently uses /r/ in 'large,' 'park,' and 'mark' whereas non-rhotic drops it.

vii. Trap-bath split

There is trap–bath split of Received Pronunciation (RP) affecting words such as 'class,' 'staff' and 'last' (/klQÐs/, /stQÐf/ and /lQÐst/ respectively).

Sometimes Odishan speakers interchange /s/ and /z/, especially in case of plural markers. As a result, the pronunciation deformities like 'dogs' as /dRgs/, and 'buses' as /bÄsis/ are realized. In case of the postalveolar affricates /tʃ/ and /d'/, the similar type of confusion takes place as in the pronunciation of words 'nature' as /ned'Y/, and 'teacher' as /tid'Y/ respectively.

Syllabic /l/, /m/ and /n/ are normally put back by the vowel-consonant (vc) clusters, for example, [Yl], [Ym] and [Yn], for example 'button' /ÈbYˆˆYn/), or if a high vowel proceeded by [il] (as in 'little' /ÈliˆˆiI/). Syllable nuclei in words with the spelling er/re (a schwa in RP and an r-coloured schwa are also replaced by VC clusters, for example, metre, /ÈmiÐtYr/ '! /ÈmiÐˆYr/.

In words, where the digraph è'ghé' represents a voiced velar plosive (/a/) in other accents, some Odishan English speakers supply a murmured version [a±], for example è'ghosté' [a±oÐst]. No other accent of English admits

this voiced aspiration. Similarly, the digraph è'whé' may be aspirated as [‹±] or [w±], resulting in realisations such as è'whiché' [‹±jtʃ]. This is somewhat similar to the traditional distinction between è'whé' and è'wé' as in case of 'wheel' and 'will,' 'what' and 'watt,' 'which' and 'witch.'

viii. The FOOT-STRUT split: Shortening of /uÐ/ to /Š/

Odishan English speakers shorten the vowel /uÐ/ to /Š/ in many words such as 'roof,' 'hoof, 'and 'root'.

ix. Yod-dropping: It is noticed that there is yd-dropping which takes place with Odishan speakers of English. When the vowel 'uw' is preceded by a consonant / j/, it is called yod, even where the spelling does not indicate this consonant. So in 'you' that is actually /ju:/, it becomes / juw/ or 'youth' that is /juè/ become / juwè/, the spelling does show the yod (by the letter *y*). But, in 'ewe' /juw/ or 'unit' /júwnit/, it does not.

Thus, we may take the vowel letter u, as well as the digraphs eu/ew, ui to be representations of /juw/. In this context, we may consider the examples: mute /mjuwt/, few /fjuw/, nuisance /njúwsYns/. On the other hand, the vowel letter o, as well as the digraphs oo, ou, may be taken to be representations of uw, that is, in this case, there is no yod before the vowel. For example, move /muwv/, hoof /huwf/, coupon /kúwpon/.The word 'mute' contains a yod, but 'moot' does not, and the spelling indicates this clearly. It can be said that u, eu/ew, and ui, yodful spellings of the vowel uw and o, oo, ouyodless spellings in the realization of sounds by the Odishan speakers of English. However, not all words spelt with the yodful spelling of 'uw' which actually contains a yod. The words like 'punitive' /pjúwnitiv/, 'funeral' / fjúnYrYl/, 'music' /mjúzik/, 'Cupid' /kjúpid/, 'ambiguity' /ámbigjúwitiji/ are more or less pronounced with proximity.

x. Homonym/Homophone Confusion

Although there are many more, the following is a collection of evidences in the field interaction with the speakers of English in Odisha which is commonly noticed in the speaking skills of the secondary level Odia medium school students too.

aloud/allowed, ant/aunt, as/ass, berth/birth, bear/beer, berry/bury, beach/bitch, brake/ break, by/bye/buy, bow/bow, boast/boost, core/chore, coarse/course, collage/college, curd/chord, cotton/curtain, days/daze, confident/confidant, craft/croft, decease/ disease, dear/deer, dose/dodge, die/dye, exercise/exorcise, fair/fare/fire, fever/favour, flow/floe, flirt/ flat, flower/flour/floor, for/fur, gaze/gauge, got/ goat, gin/gene, hare/hair/heir, here/hire, host/ hoist, hut/hurt, him/hymn, ideal/idle/idol, leach/ leech, lull/loll, lose/loose, level/ label, lie/lie, lock/ luck, mad/made, major/measure, mail/male, man/main/men, meal/mill, morning/mourning, no/know, nut/not/naught, need/knead, nose/ nudge, none/nun, oar/or/ore, own/won/one, olive/alive, pain/pane/pen, per/par, peace/ piece, pray/prey, principle/principal, pity/piety, pop/pup, profit/prophet, poor/pour, prefect/ perfect, paper/pepper/pauper, leak/lick, later/ latter/letter, lack/lake, lower/lawyer/liar/layer, laws/loss, level/label, nuke/nook, nose/nudge, rough/ruff, ruffle/raffle, region/reason, rub/robe, recent/resent, rid/reed/read, rough/ruff, ross/ rush, shall/cell, sue/shoe, she/see, same/shame,

sad/said/shed/shade, shall/sail/sell/cell/sale, stir/star, cereal/serial, set/said, sick/seek, sin/scene, school/skull, shore/sure, some/sum, sour/shower, so/show/sow, seen/scene, sole/soul, subtle/shuttle/settle, tag/take, task/tusk, teacher/teaser, twin/twine, tin/teen, toe/tow, tent/taint, unwanted/unwonted, way/weigh, wet/wait, which/witch, wear/where/wire/ware, watt/what, wage/wedge, week end/weakened, jell/jail

xi. Metathetic: This is the change of order of the elements of a morpheme such as: risk/riks, desk/deks, rickshaw/riska, bird/brid, burn/brun

xii. Alpha Notation: This refers to the fact that students get confused and make the same sound realization for the different forms of a lexeme.

In 'critic**a**l' [k] but 'criticism' [s] or 'opa**q**ue' [k] but 'opa**c**ity' [s], but students say [k] 'analo**gue**' [g] but 'analogize' [d'] or 're**g**al' [g] but 're**g**icide' [d'] but they say [g]

xiii. Juncture: the manner of moving (transition) between two successive syllables in speech

A name and an aim; *I see* and *icy*; *children* and *chilled rain*; *that's nice* and *that's an ice*; *that stuff* and that's tough.

xiv. Assimilation: It refers to the change of one sound into another sound because of the influence of neighbouring sounds.

'that place' becomes /ðYpplejs/, 'ten bikes' becomes /tembajks/, 'is that a he or she' becomes /izda:t Y hIlsi:/, 'rattrap' /rædrap/

xv. Anaptyxsis: The insertion of a short vowel between consonants in order to feelconvenient to pronounce 'film' as 'filim', 'England' as 'Engeland', 'athlete' as 'athelete', 'professor' as 'porofesor', 'plastic' as 'pilastic'

Data analysis at the level of syllables :

In the process of continuous interaction with the secondary school students as speakers of English in the different dialectal zones of Odisha, a number of data related to the pronunciation of words were obtained. The following is a list of analysis of the major deviations in the pronunciation patterns of words.

Initial /I/ as prefix with 'school' and 'station' like words

Initial /l/ is realized as /n/ as 'lunch is spoken as 'nunch'

Initial /w/ is realized as [ua:] as 'watch' is spoken as 'ua:t*f* Y'

Initial [ar] spoken for / \Ð/ as in 'early' becomes 'a:rli'

Initial [kwa] is realized as [kua:] as 'quarrel' is spoken as 'kuarelY'

Initial [gl] as [gil] as 'glass' is spoken as 'gilasY', 'class' as 'kilasY'

Initial /R/ in 'honour' 'hour' is realized as /h/

Medial /æ/ is realized as /Ia:/ as 'gas' is spoken as 'gia:sY', 'man' as 'mia:nY'

Medial /æ/ is realized as /e/ as 'family' is spoken as 'femili'

Medial /I/ is spoken as /u/ as in 'biscuit'

Medial /\Ð/ is not clear as in 'girl', 'shirt'etc. and it sounds like /a:/

Medial /d'/ in 'bridge', 'budget', 'lodge' etc. are realized as [dz]

Final /eI/ instead of /eY/ as 'hair' is spoken as 'heara', 'care' is spoken as 'keara'

Final /t/ is realized as /d/ as 'rite' is spoken as 'raid'

Final /eY/ is realized as /Ia:/ as 'chair' is spoken as 'chiaar'

Final [tl] is realized as [tili] as 'kettle' is spoken as 'ketili'

Final / K / is spoken as [Ki] as 'cutting' is spoken as 'katingi'

/u/ is used in the final position as 'gas' is spoken as 'gæsu'

/Y/is used in the final position in 'mail', 'bus', 'doctor,' etc.

/I/ is used in the final in the words like 'light', 'office', bridge', engine,' etc.

Medial [n] is not exact as in 'do (n) key'

Medial [ra] instead of /Y/ as in 'under (Y) standing'

Final [e] is realized as in 'absent I'

Final [Y] is realized as in 'finger (a)'

Final [I] is realized as in 'standing (i)'

Final [u] is realized as in 'beautiful (u)'

Final [Yl] is spoken as [na:l] or [na:la] in 'national', rational' etc.

Final [try] is realized as [tary]

There is no clear cut distinction between the disyllabic nouns and their corresponding verb forms in putting stress. The examples are: 'permit,' 'conduct,' 'record,' 'insult,' etc.

Criteria of Speaking Assessment**:** There are five components of speaking scored in Step-5. They are: pronunciation, grammar, vocabulary, fluency, comprehension task as Brown (2004) has stated in the five numerical rating scale.

For intensive speaking assessment, Brown (2004) is of the opinion that "there are three components of speaking to be scored: 2= comprehensible; acceptable target form; 1= comprehensible; partially correct target form; 0 = silence, or seriously incorrect target form." (86).Therefore, here in this research project, intensive speaking test has been used to record the score because it is rather has better accuracy scoring measurement scale.

Assessing Pronunciation :

Three students' pronunciations were intelligible, but often faulty whereas the rest nine students were mostly faulty. It was noticed that they are making mistakes at par with the empirical evidences illustrated earlier in this chapter. Mostly, problem lies with polysyllabic content words, verbs with past markers and derivational suffixes. In addition, problems of pronunciation are noticed in the rhotic and non-rhotic accents; confusion between /a:/ or /æ/ 'fast', 'last', 'star,' 'particular' and these words are very often followed by a suffixed postposition /Y/ as they read 'sta:rY', 'la:stY,' 'fa:stY ' respectively; problem of no idea regarding elision as in 'pledge,' 'midst', 'column,' 'solemn,' 'sovereign,' 'knit,' 'fascination,'; consonant clusters such as 'freedom,' 'prosperity,' 'fragment,' 'dreams,' 'struggle,' 'slumber,' 'criticism' seem to have epenthetic problem. Confusion in the use of /a:/ and /Y/ or /e/ as in 'above,' 'alike,' 'aesthetic,' 'anew'; 'ago'; problems are associated with digraph such as 'build,' 'guess,' 'region,' 'pioneer,' 'ancient' in which they read the consecutive vowels prominently; confusion in the representation of /§/ and /t/ as in 'nature,' 'future,' 'fortune'. The pronunciation of the words like 'tryst' from try

becomes /traist/, 'heart' from hear becomes / hjYrt/, 'grandeur' from grand becomes / gra:ndiur/. Open junctures are noticed in the words such as 'children' (chilled rain), 'property' (proper tea). The prefix 're' is taken as 'r[' instead of 'rj' as they read 'r[-deem,' and 'r[-create.' Very commonly, they commit mistake in using monophthong instead of diphthongs as in 'age,' (edge), 'dedication,' 'celebrate,' 'pain' (pen), 'bake' (beck) respectively.

Assessment of Vocabulary :

The students were given a passage from the prescribed English textbook (Appendix-5) and then told to explain using appropriate words and/or their explanations or paraphrase or rephrase; use synonym and antonym appropriately; and also form correct words at the appropriate places while explaining the passage.

It is noticed that students find it difficult to explain or rephrase or use antonyms of the words like 'estimate,' 'adult,' 'consume,' 'intake,' 'obvious,' 'quantum,' 'manifold,' 'contaminate,' 'reduce,' 'irritate,' 'inhale,' and 'severity.' In addition, there were lack of fluency and rephrasing ability in case of many students which makes them fail to explain the contexts. They were little successful in summarizing or highlighting the important points of the chunks, but found it difficult to summarise as a whole.

Assessment of Grammar :

In this assessment, the five levels of proficiency measurement were taken as per the guidelines of Brown (2004). In addition, the basic elements of grammar like subject-verb agreement, appropriate expressions, use of determiners, position of adjectives and adverbs, tenses and aspect, use of modals, cohesion and coherence, dealing with simple, compound, and complex sentences with appropriate use of conjunctions were taken note of. Importance was given to the components like if the responses were communicative as well as acceptable or not. The assessment was conducted on the basis of tasks of giving instructions and eliciting questions for information elicitation. They include giving a self-introduction and describing your family and surroundings. Then, they were told to speak a few lines about their friends. In addition, they were told to narrate a story on their own; and also narrate a family function or any public event.

In general, the students lack the ability to speak in an organized way, for which coherence and cohesion are lost. They are unable to use the transitional devices for which the oral expressions have lost the thematic unity. Except for two students, the majority of them do not understand simple sentence structure, inversion, or the proper placement of adjectives and adverbs in sentences. They do not have the knowledge to maintain uniformity of tense in connected speech forms. The most important thing is the ability to compose the content for presentation, either in descriptive and/or narrative forms, and to create the correct vocabulary for that. It seems that there is a gross problem of coding and decoding in English, and speakers depend mostly on the vocabulary and sentences from their mother tongue to translate into English.

During the assessment, some of the commonly observed error categories are :

a) Wrong placement of pronouns: Myself is Ramesh./ The poet when he studied at college…

b) Overuse of degree: This is very very nice.
c) Subject-verb agreement: One of the person is here./ Many such things has been happened./ Negligence of mother tongue by us are noticed in Odisha.
d) Wrong verb form: He said that he will come to see us./ He was came back.
e) Singular/Plural: Houses in Mumbai costs too much./ He asked me some question.
f) Overuse of time markers: After I saw her, then I left the place.
g) Wrong preposition: I have worked here since four years./ Encourages to women
h) Wrong statement: Tagore was a great poet.
i) Problems of collocation combinations: Despite of/ Considered as/to be/ Discuss about the problems
j) Wrong use of participle: Died left behind
k) Use of article: She started the writing about her life./ She is known as mother of peace./ The people should think about this.
l) The passive: She was lived a good life.
m) Wrong use of verb: She rises the voice.
n) Sentence with multiple mistakes: Women are always working at home.
o) Word order: You must know who are they./ One number question is difficult
p) Missing relative pronoun: The most important one is we have to be punctual.

Assessment of Comprehension :

As a part of the assessment of the speaking skills, the tests of comprehension were conducted following the parameters outlined by Brown (2004). This, in fact, constitutes the assessment of listening and speaking and then reading and speaking. Both the tests were conducted separately by choosing students in the classes randomly. Five students were chosen from each class of 9 and 10 separately. This assessment pattern was administered in at least four Odia medium schools in different places in Odisha. One passage from the prescribed English textbook was chosen for listening, which was followed by five questions to answer. The questions were prepared on the basis of factual, inferential, referential, global, and local comprehension. It was noticed that most of the students fail in answering the questions based on inferential and global comprehension. In addition, they seemed to struggle in search of the right words and expressions to express their understanding.

Critical Discussion :

On the basis of the outcomes of the series of assessments conducted with the Odia medium secondary school students in the chosen parts of the state of Odisha, a remedial course for the improvement of the speaking skills was prepared on the basis of psychological, linguistic, pedagogical and socio-cultural items in Communicative Language Teaching (CLT) paradigm. This included:

A. Psychological

i. Motivation, confidence, developing willingness to communicate (WTC)

B. Linguistic

i. The activities of developing awareness of the phonemes that constitute the basic units of language called words.
ii. Rules of word stress and pronunciation

iii. Clusters and silent letters
iv. Homophone and homonyms, phonological and distributional divergences
v. Tone group, tonic syllable, stress, pause, pitch and intonation
vi. Practice activities related to phonological, phonetic and morphophonemic rules
vii. Devoicing problems, problems with inflectional and derivational suffixes
viii. Elision, Epenthesis, Metathesis
ix. Phonemic change, vowel permutation
x. Rhotic/non-rhotic, Trap-bath split, Foot-strut split, yod-dropping
xi. Alpha notation, juncture, assimilation, anaptyxis

C. Pedagogical

i. Read aloud, small talks, role-play, JAM, academic listening and speaking, general listening-speaking activities, extempore
ii. Speech recording and review, imitative speech practice, approximation (YouTube videos, Google oral translate, PDF listening and speaking, spell and pronounce app, use of mobile phone dictionary for pronunciation, learn speak English app)
iii. Code-mixing and code-switching activities
iv. Oral translation from mother tongue to English
v. Oral picture comprehension
vi. Information gap activities

D. Socio-cultural (Interpersonal) in the form of pair works with teacher providing corrective feedback

i. Telling stories or narrating events related to culture in local contexts like sharing experiences of a wedding, death ritual, a cultural celebrations of the local communities, food, agriculture, and life style; discussion of some news items related to the local issues, discussion on the typical family cultures; talk about mythological and epical anecdotes.
ii. Involving the local shops, offices, business set ups and other such local environments in which the learners can construct knowledge and communicate
iii. Activities related to imaginative and fantastic ideas based on local culture, tradition and events

Conclusion and Recommendations :

After conducting classroom activities with the above mentioned parameters, tasks, and tools, it was observed that the students had made considerable improvements in their speaking skills. Most importantly, they developed an interest in speaking English. Fluency measures such as pronunciation, word and sentence stress and intonations, speech rate, length of utterance, and pauses have been appropriated using a variety of corrective feedbacks (Lyster and Ranta, 1975) and scaffolding (Bruner, 1967). In comparison, the filled pauses and repairs have been less. Students have made use of active vocabulary and short sentences/ expressions to speak in different contexts. They have developed awareness regarding the influence of their mother tongue, transfer of training, and other developmental errors. What's more, they started self-evaluation of fluency on the basis of their promptness in responding and

reacting to situations. They brooded over those speaking items, whether they felt joyful and comfortable with such activities or not. It is noticed that some good listeners or students with good IQ develop a skill of theme or fact acquisition so that they can optimize the idea or the content later in their respective speaking tasks using appropriate discourse linkers. Some others were curious about obtaining the skills and strategies of leaner autonomy (Holec, 1981) by using gadgets and tools available nowadays.

References :

1. Brown, H. D. &Abeywickrama, P. (2010). Language assessment: principles and classroompractice (2nd ed.). New York: Pearson Education Inc.
2. Clark, J. L. D. (1979). Direct vs. semi-direct tests of speaking ability. In E. J. Briere & F. B. Hinofotis (Eds.), *Concepts in language testing: Some recent studies* (pp. 35–49). Washington, DC: TESOL.
3. Corder, S. P.(1971). Idiosyncratic Dialects and Error Analysis. *Groos*, Heidelberg. http://dx.doi.org/10.1515/iral.1971.vol.9, Issue 2, p.147 D.O.A: 28/09/2017.
4. Dechert, H.W.(1983).How a story is done in a second language in *Strategies in Interlanguage Communication*, Eds. C. Faerch and G. Kasper, London: Longman.
5. Fulcher, G. (2003). *Testing second language speaking*. London: Longman/Pearson Education.
6. Knight, B. (1992). Assessing speaking skills: a workshop for teacher development. ELT Journal, 46(3), 294–302.
7. Luoma, Sari. (2004). Assessing speaking. Cambridge: Cambri-dge University Press.
8. Mahapatra, Premananda.(2014). *Odia Bhasa Parikrama (Review of Languages of Odisha)*,Cuttack: Prachi Sahitya Prakashan.
9. McIntyre et al. (2017). Receptive and expressive English language assessments used for young children: a scoping review protocol.*Systematic Reviews,* 6:70, 2-7.
10. Pradhan, K.C. et al.(2012). *Bybaharika Odia Vyakaran (Applied Odia Grammar)*, Cuttack: Satyanarayan Book Store.
11. Son, Tran Lam. 2009. Using Information Gap Activities to Promote Communication in EFL Classes. *5th National VTTN ELT Conference*. Hanoi.
13. Shohamy, E. (1994). The validity of direct versus semi-direct oral tests. *Language Testing*, 11(2), 99–123.
14. Fulcher, Glenn (2003). *Testing Second Language Speaking*, Taylor & Francis.

★★★

BHAVAVEENA
Vol. 19, Issue. 10(2), October 2022
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253

భావ వీణ

UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

Attitude of Scheduled Tribe Students towards Studies having Differential Levels of Home Environment

- Santosh Subba
Research Scholar, Department of Education,School of Professional Studies, Sikkim University (A Central University), 6th Mile, Samdur, POTadong, Gangtok, Sikkim.

- Dr. Vimal Kishor
Associate Professor, Department of Education,School of Education, Central University ofJharkhand, Cheri-Manatu, Kanke, Ranchi.

Dr. TJMS Raju
Associate Professor, Department of Education, School of Professional Studies, Sikkim University (A Central University), 6th Mile, Samdur, PO Tadong, Gangtok, Sikkim.

Abstract :

The main objective of the present research was to study the attitude of scheduled tribe secondary school students towards studies having differential levels of home environment. The sample comprised of 400 scheduled tribe secondary school students out of which 200 male and 200 were female students.For the present study the Attitude towards Studies Scale developed and standardized by the investigator and Home Environment Scale constructed and standardized by A. Akhtar and S.B. Saxena was used to meet the objectives. To test the hypotheses one way ANOVA i.e. analysis of variance followed by't' test has been used. The results revealed that male, female and total scheduled tribe secondary school students having high, average and low levels of attitude towards studies differ significantly with respect to their mean scores on home environment.

Introduction :

India is a pluralist country, with rich diversity, reflected in the multitude of cultures, religions, languages and racial stocks. The Indian population includes different castes, communities and social groups. India, with a population 1.21 billion (2011 census) has the single largest tribal population in the world, constituting 8.6% of the total population of the country. The most tribal populous states are Mizoram (94.75 per cent), Lakshadweep (93.15 per cent), Nagaland (87.70 per cent), and Meghalaya (85.53 per cent). However, the states of Madhya Pradesh, Orissa, Bihar, Maharashtra, Gujarat, Rajasthan, Andhra Pradesh, Sikkim and West Bengal also have much tribal population all over India. Scheduled Tribe of India have struggled hard for their survival and development since the pre independence period. The Scheduled Tribes had suffered physical isolation, remote from civilization, and have therefore maintained the cultural uniqueness. Consequently, this group of people lag far behind others in terms of social and economic development. The Constitution of India had rightly recognized this group of people as weaker sections of society, based on their socio-economic backwardness and the age-old social discrimination and physical isolation that they had been subjected to. Sikkim is such a state where the tribal population is very high and life is comparatively very hard here due to its geographic and other climatic conditions. Out of the total population of 610,577 (according to 2011 cen-

sus) in Sikkim the tribal population happens to be 33.8% (Tribal Profile at a Glance, 2013, p.5.). Currently, the tribal group of this region lags behind not only the general awareness about education but also on the issues like low literacy and indulge in anti-social activities (like drug abuse). Pimpley (1980) has revealed in his study that scheduled tribe students are mostly backward because of many factors like parent's illiteracy, financial crisis and most importantly they usually indulge themselves in performing domestic duties. The overall development of the state Sikkim depends upon the education of the people of Sikkim and for which the role of the parents is quite crucial. The parents are expected to encourage the youths especially the secondary school going students those are expected to play a very decisive role in nation building process. The proper conducive environment affects a number of psycho-social constructs e.g. educational aspirations, adjustment, achievement motivation and attitude towards studies etc. The present study highlighted the status of attitude of scheduled tribe students towards studies having differential levels of home environment.

Objectives of the study :

The present study has been conducted keeping in mind the following objectives like:

1. To compare the attitude of male scheduled tribe secondary school students towards studies having differential levels of home environment.
2. To compare the attitude of female scheduled tribe secondary school students towards studies having differential levels of home environment.
3. To compare the attitude of scheduled tribe secondary school students towards studies having differential levels of home environment.

Hypotheses of the study :

The hypotheses formulated and tested in the present study were as follows :

1. Male scheduled tribe secondary school students having high, average and low levels of home environment differ significantly with respect to their mean scores on attitude towards studies.
2. Femalescheduled tribe secondary school students having high, average and low levels of home environment differ significantly with respect to their mean scores on attitude towards studies.
3. Scheduled tribe secondary school students having high, average and low levels of home environment differ significantly with respect to their mean scores on attitude towards studies.

Research Method :

In the present study, descriptive survey method was used.

Statistical techniques used :

In order to test the hypotheses of the present study, the investigator used one way ANOVA i.e. analysis of variance followed by't' test.

Sample :

In the present study the sample of 400 (200 male and 200 female) scheduled tribe secondary school students were selected by employing stratified random sampling from four districts of Sikkim state. These students were selected from twenty schools of four districts.

Tools used :

In the present study Attitude towards Studies Scale developed and standardized by the investigator was used. The tool was scored in a 5 point continuum having the options *StronglyAgree, Agree, Undecided, Disagree and Strongly Disagree*. The scale contained 24 negative items and 21 positive items. All positive items were scored according to the following sequence: 5 (Strongly Agree), 4 (Agree), 3 (Undecided) 2 (Disagree) and 1 (Strongly Disagree) and vice versa scoring for negative items.

For ascertaining the level of home environment of the scheduled tribe secondary students the investigator used the Home Environment Scale constructed and standardized by S.B. Saxena.

Analysis and Interpretation of Data :

A. Study of Significance of Difference among the Mean Scores on Attitude towards Studies of Male Scheduled Tribe Secondary School Students having High, Average and Low Levels of Home Environment

The present study aimed to find out whether the male scheduled tribe secondary school students having high, average and low levels of home environment differs on their mean scores on attitude towards studies or not. The data were obtained from scheduled tribe secondary school students to find out the difference in the mean scores on attitude towards studiesof scheduled tribe secondary school students having differential levels of home environment. Further, the investigator categorized the male scheduled tribe secondary school students into three categories on the basis of their levels of home environment scores.

As such, the male students scoring 149 or above, in between 111-148 and 110 or below than it were considered as the students having high, average and low levels of home environment respectively. In order to find out the differences in mean scores on attitude towards studiesof the male scheduled tribe secondary school students having high, average and low levels of home environment, their respective scores on attitude towards studieswere taken into consideration and the significance of difference among the mean values of these three levels of scores have been calculated by means of adopting one way analysis of variance or f-test. The results obtained subsequently have been presented in table-1.

Table - 1

F-value for Male Scheduled Tribe Secondary School Students having High, Average and Low Levels of Home Environment in respect of the Variable of Attitude towards Studies

Source of Variation	Sum of Squares	df	Mean Square (Variance)	F-ratio
Between groups	4294.62	2	2147.31	5.45**
Within groups	77974.59	197	393.81	
Total	82269.20	199		

The above table-1 shows that the sum of squares between groups and within groups have been found to be 4294.62 and 77974.59 respectively and mean squares between groups and within groups have been found to be 2147.31 and 393.81 respectively. The f-value has been found to be 5.45 being significant at 0.01 level of significance.

It indicates that there is significant difference in the mean scores on attitude towards studies of the male scheduled tribe secondary school students having high, average and low levels of home environment. Hence, the hypothesis that "*Male scheduled tribe secondary school students having high, average and low levels of home environment differ significantly with respect to their mean scores on attitude towards studies"* is accepted.

An analysis of the table-1 reveals that the male scheduled tribe secondary school students having high, average and low levels of home environment differ significantly with respect to their mean scores on attitude towards studies. But it is not clear that which of the two groups differs. Therefore, it is necessary to calculate the significance of mean difference of the different groups such as high vs. average, high vs. low and average vs. low. The data pertaining to the significant of mean difference between the mean scores of the respective groups have been presented in the table-2.

Table-2

t-value for male scheduled tribe secondary school students having different levels of home environment in respect of the Variable of Attitude towards Studies

Category	N	M	SD	SE_M	df	t	Remarks
High vs. Average	33	163.32	19.70	3.94	167	1.63	Not Significant
	136	156.36	19.76	1.65			
High vs. Low	33	163.32	19.70	3.94	62	3.05	Sig. at 0.01
	31	146.90	20.33	3.65			
Average vs. Low	136	156.36	19.76	1.65	165	2.41	Sig. at 0.05
	31	146.90	20.33	3.65			

From the analysis of table-2 it is concluded that the two groups namely high vs. low and average vs. low differs significantly on their attitude towards studiesas the obtained 't' ratio of the respective groups are found to be significant at 0.01 and 0.05 level with df value 62and 165 respectively. Therefore, we can infer that the home environment of male scheduled tribe secondary school studentsis having some bearing on the attitude towards studies.

B. Study of Significance of Difference among the Mean Scores on Attitude towards Studies of Female Scheduled Tribe Secondary School Students having High, Average and Low Levels of Home Environment

The present study aimed to find out whether the female scheduled tribe secondary school students having high, average and low levels of home environment differs on their mean scores

on attitude towards studies or not. The data were obtained from scheduled tribe secondary school students to find out the difference in the mean scores on attitude towards studies of scheduled tribe secondary school students having differential levels of home environment. Further, the investigator categorized the female scheduled tribe secondary school students into three categories on the basis of their levels of home environment scores.

As such, the female students scoring 148 or above, in between 117-147 and 116 or below than it were considered as the students having high, average and low levels of home environment respectively. In order to find out the differences in mean scores on attitude towards studies of the female scheduled tribe secondary school students having high, average and low levels of home environment, their respective scores on attitude towards studies were taken into consideration and the significance of difference among the mean values of these three levels of scores have been calculated by means of adopting one way analysis of variance or f-test. The results obtained subsequently have been presented in table-3.

Table -3
F-value for Female Scheduled Tribe Secondary School Students having High, Average and Low Levels of Home Environment in respect of the Variable of Attitude towards Studies

Source of Variation	Sum of Squares	df	Mean Square (Variance)	F-ratio
Between groups	4950.32	2	2475.16	6.14**
Within groups	79453.18	197	403.32	
Total	84403.50	199		

The above table-3 shows that the sum of squares between groups and within groups have been found to be 4950.32 and 79453.18 respectively and mean squares between groups and within groups have been found to be 2475.16 and 403.32respectively. The f-value has been found to be 6.14 being significant at 0.01 level of significance.

It indicates that there is significant difference in the mean scores on attitude towards studies of the female scheduled tribe secondary school students having high, average and low levels of home environment. Hence, the hypothesis that "*Female scheduled tribe secondary school students having high, average and low levels of home environment differ significantly with respect to their mean scores on attitude towards studies"* is accepted.

An analysis of the table-3 reveals that the female scheduled tribe secondary school students having high, average and low levels of home environment differ significantly with respect to their mean scores on attitude towards studies. But it is not clear that which of the two groups differs. Therefore, it is necessary to cal-

culate the significance of mean difference of the different groups such as high vs. average, high vs. low and average vs. low. The data pertaining to the significant of mean difference between the mean scores of the respective groups have been presented in the table-4.

Table - 4

t-value for female scheduled tribe secondary school students having different levels of home environment in respect of the Variable of Attitude towards Studies

Category	N	M	SD	SE_M	df	t	Remarks
High vs. Average	35	166.80	17.21	2.91	164	2.96	Sig. at 0.01
	131	155.64	20.43	1.79			
High vs. Low	35	166.80	17.21	2.91	67	3.45	Sig. at 0.01
	34	150.68	21.40	3.67			
Average vs. Low	131	155.64	20.43	1.79	163	1.25	Not Significant
	34	150.68	21.40	3.67			

From the analysis of table-4 it is concluded that the two groups namely high vs. average and high vs. low differs significantly on their attitude towards studies as the obtained 't' ratio of the respective groups are found to be significant at 0.01 level with df value 164 and 67 respectively. Therefore, we can infer that the home environment of female scheduled tribe secondary school students is having some bearing on the attitude towards studies.

C. Study of Significance of Difference among the Mean Scores on Attitude towards Studies of Scheduled Tribe Secondary School Students having High, Average and Low Levels of Home Environment

The present study aimed to find out whether the scheduled tribe secondary school students having high, average and low levels of home environment differs on their mean scores on attitude towards studies or not. The data were obtained from scheduled tribe secondary school students to find out the difference in the mean scores on attitude towards studies of scheduled tribe secondary school students having differential levels of home environment. Further, the investigator categorized the scheduled tribe secondary school students into three categories on the basis of their levels of home environment scores.

As such, students scoring 150 or above, in between 113-149 and 112 or below than it were considered as the students having high, average and low levels of home environment respectively. In order to find out the differences in mean scores on attitude towards studies of the scheduled tribe secondary school students having high, average and low levels of home environment, their respective scores on attitude towards studies were taken into consideration and the significance of difference among the mean values of these three levels of scores have been calculated by means of adopting one way analysis of variance or f-test. The results obtained subsequently have been presented in table-5.

Table -5

F-value for Scheduled Tribe Secondary School Students having High, Average and Low Levels of Home Environment in respect of the Variable of Attitude towards Studies

Source of Variation	Sum of Squares	df	Mean Square (Variance)	F-ratio
Between groups	7584.47	2	3792.23	9.51**
Within groups	158392.01	397	398.97	
Total	165976.48	399		

The above table-5 shows that the sum of squares between groups and within groups have been found to be 7584.47 and 158392.01 respectively and mean squares between groups and within groups have been found to be 3792.23 and 398.97 respectively. The f-value has been found to be 9.51 being significant at 0.01 level of significance.

It indicates that there is significant difference in the mean scores on attitude towards studies of the scheduled tribe secondary school students having high, average and low levels of home environment. Hence, the hypothesis that "S*cheduled tribe secondary school students having high, average and low levels of home environment differ significantly with respect to their mean scores on attitude towards studies"* is accepted.

An analysis of the table-5 reveals that the scheduled tribe secondary school students having high, average and low levels of home environment differ significantly with respect to their mean scores on attitude towards studies. But it is not clear that which of the two groups differs. Therefore, it is necessary to calculate the significance of mean difference of the different groups such as high vs. average, high vs. low and average vs. low. The data pertaining to the significant of mean difference between the mean scores of the respective groups have been presented in the table-6.

Table-6

t-value for scheduled tribe secondary school students having different levels of home environment in respect of the Variable of Attitude towards Studies

Category	N	M	SD	SE_M	df	t	Remarks
High vs. Average	52	166.25	18.67	2.59	341	3.53	Sig. at 0.01
	291	155.72	20.03	1.17			
High vs. Low	52	166.25	18.67	2.59	107	4.30	Sig. at 0.01
	57	149.90	20.83	2.76			
Average vs. Low	291	155.72	20.03	1.17	346	1.98	Sig. at 0.05
	57	149.90	20.83	2.76			

From the analysis of table-6 it is concluded that the three groups namely high vs. average, high vs. low and average vs. low differs significantly on their attitude towards studies as the obtained 't' ratio of the respective groups are found to be significant at 0.01 and 0.05 level with df value 341, 107 and 346 respectively. Therefore, we can infer that the home environment of scheduled tribe secondary school students is having some bearing on the attitude towards studies.

Findings of the Study :

After careful analysis of the obtained data and interpretation of the result with regard to the objectives and hypotheses of the study, the investigator reached at the following findings:

1. Male scheduled tribe secondary school students having high, average and low levels of home environment differ significantly with respect to their mean scores on attitude towards studies.
2. Two groups of male scheduled tribe secondary school students namely high vs. low and average vs. low differs significantly with respect to their mean scores on attitude towards studies.
3. One group of male scheduled tribe secondary school students namely high vs. average do not differs significantly with respect to their mean scores on attitude towards studies.
4. Female scheduled tribe secondary school students having high, average and low levels of home environment differ significantly with respect to their mean scores on attitude towards studies.
5. Two groups of female scheduled tribe secondary school students namely high vs. average and high vs. low differs significantly with respect to their mean scores on attitude towards studies.
6. One group of female scheduled tribe secondary school students namely average vs. low do not differs significantly with respect to their mean scores on attitude towards studies.
7. Scheduled tribe secondary school students having high, average and low levels of home environment differ significantly with respect to their mean scores on attitude towards studies.
8. Three groups of scheduled tribe secondary school students high vs. average, high vs. low and average vs. low differs significantly with respect to their mean scores on attitude towards studies.

Conclusion :

We can conclude by saying that home environment plays a very vital role in enhancing the attitude of students towards studies. Above stated findings of the study reveals that the scheduled tribe secondary school students having high, average and low levels of home environment differ significantly with respect to their mean scores on attitude towards studies. Therefore, we can say home environment is related to the attitude towards studies of the scheduled tribe students and in order to enhance their attitude the parents should pay attention towards exploring new methods to increase it. The parents and teachers should provide conducive and free environment to the students in order to develop positive attitude towards studies.

Teachers should provide tests to measure the different scholastic and co-scholastic abilities of the students.Proper guidance to the students should be provided. Parent teacher meetings should be conducted timely to assist the students in their studies.

References :

1. Abu-Hilal, Maher M., Abdelfattah, Faisal, Abduljabbar, Adel, Marsh, Herbert W. (2013). Attitudes toward School, Homework, Subject Matter Value, Self-Concept and Positive Affect: A Structural Equation Model". Retrieved from http://www.iea.nl/sites/default/files/irc/IRC-2013_Abu-Hilal_etal.pdf dated 20-04-17
2. Gautam, Rajni (1990). A study of creativity values, educational achievement and attitude towards education among Scheduled Castes and other castes students. In *Fifth Survey of Research in Education (1972-1978).* NewDelhi, National Council of Educational Research & Training (NCERT). 2000, p. 1639
3. Mary-Anne Holfve-Sabel (2007). A comparison of student attitudes towards school, teachers and peers in Swedish comprehensive schools now and 35 years ago. *Educational Research, Vol. 48, No. 1, March 2006,* pp. 55 – 75. Retrieved from http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/00131880500498446 dated 20-04-17
4. Maya (1976). A Study of Relationship between Attitude and Background factors of students towards their school experiences. In *Second Survey of Research in Education (1972-1978)*. New Delhi, National Council of Educational Research & Training (NCERT). 1979, p. 185.
5. Mukhopadhyaya, Swapan (1991). A study of attitude towards school in relation to interest pattern, self-concept, adjustment and scholastic achievement. In *Fifth Survey of Research in Education (1972-1978). New* Delhi, National Council of Educational Research & Training (NCERT). 2000, p. 1889
6. Ngailiankim, Caroline (1988). An investigation into the attitude and study habits related to achievement in mathematics of class IX students in Shillong. In *Fifth Survey of Research in Education (1972-1978).* NewDelhi, National Council of Educational Research & Training (NCERT). 2000, pp. 1894-95
7. Pimplay, P.N. (1980). Profiles of Scheduled Caste Students, Punjab University Press, Chandigarh.
8. Ray, Prativa (1990). A study of student's attitude towards studies and health as related to their scholastic achievement. In *Fifth Survey of Research in Education (1972-1978). New* Delhi, National Council of Educational Research & Training (NCERT). 2000, p. 1907

9. Rengma, Sendi Seb, Dr. Saikia, Jinamoni & Sunny, Olivia (2015). Attitude of school students towards Home work. *International Journal of Current Research*, Vol. 7, Issue, 10, pp. 21610-21612, October, 2015. Retrieved from http://journalcra.com/sites/deafult/files/11221_0.pdf dated 20-04-2017.
10. Sarwar, M., Bashir, M., & Alam, M. (2010). Study attitude and academic achievement at secondary level in Pakistan. *Journal of College Teaching and Learning*, Vol. 7, No. 2 – Feb 2010. pp. 55-60. Retrieved from http://www.cluteinstitue.com/ojs/index.php/TLC/article/view/89 dated 21-04-2017
11. *Tribal Profile at a Glance* (2013). Retrieved from http://tribal.nic.in/WriteReadData/archiveDoc/20141017011331977383 7STProfileataGlance.pdf dated 25-07-2015, p.5.
12. Upadhyay, Sunil Kumar and Saxena, Alka (2008). *Upadhyay-Saxena Socio-Economic Status Scale.* Agra: H.P. Bhargava Book House.

★★★

BHAVAVEENA
Vol. 19, Issue. 10(2), October 2022
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావవీణ
UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

Traditional Village Administration of the Aimol Tribe of Manipur

- ***Leivon Chungsanglien,*** Research Scholar, Department of History, Manipur University.

Abstract :

Aimol is an indigenous tribeof Manipur that has its own culture, tradition, legends, folklore, folktales, dialect, religion and beliefs. The Aimols are one of the smaller tribes of Manipur and are also one of the earliest settlers of Manipur.[1] The Aimols have affinity with other kindred tribes viz. Kom, Chiru, Koireng, Kharam and Purum.[2] This paper is an attempt to shine light on the history and traditional customs of the tribe.[3] Knowing and understanding the history of one's own tribe is a must as it replicates the identity of the people itself. With the advent of Christianity the Aimol people have abandoned many of their old tribal practices and customs.[4] Thus this paper is an attempt to throw light on a piece of Aimol history and tradition i.e. the administration system of the Aimol tribe both at community and societal level. Hopefully this paper will facilitate further research and study.[5]

Village Administration :

In the Aimol community, the traditional Village Council plays an important role in the day to day life the village. This traditionally elected Village Council is a governing body that looks after the welfare of the people. The traditional Village Council is the most important body of administration and government in the Aimol society.[6] The traditional Village Council of the Aimols is called *KhuaKanphutna*or *Khodevaan*.[7] The Village Council is headed by the Village Chief called *Kamsakoi* and his subordinates.[8]

The traditional Village Council of the Aimol village holds the absolute political authority and control over the village administration.[9] The Village Council is known as *Pasakariat* which is constituted of eight members. It is headed by *Kamsakoi*, the village chief and his executive staffs.[10] The eight members of *Pasakariat*, the Village Council are known as:-

1. *Kamsakoi* (Village Chief or Headman)
2. *Jakosung* (Chief's Assistant)
3. *Mantri*(Assistant to Jakosung and Kamsakoi)
4. *Senapati* (Village Defence)
5. *Ningonlakpa* (Supervisor of Women)
6. *Chingsanglakpa* (Monitor of Hill Areas)
7. *Pakhanglakpa* (Supervisor of Men)
8. *Kulpu* (Supervisor of religious rites and deities)[11]

Additionally, another executive member of five called *Aripu* is kept for the functioning of the Village Council. They are known as –

1. *Meitarampu*(Head of Aripu and an agent to Meitei King)
2. *Sialungpa*(Monitor of taxes and finance)
3. *Luimiraak* (Moniter of farmers)
4. *Luimithang* (Assistant to monitor of farmers)
5. *Laanchingpa* (Incharge of defence)

In addition to *Aripu*, two addititional assistaint is also kept. They are :

1. *Sumpu* (treasurer)
2. *Taangva* (Crier/announcer)[12][13]

Power and Function of Pasakariat :

Kamsakoi/Village Chief

Headed by the *Kamsakoi*, the eight members of the *Pasakariat* holds and occupy the highest position in the village administration.[14] The Chief along with his subordinates preside over the village welfare, development, peacekeeping and almost every affairs of the village.[15] The Chief holds the highest position in the village. In every village affairs, the chief holds the utmost authority. The Chief says the final word in every village matter, judgement and any dispute settlement in the village. Any meetings and discussion of the Village Council takes place at his residence. The Chief also holds his position throughout the remainder of his natural life. As long as he is alive, the position of his chieftainship cannot be transferred. If the chief passed away, Jakosung is next in line to the post of *Kamsakoi*. Moreover, in times of social events and feast in the village, the chicken head and liver is always reserves and kept aside for the Village Chiefasa a sign of respect.[16]

Jakosung :

Jakosung is below *Kamsakoi* in terms of power and influence. In the absence of *Kamsakoi*, he acts and fills in the shoes of *Kamsakoi*. He is also one of the most respected position in the Village Council. He is next in line to the seat of chieftainship. In legal cases and in times of judgement, his opinion and views on the legal cases are very important. In times of meeting of the Village Council, his residence is also use as a venue for the meeting. He is also in a position to use *Aripu* and *Taangva* at his disposal for certain services.[17]

Mantri and Senapati :

*Mantri*and *Senapati* are below *Jakosung* in terms of power and influence. The nameof *Mantri* and *Senapati* is taken from the Meitei language.[18]*Mantra* and *Senapati* are mainly responsible for reporting every affairs of the village to Kamsakoi. When there is work to be done in the village,they can always take the help of *Aripu* and *Taangva* who are under them.[19]

Other Members of Pasakariat :

The other remaining four members of the Pasakariat are:-

- *Chingsanglak*
- *Ningonlak*
- *Pakhanglak*
- *Kulpu*

These four member serves the *Kamsakoi* (Village Chief) and *Jakosung*. They advise them in times of legal cases, judgements and affairs of the village. They also assist and provide suggestion to the chief in matters of the village administration.[20]

The 8th member of the Pasakariat called *Kulpu* is the religious arbiter of the village. He administer and looks after all the religious rites and rituals. He also acts as *Thiampu* or Village Priest.[21] However, the position of *Kulpu* had been abolish after the Aimol people conversion to Christianity.

During community feast, these eight members of the *Pasakariat* are given the best serving of the feast and the beast sitting.[22]

Other Council Members :

Aripu :

Aripu consist of five members. They rank below the eight members of the *Pasakariat* in the hierarchy of the Village Council. *Aripu* is headed by in the descending order of

Meitarampu, Sailungpa, Luimiraak, Luimithang, Laanchingpa. Their main occupation and function is to look after the village development, management of the village income, distribution of the village funds and management of the forest reserve.[23] Basically, they perform all the work of the *Pasakariat*. They raise funds for village meetings and functions. They also act as messengers in times of need.[24]

Sumpu :

Sumpu is the treasurer of the village. A person is promoted to the post of *Sumpu* after serving as *Taangva* for two years. He keeps the village money and maintain the income and expenditure of the village. In times of meetings and functions or if any expenditure arises, *Aripu* would come and collect the money from the *Sumpu*.[25]

Taangva :

Taangva is the announcer of the village. Every married man in the village is required to serve as *Taangva*. It is the first step to being a member of the Village Council.[26] Therefore, it is an obligatory service to the village by every man of the village. *Taangva* is the initial and lowest rank of the Village Council. He serves as *Taangva* for a coupleof years and is promoted to *Sumpu*. The main function of *Taangva* is to make public announcement to the village the outcome of the village meeting and any village affairs. He is also required to serve rice beer or tea to the council members during village meetings. He also collects and distribute donations and fines and fees as instructed by his superiors. At the end of his service as *Taangva*, he is required to serve rice beer to the members of the council as a sign of gratitude. After that, he gives a whole chicken to the council and thus brings him to the end of his service as *Taangva*. Every man who has completed serving as *Taangva* are known as *Thuikalnaai*. Every *Thuikalnaai* is a member of the Village Council. They are eligible for the post of *Pasakariat* and *Aripu*. No women is allowed to be a member of the Village Council.

Paanchi :

Paanchi is the head of the house. In every family only one person is accepted as *Paanchi*. The head of the Aimol family is usually the head of the house. However, in case of the father's death, the wife is accepted as *Paanchi*. She is accepted as *Paanchi* till her son fulfils his duty as *Taangva*for the membership of the Village Council. The termed *Paanchi* is usually used at times of village contributions, tax, functions, feast and other social cultural events. During these times, the termed *Paanchi* is used, which translate to as the share of the head of each family.[27]

Mirual :

All members both boys and girls who have already enrolled in the group of labour corps called *Raoiluht*are known as *Mirual*. Such members are both the boys and girls who are at the stage of *Beibak*(adolescent boy) and above and the unmarried youths.

Thuikuak :

If any cabinet member desires to withdraw from the post of the Village Council, he is allowed to do so. This act of withdrawal or resignation from the post of the Village Council is known as *Thuikuak*. When he resigns from his position, he will become an ordinary member in the village called *Mirual*. When he resigns from his position, he is obligated to offer

to the Village Council a rooster and a jar of rice beer or three kilograms of sugar.

Rehngthui :

Literally, *Rehngthui* is the obligatory duty of every male member of the village during his life time. The obligatory duty of a male member is classified into two parts:-

- Main obligatory duty
- Secondary obligatory duty

Main obligatory duty : The main obligatory duty of every male member of a village which ought to be fulfilled in the society is the administrations of traditional social institution called *Siarrui* and the Village Council called *Khodevaan* respectively. The various duties of both the past and present which ought to be done in the socio-cultural life of the Aimol can be divided into two categories:-

i. The obligatory duty to be carried out after marriage and
ii. The obligatory duty to be carried out before marriage

Secondary obligatory duty : As being a member of the Village Council, a man has to bear various secondary or subsidiary duties as obligation. They are:-

i. Cash contribution called *Sechowm*,
ii. House tax called *Inkuak*
iii. Other social works called *Khochuansin*
iv. Contribution of drink called *Zuchoirual*
v. Contribution of chicken called *Aarchoirual*

A regular system of contributory duty is also imposed on every household of the village by the Village Council. Such contribution is known as *Choirual*. Items under contributory duty rice beer, sugar and chicken.

These above duties must be fulfilled otherwise failure to meet these duties will be met with a customary fine called*Lobui*. If the person is not able to pay the fine on time, any available household material is confiscated as a further punitive fine.[28]

Hereditary system of Chieftainship :

Some of the Aimol village practice the hereditary system of chieftainship. Although hereditary, the chief is not necessarily superseded by his own son. He is succeeded by an elder member of his own clan. In a way, this system of chieftainship is hereditary by clan. No other clan members would be allowed to be the chief of the village.[29] The chief oversees every matter of the village with the help of the members of the Village Council. The Aimol villages located at Churachandpur and Kangpokpi practiced this system of chieftainship.[30]

Conclusion :

The more I know and reflect upon our rich tribal tradition and culture, the more I feel strongly that we have been guilty of gross neglect. Before it becomes too late, we have to do whatever we can to make our rich cultural heritage occupy its rightful place in our lives and society. The Aimol tribal community have rich diverse resources in the pre Christian traditions that may become disguised, mutilated or degraded. The important project we must undertake is to rediscover the meanings in them and place them to dialogue with the contemporary Christianity. The society of Aimol tribal community have undergone tremendous changes since the coming of the British colonialists and the western Christian missionaries in the first half of the 19th century. The colonial rule brought about remarkable changes in the po-

litical and social life of the Aimol people. Christianity made rapid progress among the Aimol tribal people that today the entire tribe have been fully Christianised. Also given their conversion to Christianity, their customs, traditions and tribal way of life have become submerged and buried in the sands of time. In the view of this, the objective of the study is to preserve the rich traditions, customs and culture of the tribe and in doing so draw the attention to the literacy world of their historical importance in the annals of the history of Manipur.

References :

- Aimol, Kh. Okhup, *The Customary Laws of Aimol*, Tribal Research Institute, Imphal, 2013.
- Bose,J.K., *Social Organisation of the Aimol Kukis*, Journal Department of Letters Vol. XXVIII, University of Calcutta, 1934.
- Bose, J.K., *The Religion of the Aimol Kukis*, Man In India Vol. XIV, University of Calcutta, 1934.
- Brown, R., *Statistical Account of the Native State of Manipur*, Office of the Superintendent of Government Printing, Calcutta, 1874.
- Das, T.C., *The Purums, an Old Kuki Tribe of Manipur*, Man In India, Calcutta, 1947.
- Devi, AlangbamTaruni, *Defferential Fertility of the Aimols of Manipur* (Thesis), Manipur University, 2013.
- Grierson, G.A., *Linguistic Survey of India: Tibeto-Burman Family Vol. III.* , Published by Superintendent of Government Printing, Calcutta, 1904.
- Hodson, T.C., *The Naga Tribes of Manipur*, Macmillan and Co., London, 1911.
- Kamei, Dr.Gangmumei, *History of Manipur*, 1991.
- Laldena, Dr., *The Eastern Harald Tribune*, 1995.
- Livingstone,F.B, *A Further analysis of Purum Social Structure*, American Anthropologist.
- Maremmei, Kinthuijinang, *The Ethno-History of the Chiru Tribe of Manipur* (Thesis), Manipur University, 2007.
- McCulloch, Major W., *Account of the Valley of Munnipore and other Languages*, Calcutta, 1859.
- Mullan, C.S., *Census of India, vol. 3: Assam, Part II-Tables*, Shillong, 1931.
- Needham, R, *A Structural Analysis of Aimol Society*, University of Oxford, 1960.
- Serto,Manilei, *Education and Social Change of the Kom Tribe of Manipur*, Thesis, Manipur University, 2004.

- Shakespeare, J., *The Kuki-Lushai clans*, Journal Royal Anthropological Institute 39, 1909.
- Shakespear, J., *The LusheiKuki Clans*, Macmillan and Co., London, 1912.
- Singh, WakambamDhiren, *The Kharams in Manipur: An Ethnographic study* (Thesis), Manipur University, 2007.
- Soppitt, G.A., *A Short Account of the Kuki-Lushai Tribes on the North East Frontier*, Printed at the Assam Secretariat Press, 1887.

Footnotes :

1. C.S. Mullan, Census of India, 1931, vol. 3: Assam, Part II-Tables, Shillong.
2. G.A. Grierson, Linguistic Survey of India: Tibeto-Burman Family Vol. III. , Published by Superintendent of Government Printing, Calcutta, 1904, p. 9.
3. T.C. Das,ThePurums, an Old Kuki Tribe of Manipur, Man In India, Calcutta, 1947.
4. Dr.Gangmumei Kamei, History of Manipur, 1991.
5. Major W. McCulloch, Account of the Valley of Munnipore and other Languages, Calcutta, 1859, p. 41.
6. ManileiSerto, Education and Social Change of the Kom Tribe of Manipur, Thesis, Manipur University, 2004
7. Kh. Okhup Aimol, The Customary Laws of Aimol, Tribal Research Institute, Imphal, 2013, p. 28.
8. G.A. Soppitt, A Short Account of the Kuki-Lushai Tribes on the North East Frontier, Printed at the Assam Secretariat Press, 1887.
9. Dr.Laldena, The Eastern Harald Tribune, 1995.
10. R. Needham, A Structural Analysis of Aimol Society, University of Oxford, 1960.
11. F.B. Livingstone, A Further analysis of Purum Social Structure, American Anthropologist 61: 1084-87.
12. Interview with LeivonMidlerthanglian, Research Scholar (Nagaland University).
13. KinthuijinangMaremmei, The Ethno-History of the Chiru Tribe of Manipur, Thesis, Manipur University, 2007, p. 83.
14. R. Brown, Statistical Account of the Native State of Manipur, Office of the Superintendent of Government Printing, Calcutta, 1874, p. 53-54.
15. AlangbamTaruni Devi, Defferential Fertility of the Aimols of Manipur, Thesis, Manipur University, 2013, p. 42.
16. Ibid. p. 29-30.
17. J. Shakespear The LusheiKuki Clans, Macmillan and Co., London, 1912, p. 148-149.

18. T.C. Hodson, The Naga Tribes of Manipur, Macmillan and Co., London, 1911, p. 70
19. Interview with Jacob Luiram, Assistant Professor, Manipur University.
20. Interview with Kh. Okhup Aimol, Author of the book, 'The Customary Laws of Aimol'.
21. J.K. Bose, The Religion of the Aimol Kukis, Man In India Vol. XIV, University of Calcutta, 1934.
22. Interview with Kh. Okhup Aimol, Author of the book, 'The Customary Laws of Aimol'.
23. J.K. Bose, Social Organisation of the Aimol Kukis, Journal Department of Letters Vol. XXVIII, University of Calcutta, 1934.
24. Interview with David Suanlian, Research Scholar (Manipur University)
25. Interview with LeivonDarsinso, Retired Manipur Civil Service (MCS)
26. WakambamDhiren Singh, The Kharams in Manipur: An Ethnographic study, Thesis, Manipur University, 2007, p. 63.
27. Interview with V.D. ThanglorlenChiru, Research Scholar, Manipur University.
28. Kh. Okhup Aimol, The Customary Laws and Practices of the Aimol Tribe of Manipur, Sarup Book Publishers Ltd, Delhi, 2017, pp. 71-74.
29. J. Shakespeare, TheKuki-Lushai clans, Journal Royal Anthropological Institute 39, 1909, p. 371—385.
30. R. Brown, Statistical Account of the Native State of Manipur, Office of the Superintendent of Government Printing, Calcutta, 1874, p. 53-54.

★★★

BHAVAVEENA
Vol. 19, Issue. 10(2), October 2022
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావవీణ
UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

Indian Women Writers : Struggle and Emergence

- Md Shamim Ashraf
Research Scholar,
Dr. APJ Abdul Kalam University, Indore, MP.

- Dr. Samir Khan
Dr. APJ Abdul Kalam University,
Indore, MP.

Introduction :

Social and domestic issues predominate in Indo-Anglian literature. The literature of the Indo-Anglian diaspora differs from that of Anglo-Indian writers. The emergence of women writer in the Indo-Anglian Literature was a great revolution in the literary world. Among various popular woman writers, in this abstract, an attempt to a brief comparison of the working style, thematic development, depiction of 'female entity' and 'idea of feminism' in literary works done by **Kamala Markandaya** and **Anita Desai** has been made through their novels. The comparative research of the writers on the Concept of Indian females, as a person and as a wife as well as parents also will have shed light on a number of factors of Indian Culture and Tradition. Both the writers have depicted the actual pictures of females of the contemporary Indian Society. The selected novels for this research paper of these two writers will have been explored to evaluate the primary features about the livelihood, social status, wamoanhood, motherhoodand midlife of Indiand women as a wife, a sister and a mother as well. Kamala Markandaya is amongst the most accomplished women novelists of Indo-Anglian literature. All her works have an appeal to the themes of conflict between east-west values of tradition vs modernity. In her novel **Some Inner Fury (1955), she** depicts the troubled relationship between an Indian woman with well educated background and her brother, a British civil servant who loves her. Anita Desai is also one of the major shining stars among the Indian female writers. Her characters are portrayed not only through virtual iagery, but also through action dialogues and gesture as shown in **Clear Light of Day (1980)** which shows an evocative portrayal.

Contemporary Women Literary Figures Worldwide :

There has been a lot of Indian women writers who tried their level best to mesmerize the English Literature through their various realistic, imaginative, and vivid writing style. Before half a century, there were very few Indian writers who tried their hands in English Literature. In these years, there are some Indian women writers awho made the way of writing for other women writers also. In this regard we must not forget to mention the names of Sarojini Naidu, Toru Dutt, Kalama Markandaya, etc. their works are the inspirations and landmark foe the newcomers who intended to adopt writing as their career.

Autobiographic Elements Womanhood in works of Kamala Das :

Among the shining stars of Indian literary figures, Kamla Das as a writer, is worthy of mention. Though she was a prolific writer, she has expressed her deep suppressed feelings for mental support, true and loyal love almost in her all writings, written in English and Malayalam as well. Her writings brought her to the world of popularity which resulted her receiving many

awards. She alays tried to define herself an Indo-Anglican poet as she had extraordinary command over English language for literary purpose and communication also. Her book, *My Story* written in 1975 consists all the elements of a perfect autobiography that is a suitable comparison of *Confessions by* St. Augustine's.

Dichotomy in writings of Kamala Markandaya (East-West Encounter) :

One of the most appreciated and accomplished women writers, whose novels always tried to depict the conflict between the tradition and modernity and an encounter between east-West values. Pleasure City (1980), one of her most popular novels which is also the only one to be published after 1980. Through the characters of Rikki and Tully, she has tried to show the comparison of east-west values. She was always a pioneer and forerunner of Indian culture and life which is seen in her novels, and her reaction about the western life was one kind of disturbing and biased. Her novel Pleasure City has clearly shown her firm belief towards the social, moral and human values and its strength.

Individuality of Characterization in Anita Desai's Writings :

One of the valiant Indian Woman novelists, Anita Desai, is no doubt a pioneer and flag bearer of depicting the feminism through her nevels. Clear Light of Day, In Custody, Baumgartner's Bombay, Journey to Ithaca and The Zig Zag Way are the outstanding works of Anita Desai which clearly shows her efficiency and oeuvre. Her earlier novels contain the themes which varied from domestic discrepancies in the contemporary Indian society and in the next phases the suffering, but in her later novels we can see a clear shift of themes. Her success in writing about the sufferings, problems to be faced, by the Indians settled abroad, gender bias in the society, and the image of patriarchy in the contemporary society is also remarkable. In one of her popular novels, **Clear Light of Day** she has tried to portray the philosophy of human life in the midst of personal, family and social responsibilities through the characterization of the protagonist Bim, where Bim, with her performance of family as well as professional duties shows that she is the most conspicuous character in the novel.

Depiction of Realistic Picture of Women in Sashi Despande's Novels :

Another distinguished figure of Indian women writers is Shashi Deshpande, a prominent and distinct writer who wrote nine glorious novels which credited her with the Sahitya Akademy award for her English Fiction writing.. She, as a spirited Indian woman writer, shows her feministic idea in a perfect way by her exclusive writing style. Her novels are simple in form and clear in language that shows her pleasant literary style which attracts the readers towards her novels. Her portrayal of womanhood has been depicted realistically in her novels. The theme of an individual's search for value and meaning of life itself is one of the major characteristics of her works. All her protagonists like, Indu, Saru, Jaya and Devyani have been picturized introspective in nature who ultimately attain self realization and self analysis..

Writing Style of Arundhati Roy :

Arundhati Roy, undoubtedly the stalwart of the Indian women writers has received immense

praise for her novel, God of Small Things. For this novel she received the prestigious Booker Prize in 1997 which made her popular throughout the world for her presentation of shifting the time period past and present in an extraordinary way. The main theme of the novel is the tragic story of Velutha, the protagonist, who suffers his ultimately ruin by the collective evil side of religion, society and traditional values. The anguished world of Esther and Rahel, the twins,is also another important facet of the novel apart from the tragic suffering of Velutha. Using a satiric narrative style Arundhati Roy mocks the contemporary social disorder and dominant cast system.

Portrayal Of Feminism In The Contemporary Writings :

It is notable matter that Anita Desai represents the welcome of portrayal of the feminine sensibility. She is a observer and recorder of the mental dilemma of every individual experienced in day to day life especially by the women in the Indian social set up. Both Kamala Markandaya and Anita Desai have made human relationship central to her fictional concern. Anita Desai also added a new altitude and a new dimension to Indo-Anglian English fiction. She has effectively communicated an intense feminine sensibility. Anita Desai has gone beyond the intense involvement with personal psychology and stream of consciousness technique. I find that both Shashi Deshpande and Anita Desai explore human relationships as per the modern Indian society, particularly the husband-wife relationship. They depict the gurgitation of the female ego or the self under the pressure of critical humanly situations and emotional relationships. The women writers whom I have selected for this research work have taken up issues related to the status of women in Indian male dominated society. It is worth mentioning that women in large number have taken up their pen because situation has compelled them to create their own world or to depict the contemporary social status of women. It has allowed and facilitated them to set the conditions of inhabitance, free from the all kinds of direct interference of patriarchy. Writing has become a safe place from where all the women writers can explore a wide range of experience. Fiction by women writers constitutes a major segment of the contemporary Indian writing in English. Generally, women did not enjoy an equal status with men. Even today, a married woman who takes her profession or academic career too seriously is frowned upon. In the present day literary world, there are several great women creative writers in all Indian languages. It is also true that all the women's writing does not need be necessarily always feminist. But while going through the novels of these three great writers, it is gathered that feminist interpretations can emerge through their capability to contradict and interpret. It may well be defined that the institution of marriage has been the centre of attraction for them.

Conclusion :

To concluded, the pioneer of the women's resistance movement across the world were none other than Mary Wollstonecraft, BarbARA Smith, Virginia Woolf, etc. And in Indian perspective we can mention the names of Toru Dutt, Sarojini Naidu, Kamala Das, Sashi Despande, Kamala Markandaya, Anita Desai, any many other first generation Indian woman writers who can be considered the flag

bearer of women resistance movement in India. Anglo-Indian women's unflattering portrayals of themselves in colonial literature reflect the eventual marginalization of the entire group. In addition, it exposes the small, but considerable, impact that gender had on racial and cultural judgments. Colonial literature depicted Anglo-Indian women as separate from men in terms of racial, social and cultural inequality, and this was mirrored in their depiction in colonial writing. Early in the twentieth century, writers including Henry Bruce, Ethel Savi, F.E. Penny, and Maud Diver began to depict Anglo-Indian women in a derogatory light, making them the norm in their books "Written by colonialists. Far-reaching connections are made between the fiction and history for obvious reasons. There are cultural repercussions participation of the author in the portrayal of a subject History has a profound impact on society.

References :

1. Aaron, Daniel. 'Fictionalizing the Past', Partisan Review 47 (1980): 231-41.
2. Adamson, Lynda G. (1994) Recreating the Past: A Guide to American and World Historical Fiction for Children and Young Adults. Wesport CT: Greenwood Press.
3. Altridge, Derek (1987) Poststructuralism and the Question of History. Cambridge Univ. Press. Co-edited with Geoff Bennington & Robert Young.
4. Anderson, Linda, (1990)The Reimagining of history in Contemporary Women's Fiction in Linda Anderson ed. Plotting Change: Contemporary Women's Fiction London: Arnold.
5. Ankersmit, F.R. "Historiography and Postmodernism". History and Theory 28, 2 (1989): 137-53.
6. Asnani, Shyam M. (1985) "Contemporary Politics: Its Portrayal in the Novels of Nayantara Sahgal", Critical Response to Indian English Fiction, Delhi: Mittal Publications.
7. https://www.britannica.com/biography/Kamala-Markandaya
8. International Journal of Humanities and Social Science Invention (IJHSSI) ISSN (Online): 2319 – 7722, ISSN (Print): 2319 – 7714
9. https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/17449857808588527

★★★

BHAVAVEENA
Vol. 19, Issue. 10(2), October 2022
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావవీణ
UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

Trajectory of Muslim Political Representation in India : Responsiveness of Political Parties in Telangana

- *Mohammad Rizwan Rasheed,* PhD, University Of Hyderabad.

Abstract :

In India, there is a history of Muslim political representation prior to partition and it has become one of the most contested political questions in postcolonial India as well. It is been understood through the prism of declining number of Muslim elected representatives. In India, under representation of Muslims in politics is being shown as a cause for the backwardness of the Muslim community. The publication of the Sachar Committee report is an important reason behind the revival of this debate. It has been understood through the report that there is a correlation between various forms of Muslim backwardness and the political representationdiscourse. Post-Babri scenario once again brought the question of representation to the fore.For a long time, it has been assumed that Muslims are homogenous community and Muslim politics can be addressed through elected representatives. The recent demand for caste-based reservation within Muslim domain,for Pasmanda Dalit Muslims and OBCs, got Muslim politics into new arenas. These claims seem to suggest that the marginalized Muslim groups need to be taken care when it comes to the idea of Muslim representation. Out of all indicators which measure the condition of any community in any society, Political representation is a major socio-economic indicator. In a democracy, the legislature is the key institution of power and the Muslim [1]community is not sufficiently or simply under-represented in LokSabha and in thelegislatures. As per the populationproportion, it is assessed less than 50 per cent of what it should be. The absence of legislative members from any social group is a clear disadvantage in a plural society for any community.This paper looks into the trajectory and diversified narratives of Muslim political representation. Further, it tries to understand the responsiveness of the political parties towards the Muslim political representation in Telangana.

Introduction :

The claim of Muslims being more backward than the other marginalized communities is coming up these days in various reports. One among those and much reviewed is Sachar committee report. This committee prepared a report about the condition of Muslims in various social locations in India. They came up with a report of factual indicators of the status of Muslims. Several political parties as a campaign strategy demanded reservations for Muslims in the recent elections, in government jobs, educational institutions and in politics. These campaign agenda much politicized the condition of Muslims in India. Prime Minister's Office constituted Sachar committee in 2006, in response to this politicization. The core idea of this committee was to prepare a report on the social, economic and educational status of Muslims in India. Sachar[2] committee was named after Justice Rajinder Sachar. The committee studied various socio-economic issues of Muslims, like employment, bank credit, education, poverty, access to infrastructure, health and other con-

cerns. This report has revived the debate on Muslim political representation by initiating a link between the under representation of Muslims in political bodies to the various forms of backwardness of the community.Political representation in classical liberal view defined as an aggregation of preferences of citizenry[3]. According to Brennan and Hamlin, "An essential feature of political representation is that a mediating assembly is set between the citizenry and political decision making. Citizens do not make decisions on political outcomes directly-rather political outcomes are decided by some group of representatives."[4]—This paper explores the idea of representation through the above prism. It is assumed that flourishing of any democracy rests on sufficient and ample representation of marginalized in the decision-making process. In this context the history of Muslim political representation in India may explain the backwardness of the community in present scenario.

History of Muslim Political Representation in India :

Viceroy of India Lord Minto, in 1906 took the decision an allowed Indians to elect representatives to the legislative councils. Since, Muslims are a minority and mostly relegated to powerless positions in a plural society, they demanded for communal representation. Muslim leadership assumed that without safeguards they cannot be elected for legislative councils. A convoy of Muslims visited Lord Minto and discussed the possibilities of Safeguards and communal representation.Minto assured that interests of Muslims as a community andpolitical rights will be safeguarded by administrative reorganization with which he was concerned.[5]

Indian Council Act 1909 allowed Muslims and several communities the right to have their own community representative to be elected for the legislative councils in British India. Much later Montagu-Chelmsford report highly discouraged this practice of communal representation. They were aware of the attachment of communities with representation and could not abolish the provisions which were in place. Since then political reservations for Muslims and other communities were in practice through Government of India Acts 1909, 1919, and 1935. Even the constitution of India had this provision in its first draft. Savage communal conflicts during partition made Indian representatives abolish the reservations for minorities, post-Independence. Only SCs and STs were allowed political reservations for a limited period by the Constituent Assembly.[6]Nehru assured Muslims that they will be represented by all political parties as it is an 'act of faith' in his words. Since, Muslims are continuously underrepresented in political institutions in recent times, the demand for proportional representation entered the mainstream debates.

Revival of the Debate on Muslim Representation :

The question of the Muslim political representation was revived in the recent past due to the heightened communal atmosphere during the Babri masjid demolition and later because of Sachar committee report.[7]There are many indicators to understand the backwardness of a community, like education, economy and employment, access to social and physical infrastructure, poverty and standards of living etc. Out of all indicators, this paper particularly focuses on the idea of political representation. To

measure the condition, a community within a society political representation is an important indicator. Recent research provides empirical evidence that disadvantaged minorities will have greater say in policy making through increased political representation. Political reservation in India for scheduled castes and scheduled tribes has created fruitful conditions for the targeted redistribution of the resources for these marginalized sections for the past fifty years.[8]

One look at the representation of Muslims in the recentLokSabha and state assemblies suggests that there is a sharp decline. In the 16thLokSabha, compared to their population, i.e. proportion of 14.2 percent, there is a huge under-representation of Muslims. The number of elected MPs is 23 while as per the proportion; the community must have at least 77 MPs in the LokSabha.This resulted in huge shortage of at least 54 members. Thus, the reason one can say is not having a provision in constitution for proportionate representation.[9] Hilal Ahmed contends that the recent developments within the community drastically reshaped the nature of debate on political representation. Calculating the number of MPs and MLAs is not going to solve the issue of representation for Muslims. Post Babri Masjid political discourse changed the Muslim politics which goes beyond conventional Muslim concerns.

Caste based assertions and demand for reservations within the community challenged the notion of a single homogenous Indian Muslim community. Increasingly scholarly attention is drawn towards the question of Muslim Dalits and OBCs, thus the political representation question needs to be scrutinized critically from the marginalized Muslim communities perspective.

Iqbal Ansari studied the pattern of shortage of representation of Muslims in the LokSabha and state assemblies. The analysis of the data on Muslim representation depicted an average of about 50% under-representation in the Central and State legislatures, on the basis of their expected share according to population. ThoughMuslims are divided on the basis of class; caste and region, there are some common identifiable goals of a pan-Indian Muslim community. Hence, sufficient representation of Muslims is a way to safeguard the interests of the community as a whole. Ansari clearly states that nominating Muslims for LokSabha in the recent elections is one activity in which almost all the political parties failed. Many scholars assume that to correct the political deprivation of Muslims, there must be some alternative, as present electoral mechanism is inadequate to provide proportional representation to Muslims.

Jaffrelot and Kumar[10] studied extensively on caste–community profile of elected representatives in India. They examined sixteen Indian states legislative assemblies and the changing nature of members. Their study disclosed the uninterrupted rise in the representation of various marginalized groups, but the Muslim representation has not increased, rather it stayed as it is for the past fifty years. For instance, in West Bengal, as per their study, Muslims have held 9.7–14.3 per cent of the positions in the legislative assemblies though their population is more than 25% as per the 2001 census. In Uttar Pradesh (UP), they have clutched between 5.5 per cent and 12 per cent between 1952 and 2002, whereas Muslim population was about 18.5 per cent according to the 2001 census.

Another study conducted on the basis of the names of legislators identified Muslim members of state legislative assemblies in India between 1980 and 2007.[11] Contrasting the occupancy of Muslims in assemblies to their share of the population in each state shows that they are under-represented in every state except Jammu and Kashmir, which is a Muslim-majority state. They found that the Muslim state legislators across India have remained between 7 per cent and 8.5 per cent in these years. Thus, through the numbers, it is established that Muslims are under-represented in various states.

Various studies disclose political deprivation of Muslims, but they have not accommodated the sociological, cultural, regional diversities of the Muslim communities. There is not much space to understand active Muslim politics in this framework. In a survey conducted by CSDS[12], poverty and unemployment are identified as the most important Muslim issues by Muslims, instead of the Hindu communalism and lack of religious freedom and Muslim political leadership. The rise of the Dalit/Pasmanda Muslim politics challenged the notion of homogenous Muslim community. Thus, the recent Muslim politics in India shows that the question of Muslim political representation is not solely confined to the number of the Muslim MLAs and MPs. The formation of the Personal Law Board for the Muslim women is anotheroccurrence which suggests the diversity of recent Muslim politics. This leads us to the various narratives of political representation within Muslim communities.

Muslim Political representation: Understanding the diversified narratives :

Muslim political representation in India is perceived through the elected representatives of the community, but it is not just about the numbers. One needs to understand various trends which are emerging out of the recent radical Muslim politics. Hilal Ahmed's[13] conceptualization of Muslim political representation in Indiaanalyses the contemporary debates on Muslim political representation. Various positions, perspectives, and concerns have been broadly categorized under three theses.

a) The legal-constitutional thesis: (b) the social-equality thesis: and (c) the secular-participation thesis.

The first one, *legal-constitutional thesis* on the Muslim representation derives its strength from the idea that Indian Muslim community is an identifiable religious minority. Its appropriate representation in legislative bodies ensures constitutional provisions related to minority rights. The writings of some scholars support this argument on the basis of commonly noticeable interestsof the Muslim community across India. They assume sufficient representation will safeguard these collective interests.

The recent questioning by Dalit and OBC Muslims on dominant upper caste and upper class Muslim politics paved the way for new avenues on the issue of representation. Hilal categorized these under *social equality thesis.* Caste system among Muslims is different from the Hindus nevertheless, it is there. All the major Muslim institutions and religious seminaries are mainly administered by upper caste Muslims. Dalit, OBC Muslims argue for the democratization of the internal structures of Indian Muslim community, by allowing adequate representation from the lower caste Muslims in legislative councils as well as state institutions.

The third outlook on the Muslim representation, Ahmed categorizes, is *Secular participation thesis.* This thesis assumes that the Indian Muslims participate actively in all political processes as common Indians. Hence, Muslims are adequately represented by secular parties on secular basis. Muslims, without leaving their identity-specific issues participate in all socio-political movements as common Indians. Thus, they participate in political processes without leaving their religious/caste/gender identities. It suggests that Muslim representation is highly contextual and contingent. Contention of this thesis is one need to develop a method to understand the complex Indo-Islamic identity in its various manifestations. The following section deals with the Political representation of Muslims in Telangana.

Responsiveness of Political parties in Telangana :

There is not much work available on the issue of Muslim political representation in Telangana; I borrow my ideas from a few works which deal with the issue. The Muslim community of Telangana has its own political history which is slightly different from the experience of the Muslims in the rest of India. Culturally there seem to be certain differences like language, dress, food habits etc. " though there are some commonrecognizable interests of the Muslim communityacross India. There are various social groups within the community. There is a need of scholarly attention to the question of caste consciousness within Muslim community in Telangana.

Historically, Princely State of Hyderabad was integrated to Indian Union in the year of 1948. It was done through 'police action'. Muslims of this region have gone through bad times during this period not knowing whether it will remain Hyderabad kingdom, or will integrate in Indian Union. Still many of the Muslim narratives in Telangana remember it as a forcible integration. This region entered into modern democratic structure during the 1950s, the political participation process of Muslims started immediately, but still one can see the alienation with regard to power structures highly in the Muslim community. This is not to suggest that the interests/aspirations of all the Muslim social groups were taken care under Nizam's rule. One can understand the socio-political situation of Muslims of that time through feudal elite and class dynamics. When it comes to the question of contemporary political representation of Muslims in legislature under democratic framework, except 'All India Majlis e Ittehadul Muslimeen' party from now on AIMIM[14] (which is considered to be ideologically serving Muslim interests) rest of the secular parties contributed very less in numbers in Telangana (it was part of Andhra Pradesh).

Muslim population in Telangana is 12.5% according to 2001 census. In the recently held general elections of 2014 out of 119 members, of Telangana Assembly, only eight Muslim members have been elected as MLAs. Among them seven are from AIMIM, and one from TRS. Syed Jaffery contends that even after the formation of the new state which has a sizeable Muslim population, the representation of Muslims is not adequate.[15]One of the reasons is that only few Muslim candidates were fielded by political parties. Muslims argue for representation where their population is sizeable and expect tickets from political parties. The assump-

tion is that Muslimsvote en-bloc for a Muslim candidate, which brings in winnability factor for that candidate. This is perceived by the majority community as communal polarization initiated by minorities.All parties in Telangana proclaim inclusive development. The least attention within this framework has fallen on Muslim community.[16] It has become very difficult for political parties in Telangana to give tickets to Muslims as the winnabilityfactor is very low due to communal and caste polarization. Hindu votes are getting consolidated wherever minority candidate is fielded.

Mr. K. Chandrashekhar Rao, the present Chief Minister of Telangana state and the founder of the party Telangana RashtraSamiti openly made a statement during 2014 Assembly elections that no Muslim candidate will be given tickets as they "cannot win elections"[17]. Further interviews in future with TRS leadership may reveal their current position on the Muslim representation in the coming elections.AIMIM party won seven seats in the 2014 Assembly elections and one MP seat. This party fielded candidates only in the old city area of Hyderabad, so far. In the remaining districts of Telangana, it supported the other political parties. Much work needs to be done on the issue of political representation of Muslims in Telangana. Muslims are socially ostracized, politically marginalized and economically weakened in Telangana.[18] Muslim organizations are demanding representation as proportionate to their population. They assume that it can only be done by 'reserved seats'. Inclusion of minorities in democratic Telangana through political representation remains to be seen in the future elections.

Footnotes :

1. Report prepared by Prime Minister's High level committee, formed to assess the socio-economic and educational conditions of Muslims in India.
2. Ahmed, H. (2008). Debating Muslim political representation. Seminar, 586, retrieved from: http://www.india-seminar.com/2008/586/586_hilal_ahmed.htm
3. Brennan, G., & Hamlin, A. (1999). On political representation. British Journal of Political Science, 29 (1), 109-127.
4. Jensenius, F. R., (2013). Was the delimitation commission unfair to The Muslims? Studies in Indian politics, 1 (2), 213-229.
5. Ibid.
6. Ahmed, H. (2008). Debating Muslim political representation. Seminar, 586, retrieved from: http://www.india-seminar.com/2008/586/586_hilal_ahmed.htm
7. Pande, R. (2003). Can mandated political representation increase policy influence for disadvantaged minorities? Theory and evidence from India. The American Economic Review, 93 (4), 1132-1151.

8. Ansari, I. A., (2006). Political representation of The Muslims in India, 1954-2004. New Delhi: Manak Publications.
9. Jaffrelot, C., & Kumar, S. (2009). Rise of the plebeians. The changing face of Indian legislative assemblies. New Delhi: Routledge.
10. Bhalotra, Sonia, cassan, G., Figuera, I.C., &Iyer, L. (2012). Religion, politician identity, and development outcomes: Evidence from India. Journal of economic behavior and organization. Retrieved from: http://nrs.harvard.edu/urn-3:HUL.InstRepos:12175239
11. Ahmed, H. (2014). ExploringMuslim political representation. EPW, retrieved from: http://www.epw.in/blog/hilal-ahmed/exploring-Muslim-representation.html
12. Ahmed, H. (2014). ExploringMuslim political representation. EPW, retrieved from: ttp://www.epw.in/blog/hilal-ahmed/exploring-Muslim-representation.html
13. AIMIM is a regional party in Telangana with Muslim voters as its core base, now expanding into other regions through alliances with other marginalized communities.
14. Jafry, S. A. (2014, May 19). No change of minority representation in new states. Times of India. Retrieved from: http://timesofindia.indiatimes.com/news/No-change-of-minority-representation-innewstates/articleshow/35318774.cms
15. Gudavarthy, A. (2014). The Muslims of Telangana: A ground report. EPW, 49 (17), Retrieved from: http://www.epw.in/journal/2014/17/election-specials-web-exclusives/the Muslims-Telangana-ground-report.html
16. Ibid.
17. Ibid.

★★★

BHAVAVEENA
Vol. 19, Issue. 10(2), October 2022
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253

భావ వీణ

UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

Indian Education System and Its Policy: A Special Reference to Andaman and Nicobar Islands

- Mr. Dipankar Dey
First Author Ph.D. Research Scholar,
Department of International Relations,
Central University of Jharkhand, Ranchi,
Jharkhand, India.

- Dr. Bibhuti Bhusan Biswas
Correspondent Author, Assistant Professor,
Department of International Relations,
Central University of Jharkhand,
Ranchi, Jharkhand, India.

Abstract :

India has one of the Countries where education has much more glorious past. From ancient to modern education system, India has witnessed several dramatic changes in terms of teaching pedagogy, involvement of technology, assessment technique, and so on. In the recent years, India's New Education Policy, 2020 recommended flexible, affordable, innovative, and comprehensive education would be implement in the primary to higher education. Due to all these education policy, how Andaman and Nicobar Islands have impacted and influenced to human potential? This research paper will try to explore the how India's Education System and its policy impact the Andaman and Nicobar Islands.

Keywords: Indian Education System, Andaman and Nicobar Islands, Primary Education and Higher education

Introduction :

Education has been played a significant role to shaping the individual human being as well the society. Traditionally, there was believed that the developed countries are living more educated people and they are hugely contributing to their country's economic treasure in compare to developing countries. In fact, developing countries is still facing to provide quality education at the last of the corner, it means that each and every citizen should be getting quality education, which is responsibility of Government. However, India is developing country in the South Asia region with second largest population – that estimated in 2020 is 1.38 billion people living across the 28 states and 8 union territories whereas, the large number of youths living in India. In this largest demographic feature, it is more challenging job that how to reach quality education policy to each and every corner of India? if it is achieve, then it will be shown as one of the best examples of education policy in the world. So, recent development of National Education Policy (NEP), 2020 came up with new aspirations in the sector of education system in India.

Although, India had greatest educational hub to set up the standard research and multi-disciplinary teaching in the world class institutions like Takshashila and Nalanda for the subject of yoga, medicine, philosophy, astronomy, mathematics, economic, governance and etc. in the ancient period. With this classical example, India has revisit and develop time to time its education policy, whether it was from British rule in India and after independence – education has been shown as important sector for India. In specific, during the British rule in India, education system got formal institutionalized classroom-oriented environment which was entirely

different from Ancient Gurukul system. British government was introduced a series of modern education policy in India such as Charter Act (1813), Macaulay's Minutes (1835), Wood Dispatch (1854), Hunter Commission (1882-1883), Universities Commission (1902) and so on and so forth. The aim of these policies was spreading European values and their cultures to imparted every Indian citizen by mentally and emotionally. Although, Macaulay's Minutes was one of the pragmatical example of European expansionism through education policy. It refers the Lord Macaulay was suggested the primary and intermediate levels would be instructed in english education (Srimathi & Krishnamoorthy, 2020). With this development has been impacted a lot in the Indian society. If the analyses of British education policy in the concise manner, then it will find that the modern education system, promotion of english education and European value imparted into Indian society.

Although, just after the independence of India, 1947 education system has been back pedaled due to poverty, allocation of funds, communication barrier between authority and students, lack of infrastructures development, and willingness of political commitment on education sectors. But Government of India has initiated a several commissions to look into the condition of school and higher education system in India, in which University Education Commission, 1948-1949 was formulated under the chairmanship of Radhakrishnan and suggested the setting up a University Grants Commission (UGC) to monitor and supervision of higher education institutions. As per the constitutional right given to every citizen of India – that has been tremendously important provisions to improve the education system in India like free and compulsory education for every Indian citizen between age of 6 to 14, which is popularly known as Right to Education (RTE) Act, 2009 irrespective of caste, colour, region, religion and race. One the other side, According to Constitution of India, Article 45 says "*the State shall endeavour to provide early childhood care and education for all children until they complete the age of six years*" (The Constitution of India, 2015). Similarly, there are several structural reforms has been made by the concern State and Central Government for the betterment of both school and higher education system. Because education subject has come under the concurrent list of the Indian constitutions. But in some cases, Central Government can intervene an any national issue related to education. For example, formation of National Education policy or consultation with the state mechanism to improve education system and responsible of central government to achieve Sustainable Development Goals adopted by India in 2015, especially Goal 4 seeks to*"ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all"* by 2030 (MHRD, 2020, p. 03)

Similarly, Kothari Commission, 1964 has played a significant role for Indian education system formed by Government of India. The commission was reported under the titled of 'Education and National Development'- recommended need to spend 6 percent of country's Gross Domestic Product (GDP) on the education sectors. With these recommendations, National Policy on Education (NPE)

was implemented in 1968 and 1986. Afterward, there are several committee and commission set up for the improvement of education system in India such as National Knowledge Commission (2007), Yashpal Committee and etc. Likewise, the education regulations and structural reforms took place in time to time by the State as well National level. For example, the importance initiatives have been taken for school education such as RashtriyaMadhyamikShikshaAbhiyan (RMSA) and SarvaShikshaAbhiyan (SSA). The latest development of education system has been inflected in the National Education Policy (NEP), 2020. In this policy, highlighted the various structural reforms and regulations along with governance of the both school and higher education system such as 5+3+3+4 structural reform for school education, promoting of mother language, multidisciplinary teaching for higher education, special focus on research and innovation and so on and so forth.

However, the Union Territory of Andaman and Nicobar Islands is located at the Bay of Bengal, cut off from mainland India by vast stretches of sea. The islands have a group of 572 inhabited and uninhabited islands under the administrative control of the Central Government, which has been estimated 380581 (three lakhs eighty thousand five hundred eight one) population in 2011 census (Census of India , 2011, p. 10). Across the important location for its natural resources and strategic asset for India. Despite the geographical location, islanders have been only dependable on the government machinery across the spectrum of developments. Similarly, the Department of Education has also significant sector for these islands. Because majority of students has attached with the Government School (e.g. UT Administration run school) and higher education institutions. So, it is important to analyses that how the National Policy on Education implemented and influenced in these islands? In this paper, we will examine the status of both schools and higher education system in Andaman and Nicobar Islands. Recently, some of the substitute initiatives taken by the Modi government to provide highly boost in education sector in near future – that is implementation of 4G connectivity between the Chennai to Andaman and Nicobar Islands through Submarine Optical Fiber Cable. This will be truly getting boost in education sector in these islands for the online classes, providing smart classroom in advance level and integrated to all institutions in the digital platform.

Indian Education System During the British Rule in India :

India has very long history in the field of knowledge sharing and research outcome spreading across the globe. The traditional Indian education system was not articulated as formal education policy like today's country has followed. It is true that the Indian society has followed indigenous school system like Gurukul, Pathshalas and Maktabs. Apart from that it has not also correct that the India did not have school or university system in the Pre-British rule. For instance, Nalanda and Takshashala had world class education system where local students to foreign students had study in together. But after British came to India for the purposes of trading and commerce and subsequently, they colonized Indian territory to rule over the 200 years. However, the British gov-

ernment had introduced many policies regarding to improve education system in India. whether, it was been school education or higher education influence even today in many parts of Indian education institution. The most influential is english education.

Indeed, the British government had a very long-term policy to ruled India by physically and intellectually. In this respect, British government has used education system to their futuristic policy. If we critically analyzed of British education system in India then we find that the European values and english language imparted in Indian minds through the academic curriculum. However, the status of British education system in India initiated various policies and set up formal educational institutions throughout the Indian subcontinent. The series of policies started from Charter Act of 1813; the British government introduced in first time freedom of education in India. In which by the Section 43 of the Charter Act of 1813 defined the improvement of literature and to learned native of India along with introduced knowledge of science for the inhabitants (Purohit 2018). Apart from that, Hunter Commission was recommended need to segregate of primary education and higher education. Subsequently, during the Lord Curzon governor of India education system gear up one more stage in India – that was appointment of University Commission in 1902, based on recommendation Indian University Act, 1904 formulated and appointed under the chairmanship of Sir Thomas Raleigh to enquiry into the condition of higher education in India, and recommended the control of Government over the higher education and reorganization of university administration need to more stringent and systematic monitoring of college by the university. In 1935, Macaulay Minute was also impacted a lot on the education system because this minute recommended english as medium of instruction. The aim of this policy was spread of European literatures and create common language between locals and administrators. Afterward, the Downward Filtration Theory was followed. One of the Indian writers critically analysed that the Macaulay aims was "a class of persons who are Indian in blood and colour, but English in taste, opinions, morals and intellect, who would always cooperate with British rules" (Srimathi and Krishnamoorthy 2020). Subsequently, Wood's Despatch,1854 got a momentum to prepared policies document on the education in India. The outcome of Despatch - company has passing three University Act in 1857 which was in Calcutta, Bombay and Madras.

After company's political power was cease and crown took over the political and administrative power in India. But the India's education system had witnessed a dimension, in term of establishment of Indian Education Commission in 1882 or Calcutta University Commission in 1917, constituted to all aspect of secondary, collegiate and university level of education. Despite this initiative, Sargent Report, 1944 had occupied a very importance place for its recommendation of primary education system during the British rule in India and advocated the first time free and compulsory education for all ages of 6 to14 (Deb 2014). Hence, British education policy had impacted a very prominently on the India's mind and governance system even today. In the 21st century's Indian education system has followed and inspired by

various British education policies in the several school and university in India.

A Comprehensive Understanding of Post 1947 Indian Education System: Challenges and Opportunity:

After India's independence, education had been remained top essential priority for every government. Because education is only asset to improved and transformed the social, political and economic conditions of the human being as well the whole society. Hence, it is very essential responsible for government to educating its citizens. In this respect, India has reconstructed and set up various commission regarding to improvement of education sectors. In this respect, University Education Commission was formed in 1948 where the Dr. S. Radhakrishnan appointed as chairperson. The aim of the commission was improving the standard of university education and suggested several important points to related its structures, regulations and governance. For instance, some of the key suggestion made by the Commission was university education should be place on the subject of education in the concurrent list of the Indian Constitution. Secondly, the University Grants Commission need to be set up for fund allocation. This was landmark development of the Indian education system just after the independence in India. Similarly, Government of India established University Grants Commission (UGC) in 1952 and later it was upgraded as Statutory body which is responsible for improvement of higher education, allocation of funds, regulations of all center, state and private university (Cheney, Ruzzi, &Muralidharan, 2005, p. 18).

Indeed, the next step of transforming education system was the formation of Indian Education Commission (1964-1966) which was also known as Kothari Education Commission, under the chairmanship of Dr Daulat Singh Kothari, education sector got new momentum to redesigned and evaluated of the status of education system in India. the commission has been suggested and recommended various key issues, which are: propose to government that the three-year degree course and four-year honours degree course should be introduce. Secondly, the structure of school should be divided into two part- one is from first ten year than in secondary school should be eleven and twelve classes. Thirdly, the commission was recommended establishment of Indian Education Service (IES). One of the important recommendations made by Kothari Commission was allocation of fund, in which it has suggested that the 6 percent of country's GDP (Gross Domestic Product) should be spend in the sector of education. Legally, the education subject listed in the concurrent list where State has responsibility of education system and Center government has coordinating to them. However, the 42nd constitutional amendment, 1976 inserted 25 in concurrent list mentioned Center and State both have responsibility in the education system.

Subsequently, in the 1968 and 1986 National Policy on Education (NPE) emphasis on the standard and quality of higher education system and it has also proposed that the higher education need to be imparted in the distance mode. Here is also mentioned that the 6 percent of the GDP should be spend on the education. Similarly, Yashpal Committee was also

suggested that the monitoring and regulation body should create in advance level of the higher education, that is, Commission for Higher Education and Research (CHER). Apart from the committee and commission, Government of India has also focused on the implementation and regulation of the education system for entire nation. But in the certain parameter of education system need to be dramatical change both in the school and higher education such as regulations, autonomous of institutions, transparency governance and structures.

National Education Policy, 2020: Connecting Local to Global Knowledge System :

In the 21st century, education system has been tremendously changing due to liberalization, privatization and globalization across the globe such as big data, machine learning and artificial intelligence. Whereas, Information and Communication Technology have involved in the discipline of knowledge landscape. So, every country tries to changes its education policy in time to time in advance level with demand of circumstances. Similarly, India has also faced tremendous challenges in the era of competitive world due to lack of skill workers, value-oriented education and so on and so forth. Because world has urged scientific and technological advance in field of education system. With this various parameters, Indian government has come with constructive National Education Policy, 2020 which has been inclusively focus of all the field of education structure, including its regulations and governance. The National Education Policy revisit to rooted of the Indian education system with align of new technology. For instance, Ancient Indian education system (e.g. world class institutions model such as Nalanda and Takshashila) and 21st century's education system (e.g. scientific and technological advance) has been align together in this policy.

The National Education Policy, 2020 has highlighted various fundamental changes from the foundational course to higher education system. Moreover, it has been focused on the value-oriented education and learning based education rather than the Study based curriculum. From the foundational course, it is restructure pedagogy and curriculum in such a way to develop the children ability to read and write the basic sentences and capacity to perform basic operation with numeric. In this stage, the National Education Policy actively emphasized that the importance of mother language and its practices and promotes should be priority in the school curriculum. Similarly, upper class has also provided multi-faced learning system such as multidisciplinary subject shall be taught with the interest of students. It means that every student will get importance with their interest and capacity – in simple if we descript the terms it will be have learner-based education system. Moreover, the structure of school education redesigned as 5+3+3+4 patterns with replace by 10+2 structure. It has shown details in given table: 1.1

Table-1.1 :

Showing in Details Representative of Previous and New Academic Structure in the School Education

Previous School Academic Structure (10+2)	New Academic Structure (5+3+3+4)	Stage
2 (Class 11 and 12) (Age 16 to 18)	4 (Class 9 to 12) (Age 14 to 18)	Secondary
10 (Class 1 to 10) (Age 6 to 16)	3 (Class 6 to 8) (Age 11 to 14)	Middle
	3 (Class 3 to 5) (Age 8 to 11)	Preparatory
Nil	5 (Class pre-school to 2) (Age 3 to 8)	Foundational

Source : *Draft of National Education Policy, 2020 issued by Ministry of Human Resource Development, Government of India.* (MHRD, 2020)

In the National Education Policy, 2020 has been focused entire school education in such a way to provide holistic development of student, experiential learning, empower students through flexibility in course choices, curricular integration of essential subjects, skills, and capacities, textbook content set of requisite national and local materials, and also transforming assessment system based on student development.

Simultaneously, higher education system has also been changing a very productive way to facilitate futuristic dream of India where the objective of produce the job giver rather than the job seeker. Because higher education played an importance role to shape individual life and society.it has also mentioned that the governances and regulations should be change with the demand of circumstance. For instance, to provide multidisciplinary education for all to develop all-round of capacity of human being. Some of the important reformative policy mentioned for the higher education system in the National Education Policy, 2020, these are follows;

- To provide multiple entry and exit points for undergraduate courses;

- Holistic and multidisciplinary education would provide among the students and develop critical thinking and problem-solving abilities across the subject matters;
- The Vocational education has been included in the interior to mainstream education and it has boosted all the education institute in a phase manner;
- In this policy envisage the vision of critical thinking and scientific analysis has been crystalized through creation of new research institution and advise all higher education institution promote quantity and quality-based research and innovation across the subject;
- It has also focused on transforming the regulations system in higher education;
- It creates world class infrastructures to delivery well excellency and productive education to all higher institution with use of technology;
- And it has also focused on the flexibility in the structure of higher education degree programmes.

Indeed, the National Education Policy, 2020 is came up as reformative changes in Indian education system. It has not only reform in the field of pedagogy and learning curriculum – that is also reform in the structure of governance system and regulations. For instance, the Ministry of Human Resource Development name has been changed and re-designed as the Ministry of Education. Apart from that the major regulation has been created and re-defined for the improvement of School and higher education system. For example, the Department of School Education have monitoring and policymaking power to improve school education in the state, the academic standard and curricula in the state will be facilitate by the SCERT with consultation with NCERT. One the other hand, there is four vertical independence institution has been created within one umbrella that is Higher Education Commission in India, which is ensure to function of regulation, accreditation, funding, and academic standard.

The Status of School Education in Andaman and Nicobar Islands :

Historically, a formal education platform established in the Andaman and Nicobar Islands in 1880's by the Britisher and that was first primary school in Port Blair. It was primarily for the children of"forestlabourers", who were basically descendants of the colonial prisoners (Modi, 2021). In the national level, the enrollment of school education has been rapidly increased due to various reason such as free and compulsory education for 6 to 14 year of age, free mid-day meal policy, increase of school infrastructures and social consciousness including awareness among the parents and students. Over the last few decades, education has remained top priority among the urban population but rural area it has not been impacted productively. Statistically, India has estimated 1.38 billion population, in which, more than 1.5 million school has been registered where 260 million student's enrollments has been recorded in 2020 (Anderson & Lightfoot, 2019, p. 8). In case of Andaman and Nicobar Islands, school going student enrollments percentage has been increased in compare to national average.

In the absence of State Government jurisdiction, Andaman and Nicobar Islands has been controlled by the Central Government. The administrative head appointed by the President of India. Whereas, the Department of Education run by the Union Territory Administration through the Bureaucrats. Hence, most of the school under the government aided in the Andaman and Nicobar Islands. Thus, the school education has been divided into nine zone across the islands for smooth and effective administrative functions. From the beginning of school education in Andaman and Nicobar Islands, the growth of school institutions and enrollment of students in the pre-primary to senior secondary school has been expanded across the islands. For example, in the year 1960-1961, there was only seven schools including the pre-primary, primary, middle, secondary and senior secondary school, but it was expanded up to three ninety-six schools in the year 2008-2009.(DoE, p. 12)

Table-1.2 :

Growth of School Institutions and Enrollment of Students at Sr. Secondary Stage (2005-06 to 2014-15)

Year	Total no. of Schools (including Pre-primary to Senior Secondary)	Enrollment of Students (Sr. Secondary)
2005-06	394	6544
2006-07	396	6946
2007-08	412	7727
2008-09	396	8354
2009-10	401	8744
2010-11	405	9044
2011-12	428	10728
2012-13	462	11511
2013-14	458	11781
2014-15	455	11814

Source : *Statistics of Education 2014-15, Directorate of Education, Andaman and Nicobar Administration.*

In some cases, growth of schools has been recorded decrease due to non-functional and no enrollment of students. In general, we know that government sector school institution did not impacted to much among the parents and the students in compare to private sector in the 21st century, which is due to the potentials of engagements, efforts of administration, excellency of schools, lack of competitions and so on and so forth. But Andaman and Nicobar Islands case is different where most of the schools run by UT Administration with excellency. However, it was seemed that the most of South Andaman District schools got 100 percent result at the Sr. Secondary level with compare to North & Middle Andaman and Nicobar districts. There are several reasons behind the discrepancy such as participation of private sectors school institutions, influences of urban infrastructures and Private coaching institutions. Despite the all issues, Andaman and Nicobar Islands has progress continuously by literacy rate in the national level. According to 1991 census, Andaman and Nicobar Islands had 73.02 percentage which was increase remained to 86.63 percentage in 2011 census.

Although, the UT Administration has more responsible to maintain quality of education in Andaman and Nicobar Islands, because majority of schools and its stakeholders has under to them. And also, various educational policies implemented in these islands, some of are: RashtriyaMadhyamikShikshaAbhiyan (RMSA), SarvaShikshaAbhiyan (SSA) and Cooked Mid-Day Meal schemes. In specific, the RashtriyaMadhyamikShikshaAbhiyan (RMSA) has been implemented in these islands for bringing quality and productive secondary education along with its constituent schemes ICT at school, Vocational Education, IEDSS and infrastructure of Girls Hostel highlighted in 35th Project Approval Board (PAB) held on February, 2014. The major activity to consider work plan and budget 2014-2015 for RMSA, that is strengthening of existing schools, training of teachers, quality interventions (Excursion Trips, Exhibition, Book fair, etc.), guidance and counselling and girls-oriented activities (DoSE&L, 2014). Thus, SarvaShikshaAbhiyan (SSA) has also facilitated to all boys and girls to enroll the schools. Apart from that, the Andaman and Nicobar Islands initiated various schemes such as BHART cards, Integrated Pre-primary School Education and Swachh Vidyalaya programme mentioned in the 245th meeting of PAB (DoSE, 2017). In the general views of these education policies initiatives by the Central Government or the UT Administration, that has been good opportunity to directly implementation without any intervention. Another opportunity is all the schools in Andaman and Nicobar Islands are affiliating with CBSE (Central Board of Secondary Education) curriculum, which is centrally regulated body.

The Higher Education System in Andaman and Nicobar Islands :

The higher education has one of the significant stages for students all across the world. In this transition period, quality of higher education institutions has remained to determine country's socio-economic development, criti-

cal thinking abilities, innovation capacity, research-oriented capabilities, modernization and etc. It means that higher education can transform the individual human being as well the society. In this respect, Andaman and Nicobar Islands have also some of the higher education institutions, in which oldest institution is J.N.R.M (Jawaharlal Nehru RajkriyaMahavidhyalaya) Port Blair and others institutions see in the following table: 1.3

Table-1.3 :

List of Higher Educational Institutions in Andaman and Nicobar Islands

Name of the Institutions	Type of Course
ITI	Vocational Institute
DIET	Teacher Training Institute
TGCE	Education Institution
MGGC	General Degree
JNRM	General Degree
ANCOL	General Degree
GNM	Nursing Training Institute
ALC	Law
DBRAIT	Engineering and Technology
GPD	Polytechnic
ANIIMS	Medical Science
Off Campus of Pondicherry University	Marine and Oceanography

Source : *Department of Higher Education, Andaman and Nicobar Administration.*

According to above mentioned table 1.3, these has been higher education institutions run in Andaman and Nicobar Islands, but some of them have allied institutions and administrated by DRBRAIT and ITI such as Community college and VTI, Bakultala respectively

The actual idea of higher education is still absence in these islands because there have been several reasons such as no sufficient Post Graduation degree courses with compare to Undergraduate course offers in different degree colleges. Secondly, there has been no any kind of M.Techprogramme after B.Tech. Thirdly, the same cases has been seen in the Medical college. Mostly, none of the college has offer re-

search-oriented courses except off Campus of Pondicherry University and Regional Institute of ICMR, Port Blair with limited seats and subject. Despite these issues, it has been seemed that most of the parents economically does not capable to send their children mainland India to further higher studies. Because of that large number of students drop out from college after undergraduate course. However, the Central Government/ State Government/ concerned institution reserved some of the seats for the students of Andaman and Nicobar Islands at mainland India. For instance, Pondicherry University has some of reserved seats in various Post Graduate courses in the main campus for Islands' students. Similarly, other concern institutions have remained to reserve some of seats of professional/ technical/ non-technical courses at mainland India for the students of Andaman and Nicobar Islands.

This kind of seats allotment system has shown to integrate higher education mechanism one jurisdiction to another. But this is not ultimate solutions to provide each and every student quality higher education. In these islands, population has been increased rapidly during the last few decades along with number of qualify students has increase in the post matric (10+2) level and undergraduate level. So, without proper infrastructures, students' dropout rate has been increasing day by day in these islands. Although, Open and Distance Leaning facility has been available in these islands, but that has not been ultimate career option for getting higher education.

However, during the Indian Prime Minister shri Narendra Modi visited in Andaman and Nicobar Islands on December, 2018. He addressed to the islanders that setting up a Deemed University at Andaman and Nicobar Islands, which is highly require to replenish the huge gap among the students between the Mainland India and Andaman and Nicobar Islands.

Concluding Remarks :

It is noted that the education sector is the major backbone for any society as well individual human being. Thus, it is responsibility for government that how to deal with education system for short-term and long-term benefits. But at largest demographic diversity in India and subsequently, large numbers of students are seeking to quality education. The Central Government and State Government has initiated several policies regarding to education system in India. but it is remained to questions that large number of rural students drop out from school or does not capable to continue their higher study. As a result, they are forcefully to join in labour force. Hence, it has been observed that the only sectorial change doesn't fulfil the objectivity of education in the 21st century - along with fundamental changes of education has to be needed in India. In recent development of education system in India, especially National Education Policy, 2020 has highlighted all these issues from the structural reform to governance policy have imparted for both short-term and long-term benefits.

Moreover, The National Education Policy, 2020 and previous initiatives taken by Government of India, by and large benefited to the students of Andaman and Nicobar Islands. For instance, recently introduce to Submarine Optical Fiber Cable will provide high speed internet service in the first time in these islands.

Obviously, school education has improved a lot in the few decades, but in somewhere it has found that the lack of subject expects or teachers has major challenges in these islands. Apart from the school education, higher education system has faced tremendous challenges to accommodate all the students in these islands' institutions. Also, it has observed that ideal form of higher education (Undergraduate to Ph.D.) courses infrastructures did not build even today. It is the concluding remarks that the status of school education is somewhere in better positions in compare to higher education in Andaman and Nicobar Islands.

References :

1. Jason Anderson and Amy Lightfoot. "*The School Education System in India: An Overview*." New Delhi: British Council, 2019.
2. Census of India. *District Census Handbook. Andaman and Nicobar Islands*, (Port Blair: Directorate of Census Operation Andaman and Nicobar Islands), 2011.
3. Gretchen Rhines Cheney, Betsy Brown RuzziandKarthikMuralidharan. *A Profile of the Indian Education System."* National Center on Education and the Economy, 2005.
4. Prasenjit Deb. British Education Policy in India: The Legacy Still Continues. *Indian Journal of Applied Research*, 2004, Vol.4, No.10.
5. Directorate of Education. "*Educational Statistics 2009."*(Port Blair: Andaman Nicobar Administration), 2009.
6. Department of School Education and Literacy. *"SarvaShikshaAbhiyan (SSA) 245th Meeting of the Project Approval Board (PAB) held on 17.02.2017 - Circulation of Minutes."* Ministry of Human Resource Development, (New Delhi: Department of School Education and Literacy),2017.
7. Department of School Education and Literacy. *"35th Project Approval Board (PAB) meeting (15th Composite Meeting) for RashtriyaMadhyamikShikshaAbbiyan held on 20th February UT of Andaman and Nicobar Islands."* Ministry of Human Resource Development, Government of India, (New Delhi: Department of School Education and Literacy), May 20, 2014.
8. Ministry of Human Resource Development. "*National Education Policy, 2020*."(New Delhi: Ministry of Human Resource Development, Government of India), 2020.
9. Karishma Modi. *"Cast Away: A Case for Place-based Education in the Andaman and Nicobar Islands."* The Bastion Development in Depth. 17th April, 2021,from https://thebastion.co.in/politics-and/cast-away-a-case-for-place-based-education-in-the-andaman-and-nicobar-islands/

10. ParthPurohit. *"The History and Evolution of The Indian Education System."*2018, from http://www.crnaidu.in/u/white_paper/The%20History%20and%20Evolution%20Of%20The%20Indian%20Education%20System.pdf
11. PankajSekhsaria. *"Islands in Flux: The Andaman and Nicobar Story."*(Noida: Harper Litmus.) 2017.
12. SrimathiH. & KrishnamoorthyA. Education of India in Pre-Independent Yore. *International Journal of Scientific & Technology Research*, January 2020, Vol.9, No.1.
13. Ministry of Law and Justice. *"The Constitution of India."* Government of India, 2015.

★★★

BHAVAVEENA
Vol. 19, Issue. 10(2), October 2022
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావ వీణ
UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

Importance of Language in the light of National Education Policy 2020

- Raj Kumar Prajapati
Research Scholar, Department of Education,
Indira Gandhi National Tribal University, Amarkantak.

- Prof. M.T.V. Nagaraju
Dean, Faculty of Education, Indira Gandhi National
Tribal University, Amarkantak.

Abstracts:

As we know that the language is a very important of our daily routine and of any curriculum across the world. Learning in any subject is largely depends upon languages. Language plays an important role in the learning experience of the student. National Education Policy-2020 insists on the mother tongue of the children. It supports multilingualism in education field. NEP-2020 advocates for Bilingual Textbook so that children can gain knowledge in his mother language. Language should not be the barrier in any type of development.

Keywords : *Mother Tongue, Indian languages, arts and culture, Multilingualism, National Integration, National Education Policy-2020 etc.*

Introduction :

As we know that language is a very important component of our daily routine and of any curriculum across the world, it gives outline to our world. Learning in any subject is largely dependent upon language.These four basic skills of languages are the prerequisite for learner's engagement with all the subjects included in the curriculum. In a democratic and diversified country like India, students have very different language backgrounds in a normal classroom. In contemporary Indian society almost, every individual is a multilingual in a wide sense. No matter what the subject, teaching and learning needs a language-based environment. In such a situation, language focused teaching helps in learning of students. It is the main means of teaching and assessing in schools

Language always remains a powerful tool in evaluation and development of any culture. In Indian context, language education occupies a prominent place in the overall education policies. Right from pre-independence period to post-independence period, education policies that are framed and implemented in India have crucial impact on development of language. Right from pre-independence period, different Education Committees and Commissions have made to formulate principles and forward suggestions for development of education in India that have impact in language learning also.

However, from the statement made by the National Education Policy,2020(Part III-22.5) "Unfortunately, *Indian languages have not received due attention and care, with the country losing over 220 languages in the last 50 years alone. UNESCO has declared 197 Indian languages as 'endangered'. Various unscripted languages are particularly in danger of becoming extinct."* With this I can realize the deplorable condition of language learning in India.

Lord Macaulay in his 'Minute' (1835) introduced English and Western concepts to education in India adding that the Indian Natives are interested to learn English, not San-

skrit or other language and English is richer than native Sanskrit Literature.

The first National Education Policy (1948) formed in the post-independence period; the University Education Commission had recommended classical language as optional in schools from classes 9 to 12.

The three-language formula is a strategy that was formulated in the chief ministers' conference in 1961 that was forwarded by the 1968 National Education Policy Resolution and continue by the National Policy of Education 1986. The Kothari commission had recommended modified teaching and learning in the foundation subjects of Three Language Formula in its report in which the classical languages were disregarded. Its outlook was rigid towards classical languages, though there was a possibility to include it in the Hindi speaking areas, in lieu of Modern Indian Language.

Language do not survive of its own, they live in the minds and hearts of people. According to the UNESCO, any language spoken by less than 10,000 people is considered 'potentially endangered'.

NCTE emphasized that teaching and learning cannot take place in a language free environment. Thus, it is important to understand their language background and know how oral and written language can be used in classroom to ensure optimal learning of the subject area. (NCTE,2014)

The two 'E's, economy and education hold the key to development and growth of any country. Education plays an important role to enhance the state's economy. India, after China, has the third-largest higher education system in the world. The Indian education system consists of three levels beginning from Primary followed by Secondary and then Higher Education. After completing the twelfth standard i.e., secondary education, students enrol in higher education. Education is basic to exploit human potential, and create an equitable society. Time to time education policies is framed to give direction to the system as per the requirement of present and future. India had three National Education Policies in 1968, 1986 and 2020 respectively. The latest one is the National Education Policy—2020.

The National Education Policy—2020focuses on the development of the creative potential of each individual (Ministry of Education, 2020). The present environment is dynamic, it involves frequent technological adaptation as per the growing needs. Though the number of students' enrolment in colleges/universities has increased, its access and quality are still a matter of concern. Universities are focusing to enhance access and equity. At the same time, they have to ensure high standards of quality and excellence. The new education policy 2020 proposes to implement numerous strategic changes in the area of education like research, innovation, infrastructure, multidisciplinary approach, etc. to enhance the development of India.

National Education Policy - 2020 :

TheNational Education Policy-2020 fix the vision of education in the country for at least 20-30 years ahead. It envisions an India-centred education system.It will be provided high quality education to all. Elaborating the collaborative, multi-stakeholder, multi-pronged, bottom-up, people-centric, inclusive and par-

ticipatory consultation process that has gone into the making of the NEP-2020, a unique framework for Indian education system is built on the five major fundamental pillars-Access, Equity, Quality, Affordability and Accountability. The process of devising new education policy started in January, 2015 with the realization that the education System of the country needs to be transformed and reinvigorated in tune with the requirements of fast-changing knowledge-based societies, while cherishing the socio-cultural and linguistic delivery to build an equitable, just and humane society.

On 29th July, 2020 the Union Cabinet approved the National Education Policy. This is a much-awaited policy to transform India into a path of growth trajectory. The National Education Policy,2020 is futuristics that attempts to fix the previous limitations. The policy recommends integration of teaching and learning of Indian languages in school as well as in every level of higher education. The National Education Policy makes it mandatory to learn a native Indian language till class V.

The policy retains earlier three language formula that to be implemented from grade 3 to grade 12 instead of the previous system where it was implemented from grade 3 to grade 8.The fundamental objective of National Education Policy, 2020 is to provide quality education to all by making it affordable and equitable. It focuses on holistic development of individuals and in turn, put India on the growth trajectory. Some of the features of the Policy are:

Multilingual education and power of Languages :

The National education Policy,2020 stress Multilingualism as a force for national integration and suggest for introduction of Sanskrit at foundation stage, from primary to university level. It suggests that no language will be imposed on any students.

Home Languages/ Mother Tongue :

NEP-2020 envisages that young children learn quickly in her mother tongue. Mother tongue is also known as home language. When the child gets admission in school, he has some nontrivial concepts in her mind in mother tongue. The nontrivial concepts are the constructed knowledge in mother tongue. NEP -2020 recommends that the medium of instruction until at least Grade 5 should be mother tongue/home language/local language/regional language. The home language/local language shall continue to be taught as a language wherever possible in other grade as well as higher education also. This will be followed by both public and private schools. Then what will do private schools that are developed their own system after 1990^{s} decade. This is a contradictory statement in the policy.

Three-Language Formula :

There are twenty-two languages mentioned in the Eight Schedule of the Constitution of India. Central government and State governments will be do necessary action fulfilment of three-language formula in their state. State governments will recruit a large number of language teachers in all regional languages around the country.State can also do an agreement to exchange teachers from each other to satisfy the three-language formula. This will promote multilingualism as well as promote national unity. While implementing this it should be keep in mind this is not against with Constitutional provisions, aspirations of the people, regions and

the union. Some states have the objection related to three-language formula that central government is imposing 'Hindi Language' on states, but in the policy, it is said that no language will be imposed on any state. They have the power to select any three-language on their choices but at least two of the three languages are native to India. But there is a contradiction related to child-centred education. If three languages will be considered by the states then where there is flexibility in choosing language by the children. It is the opposite in fundamental principle of child autonomy.

Bilingual Textbooks :

With regard to the suitability of Indian education system, National Education Policy-2020 further asserts "All efforts will be made in preparing high-quality bilingual textbooks and teaching -learning materials for science and mathematics, so that students are enable to think and speak about the two subjects both in their home language/mother tongue and in English." Once we again see the contradiction. NEP-2020 promotes Indian Languages but here it introduces English Language for bilingual textbooks.

Language, Culture and Traditions :

Language is a part of culture in any country. NEP-2020 says that developed country is one which did not leave his culture but imposed his culture on other country like Britain, when British came to India, they did not become Hindustani but made Indians British.

NEP-2020 recommends that children should be educated in one's own language, culture and traditions so that our country will get educational, social and technological advancement. NEP-2020 praise our language and it should be. "India's languages are among the richest, most scientific, most beautiful, most expressive in the world, with a huge body of ancient as well as modern literature (both prose and poetry), film and music written in these languages that help form India's national identity and wealth." This will also improve our cultural enrichment as well as national integration.

Cultural Enrichment and National Integration :

NEP-2020 states, "For Purpose of cultural enrichment as well as national integration, all young Indians should be aware of the rich and vast array of languages of their country, and the treasures that they and their literatures contain."

'The Language of India' Project/Activity :

NEP-2020 states to introduce'The Language of India' Project/Activity inGrades 6-8. It should be the part of 'Ek Bharat Shrestha Bharat' initiative. In this activity children will do project in other language beside his own language. In this way children will learn other Indian Languages.NEP-2020 states "They will also learn what Geographical areas speak which languages, get a sense of the nature and structure of tribal languages and learn to say commonly spoken phrases and sentences in every major language of India and also learn a bit about the rich and uplifting literature of each (through suitable translations as necessary)." This activity is not involving any form of assessment of the child. This is a joyful activity only. This is taken from the 'Universal Grammar Theory' by Chawmaski.

Classical Languages and Literature :

Central government has approved six classical languagesi.e., Sanskrit, Tamil, Telugu,

Kannada, Malayalam. Sanskrit is recommended to be integrated into the mainstream curriculum National Education Policy-2020 states "Sanskrit, while also an important modern language mentioned in the Eight Schedule of the Constitution of India, possesses a classical literature that is greater in volume than that of Latin and Greek put together…...". NEP-2020 further states about Sanskrit "It will be taught in ways that are interesting and experiential as well as contemporarily relevant, including through the use of Sanskrit Knowledge systems and in particular through phonetics and pronunciation. Sanskrit textbooks at the foundational and middle school level may be written in Simple Standard Sanskrit (SSS) to teach Sanskrit through Sanskrit (STS) and make its study truly enjoyable."

Promotion of Indian Languages :

Underlining the importance of protection of Indian culture through the study of classical language, mother tongues and regional languages, the policy proposes that in addition to the local Indian Language, all educational institutes must recruit high quality faculty for at least three Indian Languages. It has also recommended that the mandate of the commission for Scientific of and Technical Terminology be expanded so as to strengthen vocabulary of all relevant disciplines in Indian Languages. This proposal is in sync with vision of the nation enshrined in our constitution to cherish, relish and sustain its multilingual identity wherein the learners develop respect for the languages other than the native/ local/mother tongues.

Under the 'Ek Bharat, Shrestha Bharat' initiative, (4.16), students will have to be offered opportunity of learning unity of the most of the major Indian Languages. The school and college must be providing a steady stream of high-quality learning order to keep the languages relevant and vibrant; there must be steady stream of high-quality learning. NEP-2020 states, "India also has an extremely rich literature in other classical languages, including classical Tamil, Telugu, Kannada, Malayalam, Odia. In addition to these classical languages Pali, Persian and Prakrit; and their works of literature too must be preserved for their richness and for the pleasure and enrichment of posterity."

Integration of Technology :

Present day youth are techno savvy and perceive technology as a foundation, not as tools. They view technology as a foundation for everything they intend to do. Integration of Technology i.e., through games and apps, by weaving cultural aspects of the languages.NEP-2020 states, "For the enrichment of the children and for the preservation of these rich languages and their artistic treasures, all student in all schools, public or private, will have the option of learning at least two years of a classical language of India and its associated literature, through experiential and innovative approaches, including the integration of technology, in Grades 6-12, with the option to continue from the middle stage through the secondary stage and beyond."

Language Vocabularies and Dictionaries :

The National Education Policy-2020 document recommended that for making language learning vibrant and relevant.There must be the qualitativeprint materials of the languages. Languages must also have flexibility to update their vocabularies and dictionaries that need to be

widely disseminated. The policy also allows state Government to hire teachers with high level language proficiency and encourage consultation to prepare language dictionary for the respective language that is to be used in education, writing, journalism, speechmaking etc. The dictionaries will be made available both in print and electronic format.

Establishing Indian Institute of Translation and Interpretation (IITI) :

The National Education Policy,2020 recommends setting up of Indian Institute of Translation and Interpretation (IITI) while laying significant emphasis on Pali, Sanskrit,Persian, Prakrit and other Indian languages. It will hold up extensive use of technology to aid in language translation and interpretation effort. This will lay formal structure to encourage and promote learning from one Indian and take it to another. It is proposed that such initiatives will be baked with required funds.

Online Portals, Web and Wiki :

NEP-2020 recommends to preserve the knowledge of native languages and their knowledge in the form of dictionaries, videos, recordings and reciting of poetry, telling stories, performing folk songs, plays, dance and other learning resources of knowledgeable persons. We can also preserve the languages of India through the online portals, web and wikis etc. Such web portals are to be managed by the research team of the universities and will be funded by National Research Fund.

Foreign Languages :

In three-language formula concept it is also said to include foreign languages to make education as global education. It will increase students' knowledge as well as job opportunities for them. Foreign Languages will include in curriculum at Secondary Level.NEP-2020 further states, "In addition to high quality offerings in Indian Languages and English, foreign languages, such as Korean, Japanese, Thai, French, German, Spanish, Portuguese and Russian, will also be offered at the secondary level, for students to learn about the cultures of the world and to enrich their global Knowledge and mobility according to their own interests and aspirations."

Language Teaching Approach :

NEP-2020 states, "The teaching of the languages will be enhanced through innovative and experiential methods including through gamification and apps, by weaving in the cultural aspects of the languages- such as films, theatre, storytelling, poetry and music- and by drawing connections with various relevant subjects and with real-life experiences. Thus, the teaching of the languages will also be based on experiential-learning pedagogy."

Indian Sign Language (ISL) :

NEP-2020 talks about standardization of Indian Sign Languages across the country. Teaching learning material will be developed for hearing impairment so that they can also enrich their knowledge and give their contribution in the development of the country. Local sign languages is also important for this concern. They cannot be neglected.

Scholarship and Incentives :

The policy also recommends various rewards and incentives to the outstanding performer in Indian Languages and Literature. Give preferences to those candidates who have proficiency in a language in the recruitment of the teachers. It will be considered as quality pa-

rameter for employment of teachers. The recommendations of National Education Policy,2020 will surely bring new zest and vigour to Language learning.

Conclusion :

India was once known as *Vishwa guru.* At that time, India hadworld class centres of learning. The major learning-centres were Takshashila, Vikramshila, Mithila, Valabhi, Odantipuri, Somapura, Pushpagiri, Nalanda and others. India has contributed all field of knowledge areas. Following foreign invasions and the colonial rules, India lost its preeminent position, having not a single university in global top ranking. In this critical situation, it is crucial to focus and explores our own knowledge system and enhances it with further knowledge generation and innovation. For that, our education system as well as policies must remain rooted to our culture and heritage.

References :

- Das, Alka, '*Shifting Paradigm in Sanskrit Learning: The National Education Policy Perspectives*' University News, 59(03), January 18-24,2021, p.27-33
- GoI. National Education Policy-2020, Ministry of Education. Retrieved from-https://www.education.gov.in/shikshakparv/docs/WEBINAR_BOOK.pdf
- NCTE (2014). *Curriculum Framework for The NCTE Two-Year B.Ed. Programme*: http://ncte-india.org/Curriculum%20Framework/B.Ed%20Curriculum.pdf
- https://shikshan.org/nep-2020/indian-languages-arts-culture/
- NCERT (2005). National Curriculum Framework, National Council of Educational Research and Training, New Delhi.
- Agarwal, P. (2009), '*Indian Higher Education: Envisioning the Future'*Sage Publications India.
- Graddol, D. (2010). '*English next India.* London: The British Council'.
- Government of India (2016). *All India Survey on HigherEducation 2015-16*, Department of Higher Education,Ministry of Human Resource Development, New Delhi.

★★★

BHAVAVEENA
Vol. 19, Issue. 10(2), October 2022
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావవీణ
UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

Finding the 'self' and place in the world through internet and the backlash: An Auto Ethnographic Study of Gender Trolling on Twitter

- ***Sanjukta Basu,*** PhD Research Scholar, School of Gender Studies, IGNOU.

Abstract :

Internet emerged as an equalizing, empowering and democratic space where marginalized voices, which traditionally remained unrepresented in mainstream media, could be heard. But within a decade of the advent of social media platforms the digital public sphere became hostile towards the same voices, particularly women forcing them to leave the sphere or self-censor their voices. The ongoing autoethnographic research on Indian women's political space on digital media and gender-based trolling documents the experiences of women facing online trolling and harassment including the researcher's own experience and explores how women's political space is impacted by trolling. Thepresent paper contains preliminary findings from the research.The relevance of this research, its objectives and questions emerged from researcher's lived experience of using internet as a platform for self-expression and embodied feminist politics and the retaliatory trolling and harassment faced by her.

Key words : Trolling, gender trolling, digital public sphere, internet, women's political participation, public sphere, spatiality.

Study of spatiality in understanding women's public participation :

Jurgen Habermas traced the role of 17th-18th century bourgeoise public sphere in facilitating the enlightenment movement and giving birth to ideas of personal liberties, free speech, media, democracy and so on (Habermas, 1962). Public sphere also played a role in developing early feminist thoughts during the enlightenment movement even though women had limited participation in the public sphere (Taylor, 1999). Edward Soja argued that there are three perspectives to interpret the world inherently privileged over others – social, historical, and spatial which Soja called the "trialectics of being" and emphasized on the study ofspatial processes, spatial consciousness and spatial development along with historical and social processes to understand the world and make it better (Soja, 1996).Soja claimed that traditionally ways of knowledge productions have only considered the sociological and historical perspective and the spatial perspective have been peripheralized into the background as merely the stage on which social inequalities come about. Soja's claim that spatiality has not been properly studied was made in reference to his field of geography and architecture but in the field of feminist theories the dichotomy of private and public space has been studied at length and it has been argued that segregation of spaces into private and public with women's access to public space being restricted is one of the leading factors behind women's subjugation. Weisman defined three kinds of spaces, physical, social and metaphysical and argued that in a patriarchal society where men are the

dominant group, these spaces are products of male experience, consciousness and control (Weisman, 1994). Women's access to any public space has been traditionally restricted with women being asked to walk the straight line between home and the outside world without loitering around (Phadke, Khan, & Ranade, 2011).

The advent of internet in the late 20th century was expected to transcend thepatriarchal constraints on space and liberate women from the boundedness of both physical space and gendered bodies.Internet was expected to be the digital public sphere(Schafer, 2015),a re-emergence of the space provided by the bourgeoise public spheres such as London's coffee houses and Paris's Salons which were free from the control of both Church and State,where social standing or wealth did not decide whether one's voice would be heard or not and the only thing that mattered was one's ability to argue with reason and rationality. Early cyberfeminists hoped that internet's unique features such as liminality and anonymity would have empowering impact on women's public participation and self-expression. Donna Haraway's iconic work *Cyborg Manifesto* is one of the most optimistic theorizations of what internet could do for women. Haraway imagined online identities as cyborg, a fusion between machine and humans which was born without an origin story and is therefore not bound by the rule of the father and carries the inherent message of subversion (Haraway, 1985).

To an extent these optimistic dreams were fulfilled during the early phase of internet. Marginalized voices, which traditionally remained unrepresented in mainstream media, could be heard on the internet. Women have created relevant content for other women to read and be inspired from as in case of marginalized women in Africa (Somolu, 2007). They used social media as a safe space for digital activism and cyber feminism, to start mass movements such as the Me Too campaign against sexual harassment (Zachariah, 2017). Ordinary people in repressive regimes used the power of social networks to bring revolution and overthrew governments(Khondker, 2011). But traditional fault lines of the society soon crossed over to the internet. Everyday sexism continues to impact women's access to digital space.

Around 2016 onwards the words 'troll' and 'trolling' have been frequently mentioned by mainstream media and civil society with reference to reports of journalists, film stars, political leaders, social activists and other public figures facing social media backlash against their words or deeds on the internet (Arya, 2013). Women journalists, activists, political leaders, academics and others regularly face violent death threats, rape threats and other forms of cyber hate on the internet for expressing their opinions. Considerable work have been done by various non-profit organizationsworking in the fields of gender, women's rights, digital democracy, political rights etc. to understand the phenomenon of trolling and measure its extent (Amnesty International India, 2020); (IWMF and Troll-Busters.com, 2018), workshops and campaigns have been conducted to enable women journalists in handling the cyber hate, gender trolling and harassment (Center For Social Research, 2022).

However, the personal experiences of women who face trolling, how do they cope,and how it impactstheir public participation and political voice have not been documented at length in an academic work in India. This auto-ethnographic research aims to fill that gap by documenting how internet emerged as an empowering space for a section of Indian women but within around ten years of the advent of social network platforms such as Twitter and Facebook it became an unsafe and hostile space, and how that space has been gradually shrinking.The research studies the personal experiences of the researcher in her capacity as an internet user since 2005 who has faced trolling along with the life narrative of other self-identified women survivors of online harassment. The research participants were chosen using purposive sampling. Feminist ethnography, digital ethnography, and standpoint research methodology have also been used to treat the lived experiences of researcher and research participants as equal. Twitter has been chosen as the research field. A Google Form seeking basic information on experiences of trolling was circulated among purposely selected networks inviting participation from any Indian women willing to share their stories which got a total of 41 entries. Three survey entries were found to be created by anonymous people in a bid to demean the study and were therefore rejected from data analysis. Personal interviews and discussions have been conducted with four participants. This research paper presents the preliminary arguments from the research conducted so far and does not contain the complete data analysis. The preliminary arguments are mostly based on autoethnography.

It is acknowledged that the relevance of this study, i.e., internet's role on women's public participation may be problematized from the perspectives of third world feminists and cyberlibertarianism both of which have rejected the optimistic enthusiasm of internet in creating an equal world. Radhika Gajjala's strong criticism of Western model of development and the Enlightenment's linear progressive narrative have raised doubt about internet's empowering role from the perspective of South Asian women. Gajjala raises questions of identity and representation on digital platforms and asks who speaks for third world women online and whether they have the opportunity to represent themselves (Gajjala, 1999). Jodi Dean has questioned the cyber-optimistic views of digital technologies by arguing that capitalist interest of the big tech companies in digital platforms have turned democracy into a product. Merely by sharing or liking the content on the internet people believe they are able to participate in democracy which could be misleading. Cybertechnologies create an illusion of empowerment and effectively keep us off the street where real struggle for rights and justice take place. Dean argues that it would be wrong to credit social media networks such as Twitter and Facebook with the success of 2011 Arab spring or Occupy Wall Street movement because the success of these movements needed people's participation in the real world(Dean, Communicative Capitaism and Class Struggle, 2014).

This research argues that the concerns raised by Dean and Gajjalaare from the perspective of group identitiesand do not necessarily address how internet impacts women at individual

level and how they have used internet for their existential self as well as political self. Hanna Arendt's work maybe referenced to understand the role public sphere plays in shaping human identities and political struggle. Arendt argued that human beings attain their specific humanity which is like a second birth by placing their self in the public sphere through words and deeds. Explaining Arendt's work *The Human Condition* (1958) Kristeva writes that a life can be truly human only if it can be told as a narrative to others. Merely being born does not give our lives humanity. Specific moment between birth and death which can be represented through a narrative and is shared with others makes a life specifically human. Humanity and immortalization of life or a sense of belonging to life happens via a narrated action or story-telling of political actions (Kristeva, 2001). Arendt believed that a free public sphere is important for an individual's capacity to think for themselves, distinguish right from wrong, good from evil(Bernstein, 1997) and therefore it acts as a deterrent to the rise of radical evil (Rensmann, 2014).

Personal life narrative of the researcher :

My life narrative as an internet user since 2005 is a living document of Haraway's early optimism about internet and Arendt's claim about how we can find our identities by merely placing ourselves in the public sphere.I started writing a personal blog in 2005 sharing intimate details of my personal life, dreams, desires, hopes, expectations, love, longing, sexuality, pain and fear. Given the culture I was born in, with extreme difficulty in accepting my body image, I didn't know how to talk about personal issues face to face with anybody. But through my blog I was talking to a faceless audience which was not only listening but was also appreciating my views. My blog and microblog (Twitter) blurred the lines between public and private, and became a feminist tool of self-expression and gave me the power of what Castells called, the "mass self-communication" (Castells, 2009). Within weeks to months of starting the blog I started receiving appreciation emails and public comments from women both within and outside India who said that they were able to relate to my writing and were inspired by it which in turn boosted my own confidence. Blogging enabled me to make my opinions and thoughts public while my gendered corporeal identity remained within a deeply personal physical space which blurred the lines between public and private. It gave a new identity to my own consciousness. Starting a blog was for me,what Arendt called the 'second birth', and gave me a place in the world (Kristeva, 2001).

In July 2007 I started my Twitter account as an unknown person with zero followers. By the time of writing this paper, my followers count has grown up to 45.4k followers which include some of India's leading names from the field of Politics, Films, Journalism and Social Activism. I have been given a 'verified account' by Twitter which is considered a sign of being an authentic public figure. My Twitter account has been active for the entire fifteen years period, except for few hours in February 2021 as part of a government crackdown (NDTV, 2021), during which I made over 122k Tweets. While the monthly reach or visibility of my Tweets vary from time to time, in the month of May 2021 it peaked as high as 8.4 million impressions[1], re-

ceived 13.3k Retweets, 61.7k Likes and 13.1k Replies.

These statistics are telling of the fact that internet gave meaning and purpose to my life. From being an unknown woman from an ordinary middleclass background, with an uncomfortable body image, a distinct birthmark, which made me insecure I became a Twitter influencer and a somewhat public figure. I owe this transformation and transcendence,which Beauvoir called the process of 'being to becoming', to my public use of reason via internet. During this journey, I did not identify myself as a third world woman who was still constrained by the colonial past. I also did not see myself as a representative of third world women about which Gajjala has cautioned and critiqued. Therefore, it is argued that Gajjala's criticism of cyberfeminism from third world perspective does not apply to individual experiences of those women who do not associate themselves with any particular group or identity except their own existential self. The study of internet as the digital public sphere and its impact on women's everyday lives and public participation cannot be undermined despite systemic inequalities crossing over to the digital sphere. This research therefore foregrounds everyday experiences of researcher's own experience reflected with those of the research participants.

Preliminary findings :

Three key arguments emerge so far from the research. Firstly, it may be argued that even though phenomenon of Trolling is acknowledged as a problem it is more severe than how it is perceived by mainstream media and civil society. Secondly, trolling does not happen in isolation merely as a behavioural issue which has been the explanation so far provided by studies in the field of psychology and cyber communication. Rather, in Indian context it is often related to dominant political narratives with political parties being involved in perpetrating online violence with the motive of silencing dissenting opinions. Thirdly, social network platforms like Twitter and Facebook benefit from cyber hate and trolling. As a result, they do not implement their own anti-harassment guidelines and policies effectively despite claiming otherwise. The following section expands upon the above-mentioned arguments with researcher's personal narrative.

Trolling is more severe than perceived :

The phenomenon of trolling has been acknowledged as a problem and heavily criticized by mainstream media and civil society in the recent years particularly 2016 onwardswhich is marked as the global surge of post-truth politics (McIntyre, 2018) which is also considered one of the factors to cause the phenomenon of trolling (Hannan, 2018).However, the severity of the problem is yet to be understood since there are few personal testimonies on public record regarding the lived experience of surviving the hate.Those who complaint about trolling are often advised to ignore it as the common wisdom on internet is 'don't feed the trolls' which was considered a wise advice in the initial days (March, 2016) but soon realized to be a faulty one(Film Critic Hulk (Pseudonym), 2018). Due to the way architecture of social media platforms are designed the experience of hate remains personal to the user receiving it. Analytics provided by the platforms inform the user about their social media outreach and engagement level but does not provide qualita-

tive analysis of how much of that reach and engagement are positive. There are no mechanisms to measure the everyday hate received on the digital public sphere. Twitter in particular has a problem of bots or automated account which gives misleading data on the social media reach of a person. There are no authentic ways to ascertain how much of the reach and engagement are by real people and how much are by bots (Newberg, 2017).

The experience of receiving hate cannot be perceived by people other than the person receiving it. This was clear to me when I faced targeted harassment for the first time in 2016. I had grown on Twitter following and admiringpublic figures such as journalists Nidhi Razdan, Sagarika Ghosh, Barkha Dutt among others all of whom have large number of followers and outreach.Presently, Barkha Dutt has around 7 million followers, Sagarika Ghose has around 4 million and Nidhi Razdan has around 1 million followers. In 2016, when I had few thousand followers, I used to observe them receiving hundreds of abusive comments(Kandur & Rego, 2018) but never saw them replying to the abusers.It seemed to methat they were not affected by the abuse either because they were too strong to bother or too busy to read the replies.Instead,trolling seemed like a sign of their popularity and clout as a social media influencer and a normal part of their jobs as brave critical journalists(Solon, 2016).

When it was faced by me for the first time,I doubted my perception of what it might have felt for them on being abused and I wondered how did they cope. I realized that having large number of followers did not necessarily mean one is able to avoid seeing the abuse which starts to show up on Twitter's Notification area and cannot be avoided unless default notifications settings are changed. Twitter is such a platform that it takes only few minutes for anybody to create an anonymous account and post anything on anybody's wall. The platform does not provide users with a feature to individually control in advance who can post replies/comments or how to stop comments in moderation queues. It has been noted several times that a newly created anonymous account with zero tweets and zero followers emerged, hurled 50-60 abusive tweets on my timeline within a short span of time ranging from two to three hours and then disappeared. A clear sign that somebody created an account to abuse me and then shut it down immediately. Such accounts are often created by the abusers when their original accounts have been blocked by me. The only way to stop such abuses from showing up on the Twitter timeline is to control the 'notification settings' and set 'quality filters' to see only 'good quality' replies. But how Twitter decides what is 'good quality' is not a public information. A blanket ban on notifications from all newly created accounts maybe imposed but this is not an effective solution as it might block out important messages from genuine users from distant disadvantaged locations who might have created a Twitter account mainly to reach out to journalists or activists on Twitter whose email addresses or phone numbers are not known to them. If notifications are completely turned off then the user will miss both positive and negative comments which gives a feeling of being isolated and defeats the purpose of social media which encourages mutual interactions.

Case studies :

On a given day in 2019 while reading the replies to my tweets I came across a morphed photograph my face which was so shocking that I had to turn my eyes away from the computer screen in fear. The photo was a virtual equivalent of throwing acid and disfiguringmy face with eyes gorging out and teeth protruded. It was posted on my Twitter Replies by an a 'troll' seemingly because my political opinions run against the dominant narratives of India's electoral politics. I took a screenshot of the Tweet and saved it in my computer for research purpose trying to normalize the hate but it impacted my mental peace for hours and days to come and I felt alone in experiencing that trauma.

On November 16, 2019 one of my tweets where I used the hashtag #IWantMyMasjidBack started going viral. Within few hours it received over 400 Retweets, 1.2k Likes, and 1.3k replies. All the replies were hateful[2] starting from calling me *Pig, Chudail, Tadaka*, to sending morphed images merging my face with a pig's face or scary images from horror films etc. and tagged me to official handles of various state police departments demanding my arrest. Even though I have learnt to ignore or endure body shaming by the trolls the mass reporting to police created a severe mental trauma. I went back to the language and content of my tweet to be sure that it was not against the law or cannot be interpreted in any such way to impose criminal charges on me. Over and over again I deliberated upon the question whether to delete the Tweet or not. Despite deep anxieties I could not come to terms with the idea that just because a mob is upset with my opinion, I should delete it and give up my freedom of speech. Hours went by in this mental trauma. This is a drill repeated in every few days or weeks by myself and other research participants who fight this fear alone.

The common mainstream media and civil society discourse is to hail women who face trolling, threats, violence and yet continue to make their strong opinions heard and speak truth to power as brave and strong. But those of us who face the trauma would rather not be called brave and instead hope the harassment is tackled effectively and internet is made a safer space (Ayyub, 2022). It is misleading to normalize trolling as part of public life or suggest women to ignore it or applaud those who refuse to be silenced as brave. Women do not want to be called brave, instead the harassment needs to stop.

The severity of harassment is also often trivialized by mainstream media which uses the words trolls and trolling liberally labelling any criticism as trolling and anybody as a 'troll' including those who are victims of trolling as in the case of this researcher. I had been receiving hundreds of abusive replies on a day-to-day basis 2016 onwards due to my political views and yet in 2018 a leading television news channel ran a two-hours long program targeting me and a few social media influencers in which they addressed me as a 'troll' belonging to certain political party (Saxena, 2018). Such liberal use of the term trivialized my own trauma of being the victim of trolling which is a specific act of impolite anti-social behaviour ranging from mild to severe and not merely criticism. The participants of this research also agreed that criticism is not trolling. Thus, the popular

narrative about trolling fails to capture the actual severity of the violence.

Trolling has a relation with dominant political narrative :

Trolling has been studied from the perspective of psychology, cyber culture, and violence against women. The rogue behaviour has been corelated to everyday sadism, psychopathy, and Machiavellianism (Erin E.Buckels, 2014), an antisocial deviant policing behaviour, an act of posting online comments or content that amounts to being "disruptive, aggressive or inflammatory in order to provoke a reaction" (Escartin, 2015). Donath's study of the effects of anonymity and identity deception in Usenet groups was one of the earliest studies in understanding trolling behaviour. The study argued that online communities break the 'one body one identity' rule of physical world and enablesindividuals to have multiple, ephemeral, ambiguous and anonymous identities. It gives them the liberty to drop inhibitions and act upon instincts and use the medium for entertainment purpose. Trolling can therefore be described as a game of identity deception(Donath, 1996). Hardaker's study in the field of Politeness Researchgave the first working definition of trolling and observed that aggression, deception, disruption, and success were the aspects most associated with trolling. A troll is someone who takes up a sincere identity to be part of a group but whose real intention is to cause disruption, trigger conflict and hijack the conversation for the purpose of their own amusement(Hardaker, 2010).Buckels et al observed that a troll is an everyday sadist, the internet version of the villain Joker from Batman films, one who creates mayhem and chaos just for the fun.The rise in 'post-truth' (McIntyre, 2018) and politicization of the network community (Bishop, 2014) are also argued to have given rise to cyber misogyny and gender based trolling (Mantilla, 2013).

However, this research argues that the above studies were in the Western context and are also outdated as the social media space have rapidly changed and politicized. In the Indian context trolling cannot be explained by behavioural issues on part of certain individual internet users and is rather a result of concerted acts of creating and defending dominant political discourse and forced silencing of dissent. It is argued from lived experience thatpolitical parties and groups are directly or indirectly involved in running well-funded machineries that recruit, facilitate and encourage internet users to troll opponents.At least 68.4% of the participants of this research believe that they are always trolled by the same digital identities who belong to a particular political ideology which evidences the direct relation between trolling and electoral politics.

In the experiences of this researcher trolling has been on the rise since 2015 and can be attributed to the rising power of the dominant political ideology created by India's dominant political regime. In my use of internet for over 15 years hate always existed on internet but it has turned more violent since 2015 and peaks when critical opinions are expressed on the topics which are directly related to the nation's electoral politics. Political trolls of particular ideologies can be identified from common features found on their profiles as well as the kind of abuse they hurl. For example, digital identities which support the dominant ideology of the

present ruling regime often carry images of Hindu Gods like Ram, Krishna, Hanuman, Emoticons of triangular orange flag, Hindu religious symbols like 'Om', use of Sanskrit shloka 'DharmoRakshatiRakshitah', a clarion call for Hindutva movements across nations (Bhatt, 2000), profile descriptions such as 'army brat', Awakened Hindu, Nation first. These symbols and motifs are traced to the Hindu pride and ethno-religious nationalism they mostly seek to assert. They mostly use slurs like *bhutni, Hidimba, Surpanakha, Tadaka, Rakshashi, Putna, darawani,* many of which originate from Vedic mythologies.

At the same time, I have also been repeatedly trolled by users from the other side of political spectrum or the so called 'left liberal' users. It has also been observed that not all trolls are anonymous and using real identity is not a deterrent for certain people in making demeaning comments seemingly because they are on the 'right' side of political power. In one particular case, a male academic from a leading central university repeatedly addressed me as a "saree wearing man" in a bid to both body shame me and insult the transgender community. On confrontation he insisted that calling me as such was not disrespect. I registered an email complaint with the Dean of the university who acknowledged the complaint and promised it would be looked into but no further update was received from them. Meanwhile on Twitter I was attacked by hundreds of his supporters who hurled more filthy abuses and had a laugh at me for failing to 'harm' him which made me feel that such men are emboldened because they believe the State machinery is on their side.

Thus, trolling is not an individualistic behaviour but a problem that emerged from the way political communications are carried out in India by dominant political groups.

Social network platforms benefit from trolling :

Almost every social media network including Twitter claim to do their best to tackle cyber bullying, hate speech and other forms of online harassment (Perez, 2015) but research participants believe that Twitter privacy features, guidelines and policies are not enough to tackle the problem. It maybe, argued that trolling is an attractive feature of the platform which lures unscrupulous identities to engage in certain behavior they cannot carry out in the physical world. This is beneficial to the platform as more users translates to more 'big data' the oil of the digital era (Economist, 2017) which can be tracked, collated, analyzed and profited from.

The large amount of data quoted at the start of this paper are obtained from the Twitter Analytics feature which provides a range of data to help users evaluate their 'influence' for the purpose of 'influencer marketing' (Veriman, Cauberghe, & Hudders, 2017). But Twitter does not provide any data on the abuse and harassment faced by a user since the focus is on profitability and not negativity. Twitter is different from other social media platforms in so far that the barrier to entry and privacy features are low and people can play out their base instincts with little or no consequences. One can create a new Twitter account just to abuse someone they have a vendetta against and soon disappear. Trolling gives the user the satisfaction of venting out irrespective of the fact whether the abuse reached the intended target

or not. I have observed many cases where I had *muted*[3] an account thinking that if I do not respond they will get bored and leave. But when checked weeks or months later it was found that they continued to abuse me even though I didn't read or reply to their comments. This makes Twitter the preferred platform for hate, abuse and conflict. The more people join in more Twitter database increases and more they benefit from this conflict. Big Data is also used in the election campaign of political parties so they too benefit from the trolling. While women struggle alone without the language or data to articulate the negativity, hate and abuse they face.

Conclusion :

For the sake of brevity, this paper presents the preliminary findings mainly based on the researcher's own experiences and therefore the observations are largely anecdotal and lack quantitative validation. The attempt here is to caution that just as women's experiences have always remained on the backseat in most fields of study, the problem of trolling has also been on the backseat in cyber-studies. Women face trolling alone with no redressal mechanism and if they complaint they are advised to ignore at best and further demeaned for playing the so called 'victim card' at worse. At best they are applauded for being a 'troll slayer' but there seems to be no way to stop the abuse. It is akin to sexual harassment on the street which were normalized as 'eve teasing' before feminists intervened. On the issue of Trolling the time is ripe for Indian feminists to intervene and initiate more conversations with stakeholders.

References :

1. Amnesty International India. (2020). *TROLL PATROL INDIA Exposing Online Abuse Faced by Women.* Bengaluru: Indians For Amnesty International Trust.
2. Arya, D. (2013, May 8). *Why are Indian women being attacked on social media?* Retrieved from BBC: https://www.bbc.com/news/world-asia-india-22378366
3. Ayyub, R. (2022, May 2). *Rana Ayyub says we should stop calling journalists "brave"*. Retrieved from The Economist: https://www.economist.com/by-invitation/2022/05/02/rana-ayyub-says-we-should-stop-calling-journalists-brave
4. Baker, S. (2016, March 11). *Why Online Anonymity is Critical for Women*. Retrieved from Women's Media Center: https://womensmediacenter.com/speech-project/why-online-anonymity-is-critical-for-women
5. Bernstein, R. J. (1997). The Banality of Evil Reconsidered. In C. Calhoun, & J. McGowan (Eds.), *Hannah Arendt and the Meaning of Politics* (pp. 297-322). University of Minnesota Press.
6. Bhatt, C. (2000). Dharmo rakshati rakshitah : Hindutva movements in the UK. *Ethnic and Racial Studies, 23:3*, 559-593.

7. Bishop, J. (2014). Dealing with Internet Trolling in Political Online Communities: Towards the This is Why We Can't Have Nice Things Scale. *International Journal of E-Politics, 5(4)*, 1-20.
8. Castells, M. (2009). *Communication Power.* Oxford University Press.
9. Center For Social Research. (2022, March 21). *Inclusive, Safe and Secure Digital Spaces For Women and Children*. Retrieved from Center For Social Research: https://www.csrindia.org/csw-66/
10. Chaturvedi, S. (2016). *I am a troll* (Latest ed.). Delhi, India: Juggernaut.
11. Chaturvedi, S. (2016). *I Am A Troll.* New Delhi: Juggernaut.
12. Chopra, R. (2019). *The Virtual Hindu Rashtra.* Harpar Collins.
13. Dean, J. (2003). Why the Net is not a Public Sphere. *Constellations, Volume 10,*(Number 1), 95-112.
14. Dean, J. (2014). Communicative Capitaism and Class Struggle. *Spheres Journal for Digital Culture*.
15. Donath, J. (1996). Identity and Deception in the Virtual Community.
16. Economist. (2017). *The world's most valuable resource is no longer oil, but data*. Retrieved from The Economist: https://www.economist.com/leaders/2017/05/06/the-worlds-most-valuable-resource-is-no-longer-oil-but-data
17. Erin E.Buckels, P. D. (2014). Trolls just want to have fun. *Personality and Individual Differences* , 97-102.
18. Escartin, M. C. (2015). Rogue Cops Among Rogues: Trolls and Trolling in Social Networking Sites. *Philippine Sociological Review, 63*, 169-190. Retrieved from http://www.jstor.org/stable/24717164
19. Film Critic Hulk (Pseudonym). (2018, July 12). *Don't feed the trolls, and other hideous lies*. Retrieved from The Verge: https://www.theverge.com/2018/7/12/17561768/dont-feed-the-trolls-online-harassment-abuse
20. Gajjala, R. (1999, November). 'Third World' perspectives on cyberfeminism. *Development in Practice, Vol 9* (No. 5), 616-619.
21. Haraway, D. (1985). A Cyborg Manifesto. Retrieved 8 29, 2020
22. Hardaker, C. (2010). Trolling in asynchronous computermediated communication: From user discussions to academic definitions. *Journal of Politeness Research, 6(2)*, 215-242.
23. IWMF and Troll-Busters.com. (2018). *Attacks and Harassment - The Impact on Female Journalists and their reporting.* International Women's Media Foundation and Troll-Busters.com.

24. Kandur, E., & Rego, R. (2018, February). Web of Misogyny: An analysis of flagged replies on three women journalists in contemporary online discourse on Twitter.
25. Khondker, H. H. (2011, November 18). Role of the New Media in the Arab Spring. *Globalizations, 8:2*, 675-679.
26. Kristeva, J. (2001). *Hanna Arendt Life As a Narrative.* University of Toronto Press.
27. Mantilla, K. (2013). Gendertrolling: Misogyny Adapts to New Media. *Feminist Studies, 39* (2), 563-570.
28. March, E. (2016, October 6). *'Don't feed the trolls' really is good advice – here's the evidence*. Retrieved from The Conversation: https://theconversation.com/dont-feed-the-trolls-really-is-good-advice-heres-the-evidence-63657
29. McIntyre, L. C. (2018). *Post-Truth.* MIT Press.
30. NDTV. (2021, February 1). *Twitter Blocks 250 Accounts Over "Provocative" Posts On Farmers' Protest*. Retrieved from NDTV: https://www.ndtv.com/india-news/farmers-protest-twitter-blocks-250-accounts-over-fake-provocative-posts-on-farmers-protest-2361280
31. Newberg, M. (2017, March 10). *As many as 48 million Twitter accounts aren't people, says study*. Retrieved from CNBC: https://www.cnbc.com/2017/03/10/nearly-48-million-twitter-accounts-could-be-bots-says-study.html
32. Perez, S. (2015, March 17). *Twitter's Latest Addition Makes It Easier To Report Threats On Its Service to The Police* . Retrieved from Techchrunch: https://techcrunch.com/2015/03/17/twitters-latest-addition-makes-it-easier-to-report-threats-on-its-service-to-the-police/?guccounter=1&guce_referrer=aHR0cDovL210dGxyLm9yZy8&guce_referrer_sig=AQAAALcsRZOYi27eFRikZxvF-SLn1jFkH8OPom6GWK63OidhW9PnzG70xdmQQ70
33. Phadke, S., Khan, S., & Ranade, S. (2011). *Why Loiter?* Mumbai: Penguin Books.
34. Rensmann, L. (2014). Totalitarianism and Evil. In P. Hayden (Ed.), *Hannah Arendt Key Concepts* (pp. 125-153). Routledge.
35. Saxena, V. (2018, April 11). *Fear, loss of jobs as Indian TV brands people 'Hindu haters'*. Retrieved from Asia Times: https://www.asiatimes.com/2018/04/article/fear-loss-jobs-indian-tv-brands-people-hindu-haters/
36. Schafer, M. S. (2015). Digital Public Sphere. In G. M. al, *The International Encyclopedia of Political Communication* (pp. 322-328). London: Wiley Blackwell.
37. Soja, E. W. (1996). *Thirdspace: Journeying to Los Angeles And Other Real and Imagined Places.* Blackwell.

38. Solon, O. (2016, November 22). *A normalization of violence: how cyberbullying began and how to fight it*. Retrieved from The Guardian: https://www.theguardian.com/lifeandstyle/2016/nov/22/emotional-violence-cyberbullying-trolling-bullying-racism-misogyny
39. Somolu, O. (2007). Telling Our Own Stories': African Women Blogging for Social Change. *Gender and Development, 15*(3), 477-489.
40. Taylor, B. (1999). Feminism and the Enlightenment 1650-1850. *History Workshop Journal, No. 47*(Spring), 261-272.
41. Veriman, M. D., Cauberghe, V., & Hudders, L. (2017). Marketing through Instagram influencers The impact of number of followers and product divergence on brand attitude. *International Journal of Advertising*. doi:https://doi.org/10.1080/02650487.2017.1348035
42. Weisman, L. (1994). *Discrimination by Design: A Feminist Critique of the Man-Made Environment* . Illinois: University of Illinois Press.
43. Zachariah, P. (2017, October 17). *#MeToo campaign: A collective catharsis*. Retrieved from The Hindu: http://www.thehindu.com/society/metoo-campaign-a-collective-catharsis/article19876041.ece

Endnotes :

1. The number of times users saw a tweet on Twitter.
2. The abusive tweets can be accessed by running the search (to:sanjukta) until:2019-11-17 since:2019-11-16 on Twitter search bar.
3. Mute is a feature which stops the notifications of a particular account showing up on users timeline. Even the tweet will exist.

★★★

BHAVAVEENA
Vol. 19, Issue. 10(2), October 2022
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావవీణ
UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

The European Financiers and the Portuguese Indian Endeavour

- Sujamol Joseph
Research Scholar, Department of History, Assumption College, Changanassery, Kerala.

- Dr.James John
Associate Professor, Department of History, St. Thomas College, Palai, Kerala.

Abstract :

During the sixteenth century,the Portuguese faced severe financial instabilitythat affected Portugal's trade with Asian countries.To face the challenge, they had to seek foreign capital investors. A few merchant houses of Italian and German origin came forward to participate in the Portuguese Indian endeavour. They entered into various contracts with the Portuguese. The Asia Contract which the Portuguese entered into in this regard was a milestone in their commercial enterprise of the East.These financiers moved under the Portuguese flag for a long time. The Asia contract opened a new vista to the private financiers in pepper trade which helpedPortugal sustain their spice trade in India. The article examines various nuances of these contracts and their impact on the Portuguese eastern enterprise.

Keywords : *Merchant financiers, trade, Asia contract, Europa contract, Malabar.*

Introduction :

The Portuguese intervention in India began with the arrival of Vasco da Gama on 1498. Establishment of an extensivetrade network under the Portuguese was risky from the beginning of the sixteenth century as Portugal was a small kingdom of the Iberian Peninsula and its financial conditions were not sufficient enough to immediately procurelarge quantities of spices from India.In spite of their financial instability, they longed for extensive expedition and commercial enterprises in Asia. The Portuguese were hopeful about the financial affluence of some of the European merchants and companies. The merchant financiers worked enthusiastically in Europe with the trading centres, especially in Venice. As a result, the Portuguese designed plans in consultation with the European financiers to maximise their commercial potentialities in India.

European Financiers under the Portuguese Flag :

After the firstvoyage itself, Vasco da Gamarealized thatthe power structure of Malabar neededa stronger fleet to tackle the problems especially with the local kingdoms. In the fleet of thirteen ships captained by Pedro Alvares Cabral, two ships were owned by a private merchant.[1]At that time, as private fleets were not permitted tocome to India independently, they moved under the Portuguese flag to the various trading centres to purchase pepper from the Malabar coast.On account of the lack of capital in the hands of the Portuguese, they had to invite Italian and German financiers. As a part of the trade transactions, these financiers significantly suppliedthe Portuguese copper from various parts of Europe for the purchase of spices.

During the reign of King Dom Manuel, between 1500 and 1521, the Portuguese sent 273 ships to India, that is twelve to thirteen ships per year.[2] These ships were to carry spices back to Portugal, and some of them stood as guards and gave protection to the loaded vessels.[3] It

shows that enormous quantity of pepper and spices were taken on board to Portugal. All these meant that enormous capital was needed for the purchase of voluminous commodities for maritime trade from the Malabar Coast. As the Portuguese crown was not affluent enough to invest for this enormous and risky enterprise, they had to seek the support of various financiers, especially wealthy entrepreneurs form other European nations.

At that time, there were many foreign merchants who were engaged in maritime trade in Lisbon. A number of vessels reached the Malabar coast with the Portuguese and other foreign nationals who lived in Portugal. King Manuel I of Portugal issued an order on 24th June 1500, allowing other foreign powers to take part in the Indian trade along with the Portuguese fleet, with their own ships. Consequently, many vessels owned by the Italians and Germans reached the Malabar coast and they did engage in trade with India under the Portuguese flag.

During the second voyage of Vasco da Gama in 1502, private merchants like Anton Welser, Vohlin Fugger, Hochstetter, Imhof, Gossembrot and Hirschvogel had entered into contract with the Portuguese and sent their ships to the Malabar coast in order to purchase spices.[4] In 1514, Afonso de Albuquerque, the Viceroy of India, reported that the Germans wanted to build a chapel in India, and the first chapel was built in Cochin.[5] It shows that a German community had settled on the Malabar coast as a part of their spice trade. In 1506, the Portuguese king issued another order that blocked private persons from sending ships to India to pick up spices from the Malabar coast.[6] This shows the intention of the king of Portugal to monopolize the Indian trade. The Portuguese authorities always kept their power over the private financiers by granting permissions or withdrawing them according to the whims and fancies of the Portuguese king.

Lisbon: A Centre of Mercantile Hub :

Lisbon was becoming the centre of overseas trading activities with Asian countries, and many foreign financiers had commercial centres in Lisbon. The Portuguese authorities started to seek financial assistance from the foreign financiers of the European countries. Before the Portuguese arrival in India, the Arabs controlled most of the ports along the sea route to India. They bought pepper from the Malabar coast and shipped it up to the red sea. From there the porters loaded it onto camels to reach Alexandria or Damascus and the Mediterranean, and then on to Venice. There was a close partnership of maritime trade between Arabia and Venice. The Portuguese realized that Lisbon was closer than Venice to Spain, and the north European markets handled by the Germans, France, and Spain, were buying spices from Portugal at lower prices.[7]

The Asian commodities entered Venice through two essential routes. One came through the Red Sea, Cairo, and Alexandria; the second route ran through the Persian Gulf, Baghdad, and the Levant.[8] The German financiers participated in the spice trade by the third decade of the thirteenth century at Venice; as a result, they established a German colony and a factory in Venice. The German presence at Venice indicated that they conducted trade transactions at Venice before the Portuguese arrival in India.

In 1485, Jakob Fugger, from the German Fugger family, had opened a counting-house in Lisbon. The following year, a Spanish merchant named Cristobal de Harowas sent to Portugal as his agent.[99]Donald F. Lach, Asia in the Making of Europe , Vol.1, book 1, University of Chicago press, With the development of Lisbon as the pivotal centre of the supply of spices, the Fuggers, like other German firms, shifted their trade to Lisbon and Antwerp at the beginning of the sixteenth century[10]. Besides the Fuggers, many foreign financiers had commercial centres in Lisbon. Already the Portuguese authorities were seeking financial assistance from these financiers.

At the beginning of the sixteenth century, Lisbon replaced Venice; a flourishing copper trade existed in Europe in 1502-03. A central European banker, called Fugger, exported twenty-four per cent of Hungarian copper to Antwerp. Gradually copper was paid for buying spices in Lisbon.[11] It shows that Lisbon became the centre of all trade transactions in Europe; there was no doubt that the Hungarians, Germans, Flemish, and French, who formerly contacted Venice to buy spices with their cash, would turn to Lisbon for trade.[12]

Italian and German Financiers :

A few merchant financiers that took a prominent role in trade during the sixteenth century, as the Portuguese crown was unable to find funds for their new eastern enterprise are to be mentioned.BartholomeuMarchioni, was a prominent Florentine financier, who helped the Portuguese with loans. He engaged himself in Lisbon under the reign of Dom João II.[13] Gualterttic and Frescobaldi, a Florentine financial bankers' group, had taken an active role in the trade in spices. In 1505, they had set out in the fleet destined to the Malabar coast.[14] Girolamo Sernigi was another Florentine merchant who had settled in Lisbon during Vasco da Gama's expedition to India. [15] He accompanied Pedro Alvares Cabral in 1500 on the voyage to the Malabar coast.Giovanni Francesco de Affaitati was called a member of the Affaitati family. Their activities started in Lisbon before discovering the sea route to India. He was extremely interested in the spice trade after Cabral's expedition to India.[16]

The Germans were already residing in Lisbon to take part in the different geographical expeditions of the Portuguese as artillerymen or as explorers before the sixteenth century. In 1505, south German mercantile families like the Welsers, the Fuggers, the Gossenbrots, the Hochstetters, the Imhofs and the Hirschvogel made an organised and joint effort to send three vessels to Malabar coast along with Francisco da Almeida. The participation of the Fuggers with the Portuguese became unavoidable as they had owned silver and copper mines. At this juncture, silver and copper were two metals needed for commercial transactions in Malabar.[17]

The Portuguese learned the importance of metal when they came to India. The Fuggers were the owners of metal, they sent wagons full of the ores of silver and copper from Hungry to Antwerp, and Portugal became the best customer of the Fuggers. They reached Lisbon; in return, Portugal paid with pepper. In this way, Fuggers became one of the largest spice wholesalers in Europe.[1818]Greg Steinmetz, The Richest Man Who Ever Lived, Simon & Schuster e book, New Delhi, The Portuguese king ur-

gently needed money to continue the trading activities with the east, for which he needed money and metals for exchange.[19]

The Portuguese king needed 5000 to 6000 quintals of copper every year from the Fuggers for taking to India. In 1515, Fuggers contacted the king of Portugal and made a copper-pepper contract.[20] The demand for copper in India was high because it was used to mint coins for native kingdoms, and the aristocratic families made household utensils with copper. India did not have sufficient copper mining during this period. So, the king of Cochin demanded 1/3 of the price of pepper to be paid in copper, and the remaining 2/3 could be paid in cash.[21] The German merchants also expanded their trade to include items like pearls, diamonds and various precious stones. Between 1517 and 1550 dealers in pearls and precious stones came to India.[22]

Gradually, the German merchants like the Welsers, the Fuggers and the Hochstetters changed their trading transactions of direct contact with Indian commerce. They began to engage more in the re-export trade in Europe.[23] On the other hand, the German merchants' cooperation was inevitable for the Portuguese to continue their trading activities with India because copper was invaluable and inevitable commodity of exchange in the subcontinent of India. And the Germans had the monopoly of copper trade. The Portuguese faced political and commercial challenges over the trading concern from the Malabar coast. In 1570s, the situation drastically changed, compelling the Portuguese authority to make a new contract with the European financiers.

Asia Contract and Europa Contract :

By the 1570s, the German financiers attempted to monopolise the spice trade both in India and Europe. Gradually several financiers began to violate the Portuguese terms and conditions on commercial enterprises with India and did several malpractices. Therefore, the Portuguese king, Sebastian (1557-1578), issued an order in 1570 to throw the pepper trade open to private traders.[24] They had established two network of contracts, namely the Asia contract and the Europa contract.

Asia contract indicated that those purchasing spices from various centres in India should hand them over to the *Casa da India* (Indian house) in Lisbon. On the other hand, the Europa contract denotes that the contractors of various parts of Europe buy the Indian spices from the *Casa da India* in Lisbon and supply them worldwide.[25] The Asia contract, as well as the Europa contract, had some differences. The Asia contract did not allow any privileges to the contractors for the selection of commodities to be purchased and a large quantity of pepper should be imported to Lisbon. Whereas, the Europa contract, they had the freedom of choice and did not have the responsibility to increase the volume of export from Lisbon.[26]

In 1575 king Sebastian declared a new regulation to liberalise Indo-European commerce. He had given up the role of merchant king and the heavy expenses compelled him to hand over the spice trade monopoly to the private contractors.[27]

In 1575, Konard Roth, an ordinary merchant from Augsburg, made a contract in which the pepper contract was made for five years.[28] Both Roth and king Sebastian wanted to have

German financiers as partners to work out the contract.[2929] Pius Malekandathil, The Germans, The Portuguese and India, Transaction publishers, London,

All the commodities were stored at *Casa da India* with a fixed price. After the death of king Sebastian on 4th August 1578, Portugal became part of Spain.[30]The power of Konard Roth also diminishedon account of this. Even after the union of Portugal and Spain they continued their contract without any substantial changes. Gradually the German financiers established a good contact on their own with the centres of Goa and Cochin.

Giovanni Rovallesca, an Italian merchant continued the Asia contract, he was obliged to export 150,000 quintals of pepper from India to Lisbon in five years. After the reunion, administrative system was to be continued through *Casa da India*.[31] Filippo Sassetti (1540-1588), the Florentine merchant, came to India as a factor for continuing his service until his death in 1588.

Another group of financiers was known as the Fuggers and Welsers (1586-1591), the famous merchant families of South Germany. One-fourth of the Asia contract was granted to the Fuggers.[32] Ferdinand Cron (1559-1637) was the chief factor who represented the Fuggers and Welsers of Cochin.[33] During this period, large quantities of pepper were imported to Europe, but its rate began to fall in Europe. There were several reasons for the same.

First, the Portuguese crown attempted to sell the imported pepper at the highest price possible in Lisbon to the European contractors. Secondly, Cairo and Alexandria exported a considerable volume of pepper in the European market, and, because of that, the rate of pepper in Lisbon went down. Thirdly, the local producers used to sell their products with a higher profit against the fixed price, far below the current market. Fourthly, the administrators of the Portuguese colonies did not care much about the employment of people in Portuguese India and the workers were not adequately paid.[34]

Besides Cron, some other German financiers were sent to India, they established five factories such as Honor (Honawar), Barzelor (Barkur) Mangalore, Cannanore, and Calicut for the same purpose.[35] Following years, the situation was not favourable to set out between Lisbon and India. In 1590s English pirates attacked the ships moving from Lisbon to India. There was no merchandise of spices from India during this year. After that truly little quantity of pepper reachedLisbon. The Europa contract holders sent pepper from Lisbon to Danzing, Lubeck, Hamburg and Amsterdam.[36]

The Portuguese crown continued the pepper trade with Asia and Europe based on the Asia and Europa contracts. The financial merchants took a significant role as mediators in the last decades of the sixteenth century. There was an average transaction of cargos throughout the year, around 30,000 quintals of pepper per year, though it was not maintained always the same. Further, the pepper trade with India was directly controlled by the Portuguese from 1597 to1607.[3737] K S Mathew, Maritime Trade of the Malabar Coast and the Portuguese in the Sixteenth Century, New Delhi, 2016, p.264.

Conclusion :

The Portuguese endeavour to India, motivated primarily by the commercial interests soon became a success. But their ardent desire to monopolise the trade met with many adverse factors. The commercial rivalry of the Muslims was a game changer. But the main hindrance was the lack of finances to control the Indian Ocean trade. The Portuguese alone were not in a position to finance the whole endeavour. At the same time, their ardent desire to get the monopoly of the Indian spice trade compelled them to seek for financial partners from various European countries. A few German and Italian financiers came forward to co-operate with this initiative. It was beneficial to both the parties. The financiers could reap profits from trade and the sale of metals like copper and Portugal could maintain their monopoly under their flag. It was this mutual co-operation that helped the successful commercial enterprise during the sixteenth century. The Asia and Europa contracts were very important milestones in this joint commercial venture of the sixteenth century.

Reference books :

1. Boxer, R C, The Portuguese seaborne Empire 1515-1825. Hutchinson of London. London, 1969.
2. Danvers, F. (1894). The Portuguese in India. Vol.II. W H Allen & Co. Waterloo palace, 1894.
3. F. Lach Donald, Asia in the Making of Europe, Vol.1, book 1, University of Chicago press, London, 1965.
4. Greenlee, William Brooks (Trans.), The Voyage of Pedro Alvares Cabral to Brazil and India, AsianEducational Services, New Delhi, 1959.
5. Kalus, Maximillian, Foreign foreigners: Germans in Portuguese India and Beyond in the 16th Century, paper presented at the WEHC Kyoto, 2015, pp.1-15.
6. Malekandathil Pius, The Germans, The Portuguese and India, Transaction publishers, London,1999.
7. Mathew K S, Indo-Portuguese Trade and the Fuggers of Germany, Manohar, 1997.

Endnotes :

1. William Brooks Greenlee (Trans.), The Voyage of Pedro Alvares Cabral to Brazil and India, Asian Educational Services, New Delhi, 1959, p. xviii.
2. K S Mathew, Portuguese Trade with India in the Sixteenth century, Manohar, New Delhi, 1983, p.83.
3. K S Mathew, Maritime Trade of the Malabar Coast and the Portuguese in the Sixteenth Century, New Delhi, 2016, p.133.4*Ibid,* p.134.

5. Maximillian Kalus, Foreign foreigners: Germans in Portuguese India and Beyond in the 16th Century, paper presented at the WEHC Kyoto, 2015, pp.1-15.
6. K S Mathew, Maritime Trade of the Malabar Coast and the Portuguese in the Sixteenth Century, New Delhi, 2016, p.135.
7. Greg Steinmetz, The Richest Man Who Ever Lived, Simon & Schuster e book, New Delhi, pp.50-51.
8. Pius Malekandathil, The Germans, The Portuguese and India, Transaction publishers, London, 1999, p.5. London, 1965, p.94.
9. Donald F. Lach, *Asia in the Making of Europe*, Vol.1, book 1, University of Chicago press, London, 1965, p.94.
10. K S Mathew, Indo-Portuguese Trade and the Fuggers of Germany, Manohar, 1997, p.144.
11. Michael Pearson, The Indian Ocean, Routledge, London, 2003, p.128.
12. William Brooks Greenlee, op cit, p.133.
13. Conde Ficalho, Viagens de Pedro da Covilham, Lisbon, 1898, p.67.(K S Mathew, Maritime Trade of the Malabar Coast and the Portuguese in the Sixteenth Century, New Delhi, 2016, p.206.
14. William Brooks Greenlee, op cit, p.207.
15. E G Ravenstein, A Journal of the First Voyage of Vasco da Gama 1498-1499, The Hakluyt Society, London, 1898, p.119.
16. William Brooks Greenlee, *op cit,* p.118.
17. K S Mathew, *Maritime Trade of the Malabar Coast and the Portuguese in the Sixteenth Century,* New Delhi, 2016, p.213.
18 Greg Steinmetz, *The Richest Man Who Ever Lived*, Simon & Schuster e book, New Delhi, pp.53-54.
19. K S Mathew, Indo-Portuguese Trade and the Fuggers of Germany, Manohar, 1997, p.161.
20. Ibid.
21. Pius Malekandathil, The Germans, The Portuguese and India, Transaction publishers, London, 1999, p.56.
22. Pius Malekandathil, The Germans, The Portuguese and India, Transaction publishers, London, 1999, p.61.
23. Ibid, p.55.
24. Donald F. Lach, op.cit, p.132.

25. Pius Malekandathil, The Germans, The Portuguese and India, Transaction publishers, London, 1999, p.75.
26. K S Mathew, Indo-Portuguese Trade and the Fuggers of Germany, Manohar, 1997, p.170.
27. Donald F. Lach, op.cit, p.132.
28. K S Mathew, Indo-Portuguese Trade and the Fuggers of Germany, Manohar, 1997, p.169. 1999, p.77.
29. Pius Malekandathil, *The Germans, The Portuguese and India,* Transaction publishers, London, 1999, p.77.
30. Ibid
31. Donald F. Lach, op.cit, p.135.
32. K S Mathew, Maritime Trade of the Malabar Coast and the Portuguese in the Sixteenth Century, New Delhi, 2016, p.252.
33. Pius Malekandathil, The Germans, The Portuguese and India, Transaction publishers, London, 1999, p.84.
34. K S Mathew, Maritime Trade of the Malabar Coast and the Portuguese in the Sixteenth Century, New Delhi, 2016, pp.253-254.
35. Ibid, p.256.
36. Pius Malekandathil, The Germans, The Portuguese and India, Transaction publishers, London, 1999, p.93.
37. Mathew, K S, Maritime Trade of the Malabar Coast and the Portuguese in the Sixteenth Century,New Delhi, 2016.
38. Mathew, K S, Portuguese Trade with India in the Sixteenth century, Manohar, New Delhi, 1983.
39. Pearson Michael, The Indian Ocean, Routledge, London, 2003.
40. Ravenstein E G, A Journal of the First Voyage of Vasco da Gama 1498-1499, The Hakluyt Society, London, 1898.
41. Steinmetz Greg, The Richest Man Who Ever Lived, Simon & Schuster e book, New Delhi.

★★★

BHAVAVEENA
Vol. 19, Issue. 10(2), October 2022
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావవీణ
UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

Lamal : A Religio-Cultural Study of Maring

- T. David Suanlian
Research Scholar, Department of History,
Manipur University.

- PadipiboNewmei
Research Scholar, Department of History,
Manipur University.

Abstract :

This paper is a religio-cultural study of the lesser-knownMaring Naga Tribe in Manipur. They have peculiar archaeological evidence of stone structures which they called lamal (an altar) in every old village. This is a unique stone culture where megalithic or monolithic culture dominates the tribal society in northeastern India. It aims to understand the cultural heritage of the Maring tribe and it argues that lamal culture is neither megalithic nor monolithic culture in nature.

Keywords : Maring, lamal, stone culture, megalithic, monolithic, etc.

Introduction :

Maring is a Naga tribe inhabiting the eastern hills of Manipur bordering Myanmar. They have an oral tradition of originating from Burma but the story is more a mythical then historical. The worship of village deity which protected them was in practice since time immemorial. In honor of the village deity, they have a sacred place in the middle of the village known as lamal. Lamalis an elevated place or structure, as a mound or platform at which religious rites are performed or on which sacrifices are offered to gods. It is an altar and they worshipped the deity which dwells in the altar. A megalith is simply a large stone, and a megalithic culture is one that uses large stones in socio-cultural life which is popular among the northern tribes of Manipur. While on the other hand, monolithic in which sizes are not so important is prevalent in the southern tribes. The altar culture is a peculiar culture of the Maring which is neither megalithic nor monolithic.This paper aims to explore the various traditions relating to religion and cultural system of the Maring. It seeks to have an understanding about the Lamal cult and strive to contribute various submissions and to promote indigenous researchers. The proposed study is based on descriptive research design. The relevant data has been examined on the basis of information gathered through primary and secondary sources. The data has been collected from various sources like books, thesis, interviews etc. and mainly confined with primary sources for analysing. Literary sources among the Maring tribe are quite low compare with other tribes. Most of the researchers have lightly studied this subject and written only a few paragraphs, it is difficult to find a single chapter reviewing the Maringlamalreligiocultural system. This article is an attempt to dedicate to the fullest on the subject. It covers the pre-colonial period only when modern education or Christianity was unknown.

Lamal : The Religio-Cultural life :

Altar is the monopoly of the parental villages only and no other village could have it.[1] Local tradition indicates that the altar stone was carried along with their migration. Indeed, only in the old villages of Maring we can find the lamal. The altar is a simple dome/pile of regular or rough stones. The sacred stone is the one which is buried under the altar. They called it a

'living stone' and is no ordinary stone. It is a kind of baetylic stone, seem to be regarded as the dwelling place or the repository of the prosperity of the community or of spirit which promotes it.[2] From the archaeological view, the living stone is a water-worn stone or a Neolithic tool. The priest of KhudeiKhunou narrates that the living stone can wet the hands/palm when holding and if a blade of grass is place on it and raise a dao as if to cut the grass than the grass would begin to spin.[3] When the village altar was set up, the living stone was buried and above the altar was constructed. This stone is held particularly sacred and its destruction is believed to involve in the decline and ultimate extinction of the village. It is strongly belief by them that the stone make a sound like a chick when annoy or disturb and that is a sign of warning for the village and villagers.[4] The lamal or altar is a small rough circle of stone about 5 or 6 ft. in diameter, the stones being smaller than a man's head and apparently thrown in irregularly.[5] There is a post erected closeby of about 1 or 2 feet visible above the ground. The post seems to be palisade or phallic in shape. The only permitted tree to be use as the post is uthangjing(castanopsis tribuloides) tree. A neatly hewn taking only the heartwood. This tree is naturally strong and will not decay or lose strength for a long time and is not defeated by termites. But there is no engraving of any kind in the phallic post or the lamal. The lamal is surrounded by irregular stones usually in rectangular giving the boundary of the altar. This jurisdiction is not supposed to be enter by anyone especially the outcast, deform person etc. except the priest. Maring are exogamous and they intermarry different clans. If any marriage took place within the same clan is known as 'pinglamklou'. Such couples are banned in the lamal jurisdiction in all customary rituals including 'kholamalphun'. The belief involves that an insult to sacred precinct does not escape divine punishment.[6]The post may not be replaced as long as it does not break down on its own. Only the priest has the right to change the phallic post. By the lamal there is a place levelled for village gatherings like festivals, ritual ceremonies etc. this ground is also the dancing ground of the village. The worship of lamal is like the fertility cult. They worshipped the village deity for prosperity, birth of extraordinary men and women to protect their village, and increases in village population. It is also associated with agriculture, to fertilize the soil, for good crops and good harvest. The altar worship is also associated with ancestral worship. When any ceremony or festivals was performed, they called their ancestors spirits to participate with the living. Some people have the ability to see ancestor spirits on such occasion. It is not necessarily the priest or elder, even children see them who cannot even explain what is going on. They believed that clean eyes can see spirits like dog does. Any form of rituals like conflict resolution, ceremony or festival of the Maring has to be perform or celebrates in a village where the altar stands. Many new settlements do not have the lamal.

Brief history of the Maring :

The Maring tribe were mentioned in the CheitharonKumpapa as early as 1302 CE[7] when Meitei king ThangbiLanthaba who reigned from 1302-24 A.D. invaded a Maring village calledKhunbi.[8] The Maring villages are as old as the 12th century A.D. or earlier. The

altar was set up after the establishment of a village. If they move to a new site, they carried the living stone with them,in such case, the priest do the necessary rituals to dig out the baetylic stone and again a ritual to bury it in the new site and if a new village was set up from the mother village, then they make a new altar for the new village and the priest finds a new stone for the new altar. The burial was done after the convention of the whole village assembly. The site where it was chosen, the priest with his heel makes a circle on the ground and the circle was dig up and the living stone was place with three pieces of plantain tree leaf and grain of rice.[9]The sacrifice at the altar was done 3 or 6 times a year.[10] When the sacrifice was performed once in the month of March on full moon night and in the wee hours and it continues for several days. On the first day an egg was sacrifice and the next day was observed a genna where all the villagers do not do any works and venture out of the village. On the second day also, an egg was sacrificed and the same genna. And the last and final day, mithun was sacrificed. The offal and its head were put up on the fork post next to the phallic post. All religious ceremonies and rituals connected to village welfare was performed on the altar.[11] Traditionally only wild animals hunted was offer for sacrifice and in later period domestic animal were permitted.[12] Das mentioned that mithun was the only sacrificial animal. It can be either wild or domesticated.

Palhing is the greatest of all feasts and the last of the Maring rite of passage.[13] It takes several days to perform this ritual. The performer was usually from a well to do family and influential person as the rite of passage involved a large number of animals and food and drinks to be consumed. Palhing is the greatest aspiration of Maring to perform once during their life time. It was believed that the palhing performer would remain to be blessed during his life time and after death in the next world. Before the feast begins, guests from far and near, compulsorily the relative and clansmen were invited. The performer would assign some person who are expert in wood carving to carve the tuwngheeng/wooden log,[14] a trophy post for himself and his beloved wife. The wood carvers were well treated with rice beer and meat for their works. They find good and healthy wao-heeng (quercus dealbata) from the forest as only this tree is allowed in the ritual. Then they pay ritual intonation to the selected tree with wine, egg and rice on a plantain leaf at the foot. There is also a selected person to cut such ritual tree like who does not have any genetic disorder and whose children have not pre-deceased him.[15] This feast associate with the erection of altar in his own memory. Stones bears witness to his might and greatness. He is regarded as being strong as stone.[16] At the foot of the altar, they erect a tuwng-heeng. In palhing they erect two identical tuwng-heeng which symbolizes both the performer and his wife. The performer usually chooses to erect his altar near the lamal. These two altars are similar in their physical feature except palhing has two posts and lamal has one. One has to be careful not to get confuse and the 'living stone' referred above in beneath the lamal.The sacrificial mithun was slaughtered by the priest after the required performing of rituals. To mark the occasion, six mithuns, one pig, one cow and sic fowls are to be killed. Three to four hundred jars of rice

beer and a large quantity of tobacco leaves are needed.[17] The offal of the sacrificial mithuns was offered to the god by putting it on a fork post which is another post erected next to the tuwng-heeng. The youth make the occasion lively with their beautiful songs and spectacular dances. They stay wake singing and dancing, eating and drinking. Palhing is connected with the concept of ritual wealth and ritual power and may be considered status giving rituals. These rituals may variously be termed 'confirmatory rituals', 'transition ritual's', 'rite-de-passage', 'piacular ritual'.[18] To perform the palhing one has first to perform the thilklai and parshao.Thil-klai is a ceremony of pulling/carrying of stones or rocks to erect in memory of the dead or an erection of memorial monument stone.[19]This rite is similar with the 'feast of carrying slab of stone' called Lung-suang in Chin and Kyauk-pying-thee-pwe in Burmese.[20]Parshaoor paryao is a feast of merit, which means 'glorifying flowers'.[21]Here the glory of a man (with his wife) is compared with the beauty of a flower.[22]All these ceremonies prescribed public feast with all its solemnity.

Conclusion :

Palthung is a village gate put upon two sides to mark the boundary of the village. Sometimes menhir or monolith were erected by the palthung of great heroes to protect them from enemies. Four monoliths (regular stone)[23]were also erected at the boundary of the village on each direction to protect them from enemies and diseases. This is done to drive out the evil spirits that may come to the village.[24] Stone erected after incantation.[25]All these rock does not have the power on its own but the incantation (thui) on it has the ability to work according to their belief. Christianity entered into Maring territory in the 19th century and it brought about changes in the social, cultural and religious life of the people. This lamal worship eroded and gradually began to disappear. But still the living stone on altar remain untouch as they fear to annoy the spirit nor dare to dig out as only the priest has the knowledge or skill which is not available in most villages. Some villages like KhudeiKhunou still continues to practice the lamal worship but Christian families no longer have any interest in the religious practice. In fact, the worshipper has declined to few 3 or 4 elders including the priest. This cultural practice of Maring is rapidly deteriorating but scholars and academicians seems to have lost their interest in documenting it.

Photos :

Figure no. 1. The Lamal at KhudeiKhunou village

Figure no. 2. The Palhing at Langol village

Figure no. 3. The Fork post at Khunbi village.

References :

1. Gimson, Christopher, 1927, *Notes on Maring Nagas*, Imphal.
2. Das, Rajat Kanti, 1988, *Tribal Social Structure: A study of the Maring Society of Manipur*, Inter-India Publications, New Delhi.
3. Maring, Molung Dominic, *History and Culture of the Marings,* thesis submitted to Department of History, Manipur University, 2014.
4. Hutton, J. H., 1926, The Use of Stone in the Naga Hills. *The Journal of the Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland*, 56, 71-82.
5. Sunila Sharma, M., 2011, *The Syntactic Structure of Maring*, thesis submitted to De partment of Manipuri, Assam University.
6. Parratt, S.N.A., *The Court Chronicle of the Kings of Manipur: CheitharonKumpapa*, Vol 1, 33-1763 CE, Routledge, London.
7. Kamei, Gangmumei, *History of Manipur: Pre-Colonial Period,* Akansha Publishing House, New Delhi.
8. Khai, Sing Khaw, *Zo People and their Culture: A historical, cultural study and critical analysis of Zo and its ethnic tribes*, KhampuHatzaw, Churachandpur.
9. Goswami, Tarun, 1985, *Kuki life and lore*, Published by North Cachar Hills District Council, Assam.

Footnotes :

1. Das, Rajat Kanti, 1988, Tribal Social Structure: A study of the Maring Society of Manipur, Inter-India Publications, New Delhi, p. 164.
2. Hutton, J. H. (1926). The Use of Stone in the Naga Hills. The Journal of the Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland, 56, 71-82.
3. Interview with DK Ethil, the priest of KhudeiKhunou, Chandel District, Manipur.
4. Interview with DK Ethil, the priest of KhudeiKhunou, Chandel District, Manipur.
5. Das, Tribal Social Structure, p. 163.
6. Khai, Sing Khaw, Zo People and their Culture, KhampuHatzaw, Churachandpur, p. 169.
7. Parratt, S.N.A., The Court Chronicle of the Kings of Manipur: CheitharonKumpapa, Vol 1, 33-1763 CE, Routledge, London, p. 37.
8. Kamei, Gangmumei, History of Manipur: Pre-Colonial Period, Akansha Publishing House, New Delhi, p. 160.
9. Interview with DK Leithilof Minou village, Tengnoupal District, Manipur.
10. Das, Tribal Social Structure, p. 164.
11. Interview with DK Ethilof KhudeiKhunou village, Chandel District, Manipur.
12. Interview with KodunsonMakunga of Minou village.
13. Maring, Molung Dominic, History and Culture of the Marings, thesis submitted to Department of History, Manipur University, 2014, pp. 97-98.
14. Maring, History and Culture of the Marings, p. 75.
15. Maring, History and Culture of the Marings, p. 75.
16. Maring, History and Culture of the Marings, pp. 97-98.
17. Das, Tribal Social Structure, p. 163.
18. Das, Tribal Social Structure, p. 163-164.
19. Maring, History and Culture of the Marings, p. 71.
20. Khai, Zo People and their Culture, p. 177.
21. Maring, History and Culture of the Marings, p. 96.
22. Interview with KorungDangshawaof Khudei Khunou village.
23. Interview with P. ModunDangshawaof Kalikalok village, Chandel District, Manipur.
24. Goswami, Tarun, 1985,Kuki life and lore,Published by North Cachar Hills District Council, Assam,p. 76.
25. Goswami, Kuki life and lore, p. 126.

★★★

BHAVAVEENA
Vol. 19, Issue. 10(2), October 2022
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావవీణ
UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

'India and China Engagement with Southeast Asia'

- ***Tuithung Dounreitim***, PhD Student, Department of Political Science, Manipur University.

Abstract :

The Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) and other regional organisations provided a forum for discussing regional challenges and developing consensus-based policies to address those challenges. It's important to point out that dynamic internal factors are not the only ones shaping Southeast Asia's future; external forces are also at work, pushing for a dominant role in this strategically important region of resource-rich nations. The approaches taken by India and China toward ASEAN are essential because of the complex interplay between internal and external influences. This study analyses the shifting perspectives, attitudes, and behaviour policies towards ASEAN in the present setting, focusing on the new dynamic in relations between India and ASEAN. The majority of Indian policymakers and analysts view the region as significant because of its strategic location, cultural ties to India, and commercial prospects. The study will also look at how the Maritime Silk Route has impacted relations between India and China. It is important and helpful to see the chances of relations between India and China with ASEAN getting better in the future as a concerns and issues to the strategic and policy roles that different parts of the international community play in their relationships.

Keywords : India, China, ASEAN, Southeast Asia, Economic, Political, Strategic, Relations, Cooperation, Policy, Region.

Introduction :

Instead of resorting to armed force, diplomacy has been used to keep peace and order on a global scale. Another aspect of it is the defence of national interests by situational appropriate and finely tuned statecraft. The member states of the ASEAN are facilitating China's entry into the global business system through increased trade and investment. While the area is hopeful for increased economic opportunities with China and India, it is concerned about the country's future foreign and security policies. An increase in interaction between nations and the states of Southeast Asia is of interest to many. There has been a significant rise in the policy attention paid to ASEAN and the broader regional grouping that includes Southeast Asian governments by India, the re-emerging and neighbouring ones. There is no denying the rivalry between India and China over who can forge stronger ties with and exert more influence over Southeast Asian states.

Each Southeast Asian nation has distinctive traits that influence its China and India policy. There are a few generalisations that may be made regarding the region as a whole. The Southeast Asian states' primary foreign policy objective is to safeguard their autonomy and sovereignty. They work to ensure that powerful nations don't use their might to meddle in regional politics or to undermine smaller ones' sovereignty. This basic goal is just as important as promoting peace around the world and economic growth.

Southeast Asia has concerns about India and China based on the region's geography and his-

tory. Fears that China will take over the area are fuelled by a number of things, such as China's size and closeness to the rest of Asia, the age and success of Chinese civilization, the ancient tributary relationship, and the fact that there are many ethnic Chinese communities that are very wealthy.

Instead of opting for open rivalry, India and China have adopted a cooperative multilateral strategy in the area and are now active participants in a number of regional organisations. The countries of Asia have a long history of mutual mistrust and suspicion. The number of misunderstandings and reasons for mistrust between Asian countries has gone down a lot thanks to the progress made in these places, which shows how important they are becoming for building trust in the region.

Analysis of the terms of "Hedging" and "Engagement" :

China's rise as an economic and military power has made the world less predictable, and if ASEAN members are "hedging" their bets, it's because they want to get the most out of their economic gains while minimising security risks. The region is hopeful about China's potential for economic growth, but it is worried about how the country will handle its foreign and security policies in the future. The governments of ASEAN are convinced that giving Beijing a role in the peace and stability of Southeast Asia will result from China's economic independence from the economies of the region and the rest of the globe.

Southeast Asian governments have also advocated for the ASEAN Regional Forum (ARF) and the ASEAN+3 to increase security dialogue and economic linkages in multilateral settings to preserve a cooperative balance of interests between China and India in the area. China's foreign policy orientation toward the Southeast Asian region will show more continuity than disruption, suggesting that Beijing will continue to focus on issues in its immediate neighbourhood. This means that most of the changes will be made because Beijing wants to widen and strengthen the structures that are already in place for diplomatic, economic, security, social, and cultural exchange between China and the Southeast Asian countries.

The People's Republic of China no longer regards ASEAN as a Western-inspired organisation hostile to China's interests, which prompted Beijing to assist communist insurgencies in Southeast Asia in order to overthrow regional governments. China is aware that Southeast Asian nations have adopted a "hedging" or "fence-straddling" approach to dealing with China as a rising force, mixing economic cooperation with strategic reluctance. China would aim to ensure that Southeast Asia as a region does not align with an external or regional power hostile to China and turn Southeast Asia's desire to hedge against China into a need for comprehensive cooperation in order to protect its own long-term national interests. Beijing is ready to use or improve a strategy called "counter-hedging" to reach out to Southeast Asian countries, embrace them, and get them to accept China's leadership in Asia.

Southeast Asia also considers engagement as a strategy to prevent potential Chinese dominance. ASEAN as an organisation and Southeast Asian states individually engage in engagement, which includes promoting Chinese participation in multilateral organisations and inter-

national dialogue and accords. Engagement is predicated on the notion that China's participation in regional activities will lessen tensions and promote political consensus in two ways. As a first step, China will begin to invest in the systems that ensure these gains are fairly distributed. The second benefit of Chinese involvement is that it will socialise them into "the ASEAN Way," leading them to the view that dialogue, consensus, and collaboration are more effective than confrontation and coercion in achieving their goals. China's rapid economic expansion in the region can be attributed to its "engagement policy."

The economic connection between China and ASEAN is primarily competitive rather than complementary. If increased commerce with China is not necessarily favourable for Southeast Asia in merely economic terms, the reason is that ASEAN anticipates a security dividend. Evidently, the governments of Southeast Asia view the possibility of a global economic downturn as an investment in their political future. According to the reasoning that supports an engagement policy, guaranteeing that the regional order is advantageous for China will assist China in accepting the current rules, including the autonomy of its smaller neighbours.

The majority of Southeast Asian states follow what may be considered a hedging approach, in that they avoid antagonising foreign great powers unless they constitute a direct threat to a critical interest. In particular, they seek favourable working relationships with China and India, the two powerful outsiders who may fight for leadership in the area in the future. As a whole, the region thinks that engaging with China is a better way to get China to agree with the rules of international interaction that ASEAN likes than taking a defensive or exclusive stance, which could lead Beijing to try to change the system.

Indo-ASEAN Engagement :

India and ASEAN members have had diplomatic relations since the time right after World War II. Significantly, India backed the independence of Indonesia and Myanmar and was a key participant at the Bandung Conference in 1955, where it supported the Non-Alignment Movement. India was also one of the first nations to recognise Singapore's independence and establish diplomatic relations. This occurred only fifteen days after Singapore's independence in August 1965.

India initially provided ASEAN with its support on an informal basis when it was established in 1967 and then began providing it on a more definitive basis after 1973. However, in 1980, India recognised the Vietnamese-backed dictatorship in Kampuchea, which built a gap between Delhi and ASEAN. It was during the height of the Indo-Chinese War that ASEAN was established. India had to break ties with ASEAN because of the group's founding five countries' generally pro-Western mindset. However, unlike China and other powers, India was not hostile. Despite this dormancy, a significant break opened up in India's connections with Southeast Asia. Moreover, they started going in diverse directions on the way to improvement.

The politics of the Cold War that impeded the benign connection between India and Southeast Asia have finally ended. India and ASEAN have partnered up due to their shared interests outside of the distorted lens of the Cold War.

The relationship between India and ASEAN entered a new period of rediscovery and revival after the Cold War ended. India and Southeast Asia have faced numerous possibilities and threats throughout the 1990s.

For the first time since the Cold War officially ended in 1991, India has had a greater degree of autonomy to pursue domestic and foreign policies that are in its own best interests for the first time in modern history. The Indian perspective on the world is informed by a non-aligned ethos, and the country works hard to preserve and improve its strategic independence.

India began to feel that economic and political objectives should be secured through diplomacy. Thus, for the first time since India's independence, the diplomatic missions of India were tasked with securing economic benefits for the country through fostering trade and investment ties. The concepts of economic liberalisation that dominate the modern world have also driven India to liberalise its economy in order to foster economic growth. Due to its enormous domestic market and an abundance of cheap labour, India is a highly appealing market for commerce and business. At the same time, India has been seeking foreign investment to accelerate its economic growth. In the early 1990s, India decided to redefine its neighbourhood and seek a place in the greater Asian area. India has thus launched on a mission to integrate itself with the greater Asian area, as opposed to restricting itself to ties with its near neighbours. In the early 1990s, the "Look-East" policy was created to realise this broader objective. Clearly, one of the most important and unavoidable parts of the current policy initiatives is to strengthen economic ties with Southeast Asia.

Since the introduction of the Look East Policy in 1991, there has been consistent growth in the partnership between India and ASEAN. In 1992, India joined the dialogue as a sectoral participant, and by 1996, it had joined the dialogue in its entirety. Including China, Japan, and the Republic of Korea, India has held an annual summit with ASEAN since 2002. After working together for twenty years, India and ASEAN changed their relationship to a strategic partnership in 2012. There are thirty total dialogue mechanisms covering every industry, including seven sessions at the ministerial level.

Given the dramatic shifts in the global political and economic landscape during the early 1990s and India's own march towards economic liberalisation, it is not surprising that the Indian government has prioritised forging a closer and more comprehensive partnership with ASEAN. In an attempt to broaden its economic horizons, India adopted the Look East Policy. Over time, the "Look East Policy" turned into the "Act East Policy," in 2014 which is more dynamic and proactive. The 'Act East' policy is central to India's vision for the Indo-Pacific. On the 30th anniversary of India's relationship with ASEAN, on June 16, 2022, New Delhi held a special meeting of ASEAN and Indian foreign ministers where this point was emphasized.

In addition to economic, political, and geopolitical considerations, the existence of a sizeable Indian overseas in Southeast Asian countries—particularly in Myanmar (Burma), Malaysia, and Singapore—also provided some input. But whenever such discriminatory poli-

cies came up in some places, Indian governments preferred to treat them as minor irritants in India's relationship with the host countries rather than major issues of national pride, even though the people of Indian origin in Southeast Asia did not suffer much from them. The Indian overseas in Southeast Asia, aware of India's minimalist stance in this area, was able to quickly adapt to the region's shifting social and political climates. Perhaps it wouldn't have been the case if Indians had been able to actively back their fight to keep colonial-era rights. Overall, the issue of overseas Indians did not have a significant impact on India's relations with Southeast Asian governments, and it certainly could not be compared to the effects that the problem of overseas Chinese had in many of the Southeast Asian countries, which continues to affect China's relations with some states of Southeast Asia even to this day.

The relationship between ASEAN and India is quite significant. This partnership between two thriving economies is relatively problem-free. Therefore, there is a great deal of ease and trust in the partnership. However, the connection falls well short of its true potential. India is outperforming ASEAN, and vice versa. The relationship between ASEAN and India is a shadow of the relationship between ASEAN and China.

In addition, the Ministry of External Affairs has streamlined its policy approach toward ASEAN by institutionalising the relationship through the formation of an ASEAN-India Centre, an India-ASEAN special section on its website, and an ASEAN division inside the Ministry of External Affairs. The Indian government has said that ASEAN's role in supporting peace and security in the region is important. It appears that India's regional involvement is expanding beyond the ASEAN region. India is participating in an increasing number of bilateral, trilateral, and mini-lateral engagements.

Exchanges of ideas, traditional knowledge, culture, practises, and developmental models have been facilitated by India's relationship with the ASEAN countries at both the institutional and bilateral levels. This has sparked conversations about issues of mutual interest and significance. Investment, commerce, and defined core areas of collaboration among business communities, societies, and people have reaped fruits since the founding of ASEAN and in the last two and a half decades of India's institutional engagement in the ASEAN process. Culture, overseas, cinema, archaeology and religion have always been reliable platforms for future conversations when there has not been an agreed business, trade, or investment agenda. Both the Look East Policy and its successor, the Act East Policy, depended on India and ASEAN working together.

India and China on Maritime Cooperation:

India and China are two ancient nations and civilizations with a lengthy past. Nevertheless, due to historical, political, and economic factors, these two nations have maintained a centuries-old traditional alliance that has had ups and downs over the last few decades. In the last few decades, India and China's relations have been left to decline. However, in 1976, India and China restore diplomatic relations. Since the end of the Cold War and the fall of the Soviet Union, India and China have been getting along better and finding more things in common.

It has been a long time since China and India have been able to put aside their past and focus on economic expansion and trade interests. Furthermore, China has emerged as India's top trading partner, and bilateral economic cooperation is at an all-time high. Since the Indian nuclear tests of 1998, the political trust between the two countries has been at its lowest point. In the territorial conflict between China and Japan, China and other Southeast Asian countries, India should not take a position. As long as India and Pakistan are fighting over Kashmir, China should maintain neutrality in the Kashmir dispute.

History shows that there is a lacks of trust between China and India is largely based in unresolved boundary disputes. There is a viable option to re-start to the 1993 and 1996 agreement between the two countries, thereby resuming the process of clarification and collaboration on the Line of Actual Control (LAC), the vastness of the disputed region and the inability of any government on either side to make any significant compromises for a final solution. Furthermore, it might be a method for temporary resolving the issue and then discarding for a long time. This is the only option that both sides have agreed to so far, even though it does not satisfy either party.

It should be highlighted that the escalating conflict along the disputed border is a result of rising nationalism on both sides and better patrolling conditions. Which allow soldiers to encounter more frequently than before, resulting in more confrontations during patrol. Due to misunderstandings about the LAC between the two countries, the chance of a "brush fire" is rising, even though both sides are still working to improve their border infrastructure.

This may generate significant problems for the two countries in the digital age. Consider that the two parties should emphasise that discussing LAC will not result in a final settlement of the boundary issue, but it can help reduce military tension between China and India. Both sides could verify the LAC from the sensitive but conflict-prone territory while controlling the more contentious but relatively peaceful sector. As both China and India rise, their regional interests will become increasingly diverse. There has been a recent shift in which India faces east and China faces west. In the future, Sino-Indian relations will have a major difficulty in communicating their strategic intents to each other.

Some Indian strategic thinkers have mistaken China's "21st Century Maritime Silk Road" for a fictitious "String of Pearls" strategy, asserting that China will include a significant portion of India on the sea. China must provide detailed explanations of its strategic objectives, general plans, and implementation methods for the 'Maritime Silk Route (MSR)' initiative in order to eliminate the strategic fear of all involved nations, particularly India.

The expanding marine issue is currently undergoing a phase of adjustment. Both China and India are concerned about maintaining free sea lanes of communication for their trade and energy routes, but this does not mean that maritime confrontation is inevitable as a result of China's MSR initiative, dubbed 'regional economic cooperation.' To avoid a growing "security barrier" in the overlapping waters of the Indian and Chinese oceans there is no better choice than a maritime discussion between the

two countries to minimise separation and maximise common interests.

India's scepticism about China's MSR can be attributed to a number of factors, including the fact that only a small number of Indians are aware of Chinese historical feelings about the 'Silk Road'; some Indian scholars even believe it to be the hidden conception behind the "String of Pearls," and they doubt China's willingness to make friends with all the relevant countries; and finally, India is a regional power that has its own collaboration strategies (or initiatives), and believes that it is no longer a pawn in the hands of China. The Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB), for example, is "selectively" participating in particular specific projects.

If the two sides are serious about improving their maritime connections, they must respect each other's fundamental concerns and interests, and then use maritime cooperation in MSR as a means of building trust and providing a springboard for future engagement. In order to cover up their misreading of each other's maritime strategy, the two sides can engage in maritime discourse. Non-sensitive marine assistance could potentially be facilitated through the MSR programme. Non-traditional security confrontations are distributed and marine economic development is encouraged through maritime cooperation, which goes far beyond navy training.

Building port infrastructure, increasing law enforcement capacity to protect the Sea Line of Communication (SLOC), developing the blue economy, establishing production bases along the MSR, and establishing joint research and development, climate change adaptation, pollution prevention and control, as well as tourism and education facilities are all part of the MSR maritime cooperation project. In other words, China and India's maritime cooperation has a huge scope and huge potential. Regardless of whether or not the Modi government pays attention to MSR, maritime cooperation between India and China is the general trend in the two countries.

There have been some remarkable developments between the two countries despite the fact that they are regarded political rivals. China and India are able to identify areas of economic complementarily and prospective cooperation. Today, both countries are confronted with a swath of their populations moving from rural to urban areas, resulting in a severe failure of the environment. Currently, China and India both have strong leaders who have launched on a revolutionary path for their countries. For the next two years, India and China will be deceived by the leaders' vision.

Concerns and Issues :

In the twenty-first century, India is concerned about the growing competitiveness and threat posed by China, which has become a key player in Southeast Asia. China's future role, interests, capabilities, and influence have been a significant concern for both India and ASEAN. India resents China's position in the international order, not just because of its United Nation Security Council seat but also because of its nuclear influence. In all of these areas, India thinks it is on the same level as China and does not understand why China's goals are okay but India's are not.

From India's perspective, expanding its geo-economics ties to Southeast Asia as a whole and Myanmar in particular has proven trouble-

some. India has not been able to take advantage of the opportunity despite the fact that ASEAN has several competing interests to select from, including the United States, Japan, South Korea, Thailand, and China.

There are a number of potential dangers in China's immediate future. Even though China's involvement in the region has been successful, there is a chance that anti-Chinese sentiment will rise and hurt Chinese national interests. Another interesting matter is Beijing's ability to rein in the individuals and institutions that have crossed the foreign policy barrier, the traditional realm of central authority.

The policies of India and China are beginning to reflect one another. In the same way that China's relationship with India's neighbours improves their status and negotiating position with India, New Delhi has relationships with a number of Southeast Asian countries that want to reduce their economic and political dependence on China. Still, neither side believes India's neighbours can be turned against it or that India can convince Southeast Asian nations to attack China. The balance of power would simply not permit such behaviour. The defence budget of Southeast Asia as a whole is approximately $45 billion. China's military is four times larger and significantly more modern and well-balanced. The inequality between India and its neighbours is significantly worse. With the exception of Pakistan, no other state in South Asia is capable of posing a threat or challenge to India, even with foreign support. Over the next five years, this statement is likely to become even more accurate.

In the competition reminiscent of the Cold War, there was a tacit understanding of competitive coexistence in their overlapping peripheries. Therefore, while India and China compete, they do so within a framework of self-control. This could eventually pave the way for an idea of a regional order in the subcontinent based on unofficial norms regarding the "rules of the game." India and China have similar goals of having neighbours who are both internally stable and economically prosperous. If ensuring the security of their common borders is a priority for both sides, then this could pave the way for more sustained bilateral dialogue, mitigating some of the tension caused by uncertainty. These discussions may also seek to capitalise on the potential for mutual benefit created by India and China's increasing participation in Southeast Asia.

ASEAN states are both ecstatic and concerned by China's rapid ascension in the international order and its intentions to expand its strategic space. It has developed strong bilateral ties with many of ASEAN's member states and is a staunch supporter of ASEAN's role as a major organisation in the region. It has shown that it is willing to use its growing soft power, especially its economic leverage and national image, as a persuasive tool to turn its influence into real policy initiatives.

China believes India is the only country with a chance of challenging its rise and possible hegemony in Asia. Thus, it is prudent to maintain pressure on India. In particular, disputes over the islands in the South China Sea remain intractable, as do other border and territory-related issues. In an effort to limit Chinese influence, ASEAN has taken various measures. To achieve this goal, it has nurtured India as a counterweight to China in the areas of trade

and investment as well as security. Though ASEAN did not have any defense-related issues with India, it was aware of China's aspirations and intents.

There is little doubt that India and China's relationship vacillates between containment and engagement policies, despite regional rivalry and competitiveness in South Asia and Southeast Asia. India and China both seem to understand the need for a multipolar Asia, and both are becoming more interested in helping to provide global commons and share the world's responsibilities.

Hegemonism in Asia, whether it arises from within or without, is something that China, India, and ASEAN are all strongly opposed to. In the first ten years of the new century, strategic goals came together in a very interesting way. This is a good sign for trilateral cooperation on many fronts, including political, economic, and security fronts.

India is a potential adversary and competitor for China in the Southeast Asian market; hence, it would be prudent for the 'peaceful' to invest more time and resources in building bilateral relations with both India and ASEAN. There is potential for even better relations and more constructive interaction between China, India, and ASEAN if openness and the recognition of shared interests in Southeast Asia are improved. The next decade will bring surprises, but the communist world's plan for "peaceful coexistence" seems to make Southeast Asia more dangerous for the free world, not less.

To a large extent, the perspectives and goals of the ASEAN, China, and India on the current state of world political and economic ties are all very similar. These three entities share a common view on the benefits of regional cooperation. When it comes to global trade negotiations, China, India, and the majority of ASEAN countries all take approximately the same stances, which include strong resistance to the inclusion of human rights and environmental criteria in trade agreements. They call for a more balanced international system in which all nations are treated fairly and want a more just and equitable global order and a more just and equitable world. In the end, India and China's alliance with ASEAN is a counterbalance to growing power competition and a foundation for peace, security, and economic growth in Asia and the Indian Ocean and Pacific regions nearby.

Reference :

1. C. Martin Wilbur, "Southeast Asia between India and China," *Journal of International Affairs, Southeast Asia in Transition*, Vol. 10, No. 1, 1956.
2. Current Chinese Economic Report Series, 2015.
3. Dr. Koyel Basu, "India-ASEAN Relations in the 21st Century: Exploration of the China Factor," *Global Journal of Human Social Science Political Science*, Volume. 17, Issue. 5, 2017.
4. Government of India, Ministry of External Affairs, Annual Report, 1992-1993.

5. Kieth B. Richburg, "Asia's Overseas Chinese: Often a Distrusted Elite," *International Herald Tribune,* March 21, 1988.
6. Mao Siwei, "Principles for Rebuilding Trust between China and India", in Gurpreet S. Khurana and Antara Ghosal Singh (eds) India and China: Exploring Convergence in Asia, National Maritime Foundation, Dialogue Series, 2015.
7. Pankaj K.Jha, "India-ASEAN Relation: An Assessment," May, 2017, https://www.kas.de
8. Quyang, Sino-Indian Relations: The Chinese Perspective," in Gurpreet S. Khurana and Antara Ghosal Singh (eds) India and China: Exploring Convergence in Asia, National Maritime Foundation, Dialogue Series, 2015.
9. Reena Marwah, Le Thi Hang Nga, *India-Vietnam Relations*, Springer Science and Business Media LLC, 2021.
10. Rong Wang, Cuiping Zhu, *Annual report on the Development of International Relations in the Indian Ocean Region: 21st Century Maritime Silk Road*, Springer Science and Business Media LLC, 2015.
11. Young Chan Kim, *China-India Relations: Geo-political Cooperation, Economic Cooperation, Cultural Exchange and Business Ties*, Springer Science and Business Media LLC, 2020.
12. Zhao Hong, "India and China: Rivals or Partners in Southeast Asia?" *Contemporary Southeast Asia,* Vol. 29, No. 1, April 2007.
13. Zorawar Darlet Singh, *Managing India-China Relations in a Changing Neighbourhood*, CPR Policy Engagement and Blogs Contractor Policy Research, https://cprindia.org/managing-India-China-relation-in-a-changing/

★★★

BHAVAVEENA
Vol. 19, Issue. 10(2), October 2022
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావవీణ
UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

Historical Sources on the *Devadasi* System of Medieval India with Special Reference to Assam

- Faridul Islam
Doctoral Research Fellow,Department of History,
Sikkim University, Gangtok, Sikkim, India.

- S. Jeevanandam
Assistant Professor, Department of History,
Sikkim University, Gangtok, Sikkim, India.

Abstract :

The word, *devadasi* means a woman, who was enslaved for the service of some deity or sacred object in the *agamic* temples of India. They were unmarried temple servants, who had been dedicated to temple deities as young through some specific brahmanical rites, which usually resembled the 'Hindu' marriage ceremonies. The *devadasi* system was an integral part of the religious services in the temple institution. The dedication of women to temples as *devadasis* was a widespread and well-developed practice in many parts of India as well as Assam. However, the practice of the *devadasi* system in Assam was not given much importance. In this context, this particular paper is trying to study the different historical records such as copper plate inscriptions, coins, foreign accounts and religious texts, which provide valuable information about the *devadasi* system in medieval India with special reference to Assam.

Keywords : *Devadasi*, Historical Sources, Medieval Assam, Temple.

Introduction :

The *devadasi* system was one of the important cultural elements of medieval India. The primary identity of *devadasi* was their association with the temple institution and they were an integral part of the religious services in the temple. The dedication of women to temples as *devadasis* was a widespread and well-developed practice in many parts of India as well as in Assam. According to historian A.K. Singh, the practice began and developed in India during the early medieval period.[1] Throughout the long history of temple institutions, ritual dancing by *devadasis* was a part of sacred service. In Assam, *devadasis* were significant functionaries in the 'Hindu' societies who were extraordinarily connected with temple institutions. The *devadasi* system of Assam was an essential part of an ancient socio-religious and cultural practice. Archaeological evidence provided a great deal of information about the *devadasi* system. In this context, this particular paper[2] is trying to study the different historical records such as copper plate inscriptions, coins, foreign accounts and religious texts, which provide valuable information about the *devadasi* system in medieval India with special reference to Assam.

***Devadasi* and their Social status :**

Devadasi was a woman, who was dedicated and attached to any specific deity or sacred object of brahmanical temples of medieval India.[3] In general, the word was a feminine form of *deva-dasa*, a man who is enslaved for the service of a deity.[4] The ethnographer, Saskia C. Kersenboom-Story, mentioned that the word *devadasi* is a sanskritized form of the Tamil word *devaradiyar*.[5] The young girls were dedicated to temple deities through some specific brahmanical rites, which usually re-

sembled the 'Hindu' marriage ceremonies.[6] The 'divine' marriages of the temple girls eternally freeing them from the so-called inauspicious widowhood. Therefore, Saskia C. Kersenboom-Story referred to *devadasi* as *nityasumangali*.[7] An anthropologist, Frederique Apffel Marglin, considered *devadasis* as a very specialized, unusual group of women and one who acted as the harbingers of auspiciousness to a state and society.[8]

Devadasis were important ritual functionaries in the temple institution. Colonial ethnographer, Edgar Thurston, described *devadasis* as *dasis* or *deva-dasis* are dancing girls attached to the Tamil temples, who subsist by dancing and music.[9] Historian Leslie C. Orr stated that they were having some kind of regular service function in a temple.[10] Saskia C. Kersenboom-Story also pointed out that *devadasi* was a very expressive semiotic unit signifying the mythical-ascetic-cum-ritual object residing in the collective consciousness of 'Hindu' tradition.[11] The veteran scholar, Venkatramaiah, said that some women were employed in temples as workers and those well versed in dance and music, and would dance and sing in the temples on certain specific occasions.[12]Edgar Thurston mentioned that the *devadasi* was practised 'the oldest profession in the world', i.e., prostitution.[13] Leslie C. Orr stated that the *devadasi* may or may not be a prostitute or dancer and their primary social identity is defined with reference to a temple.[14] Venkatramaiah said that they were not harlots or prostitutes. They were spinsters who had the option of leaving the temple service and marrying if they so desired.[15]

Oral sources on *Devadasi* :

Oral sources never failed to provide details about the character of *devadasi* and their social status. There were many Indian proverbs, directly and indirectly, referred to *devadasi*. Those proverbs reflected the public consensus on the general status of the *devadasi* system. A proverb in Tamil, *thevaradiyal irunthu aththal seththal kottu melam, thevadiyal seththal onrumillai* meant that if the dancing girl is alive, and her mother dies, there will be beating of drums; but if the dancing girl dies, there will be no such display, which meant that to get the favour of the dancing girl, many men would attend her mother's funeral; but if the dancing girl herself dies, there will be nothing gained by attending her funeral. It also meant that a *devadasi's* property remained with her family only as long as she lived, and her death usually left the house without a single penny.[16]

Another proverb, *kozhukkattaikku thalaiyumillai, kooththadichchikku muraiyu millai* meant that the round cake has no point like a dancing girl does not have any ethics in their life.[17] In the same way, *siraichchalaikku azhakillai thevadiyalukku muraiyillai* referred to prison as no beauty and a dancing girl does not regard the ties of relationship[18] *Thelukku kodukkile visam, thevadiyalukku udampile visam, unakko sarvankam visam*, which meant scorpions have poison in their tail, harlots in their body, but as to you and your whole body is poison.[19]

Some proverbs detail the poverty of *devadasi* girls. *Kovil sorrukku kumattina thevadiyal, kadichchorrukku karanam podukiral* meant the dancing girl who was formerly more than filled with good food in the

temple, now turns a somersault to get a poor man's rice.[20] *Orukku oru thevadiyal yarukkendru aduval* referred to the village as having only one dancing girl; for whom is she to dance? (As all want her services, she is not only in doubt about where to go, but also suffers from being overworked).[21] *Adamattatha thevadiyal koodam pothathu enralam* pointed to the dancing girl, who could not dance, and said that the hall was not big enough.[22] *Than pathiniyanal, thevadiyal thervilum kudiyirukkalam* stated if a matron is chaste, she may live in the street of dancing-girls.[23]

Epigraphical evidence on *Devadasi* system:

The study of inscriptions provided information about the *devadasi*. It helped to situate *devadasi* within the particular historical context of medieval India. From the eleventh century C.E. onwards, the inscriptions that dealt with *devadasi* were available in every part of the Indian subcontinent. In general, the inscriptions were engraved on rocks, boulders, the walls of temples, pillars and loose slabs. Some of the inscriptions are unfortunately buried under earth and hundreds of inscriptions are engraved on copper and silver plates.[24] The epigraphical evidence detailed the social status of *devadasi* women. The recorded gifts explained the charitable activities of *devadasis*. Usually, *devadasis* made different endowments such as lands, lambs, sheep, cows, gold, jewels, and other ornaments to the temple[25] and other public charities. The sources highlighted the role of the temple and the dancing girls in early medieval, medieval and even later periods. The earliest epigraphical reference to *devadasi* occurred in the reign of the Pallava king, Nandivarma Pallavamalla (731-796 C.E.).[26] The inscriptions were published in the series of *South Indian Inscriptions* (*S.I.I.*), *the Inscriptions of Pudukkottai State* (*P.S.I*), *South Indian Temple Inscriptions* (*S.I.T.I.*), *Annual Report on Indian Epigraphy* (*A.R.I.E.*), *Travancore Archaeological Series* (*T.A.S.*), *Epigraphica Indica*, etc.

Historical fragments of evidence are not adequate regarding the *devadasi* system of Assam. However, various historical documents, including copper plate inscriptions, coins, foreign accounts and religious texts provided some valuable information about the *devadasi* system of Assam.[27] The dance performances of *devadasis* were regularly performed in the temples of Da-Parvatiya, Hatakasulin, Negheriting, Parihareswara, Biswanatha, Umananda, Hayagriva-Madhava and Kamakhya in Assam from the ancient time onwards.

The copper plate inscriptions found in various parts of Assam provide some valuable information about the existence of the *devadasi* system in the temples of Assam. A total of one hundred eighty-two copper plates and stone inscriptions have been discovered, detailing various subjects and issued by various kings of ancient Kamarupa and later-day Assam. These inscriptional records were written either in Sanskrit or in the Assamese language. The copper plate inscription issued by king Vanamala (832-855 C.E.) at Tezpur depicts the king's donation of elephants, attendants and *daluhangana* to the Hatakasulin Siva temple in Haruppesvara (Presumably Tezpur of modern Assam) during the rebuilding accomplished by him. This is

considered one of the oldest inscriptions in Assam, which mentioned *devadasi*.[28]

The compound term, *Daluhangana* is derived from the Austric languages. The two-component parts of the word, *Daluh* and *Angana*, stand respectively as, 'temple' or 'religious institution' and 'women'. Thus, *Daluhangana* signifies a woman, one who was attached to the temple.[29] The inscription further provides many significant details on *devadasi,* such as the beautification of *devadasi* by using various ornaments. The young woman used to worn *kingkinis* and holding the *chamara* or flywhisk near the idol, etc.[30]

A copper plate inscription of Ratna Pala (920-960 C.E.),'BorgaonLipi' (Bargaon Inscription) explains many pertinent issues, including the dancing of beautiful *devadasi*.[31] The Gachtal copper plate inscription of king Gopaladeva (990-1015 C.E.) describes the construction of many Siva temples as well as the unrestricted *sur-naris* (female singers) or *nartakis* (*devadasis*) of an ancient city called 'Hadapyak'.[32] An inscription (1685 C.E.) of the Ahom king Gadadhar Singha recorded the dedication of Brahmans, Sudra employees and eight *devadasis* to the Siva temple at Biswanath in Sonitpur, along with other things.[33]

The colonial historian, Edward Gait, mentioned that the Ahom king of Siva Singha issued forty-eight copper plate inscriptions related to various issues. Nineteen of these were copper plate inscriptions on land grants that the king issued.[34] An inscription of Siva Singha from 1738 C.E., mentioned the donation of many things, such as land, *paik* (an adult male subject of the Ahom kingdom who is required to perform particular services for the state) and *gayana* and *bayana* (singers and instrumentalist which may be included with *devadasis*), ete., to the Parihareswara *devalaya* at Dubi.[35] These are some important information found in the various copper plate inscriptions. It sheds some light on the *devadasi* system of Assam.

In general, numismatic evidence is considered as very important archaeological evidence. It becomes very informative and sheds some light on the *devadasi* system. Coins and stamps were mostly issued during the dedication of *devadasi* to *Saiva*, *Sakta* and *Vaishnava* temples in Assam. The prominent medieval Assamese queen Phuleswari was originally a temple dancer in the Negheriting Siva temple at Devargaon. The Ahom *Swargadeo*[36] Siva Singha, admired the beauty and character of Phuleswari and got married. *The king* renamed Phuleswari as Prathameswari. Further, the king bestowed the title of *Bar Raja* (Chief King, Phuleswari, Ambika, and Sarveswari, the three queens of King Siva Singha, who were given the title, who wielded sovereign authority to rule the state, while their husband was unable to do so on astrological grounds). She permitted the use of the royal umbrella[37] and issued coins and stamps bearing her name.[38]

Historian Edward Gait stated that coins and stamps that were issued before 1726 C.E. only carried the name of *Swargadeo* Siva Singha. However, coins issued between 1726 C.E. and 1731 C.E. have names including both *Swargadeo* Siva Singha and *Bar Raja* Phuleswari. The names of *Swargadeo* Siva Singha and *Bar Raja* Ambikadevi appeared on coins minted between 1732 C.E. and 1736 C.E., and the names of Siva Singha and Sarveswari appeared on coins made between

1741 C.E. and 1744 C.E.[39] These coins and stamps thus reveal that a former *devadasi* or temple dancer such as Phuleswari, who possessed tremendous imperial prestige, ascended to become *Bar Raja* of the Ahom kingdom and engraved her name together with the *Swargadeo* on coins and stumps.

The other historical remains, such as sculptures and paintings, reflected the respective societies and the elegance of *devadasi* women. In general, the sculptures of the dancing girls were depicted on the walls and towers of the temples. For example, the paintings of the dancing girls were depicted in the temples of Kailasanatha (Kanchipuram), Vaigunthaperumal (Kanchipuram), Vettuvarkoil (Kalugumalai), Rajarajesvaram (Thanjavur), Chittannavasal Cave (Pudukkottai), Tiruvarur and Thiyagarajar temple.[40] In addition to inscriptions, the eighteenth-century C.E. *Modi* scripts of Thanjavur Marathas are helpful in understanding the life of *devadasi* of later medieval India.[41]

Foreign travelogues on the *Devadasi* system :

The records of Arab, Chinese and European travellers provided the most illuminating information on the temple women of India. Huan Tsang (c. seventh century C.E.), Abu Zaid al Hasan (930 C.E.) Al-Beruni (1030 C.E.), Abdul Razzak (1442-1445 C.E.), Chau-ju-Kua (twelfth century C.E.), Marco Polo (1290 C.E.), Wasaf (fourteenth century C.E.), Ibn Batuta (fourteenth century C.E.), Durate Barbosa (1504-1514 C.E.), Nicolo Conti (fifteenth century C.E.), Dominigo Paes (1520-1522 C.E.) and Fernao Nuniz(sixteenth century C.E.)and Abbe Dubois (1799 C.E.) were notable travellers who recorded the institution of *devadasi*.

The entry (643 C.E.) of the Chinese traveler, Hiu-en-Tsang, into Kamarupa in the seventh century C.E., on the request of the king of the Varman dynasty, Bhaskar Varman, is clearly acknowledged in all the histories of Assam. Hiu-en-Tsang's travelogue on India, 'Si-Yu-Ki' mentioned that inhabitants in the Kia-mo-lu-po (Kamarupa) worshipped many gods and offered animal sacrifices to their idols. In Kamarupa, there were more than a hundred *deva* temples, and people from all communities participated in religious rituals in these temples.[42] The majority of these temples were dedicated to Lord Siva. In this context, it is important to mention that in Assam, the *devadasi* system was more popular in the Siva temples such as Hatakasulin Siva temple, Negheriting Siva temple, Parihareswara *Devalaya* and Biswanath Siva temple. However, the Chinese traveller had not mentioned the system, but it is assumed that the *devadasi* system was prevalent at that time also. It is accepted that the system has been in progress in the many temples of Assam in the remote past.

Al-Beruni stated that the institution of *devadasi* was started to degenerate as early as the tenth to eleventh century C.E.[43] Another traveller who had travelled extensively in India was Abu Rayhan-Al-Biruni, who is popularly known as Al-Biruni, and he left important information about the *devadasi* system. He says that among the 'Hindu' girls who danced, sang and performed theatrical acts in temples, they did not receive any sympathy or attention from Brahmans or priests when they were in need or no longer able to perform. They were toler-

ated during their youth as they provided entertainment, and it was for this reason and their role as the attractions of the city, that the kings employed them.[44]

Minhaj-i-Siraj Juzani, a court chronicler from the thirteenth century C.E., has left some useful information regarding the Turkish invasion of Assam during the pre-Ahom period in his work *Tabakat-i-Nasiri*. According to him, after being defeated in 1206 C.E., Ibn Bakhtiar Khilji's troops sought shelter in the Kedar temple at Hajo.[45] During this time, the *devadasi system* was traditionally practised in this temple as well as in those around it. Abdul Razzak, a Turkish ambassador from Persia, described that the prostitution of dancing girls was a great source of revenue to the kingdom, and out of the income of the dancing girls, the entire upkeep of the police force was paid.[46]

Nicolo Conti (fifteenth century C.E.), Domingo Paes and Fernao Nuniz (sixteenth century C.E.) detailed the *devadasi* institution of the Vijayanagar period. Abbe Dubois (1799 C.E.) said that *devadasi* was granted their favours to anyone demanding them, in return for ready money. He further added that the people perceived *devadasi* or the handmaid of god as a prostitute.[47] The sixteenth century C.E. missionary letters of Fr. Immanuel de Veiga and Fr. Vico also detailed the *devadasi* system.[48]

Carit-Puthi and the *devadasi* system :

Usually, literature furnishes the primary data for the study of *devadasi*. It throws light on contemporary events and substantiates the information that was found in the inscriptions. Personal writings such as 'personal documents' or 'documents of life', may include diaries, letters, autobiographies, biographies, memoranda and other materials.[49] The *Carit-Puthi*, which includes biographical portraits of the Neo-Vaishnava *Gurus*(saints) Sankaradeva and Madhavadeva, also carried some valuable information about India's social and cultural life in general, as well as Assam's in particular. Saint Sankaradeva, the chief propagator of Neo-*Vaishnavism* (*Eksarana Nam Dharma*), had seen the performances of *devadasi* in the Jagannath temple of Puri. The *Katha-Gurucarita* mentions that *aratiprasangahaldasi nacaiche*; *eter kunbin khasil*; *gurujanehasya kaile*; *dekhitarasave bole enelaghukaryatuttamlokehahanahaisaj* (after the rituals, the *devadasis* began their performances;[50] during the dance, one of the *devadasis, kunbin* an ornament used by *devadasis* fell down; the *Guru*, Sankaradeva smiled at this; when the other devotees noticed this, they said it was not good for a man of such morality to laugh at such small things).

In addition, the *Carit-Puthi* mentions Madhavadeva's visit to the Hayagriva Madhava temple at Hajo, where he pleased the priests and *devadasis* with a reward for their hard work. After taking a few rounds around the temple, the saint turned downstream and arrived at Hajo, where he attended performances on the stage adjoining the temple. He gifted the priests and *devadasis* with remuneration for their efforts, and then he went to a site named Cakrasila.[51]

Conclusion :

The *devadasi* system was widely practised as a socio-cultural and religious belief in medieval India as well as Assam. The *devadasi* system was customarily connected with the temple

institutions. The *devadasi* system had its growth and development within the temple institution. Related to the *devadasi* system in Assam, historical records are inadequate. Though the sources are very scanty, with the help of various historical documents such as the different inscriptions, coins, accounts of foreign travellers and religious texts, the prevalence of the *devadasi* system in medieval India as well as Assam is addressed in the above discussion. These historical records provide precious information to suggest that the *devadasi* system was a prominent practice in the many temples of Assam.

References :

Endnotes :

1. Singh, A.K. Devadasis System in Ancient India. Delhi: H.K. Publishers and Distributors, 1990: 7.
2. Some of the arguments and information in the paper was derived from the text, Devadasis in South India: A Journey from Sacred to Profane Spaces. (Jeevanandam, S and Rekha Pande. Devadasis in South India: A Journey from Sacred to Profane Spaces. Delhi: Kalpaz Publications, 2017.)
3. Wilson, H.H. A Glossary of the Judicial and Revenue Terms: And of the Useful Words Occurring in Official Documents Relating to the Administration of the Government of British India. London: W.H. Allen and Co, 1855: 133.
4. Tarachand, K.C. Devadasi Custom: Rural and Social Structure and Flesh Markets. New Delhi: Reliance Publishing House, 1991: 1.
5. Kersenboom, Saskia C. Nityasumangali. Delhi: MotilalBanarsidas, 1987: XV.
6. Parker, Kunal M. "A Corporation of Superior Prostitutes' Anglo-Indian Legal Conceptions of Temple Dancing Girls, 1800-1914."Modern Asian Studies 32, no. 3. (July, 1998): 559.
7. Kersenboom, Saskia C. Nityasumangali. Delhi: Motilal Banarsidas, 1987: IX.
8. Marglin, Frederique Apffel. Wives of the God-King: The Rituals of the Devadasis of Puri.Delhi: Oxford University Press, 1985: 18-19.
9. Thurston, Edgar and K, Rangachari. Castes and Tribes of Southern India. Vol. II- C to J. New Delhi: Asian Educational Services, 1987: 125-126.
10. Orr, Leslie. C. Donors, Devotees and Daughters of God: Temple Women in Medieval Tamilnadu. Oxford: Oxford University Press, 2000: 5.
11. Kersenboom, Saskia C. 1987. Op.cit., XVI.
12. Venkatramaiah, K.M. Administration and Social Life under the Maratha Rulers of Thanjavur. Thanjavur: Tamil University, 1984: 490.
13. Thurston, Edgar and K, Rangachari. 1987. Op.cit., 125-126.

14. Orr, Leslie. C. 2000. Op.cit., 5.
15. Venkatramaiah, K.M. 1984. Op.cit., 490.
16. (thevaradiyal irunthu aththal seththal kottu melam, thevadiyal seththal onrumillai) (Jensen, Herman.Rev. A Classified Collection of Tamil Proverbs. New Delhi: Asian Educational Services, 1897 (Rpt. 1986): 40.)
17. (kozhukkattaikku thalaiyumillai, kooththadichchikku muraiyumillai) (Ibid., 43.)
18. (siraichchalaikku azhakillai thevadiyalukku muraiyillai) (Ibid.,)
19. (thelukku kodukkile visam, thevadiyalukku udampile visam, unakko sarvankam visam) (Ibid., 49.)
20. (koyilsorrukkuk kumattina thevadiyal, kadich chorrukkuk karanampodukiral) (Ibid., 60.)
21. (orukku oru thevadiyal yarukkendru aduval) (Ibid., 153.)
22. (adamattatha thevadiyal pothathu enralam) (Ibid., 201.)
23. (than pathiniyanal, thevadiyal thervilum kudiyirukkalam) (Ibid., 335.)
24. Mahalingam, T.V. "Inscription in Tamilnadu." in J.P. De Souza and C.M. Kulkarni. Ed. Historiography in Indian Languages. Delhi: Oriental Publishers, 1972: 81.
25. Annual Reports for 1913.part. II. Paragraph no. 4.
26. Mahalingam, T.V. Kancipuram in Early South Indian History. Bombay: Asia Publishing House, 1969: 137.
27. Some of the arguments in this paper are taken from the unpublished M.Phil Dissertation entitled The Devadasi System in Medieval Assam: A Historical Study of Faridul Islam, Sikkim University, 2021.
28. Sarma, Dimbeswar. Ed. Kamrupsasanavali(Rule Book of Kamarupa) (in Assamese). Guwahati: Publication Board Assam, 1981: 48.
29. Neog, Maheswar. Ed. Devagharar Natini, Banikanta Racanavali (Historian Banikanta's Writings Assamese Language) (in Assamese). Publication Board Assam, 1991: 202.
30. Sarma, Dimbeswar. Ed. 1981.Op.cit., 251-252.
31. Ibid., 261-262.
32. Ibid., 272-273.
33. Hazarika, Phatik. Biswanathar Garima(Glory of Biswanath) (in Assamese). Guwahati: Chandra Prakash, 1990: 57.
34. Gait, Edward. A History of Assam. Calcutta: Thacker, Spink & Co, 1906: 178.
35. An Inscription of Ahom king Siva from 1738 C.E.
36. The word, Swargadeo, literally means God of Heaven. The title was in generally given to the kings of medieval Ahom.

37. Devi, Laxmi. Assam Desar Buranji (The chronicle of Assam state) (in Assamese) Guwahati: L.B.S. Publication, 1987: 292.
38. Barpujari, H.K. Ed. The Comprehensive History of Assam. Vol.II. Guwahati: Publication Board Assam, 2004: 288-290.
39. Gait, Edward. 1906. Op.cit., 178.
40. Sadasivan, K. Devadasi System in Medieval Tamil Nadu. Trivandrum: CBH Publications, 1993: 9.
41. Thanjai Marattiya Mannar Modi Avanath Tamizhakkamum Kurippuraiyum (Tamil Translation and notes of Modi Documents of Thanjavur Maratha King) (in Tamil). Vol. I-III. Ed. K.M. Venkatramaiah and R. Vivekanandagopal. Thanjavur: Tamil University, 1989: VI.
42. Dasgupta, Premamai. Ed. Hiu-en-Tsanger Dekha Bharat (India or Bharat Seen by Foreign Traveller, Hiu-en-Tsang) (in Bengali). Kolkata: Farma K.L.M. Pvt. Ltd.,1988: 147.
43. Sadasivan, K. 1993. Op.cit, 14.
44. Dasgupta, Premamai. Ed. Al-Birunir Dekha Bharat (India or Bharat Seen by Foreign Traveller, (Al-Beruni) (in Bengali). Kolkata: Farma K.L.M. Pvt. Ltd., 1983:104.
45. Devi, Laxmi. 1987. Op.cit., 98.
46. Tarachand, K.C. 1991. Op.cit., 12.
47. Dubois, Abbe J.A. Hindu Customs and Ceremonies. New Delhi: Asian Educational Services, 1906.
48. Sadasivan, K. 1993. Op.cit., 15.
49. Roberts, Brian. Biographical Research. Buckingham: Open University Press, 2002: 1.
50. Neog, Maheswar. Ed. Katha-Gurucarita (The Life history of the Saints) (in Assamese). Gauhati University: Department of Publication, 1986:131.
51. Ibid.,

★★★

BHAVAVEENA
Vol. 19, Issue. 10(2), October 2022
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావవీణ
UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

Indian Knowledge System in Indian English and Literature: A Critical Analysis of National Education Policy 2020

- ***Dr. Govindaiah Godavarthi***, Assistant Professor, Department of English, MANUU, Hyderabad.

Abstract :

This paper explores the knowledge systems of India which were once beacon to the world. For scholars and knowledge seekers of the world like Fahien and Huen Tsang, who came to India to acquire knowledge, these Indian systems served as the reservoir and generously shared its knowledge in various fields. It saddens us to note that the youth of India flock to the West in pursuit of gaining and creating knowledge.

With regards to the role of English in enhancing the Indian knowledge system, one may point out that English being the lingua franca serves as a platform to project the vastness and richness of Indian knowledge in diverse areas to the rest of the world. For example, drama is a primary art form in India from which every other art form emerged. It is unique to India to have the first systematic text on the art of drama and aesthetics. The *Rasa* theory is the most fundamental and complete philosophy which cuts across all disciplines of arts.

India has the longest epic in the world, *Mahabharata*, and equally popular *Ramayana*. India also has one of the largest collections of folk tales in the world. Most of the famous folk tales all over the world, including the Aesop's Fables and the Arabian Knights, are considered to have been inspired by *Panchatantra* and other story collections in India. In order to connect with the local populace who were basically uneducated, they resorted to the use of common tropes, proverbs and dialects to establish a connection with the common people. In addition, Raja Rao's *Kanthapura* is an example of how 'sthal purana' is used as a device to connect with the masses using a narrative technique that can be related to the ordinary rural people.

In order to explore the native techniques in Indian literature, the NEP has opened its doors to give a prominent place to indigenous genres and literature to make learning interesting, inclusive, holistic, multicultural and multilingual in secondary and higher education.

Keywords : Indian English, Indian Literature, NEP 2020

Introduction :

"Educate and raise the masses, and thus alone a nation is possible."

- Swami Vivekananda

India was a beacon in terms of knowledge to the world. It was a haven to knowledge seekers of the world like Fahien and Huen Tsang, to name a few, who flocked to India to amass knowledge from this reservoir which generously shared its knowledge in various fields. It saddens us to note that the youth of India flock to the West in pursuit of gaining and creating knowledge. However, the government of India, through its latest initiative National Education Policy (NEP) 2020, brings Indian knowledge systems into focus and tries to promote indigenous knowledge from various disciples. This paper is a humble effort to briefly explore

the Indian knowledge systems with specific reference to English language and literature.

Indian Knowledge Systems and Indian English and Literature :

With regards to the role of English in enhancing the Indian knowledge system, one may point out that English being the lingua franca serves as a platform to project the vastness and richness of Indian knowledge in diverse areas to the rest of the world. The English language dictionary has absorbed many Indian words. For e.g., Cashmere is associated with wool and originates in Kashmir as it refers to the wool produced by Kashmiri goats. It is closely associated with the word shawl, a word which originates in Persian, and travelled into India via Urdu and Hindi and then became a part of the English vocabulary. The Indian climate contributed to the English language too. For example, 'veranda' and 'pyjama', which are necessary for living in a hot climate, were not part of England where the climate is cold. Another illustration of how language is continuously changing is the word "blighty." The phrase "Good ol' Blighty" is used by British expats to refer to Britain and their own country, however it actually derives from the Urdu word "vilayati," which means "foreigner" or "European."

The English language has helped to provide international platform and academic recognition to great litterateurs like Tagore who is acclaimed as the first Indian recipient of the Nobel Prize. English writers like T.S. Eliot, Rudyard Kipling and E. M. Foster document the Indian aestheticism and sensibilities in their writings.

Datta. Dayadhvam. Damyata. Shantih shantih shantih.

While drama is a sub-genre of literature in the West, it is a primary art form in India from which every other art form and genres of literature emerged. India holds the unique distinction of having the first systematic text on the art of drama and aesthetics. The *Rasa* theory is the most fundamental and complete philosophy which cuts across all disciplines of arts. Tragedy was not an important part of the Indian literary tradition because of its pessimistic approach which was at variance with the Brahminical ideology which believes in the indestructibility of the soul and life. Exposure to the classical tragic literature of the West facilitated the emergence of this genre in Indian literary tradition as also the novel form.

India has the longest epic in the world, *The Mahabharata*, apart from equally popular *The Ramayana*. India also has one of the largest collections of folk tales in the world. Most of the famous folk tales all over the world including *Aesop's Fables* and *Arabian Nights* are considered to have been inspired by *Panchatantra* and other story collections in India.

English language played a pivotal role in homogenizing and uniting the multilingual and pluralistic Indian society. The concept of 'ahimsa', which offers and advocates non-violence as form of resistance, was disseminated to the world with the help of English language. It was through English language that India attempted to offer its perspective and correct the biased and prejudiced. Orientalists have worked in those lines. Author Nikesh Shukla, who lives in Bristol, believes that India's enormous influence on standard English illustrates the symbiotic nature of Empire. "It was inevi-

table with colonialism that Britain would imbibe the local culture and it would have a lasting effect because colonialism flows two ways." Indian philosophy and spirituality became popular in the West through English. It was Swami Vivekananda's speech in English, which helped to clear the misconception concerning India, was popularized by the English colonial imperialists. The Chipko movement introduced by Sunderlal Bahugana is India's contribution to the conservation and preservation of natural ecology.

The Rigveda, the first attested Indo-European document, reinforces the greatness of the Indian knowledge system in several domains. Oral traditions like kathn-pravacana parampara, Hari katha and Burra katha play an important role in preserving and disseminating ancient knowledge as the narrators travel all over India thereby bridging the gap between the educated and the unlettered by discoursing in the common colloquial dialect. The Indian oral tradition employs the 'nav rasa' whereby narrators enact the role and display emotions of rati (love) hasa (humour) Soka (pathos) Krodha (anger) bhaya (fear), santi (tranquility) etc. during the course of narration. It is akin to a mobile theatre, a street play or a nukkad natak. In the Deccan, Deccani writers realized early on the importance of reaching out to masses and popularized 'dastangoi', a tradition of creating and telling stories. The storytelling tradition spread across the South Asia as the Persian and Urdu writers used common tropes, proverbs and dialect to establish a connection with the common man.

Similarly, Raja Rao's *Kanthapura* is an example of how Indian tradition of the 'sthal purana' is used as a device to connect with the common and ordinary masses by using a narrative technique that can be related to with by the ordinary rural people in order to make them unite towards a common goal i.e., free India from the British rule and involve them in the nationalistic struggle for independence. These examples help to negate the misconception that knowledge in India was limited and restricted to only the elite class. According to the varna dharma analogy of Brahminic Hinduism, Ananthamurthy's *Samskara: A Rite For A Dead Man* highlights the hierarchical systems that extend from the Brahmin head to the Shudra limbs. The caste system, avarice, and self-discovery are some of the issues it examines. It portrays the breakdown of ideals and serves as a mirror for everyday life. He takes a post-structuralist stance on the rigid caste ideals that are common in Hindu discourse in his novel. His portrayal of the Brahmin community's narrow-mindedness and rigidity is performed through the main character Praneshacharya's rise and fall. The story contains Miltonic overtones in which a man is "tempted" to eat the "forbidden fruit," in this case Chandri, a woman from a lower caste, and how his actual actions bring about his destruction. The story in Samskara is similar to John Milton's Paradise Lost in that women are held accountable. Here, Chandri, a victim of heterosexual male predatory gaze, is held accountable for defiling the chaste Acharya. The main character is depicted as firmly adhering to the Manusmriti. Everyone in the caste system is observed defending and internalising their unique positions, which traps them in a cycle of caste-based anarchy. People begin to doubt Narappa's Brahmin purity as

he passes away from the illness, which exposes their own flaws in the process. There are no answers to the Brahmins' predicament in the book of Dharma. It depicts a bewildered Praneshacharya pleading with the god Maruthi for help.

Indian Culture and Languages :

India is a cultural treasure trove with a rich history that has given rise to a wealth of art, literature, traditions, artefacts, language expressions, and heritage sites. Every day, millions of people from all over the world participate in, enjoy, and profit from this cultural wealth by, among other things, travelling to India to experience the country's hospitality, buying Indian handicrafts and handmade textiles, reading Indian classic literature, engaging in yoga and meditation, finding inspiration in Indian philosophy, attending Indian festivals, appreciating Indian music and art, and watching Indian movies. According to India's tourism motto, it is this cultural and natural wealth that makes India really "Incredible !ndia".

The nation of India and the individual both benefit from the promotion of Indian arts and culture. In order to provide children a sense of identification, belonging, and appreciation for various cultures and identities, it is vital to foster cultural awareness and expression among other major competencies in them. Children can acquire a good sense of cultural identification and self-worth by becoming well-versed in the history, traditions, arts, and languages of their own culture. Therefore, cultural awareness and expression play a significant role in promoting both individual and society well-being.

One of the main ways to spread culture is through the arts. The arts are well known for enhancing people's cognitive and creative capacities as well as their overall pleasure. They also help to strengthen cultural identity, promote awareness, and uplift societies. Indian arts of all kinds must be made available to students at all stages of school, beginning with early childhood care and education, for several reasons, including their happiness/well-being, cognitive development, and sense of cultural identity.

Of course, there is a close relationship between language and art and culture. Different languages "see" the world in different ways, and a language's grammar impacts how a native speaker interprets their surroundings. Particularly, languages affect the manner in which members of a given culture communicate with others, including family members, superiors, peers, and strangers, as well as the tone of their conversations. Conversations between speakers of a shared language reflect and document a culture by their tone, sense of experience, and familiarity (or "apnapan"). Thus, our languages serve as a container for culture. Language is necessary for understanding all forms of art, including those found in books, plays, music, and movies. The languages of a culture must be preserved and promoted in order to preserve and advance that culture.

Sadly, Indian languages have not received the proper care and attention; in the past 50 years alone, the nation has lost over 220 languages. 197 Indian languages have been classified as "endangered" by UNESCO. Particularly in danger of extinction are a number of unscripted languages. Too frequently, no organised steps or procedures are taken to preserve or record these rich languages/expres-

sions of culture, and when senior members of a tribe or group who speak such languages pass away, these languages frequently disappear along with them. Additionally, even Indian languages that are not formally listed as endangered, like the 22 languages listed in the Eighth Schedule of the Indian Constitution, are confronted with significant challenges on a number of fronts. Indian language instruction and learning must be integrated into all levels of secondary and higher education. In the broader context, the NEP 2020 comes as guiding force to promote Indian art, culture and languages through a pan-India network of educational institutions. One can only hope for better visibility to Indian languages and cultures through the NEP 2020.

Conclusion :

If one aspires to visualize India as a country which beckons knowledge seekers and revive its lost glory of the past then one needs to emulate and echo Tennyson who years in *Ulysses*:

To follow knowledge like a sinking star,
Beyond the utmost bound of human thought.

The India nation and its citizens both benefit from the promotion of Indian arts, culture and languages. In this context, the NEP 2020 comes as guiding force to promote Indian art, culture and languages through a pan-India network of educational institutions.

"Men are mortal. So are ideas. An idea needs propagation as much as a plant needs watering. Otherwise, both will wither and die."

- Dr. B. R. Ambedkar.

References :

1. Ananthamurthy, U. R. *Samskara: A Rite for a Dead Man*. Fifteenth Impression, OUP, 1976.
2. Aurobindo, Ghosh. *Sri Aurobindo: The Story Of His Life*. Fifth Impression, Sri Aurobindo Ashram Publication Department, 2006.
3. *Sri Aurobindo and the Mother on Education.* Sri Aurobindo Arsham Trust, 1956.
4. Ghosh, Suresh C. *History of Education in India.* Rawat Publications, 2007.
5. Rabindranath, Tagore. *Personality.* Rupa Publication, 2007.
6. Sailaja, Pingali. Indian English. Edinburgh University Press, 2009, pp. 1–172.
7. *English Words: Structure, Formation and Literature.* Pertinent, 2004.
8. "The Hindu Speaks on Education." Kasturi & Sons Ltd., 1997.

★★★

BHAVAVEENA
Vol. 19, Issue. 10(2), October 2022
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావవీణ
UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

Gandhian Movement : Sustain The Culture of School Sanitation and Hygine Education in School Curriculum

- ***Shivakumar Kandekar,*** ICSSR Doctoral Fellow, University College of Education, Department of Education, Osmania University, Hyderabad, Telangana state.

Abstract :

Sanitation and hygiene in Schools contribute to better health and educational outcomes among school children, Mahatma Gandhi had said, "I want clean India first and independence later. "According to him, education means the welfare of the people. The rural school children should be given the opportunities to exercise their physical, mental and spiritual power in education. India was lack of sanitation and unhygienic resulting in contaminated water and food it leads to Diarrhoeal diseases. The government has taken initiate programme on Swachh Bharath mission and swatchh Vidyalaya to create awareness on health and hygiene in rural village and schools. The researcher has been inspired by Gandhi and explores health and hygiene will help children inculcate hygiene practices in their daily life. According to Sustainable development goals 3.3, 3.4 and goal 6.2 researcher create awareness and presented the Hand wash practice programme in a rural school. Such practices will go a long way to protecting themselves from infections and infectious diseases. Children will acquire knowledge, attitude, skills of good hygiene behaviour and healthy living and to know the importance of drinking safe water, good hygiene practices and use of safe sanitation as well as Every member of the family has a responsibility to maintain hygiene and sanitation.

Keywords : School Sanitation, Hygiene, Health.

Introduction :

Gandhi was aware of the poor sanitation facilities and health problems of rural people. According to him education means welfare of the people. It had to be integrated with health and sanitation. Mahatma Gandhi had realized early in his life that the prevalent poor state of sanitation and cleanliness in India and particularly the lack of adequate toilets, in the then largely rural India, needed as much attention as was being devoted toward attainment of swaraj. He said that unless we "rid ourselves of our dirty habits and have improved latrines, swaraj can have no value for us. Gandhi spoke about the need to improve hygiene and cleanliness in the country. "Sanitation is more important than political independence,". Safe water, effective sanitation and hygiene are critical to the health of every child and every community and thus are essential to building stronger, healthier, and more equitable societies. Sanitation is not just about building toilets but about changing behaviour.

Swachh Bharat Mission (SBM) :

The 'Sulabh Movement' started in as early as 1970s, invented and developed many designs of two pit pour-flush toilets and popularized them as Sulabh Shauchalayas (Toilets). Finally, a much awaited Swachh Bharat Abhiyan (SBA), or Swachh Bharat Mission (SBM) (Clean India Mission), was initiated by the Hon'ble Prime Minister a nation-wide campaign in India for the period 2014 to October

2, 2019, on the occasion of the 150th birth anniversary of Mahatma Gandhi, by constructing 90 million toilets in rural India at a projected cost of 1.96 lakh crore (US$30 billion).That aims to clean up the streets, roads and infrastructure of India's cities, towns, and rural areas eliminating open defecation through the construction of household owned and community-owned toilets and establishing an accountable mechanism of monitoring toilet use. Open-defecation free'

Swachh Bharat: Swachh Vidyalaya :

The national campaign driving 'Clean India: Clean Schools'. A key feature of the campaign is to ensure that every school in India has a set of functioning and well-maintained water, sanitation and hygiene facilities. Water, sanitation and hygiene in schools refer to a combination of technical and human development components that are necessary to produce a healthy school environment and to develop or support appropriate health and hygiene behaviours. The technical components include drinking water, hand washing, toilet and soap facilities in the school compound for use by children and teachers. The human development components are the activities that promote conditions within the school and the practices of children that help to prevent water, hygiene and sanitation-related diseases. School sanitation and hygiene depend on a process of capacity enhancement of teachers, community members, SMCs, Non-Governmental Organisations (NGOs) and Community Based Organisations (CBOs) and education administrators. Water, sanitation and hygiene in school aims to make a visible impact on the health and hygiene of children through improvement in their health and hygiene practices, and those of their families and the communities. It also aims to improve the curriculum and teaching methods while promoting hygiene practices and community ownership of water and sanitation facilities within schools, it improves children's health, school enrolment, attendance and retention and paves the way for a new generation of healthy children.

Health and hygiene Project work in Government schools in Telangana state :

Researcher voluntary involved in this project work, orientation-cum-training of Master Trainers for strengthening Pre-school Education and Primary Education for improving the Quality of education and reinforcing the School sanitation and Hygiene programme in 100 Government schools of Nakrekal Constituency under Uddeepana project in Nalgonda district Telangana state. The identified SHGs in the constituency will be trained in maintenance of clean and hygiene cooking of Mid-Day Meals in government schools along with the unemployed self-help group (Women) in preparation of white phenyl, dish wash powder, liquid soap, toilet cleaners and liquid hand wash products as income-generating activity for improving the school sanitation in Nakrekal constituency and also to sustain the initiative.

Sustainable development Goal: 3 :

For India to achieve this goal, it will have to reach a value of around 0.9 for its Health Index, which includes the health status of a population, quality of healthcare institutions and financial instruments for access to healthcare (insurance, etc.).India will require around INR 55 lakh crores (USD 880 billion) till 2030 to achieve this value of the Index. A gap of around INR 19 lakh crores (USD 305 billion) is pro-

jected concerning the availability of finances for public health in India.

Goal 3.3 By 2030, end the epidemics of AIDS, tuberculosis, malaria and neglected tropical diseases and combat hepatitis, water Borne diseases, and other communicable diseases

Goal 3.4 By2030, reduce by one-third premature mortality from noncommunicable diseases. Through prevention and treatment and promote mental health and well-being.

GOAL 6 : Ensure availability and sustainable management of water and sanitation for all

For access to and availability of water and sanitation for all, India is estimated to require a sum of INR 13 lakh crores (USD 199 billion) till 2030. While no additional finances are required for access to drinking water for all, an additional sum of INR 8 lakh crores (USD 123 billion) is needed for universal sanitation coverage in the country and cleaning of the Ganga River. Increasing the water quality of other natural and artificial resources will require more such planning and finance.

Goal 6.2 By 2030, achieve access to adequate and equitable sanitation and hygiene for all and end open defecation, paying special attention to the needs of women and girls and those in vulnerable situations.

Include sanitation and hygiene promotion in school curriculum: Hygiene Activities :

Students practice hygiene and sanitary behaviours, Awareness activities through plays, street theatres, dramas, hygiene education sessions, demonstration, and distribution of promotional materials containing hygiene messages. Awareness activities through Print media (local newspaper, leaflets/brochures, guidelines, outdoor media including billboard, hoardings, signboard),Interpersonal Communication (Orientation/sensitization sessions and training workshop, group meetings, house to house visits, community dialogue),Formation of health clubs in classroom, Formation of health action groups at family and community levels, Celebrate national/international awareness-raising/ advocacy days relevant to WASH, e.g. global handwashing day, Develop digital communication strategy to support campaigns.

Hygiene behaviour in school and Behaviour change communication :

Hygiene behaviours in school include maintaining safe drinking water, clean toilets and handwashing facilities practising behaviour such as universal use of toilets, washing hands after defecation and before and after eating, organising and training children to maintain and use facilities, encouraging consistent personal hygiene behaviours including washing face, bathing and wearing clean clothes, reaching out to mothers, fathers and community with hygiene and sanitation messages.

The Importance of Hygiene in the Elementary School Curriculum :

Children have a high risk of illness from poor sanitation. While adults may live with diarrheal diseases and worms, children die from these illnesses. Children need to have safe toilets and that feels safe. When children feel safe using the toilet and have an easy way to stay clean, they get sick less. Many children, especially girls, leave school because safe toilets and health conditions are not provided for them. Allowing children to teaching them about illness caused

by poor sanitation are some ways to help them develop healthy behaviours. Good hygiene is important not only for your child but for the entire family as well. The germs your child picks up at school can easily spread to the rest of the family.

Hygiene starts with the liquid hand wash-Practice in Government school :

Hand washing is one of the most important and basic hygiene habits you should teach your child. It is also an effective way to prevent the spread of germs in school. Teach your child to wash her hands thoroughly before and after eating food; after using the toilet, coughing or sneezing, playing in the school ground, etc. Washing hands with liquid (turbo saaf -made by Self-help group) and water should become a daily habit with your children.

Role of Teachers :

1. To conduct a one-day training for members of Health clubs.
2. To become role models by giving high priority to hygiene and sanitation in the school and the community.
3. To assists, clubs in making annuls work plans.
4. To assist in forming groups of clubs of students in their school.
5. To assist clubs in conducting innovative activities for the promotion of sanitation.
6. To emphasize constructing properly and maintaining facilities like toilets, garbage pits, and sock pits and sock pits vegetable gardens, flower gardens, water tap platforms, and drainage.
7. To assist clubs in filling household survey questionnaires and to do the analysis editing.

Suggestions for Teachers :

1. Make the hygiene and sanitation of the school and grounds as satisfactory as possible.
2. Try to improve the home conditions under which the children live by getting the co-operation of the parents.
3. Present information that is allied to the child's interests. If the subject-matter is not in itself attractive, associate it with something that is of interest.
4. Teach only the anatomy and physiology that are necessary to enable the pupils to practice hygiene better and to give them a common-sense idea of the structure and functions of the body.
5. Subject-matter should be chosen regarding inspiring health ideals and the promotion of the practice of hygiene.
6. Get children to study the sanitary and hygienic problems of the community and its success or failure in their solution.

Conclusion :

Sanitation and Hygiene for accelerating and sustaining progress in School. The findings of the study are access to safe drinking water, availability and access to sanitation facilities, provision of handwashing facilities and hygiene education positively influence the performance of pupils in rural public primary schools to improve the school attendance and hence performance, behaviour change. The provision of adequate sanitation facilities to pupils in primary schools contributed to reduced absenteeism. Cleaning the School environment as hygiene practice is important for avoid many diseases.

Reference :

1. Adukia, A. (2013). Sanitation and Education. *Cambridge, MA: Harvard411Graduate School of* Education.
2. Biran, A.,et.al. (2014). Effect of a behavior-change intervention on handwashing with soap in India (SuperAmma): a cluster-randomized trial. *The Lancet Global Health, 2*(3), e145-e154.
3. Curtis V, Kanki B. Happy, Healthy and Hygienic: How to Set Up a Hygiene Promotion Programme. New York, NY: Unicef, 1998.
4. Dongre, A.R. and Deshmukh, P.R. and Bortane, A.V. and Thaware Garg BS: An Approach to hygiene among rural Indian school-going children *journal of Health and Allied Sciences* Volume 6, Issue 4,
5. Ministry of Urban Development, Government of India. Guideline for Swachh Bharat Mission-Urban, 2017.Available at: http://www.swachhbharaturban. in:8080/sbm/content/writereaddata/SBM_Gui deline.pdf. Accessed on 20 April 2018.

★★★

BHAVAVEENA
Vol. 19, Issue. 10(2), October 2022
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావవీణ
UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

Television Revolution in India in the Context of Globalization: An Overview of Doordarshan and Private Satellite TV Channels

- Dr. Panthukala Srinivas, Asst.Professor, Department of Communication, The English & Foreign Languages University, Hyderabad, Telangana State, India.

Abstract :

Indian television industry started with Doordarshan and it moved on at a snail's pace but after 1990 it has gained momentum bringing about a phenomenal change in its schedule of programmes, ownership pattern, Global space and time, communication networks across the globe. It was started with one hour programme twice a week and moved on to managing a telecast of 24 hours news channels. In this revolution there are a number of important stages and challenges that the television industry had to encounter. Analyzing the historical and cultural roots of Indian television from four different perspectives as part of culture industry is essential:

1. Doordarshan: State owned media and its four decades monopoly
2. Private Satellite TV Channels: Indian media in a globalised world
3. Cable Network Industry and DTH
4. The Rise of 24x7 TV News Channels

In this article I will be focusing on two perspectives :

1. Doordarshan: State owned media and its four decades monopoly.
2. Private Satellite TV Channels: Indian media in a globalised world.

Keywords : Doordarshan, Private Satellite Television Channels, Cable Industry, Direct to Home, Asian Games, Doordarshan, Liberalization, Privatization, Private Satellite TV Channels, Prasara Bharathi,

Television Revolution in India in the Context of Globalization: An Overview of Doordarshan and Private Satellite TV Channels We all agree that the technology related to television has changed at such a great pace that we do not even know what we are supposed to make of it. It is surprising to note that we have risen from the stage of paying a license fee to setting up of a DTH dish. Though television has entered India little late, the way it spread across the country is unusual and it is still creating a wave of change by spreading its effects far and wide. Hence, we shall analyze how it has evolved in India over the years.

Indian television industry started with Doordarshan and it moved on at a snail's pace but after 1990 it has gained momentum bringing about a phenomenal change in its schedule of programmes, form and content. It was started with one hour programme twice a week and moved on to managing a telecast of 24 hours news channels. In this revolution there are a number of important stages and challenges that the television industry had to encounter. Analyzing the history of Indian television from four different phasesis essential:

1. Doordarshan:State owned media and its four decades monopoly
2. Private Satellite TV Channels: Indian media in a globalised world

3. Cable Network Industry and Direct-2-Home
4. The Rise of 24x7 TV News Channels

In this article I will be focusing on two perspectives :

1. Doordarshan: State owned media and its four decades monopoly
2. Private Satellite TV Channels: Indian media in a globalised world

Doordarshan: State owned media and its four decades monopoly :

When the government started Doordarshan Television in 1959 its objectives were Information, Education and Entertainment. In the context of Azadi-Ka-Amritmahosav (Seventy five years of Independent Indian television) TV has changed drastically at the level of content, form and ownership pattern and structure of the media organization. Television has become a symbol of social status, a powerful tool of communication and an influential medium in the hands of neo-capitalists and multi-national corporations across the globe. Now, it is working under their direction for their wealth and these aspects have changed the face of television as a mode of political communication tool: in short, infotainment, entertainment and sensationalization of issues are fundamental to the discourse of television. The original objectives of the television medium, i.e., information and education are distant in comparison to the current objectives. Doordarshan was established by the Ministry of Information and Broadcasting, with state financial support from the Planning Commission. It has been focused on the ruling government and upper class parties (Congress, BJP and other parties) for their campaigns and as a tool of political communication. DD expanded its services to other states only after the Satellite Instructional Television Experiment in 1975-76 which was sponsored by ISRO and the State.

In 1982, the Indian government demonstrated the use of television as a tool for information and communication in the global context under the then Prime Minister Indira Gandhi who used Television as an extensive communication tool for the Congress Party. After the emergency conditions in 1975, Indira Gandhi's Congress government used television as an agent of change for promoting the state agenda. During the Asian Games (1982) coverage they constructed images of India as a developing country. After the collapse of the Congress rule, Janata party formed the government and constituted committees for media role and its policy decisions. From the 1980's onwards there was the impact of globalization, private satellite television channel boom and the rise of regional parties and media industry which was in the hands of neo-capitalists. In the 2009 Commonwealth Games again there was a chance for TV in India to address a global audience and enter into transnational relations with global communication networks for the better projection of the Indian Image while concealing a bitter and unpleasant social reality. Since then, the DD had to sustain itself competing with other private satellite channels. Broadly the history of Doordarshan can be divided into three periods: a) Period of Rejection (1959-1981), b) Golden era of Doordarshan (1982), c) Era of Liberalization, Privatization and Globalization (1991) (Thota.B, 2005, pg.2).

Period of Rejection (1959 – 1981) :

Initially, Doordarshan had its centre in Delhi and it telecasted only a half an hour magazine on educational programmes. In 1969 the Government of India entered an agreement with NASA to telecast programmes with the acronym SITE (Satellite Instructional Television Experiment). At that time, the programmes were confined to Delhi. After fourteen years, it established its second regional centre. This time the gap itself helps us understand how well it was received by viewers. Eventually, Doordarshan had started its regional centres at Srinagar, Amritsar, Pune, Calcutta, Madras and Lucknow. Around 2400 villages had been covered in 1979 to telecast Doordarshan programmes to crores of rural households of our country. The main objective in establishing television was to telecast programmes related to primary education, health and nutrition, national integration and family welfare. However,it could not reach rural India and thus dialled to fulfil its main objective.

The golden Era of Doordarshan (1982) :

Delhi Asian Games of 1982 and the advent of colour television sets ushered Doordarshan into a golden era. People stood in long queues to buy colour televisions sets and acquire some kind of a social status. Doordarshan telecast live events and edited programmes in the most striking manner and received international acclaim for those programmes. In addition, the national network programmes along with the advantage of INSAT 1A are the other important mile stones for Doordarshan.

The Silver Jubilee celebrations of Doordarshan and the assassination of Mrs. Indira Gandhi in 1984 both, for different reasons, drew people towards the television sets. Up until then, it telecast programmes from 11 regional transmission centres and in the same year launched a second channel. Besides, it accelerated the move to prove its mettle in the area of entertainment as well. Though it produced diverse programmes on its own, they were insufficient and could not address problems effectively. With this awareness, the people involved in the running of Doordarshan understood that it was not easy to fill slots and satisfy viewers with high budget, quality programmes. At that point, the private producers entered the field. By that time, people who were associated with film industry turned towards television for extended careers. Most of the artists, producers, directors and technicians started presenting programmes for Doordarshan.

It was at that point in time that the serial "*HumLog"* created waves across the country. It was received so well that even the commercial advertisement for "Maggi Noodles" during the breaks of that serial became popular. The specialty of the serial was that it had elements of entertainment and a notion of public and private morals as well. The production of message oriented serials was a successful idea originally implemented in Mexico. A voluntary organization named, Population Communications International of New York explained this concept to the Doordarshan authorities. Consequently, it produced 156 episodes of "*HumLog*" in Hindi for seventeen months. It was such a great success with viewers that four lakh people wrote letters to Doordarshan in appreciation of the serial and the authorities felt sorry for having not opened most of the envel-

ops to read them. Later, "*Buniyad*", *Ramayan* and *Mahabharat* created a virtual sensation in the culture industry of television. *TipuSultan*, *SriKrishna*, *JaiHanuman*, *OmNamah Sivayah* along with a fantasy serial *Shaktimaan* and family oriented serials, *Shanti*, *Hamrahi*, *andUdaan* also gained immense popularity. Film songs and films (Hindi and Telugu) were telecast once in a week and they drew people's attention. Regarding exit polls, Doordarshan had its own mark. Prannoy Roy present it and if it was like watching the BBC channel, first news private programe on Doordarshan, "*TheNewsTonight*" and "*TheWorldthisWeek*" it was a felt like watching BBC channel. With this kind of patronage of the people huge income was generated through commercial advertisements. Hence, it is right to say that it was a golden era for Doordarshan but there was an allegation that the ruling Congress and BJP governments used the All India Radio and Doordarshan for its advantage and as a political communication tool. Hence, as a result the Prasar Bharathi bill was passed in the parliament in 1990 and it was approved.

The Era of Liberalization, Privatization and Globalization :

In the 80-90s, the communication process started moving from direct/face to face communication to monopolization of information among the agencies. Information has become power in the hands of capitalists and it is the root cause for the emergence of regional politics in society. Economically, politically, socially, and culturally the conditions have matured in society so much so that by the time of Globalization, Neo-capitalists want to take the media industry into their hands. Thus the government was under pressure to privatize media industry like television channels and radio stations. Secondly, in terms of ownership pattern, the medium moved from simple reportage to strategizing to in order to improve the lobbying capacity of capital with governmental forces. This was with whoever mattered, whether it was the opposition or the ruling parties. This power aimed at closeness to the parties but not to control the parties/ government.

The mushrooming of television channels in India in general and in particular in erstwhile Andhra Pradesh, the rise of cross-media ownership (like Horizontal – ownership of print, electronic and new media, and vertical – power and hegemony owned by elite class people in the society) combined with political clout as embodied in Sun TV, E TV, the media landscape is complicated by business models and ethics that often corrode media practices. In this scenario, systemic corruption is evident in 'private treaties' wherein the media-corporate interface leads to a confusing reportage that is a cross between advertisement and public relations copy. In today's dynamic media landscape then, media ownership is becoming an increasingly fluid proposition (Krishna Reddy, 2013, Personal Interview).

In Arjun Appadurai's (1990) theory of scapes in the formation of globalization, (Appadurai 1998: 33-6), globalization consists of the junctures and disjunctures of five scapes: (1) ethnoscape, (2) mediascape, (3) technoscape, (4) financescape and (5) ideoscape. The early 1990s brought economic liberalization and deregulation which together saw the entry of variety of private, and subsequently foreign direct investments into mass

media, entrepreneurs into commercial arenas decentralized and monopolized by the government, compared with the average growth rate of just over 5 percent a year in the past decade, though it has showed over the past couple of years. While average income per head quadrupled between 1980 and 2010, the rise of the middle class has propelled consumption especially of cars, television sets and white goods. The urban – rural and rich – poor divides have become wider: farm incomes have grown by half the national average, and between almost 300 million and 400 million people still live below the poverty line (Marius Dragomir and Mark Thompson, Open Society Media Report, 2013).

The Gulf War of 1991 played an important role in bringing down the domination of Doordarshan. During the war people preferred watching CNN and this was carefully observed by various private television channels like Star television. Consequently, satellite private channels attacked Doordarshan. They gave a tough competition to Doordarshan in the race to occupy the number one position. They telecast programmes which were good in terms of picture quality and entertainment. The downfall of Doordarshan was imminent. The number of private channels increased and they offered a lot of choice to the viewers. An impressive variety in programmes increased and Doordarshan stood as the last alternative for the viewer. The objective of offering knowledge and control of government over Doordarshan were the important reason for its backwardness. The Congress and BJP governments both took interest in reviewing the Prasar Bharathi Bill of 1990 by setting the Vardhan Committee in 1991 and the National Front government moved one step forward to frame National Media Policy. In 1995 the Ramvilas Paswan Committee made 46 recommendations and finally a shape was given to Prasar Bharathi in 1997 and the Prasar Bharathi Board was constituted. Later onBJP formed the government, Mr. Pramod Mahajan, Information and Broadcasting Minister made an announcement that his government would scrap the Prasar Bharathi. Had it been scrapped, we would have committed a grave mistake second to that of the infamous Emergency. Situations prevailing at that time did not help Doordarshan to yield the results expected through Prasar Bharathi.

During the National Democratic Alliance (NDA) government, the Information and Broadcasting Minister, Mr. Arun Jaitley felt that strengthening Prasar Bharathi would help Doordarshan to compete with private satellite channels. He enacted the thought that better programming and marketing could produce positive results by capitalizing on viewership. He set up a committee to reconstruct Prasar Bharathi. Doordarshan, time and again proved itself that it could react effectively to the needs of the new millennium. Now, it telecasts all the proceedings of parliament, Rashtrapati Bhavan and official sports events as it possesses the rights and it has gained upper hand in terms of rural viewership. Doordarshan has a significant place in bringing reliable news and in disseminating knowledge. The future of Doordarshan is bright. There is every chance of it occupying an important place in Indian television industry as it is the only player which has a vast terrestrial network across in the country and thirty two television channels. It is with this intention,

that it launched twenty-four hours news channel and exclusive channel on agriculture "Jai Kisan".

Private Satellite Television Channels in India :

Until 1990, Doordarshan had a smooth and successful story but the Gulf War of 1991 brought down the popularity of Doordarshan. During the war, people preferred watching CNN as it telecast the events of war live. With that the CNN laid the foundation for a revolutionary change in television industry. Most of the star hotels in India installed dish antenna during the time to keep their guests updated with CNN news. Families who had relatives in Gulf watched it with anxiety. These events upheld the importance of satellite television network. A few channels presented their programmes to Indian population with an uplink from abroad. In 1990s satellite television started with Star TV and offered choices to the masses. Eventually, ZEE TV, Sony TV, M TV India, NDTV, CNN-IBN, Times Now, Aaj Tak and Headlines Today, India TV, SUN TV Networks and Eenadu TV Networks from the South entered the open market.

Satellite Television for the Asia Region (STAR TV Networks) : Rupert Murdoch, the media Moghul, launched the Satellite Television for the Asia Region (STAR) in 1998 under the aegis of his News Corporation in India. From Japan to West Asia, nearly fifty countries, can watch its STAR TV programmes. It has penetrated the cultural landscape to such an extent that everyone asks for STAR rather than Cable TV. It speaks volumes about the strategy that the Star propagandists used to spread throughout the country through cable network. Investment of huge capital is its strength. Star's additional feel good factor is that it has produced many programmes for FOX Network under its banner.Initially, STAR started Star News, Star Sports, Channel V, and Star Mandarin. Soon after, it launched Star Movies, Star Gold, Star World and extended to regional market in India (acquired Maa Television Network in AP). Star attracted even Hindi speaking viewers of North with Star Plus. In 2000 the Star telecast "*Kaun Banega Crorepati*" could pull as many as ten crore viewers and it was a record. It has invested in Balaji Telefilms with the intent to reach the viewers of regional languages of India.

ZEE TV : Gulf War showed the need to launch a private channel like CNN in India too. Zee TV was launched in 1992 and it concentrated more on programmes in Hindi which could create an interest in the common masses. It targeted the Hindi speaking population staying abroad. In 1995 Subash Chandra Goel, a businessman launched Zee TV News and Zee Cinema and for South Asians in Britain, he launched another channel in that country. Zee news was the first private news broadcaster from the sub-continent, its motto being *Sabse Pehle* (Always first). ZEE entered into a MoU with STAR in 1996 and started City Cable. It was the first cable channel in India. After a joint business, Subhash Goel took over News Corporation by 2000. In the following year it spread to the South: Zee Music, formerly Zee Asia, was started in 1997. In 1998 it started another ZEE channel for Indians in America. For the regional viewers, ZEE Alpha was started in 1999 as per the demands. Besides launching channels for South Asian region it simultaneously

started the channel system before 2001 which in itself was a brave initiative. Though it launched channels with "Alpha Series", it had to change its name to "Zee Series". Even Zee Alpha which was launched for Telugu viewers in 2004 had to switch over to "Zee Telugu" in 2005. Later, they launched Zee 24 Ghantalu 24x7 news channel in AP.

Sony TV: Sony Corporation belongings to Japan launched Sony Entertainment Television in India in 1995. Though it started off late, it quickly became popular. It was more popular than STAR by 1998, in terms of viewership. It attracted Hindi speakers of both North and South. Besides serials, it received special appreciation for conducting stage shows too. Though it could not attain number one position, it has been enjoying the patronage of the people.

NDTV: New Delhi Television Limited is one of India's largest and oldest television production companies founded by Radhika Roy and Prannoy Roy in 1988. Its three news channels are NDTV24x7 (English) and NDTV India (Hindi) and NDTV Profit (Business). Over the years it has expanded NDTV Good Times focused on lifestyle and culture in 2007. NDTV 24x7 is the only English News Channel from India which is beamed in the UK, USA, South Africa, Middle East, Australia, New Zealand, Mauritius and most of the SAARC Countries.

MTV India: MTV India started a music channel with the intention of targeting the youth of the country. MTV started an international network in 1981 and MTV India was one among the many global networks. It designed a logo with colours found in the national flag of India. It is strongly oriented towards western culture and it has been a commercial success. It is amazing that a foreign private channel has been successful in telecasting 70% of Indian film music and 30 % western music. Programmes like *MTVHouseful*, *MTVEk Do Teen*, *MTVIndiaHit-list*, *MTV Select*, *MTVHipShakers*, *MTVFresh*, etc. have been thriving with the viewers watching them. Multi National Companies like Pepsi, Coca Cola, Dabur, etc. have sponsored programmes of these channels, which target youth and gained add revenue.

CNN-IBN TV: CNN-IBN is one of the newest 24x7 TV news channels in India under the leadership of Rajdeep Sardesai. The network is a partnership between Global Broadcast News, a Network 18 company and Turner International (Turner) in India. CNN-IBN's name comes from CNN, Turner's flagship network in the USA, CNN stands for Cable News Network and IBN stands for India Broadcast News.

AajTak and Headlines Today: The India Today Group, TV Today Network, owned by Aroon Purie, launched Aaj Tak as a 24-hour news channel in Hindi language in 2000. It has been a top-rated news channel since its inception. It has two mottos that the channel frequently uses *Sabse Tez* (Fastest News) and *Ankhen Khol De* (Open your eyes). Headlines Today 24x7 English News Channel launched in 2003. The network is largely owned by Arun Purie, Controlled Living Media Inc which publishes one of India's top weeklies titled India Today.

Sun Television Network: When Zee TV was launched, Mr. Kalanidhi Maran wanted to

start it in the South too. Hence, he went to Mumbai to have talks with ZEE TV management for collaboration. It did not work out. That was the turning point, which helped him establish a strong television network in the South. In addition to Sun TV, he started Sun Music and Sun Movies' channels. These channels offered a different taste to the viewers and the other channels failed to compete with Sun Network in South India and in particular in Tamil Nadu.

Even before the Sun Network completed its first anniversary, Gemini TV and Udaya TV telecast programmes in Telugu and Kannada respectively. Later, both the channels merged into Sun Network. It started Surya Channel in Malayalam in 1998 and it became the first ever network which covered all the four southern states of India. This network also started KTV, Ushe TV, Teja TV and Sun 24 hours news. Afterwards, they had to withdraw Sun and Udaya English News and Teja News channel. Then, it started Sun Music in Tamil, Kiran in Malayalam and Aditya in Telugu. It even started Surjo in Bengali to cover the North. In Tamil Nadu, Sun TV's current major claim to fame is that in the closely fought state elections, the network becomes an election issue. This isn't exactly new; with its partisan clout, it manages to do so every election year. Despite all the talk of media owners and editors in the Rajya Sabha, no media house in the country has managed to come anywhere near the kind of political clout that Sun TV enjoys, as a media company virtually spawned in the headquarters of the Dravida Munnetra Kazhagam (DMK) in Tamil Nadu. Over the last decade, Kalanidhi Maran managed to have first, a father, and then a brother, in the cabinets of two successive central governments, formed by two opposing political formations, and a grand uncle who has been chief minister in his home base, Tamil Nadu, for at least seven years of the company's existence. (Ninan and Chatterji, 2013, page 232-233). India does have some fledging cross-media controls in place. But they do not, for instance, stipulate that a media owner should not have blood relative in the union cabinet with a portfolio which governs the industry.

Eenadu Television Network (Ramoji Group): There was a simultaneous process in which the regional bourgeoisie entered media industries on the one hand, and regional identities pushed themselves into the political domain on the other. A good example is what Eenadu did to reach out and address the mass society. It opens the expansion, reach, marketing strategies and ownership. Eenadu came into the existence with the slogan that "Nityam Ushodayamto Satyam Ninadichugaka" (Every day the sun rises with the truth), that's the caption. It increased its agents and paperboys network on a massive scale like an army operation. Before NTR entered each village he was heralded by a boy coming from Eenadu. Eenadu built the network through Telugu Desam Party (TDP), in the village that gave foundation to TDP and in turn it built the party. In mid 80s the unfolding of mass society was well understood by Eenadu. This happened with the emergence of the TDP. Thus, in the Telugu public sphere, instead of the newspapers functioning as 'watchdogs', they are closely identified with political parties and both in news and opinion pages indulge in open partisanship.

In 1984 when Indira Gandhi was assassinated, images of the funeral ceremony that were

beamed into the villages by Doordarshan created grass roots public sympathy for the Indian National Congress Party and brought it to power under the leadership of Rajiv Gandhi who became the Prime Minister. In the context of N. T. Rama Rao, the Andhra Pradesh public mind and decision making process were different. The pride of Telugu language ensured that the people voted for the TDP as the non-Congress government. The film actor turned politician N. T. Rama Rao became the Chief Minister of the state. By the late 80s-90s the media became as an industry. Until then it was an instrument for the promotion of a particular person's or management's interests. As it entered the 1990s, these private channels began not merely controlling, lobbying, and moving closer to politics, but also became oriented towards profit generation. There by it became a Media industry. At present the media is even more aggressive as an industry. The media is one of the frontrunners of the industrial sector. Another thing to study is how cultural facts and entertainment became an important aspect of the industry. The commodification of culture started to happen at some point in the 80s and 90s changing the nature of the media, the unfolding of mass society in relation to the concomitant occurrence of the green revolution and economic growth, as they moved from a command economy through globalization and liberalization. When Eenadu Television (ETV) as it is popularly known – was launched in August 1995, there was great anticipation among Telugu speaking audiences who were already familiar with the parent company's powerful influence in Telugu media, thanks largely to the success of the daily newspaper by the same name. When Gemini TV was launched in April 1995, Telugu speaking viewers had access to two privately owned channels in the state (Prashanti Kumar: 2013:261 &262).

Conclusion: TV studies in India explores different aspects and diverse genres as entertainment, news and current affairs, health, education, music, comedy, business, teleshopping, movies, women and kids, devotional and region. Private television channels in Andhra Pradesh and Telangana are experimenting through television media as propaganda model for political parties and communication tool for the development of society. We can observe the TV Industry growth rate, market concentration and advertising revenue sources and audience ratings or interests with this list of television channels.

References :

1. Appadurai, Arjun, 1990, "Modernity At Large: Cultural Dimensions of Globalization", Minneapolies: University of Minneasota Press.
2. Cushion, Stephen and Lewis, Justin, 2010, "*The rise of 24 hour news television:global perspectives*", New York: Peter Lang Publishing.
3. Gandhe, Krishna Rao, 2013, Personal Interview for PhD on "Political Economy of the Media: The Rise of 24 Hours News Television Channels in AP" submitted Dissertation to the Department of Film Studies and Visual Communication at the English and Foreign Languages University, Hyderabad, awarded in 2014.

4. John B. Thompson, 1995, "The Media and Modernity: A Social Theory of the Media", Standford University Press.
5. Joseph N. Pelton, Robert J. Oslund, Peter Marshall, 2004, "Communications Satellites: Global Change Agents', New York: Routledge.
6. Krishna Reddy, 2013, Personal Interview for PhD on "Political Economy of the Media: The Rise of 24 Hours News Television Channels in AP" submitted Dissertation to the Department of Film Studies and Visual Communication at the English and Foreign Languages University, Hyderabad, awarded in 2014.
7. Kumar, Shanti, 2013, "*Unimaginable Communities : Television, Globalization and National Identitiesin Post colonialIndia*" in Edited book by Sundaram, Ravi, "No Limits: Media Studies from India", New Delhi: Oxford University Press.
8. Marius Dragomir & Mark Thompson, 2013, "Mapping Digital Media: India', Open Society Media Foundation.
9. Ninan, Sevanti, 2013, "*Sun-ShineinTamilNadu*" in edited book authored by Ninan, Sevanti and Chatterje, Subarno, "*The Hoot Reader: Media Practice in Tweny-first Century India"*, New Delhi: Oxford University Press.
10. Panthukala, Srinivas, 2014, PhD Dissertation unpublished on"Political Economy of Media: The Rise of 24 Hours News Television Channels in Andhra Pradesh", submitted in the Department of Film Studies and Visual Communication at the English and Foreign Languages University, Hyderabad.
11. Terhi Rantanen, 2009, "When New Was New" India: Wiley-Blackwell.
12. Thota, Bhavanarayana, 2008, "*Telugu News Channels: Struggling for Survival*", Unpublished Paper, 2008.
13. Thota, Bhavanarayana, 2009, *"Television Journalism",* Hyderabad: NexGen Media.
14. Thussu, Daya Kishan, 2007, *"The Murdochization of News? The case of Satr TV in India"*, Media, Culture and Society, 29, n0.4:593-611.

★★★

ISSN No. : 2456-4702
RNI No. APTEL/2003/12253
UGC Care List Group - 1
Journal under Arts and Humanities Category

భావవీణ

BHAVA VEENA

Journal of Arts, Literary, Culture & Language Study

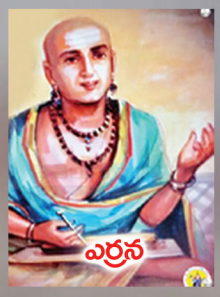
కళలు, సాహిత్య, సాంస్కృతిక భాషాధ్యయన పత్రిక

October (2) 2022

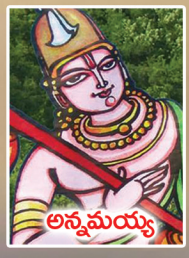

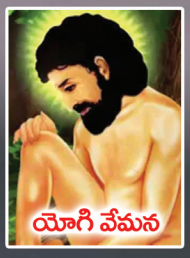

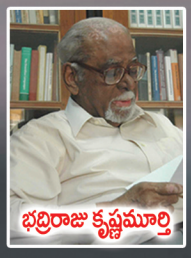

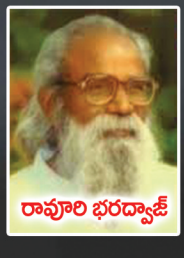

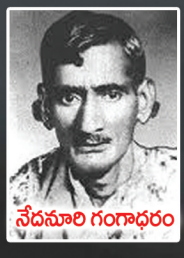

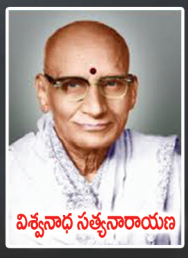

Edited, Printed, Published and owned by Kolla Srikrishna Rao, Rohini Towers, 2/11 Brodipet, GUNTUR - 522 002.
Andhra Pradesh. Cell : 7386529274, 7989781963. E-mail : parisodhanatelugu@gmail.com.
Printed at : GLS Enterprises, Kavitha Nagar, Guntur - 522 002. Ph. 94 94 660 509.